GOUDA 750
1272 - 2022

Geef Gouda door!

Jaarstukken 2023

Gemeente Gouda

Inhoudsopgave

1 Introductie **5**
1.1 Inleiding 5
1.2 Leeswijzer 5

2 Jaarverslag **6**
2.1 Jaarstukken in beeld 6
2.2 Bestuurlijke samenvatting 8
2.3 Financiële samenvatting 10

3 Jaarverslag: programma's **13**
3.1 Economie, werk en onderwijs 14
3.2 Energie en klimaat 20
3.3 Wonen en leefomgeving 26
3.4 Sociaal domein 33
3.5 Cultuur, sport en recreatie 43
3.6 Leefbaarheid en veiligheid 49
3.7 Bestuur en organisatie 54
3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen 60

4 Jaarverslag: paragrafen **65**
4.1 Lokale heffingen 65
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 72
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 78
4.4 Financiering 82
4.5 Investeringen 87
4.6 Bedrijfsvoering 89
4.7 Verbonden partijen 95
4.8 Grondbeleid 104
4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid 105

5 Jaarrekening **106**
5.1 Inleiding 106
5.2 Overzicht van baten en lasten 106
5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 109
5.4 Overzicht inzet reserves 111
5.5 Incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 113
5.6 Overzicht inzet voorzieningen 116
5.7 Incidentele baten en lasten 117
5.8 Resultaatbepaling 117
5.9 Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties 118
5.10 Resultaatbestemming 118
5.11 WNT-verantwoording 2023 gemeente Gouda 120

6 Balans en toelichting **121**
6.1 Inleiding 121
6.2 Balans per 31 december 2023: activa 122
6.3 Balans per 31 december 2023: passiva 123
6.4 Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en rechtmatigheidsverantwoording 124

6.5 Toelichting op de balans per 31 december 2023: activa 127
6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2023: passiva 133
6.7 Niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen 140
6.8 Rechtmatigheidsverantwoording 2023 142

7 Taakvelden 143

8 Single information Single audit 147

9 Bijlagen 155
9.1 Afkortingenlijst 155
9.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren 158
9.3 Bijlage risico's 161

1 Introductie

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken 2023 van de gemeente Gouda legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2023. Dit gebeurt aan de hand van de programmabegroting 2023-2026 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college.

De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met de beleidsverantwoording en de jaarrekening met de financiële verantwoording inclusief verplichte overzichten, het voorgestelde raadsbesluit en de bijlagen.

1.2 Leeswijzer

Jaarstukken op hoofdlijnen
Het jaarverslag start met een infographic, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2023.

Programma's
Daarna volgt de verantwoording van de programma's en van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. De verantwoording gebeurt met de volgende vragen:
- Wat heeft Gouda bereikt?
- Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Paragrafen
In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico’s aan verbonden zijn.

Rapportage interbestuurlijk toezicht
De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid-Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening
Deze omvat de financiële verantwoording over 2023 met het zogenoemde overzicht van baten en lasten en de balans. Ook de overzichten Taakvelden en Single information Single audit maken hier deel van uit.

Besluit en bijlagen
De jaarstukken worden gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen.

Weergave van bedragen
In de financiële tabellen worden de bedragen zo veel mogelijk in duizenden euro's weergegeven. Hierdoor ontstaan soms afrondingsverschillen. In de toelichting op de financiële tabellen en in de overige teksten worden de bedragen voluit geschreven. In financiële tabellen duiden de min-tekens (bijvoorbeeld - € 1.000) meestal op inkomsten of baten. Bij de verschillenanalyses betekenen de min-tekens nadelen of verliezen.

2 Jaarverslag

2.1 Jaarstukken in beeld

Jaarrekening 2023 op hoofdlijnen

Gouda is al 750 jaar een prachtige stad met een rijke historie. Gouda staat er goed voor. Het college wil hierop voortbouwen en de ambities uit het akkoord op hoofdlijnen "Geef Gouda door" waarmaken. Dit betekent nieuwe accenten op duurzaamheid en groen, en een inclusieve en sociale stad. Een goede samenwerking met de gemeenteraad en stad is daarbij essentieel.

28,4 miljoen
Economie, werk en onderwijs

111 deelnemers aan de HBO modules zorg bij Campus Gouda.
Samenwerking Campus Gouda met Saxion voor het HBO modules bodemdaling.
Plan van aanpak laaggeletterdheid goedgekeurd en invoering van de taalmeter.
Alle deelprojecten van de MKB-deal zijn afgerond.
De vernieuwbouw van het lyceum van De Goudse Waarden is opgeleverd.

30,2 miljoen
Energie en klimaat

Vergroening van 116m2 grijs.
Tegeltaxi heeft 9.680 tegels opgehaald.
Aan 3.000 huishoudens is energieadvies gegeven en 300 huisbezoeken gedaan door energiecoaches.
De routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed vastgesteld.
Het beheerplan groot en vervangingsonderhoud en het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Binnenstad vastgesteld

70,1 miljoen
Wonen, leefomgeving en participatie

362 woningen toegevoegd aan het woningaanbod in Gouda.
De wijkmobiliteitsplannen voor de Binnenstad, Korte Akkeren en Kort Haarlem vastgesteld.
33 nieuwe openbare laadpunten; totaal nu 473 punten in Gouda.
Het Fonds betaalbaar wonen is ingevoerd.
Gedeelte van de regionale doorfietsroute Rotterdam-Gouda gerealiseerd.

165,1 miljoen
Sociaal domein

De inkomensgrenzen voor de aanschaf van een Rotterdampas met reductietarief verruimd van 120 naar 130% van de bijstandsnorm.
3.870 Rotterdampassen verstrekt. 1.843 aan volwassenen en 2.027 aan kinderen.
Het aantal kinderen met een indicatie voor jeugdzorg is gedaald van 1 op 6,65 naar 1 op 7,3.
Het Scheidingsplein Gouda is geopend.
Uitvoering van Lokale Inclusie Agenda gestart.

39,9 miljoen
Bestuur en organisatie

Bewonersinitiatieven ondersteund waaronder 76 Groen moet je Doen-locaties.
GoudApot heeft 145 initiatieven van financiële ondersteuning voorzien.
2 Strategische herpositionering Midden-Holland.
34 gewijzigde gemeenschappelijke regelingen voorgelegd college en aan de raad.

11,8 miljoen
Leefbaarheid en veiligheid

Aantal inbraken afgenomen met 27%.
14 integrale controles uitgevoerd.
Het aantal meldingen jeugdoverlast is met 5% gedaald (458).
20 Bibob toetsingen gedaan en 127 evenementenvergunningen verstrekt.
Doorlopende leerlijn van Dealbreakers op meerdere VO scholen uitgezet.

22,5 miljoen
Cultuur, sport en recreatie

Definitief Ontwerp voor herbestemming stadhuis is vastgesteld.
21 aanvragen voor subsidie Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling gehonoreerd.
Het aantal bezoekers aan attracties in de binnenstad (top 5) toegenomen naar 538.651 bezoekers. Meerjarenprogramma Binnenstad ondertekend door SBG en gemeente.
285 Gouwenaars succesvol beroep gedaan op het Volwassenenfonds.
Impuls aan het evenementenbeleid: extra budget en stervenement "De Verwondering".

Gemeente Gouda

Inkomsten & uitgaven

INKOMSTEN
Totale inkomsten: 404,7 mln

RIJK	Gemeentefonds	€ 204,8 miljoen
RIJK	Specifieke uitkeringen	€ 48,6 miljoen
GEMEENTE	Rioolheffing	€ 18,0 miljoen
GEMEENTE	OZB	€ 17,8 miljoen
GEMEENTE	Grondexploitatie	€ 28,8 miljoen
GEMEENTE	Afvalstoffenheffing	€ 12,1 miljoen
GEMEENTE	Huur en erfpacht	€ 8,8 miljoen
GEMEENTE	Overig	€ 32,6 miljoen
GEMEENTE	*Inzet van reserves*	€ 33,3 miljoen

UITGAVEN
Totale uitgaven: 393,6 mln

Sociaal domein	€ 165,1 miljoen
Wonen en leefomgeving	€ 70,1 miljoen
Bestuur en organisatie	€ 39,9 miljoen
Energie en klimaat	€ 30,2 miljoen
Economie, werk en onderwijs	€ 28,4 miljoen
Cultuur, sport en recreatie	€ 22,5 miljoen
Leefbaarheid en veiligheid	€ 11,8 miljoen
Fin. en algemene dekkingsmid.	- € 0,6 miljoen
Toevoeging aan reserves	€ 26,3 miljoen

SALDO + €11,1 MILJOEN

INKOMSTEN € 404,7 MILJOEN

UITGAVEN € 393,6 MILJOEN

Weerstandscapaciteit 2023

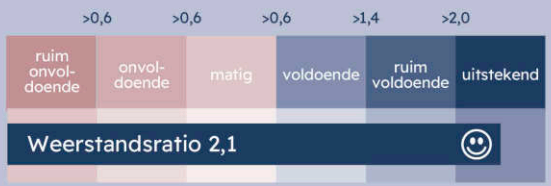

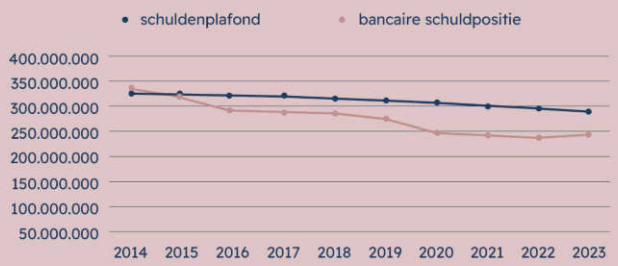

Gemeente Gouda

2.2 Bestuurlijke samenvatting

Het college heeft het afgelopen jaar opnieuw geïnvesteerd in de stad en de samenleving voor een aantrekkelijk en leefbaar Gouda. Het college heeft stappen gezet in duurzaamheid, groen, kansengelijkheid, bestaanszekerheid, cultuur, economie, wonen en sport.

Economie, werk en onderwijs

Voor een goed ondernemers- en vestigingsklimaat is in 2023 de economische agenda verder uitgevoerd. Regionaal zijn afspraken gemaakt om de bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. De regionale bedrijventerreinenstrategie is afgerond, net als de deelprojecten uit de MKB-deal. Een mijlpaal voor toekomstbestendige schoolgebouwen is de oplevering van de vernieuwbouw van het lyceum van De Goudse Waarden. Verder is gestart met de voorbereiding van de 2e tranche van het Uitvoeringplan Onderwijshuisvesting. In 2023 is de Goudse onderwijsagenda uitgevoerd. Voor de zomer is het plan van aanpak laaggeletterdheid vastgesteld. Afgelopen jaar zijn 400 mensen bereikt via het Taalhuis. De Taalmeter is ingevoerd als hulpmiddel om te ontdekken of bijstandsgerechtigden moeite hebben met lezen. Campus Gouda is verder doorontwikkeld. In juli 2023 is het schooljaar 2022-2023 afgerond met in totaal 111 deelnemers aan de modules zorg. Met Saxion hogelschool is een samenwerkingsovereenkomst gesloten om modules bodemdaling te introduceren. Tot slot is gewerkt aan het voorkomen en terugdringen van jeugdwerkloosheid. Al is deze wel licht toegenomen.

Energie en klimaat

In 2023 is opnieuw geïnvesteerd in het ambitieuze doel om in 2040 CO2-neutraal te zijn. Op diverse plekken in de stad hebben de gemeente en inwoners groen toegevoegd en klimaatadaptieve maatregelen genomen. Verder is een start gemaakt met het actualiseren van het groen-, bomen- en biodiversiteitsbeleid en met het opstellen van het Omgevingsprogramma Groen: Biodiversiteit. Op meerdere locaties in Gouda is gewerkt aan uitbreiding van ecologisch beheer. Inwoners en ondernemers zijn geholpen om energie te besparen en aardgasvrij te worden. Zo is bij 3.000 huishoudens energieadvies gegeven en zijn kleine maatregelen uitgevoerd. Eind 2023 is het Duurzaamheidsfonds Gouda van start gegaan. De routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed is op 7 februari 2024 vastgesteld. Het beheerplan groot en vervangingsonderhoud en het Kwaliteitsplan openbare ruimte Binnenstad zijn vastgesteld. Het schoolgebouw aan de Jan Luykenlaan is gesloopt om plaats te maken voor een park.

Wonen en leefomgeving

Om de woningbouw te versnellen zijn 362 woningen toegevoegd aan het woningaanbod in Gouda. Waarvan 128 sociale huurwoningen (35%). De gemeente heeft eind 2023 het Fonds betaalbaar wonen ingevoerd. De Huisvestingsverordening is geactualiseerd, de doelgroepenverordening vastgesteld en het Actieplan dakloosheid uitgevoerd. Het Verkeerscirculatieplan is verder uitgevoerd door het vaststellen van de wijkmobiliteitsplannen voor de Binnenstad, Korte Akkeren en Kort Haarlem. De gemeente heeft een gedeelte van de regionale doorfietsroute Rotterdam-Gouda gerealiseerd en de raad heeft ingestemd met het realiseren van een inpandige fietsenstalling aan de Nieuwe Markt. Het aantal openbare laadpunten in de gemeente is in 2023 gestegen van 440 naar 473.

Sociaal domein

Acties uit de Lokale inclusie agenda zijn uitgevoerd om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Ook is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda voor 2024 – 2025 opgesteld. Om diversiteit en inclusie in de stad te stimuleren, is aandacht besteed aan vieren en herdenken. De goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers is voortgezet en om te zorgen voor passend woonaanbod is er een start gemaakt met het verbouwen van Gildenburg 1. De inkomensgrenzen voor de minimaregelingen zijn opgehoogd van 120% naar 130% van de bijstandsnorm. In 2023 zijn 3.883 Rotterdampassen verstrekt. Dit is een stijging van 14% ten opzichte van vorig jaar. Vanuit het Winterplan is budget vrijgemaakt voor een lokaal noodfonds in de hoge energiekosten. Door een kwartiermaker is onderzocht welke buurt het meest geschikt is om een buurtaanpak in te ontwikkelen (de buurt Oud Achterwillens). Het aantal kinderen met een indicatie voor jeugdzorg is in 2023 afgenomen van 1 op 6,65 in 2022 naar 1 op 7,3. Dit is mede het effect van de inzet van de samenwerking tussen de gemeente en de huisartsen. Als onderdeel van de Goudse aanpak rondom (complexe) scheidingen is in november het Scheidingsplein Gouda gelanceerd. In het kader van meer tijd en resultaat voor de inwoner is er een inhoudelijke kwaliteitsslag gemaakt bij de integrale toegang van het sociaal domein waardoor de inwoner beter geholpen kan worden.

Cultuur, sport en recreatie

2023 was het eerste “gewone” jaar, zonder Gouda750 feest en zonder corona. Het aantal bezoekers aan attracties in de binnenstad (top 5) nam met 25% toe naar 538.651 bezoekers. Met de Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda is een Meerjarenprogramma vastgesteld voor een sterke en bruisende binnenstad. Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Binnenstad is ook vastgesteld. Cheese Valley is een succesvolle manier om Gouda als kaasstad en als attractieve poort naar de regio te profileren. Het Definitief Ontwerp voor herbestemming stadhuis is vastgesteld door de raad en de omgevingsvergunning is ingediend. Het cultureel bereik is verbreed door het uitvoeren van cultuurnota onder andere via het totstandbrengen van een innovatiefonds. Er zijn 21 aanvragen gehonoreerd voor de neuwe subsidierelgeling cultuur ontwikkeling & innovatie. We gaven een impuls aan de gemeentelijke evenementen door extra budget en een nieuw sterevenement: 'De Verwondering'. Het streekarchief lanceerde, in samenwerking met Preservice, het e-depot. Het aantal inwoners van 18 tot 64 jaar dat wekelijks sport bedroeg 60% (2022; meest actuele cijfers). Bij de vorige meting in 2020 was het percentage nog 56%.

Leefbaarheid en veiligheid

De daling van het aantal woninginbraken is doorgezet. Afgelopen jaar waren er 109 inbraken ten opzichte van 150 inbraken in 2022. Het gaat om een afname van 27%. De aanpak van ondermijning is geïntensiveerd. In 2023 zijn meer preventieve en repressieve interventies gericht ingezet. Verder heeft het jaar 2023 in het teken gestaan van het verder vormgeven van een multidisciplinaire preventieve aanpak, om jeugdoverlast en –criminaliteit te verminderen en jonge aanwas in criminaliteit te voorkomen. Het aantal meldingen jeugdoverlast is mede hierdoor met 5% gedaald (458 meldingen). In 2023 zijn 20 Bibob toetsingen en zijn 127 evenementenvergunningen verstrekt.

Bestuur en organisatie

Ook in 2023 is veel ruimte geweest voor bewonersinitiatieven. Zoals tientallen zwerfafvalacties tijdens de Landelijke Opschoondag, 76 Groen moet je Doen-locaties, drie Grijs wordt Groen locaties en drie bijenveldjes. Stichting GoudApot keerde ruim € 210.000 uit aan initiatiefnemers van bewonersinitiatieven. De twaalf thema’s voor raadsbreed samenwerken zijn verder opgepakt door de raad en het college. Er zijn vier gewijzigde gemeenschappelijke regelingen ter instemming voorgelegd aan het college en voor zienswijze en besluitvorming voorgelegd aan de raad. De gemeente is zelfbewuster als het gaat om het opereren in diverse samenwerkingsverbanden. Daarbij wordt nadrukkelijk steeds de afweging gemaakt op welk schaalniveau en met welke partner(s) samenwerking opportuun is.

2.3 Financiële samenvatting

In de onderstaande tabel is het financieel resultaat 2023 - voor en na inzet van reserves - opgenomen. Hierbij zijn de verschillen tussen de begroting 2023 en de jaarrekening vermeld. In deze financiële samenvatting zijn de financiële verschillen op hoofdlijnen toegelicht. In de afzonderlijke programma's zijn de verschillen meer gedetailleerd weergegeven.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	1.720	19.530	-4.098	23.629	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-1.958	-14.114	-7.020	-7.094	N
Gerealiseerd resultaat		**-239**	**5.416**	**-11.119**	**16.534**	**V**

Elk jaar worden diverse incidentele lasten en baten verrekend met de algemene reserve en bestemmingsreserves. In 2023 zijn incidentele uitgaven voor diverse projecten verrekend met de reserve. Bij diverse projecten zijn niet alle kosten zoals begroot ook daadwerkelijk gemaakt, zie hiervoor het overzicht inzet reserves in hoofdstuk 5.5 "Incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves". Hierdoor wordt er per saldo € 7.094.000 minder onttokken aan de reserves.*

* Tegenover dit nadeel van een lagere onttrekking staat een voordeel van dezelfde omvang door lagere kosten bij het saldo van baten en lasten. Hierdoor hebben deze verschillen geen effect op het resultaat na inzet van reserves.

Hoofdlijnenanalyse
Na het verwerken van de raadsbesluiten tot en met december 2023 (begroting na wijziging) was rekening gehouden met een negatief saldo van € 5,4 miljoen. Dit resultaat is door ontwikkelingen verbeterd met € 16,5 miljoen naar een positief saldo van € 11,1 miljoen. Deze ontwikkelingen zijn op hoofdlijnen hierna vermeld.

Nr.	Onderwerp	Bedrag *€1.000	Programma	Taakveld
1	Riolering	1.200	2	7.2 Riolering
2	Ontvangst middelen klimaat- en energiebeleid	-1.300	2	7.4 Milieubeheer
3	Erfpachtsgronden	700	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
4	Spoorzone	2.416	3	8.1 Ruimtelijke ordening
5	Bouwleges	2.000	3	8.3 Wonen en bouwen
6	Arbeidsparticipatie	2.600	4	6.5 Arbeidsparticipatie
7	WMO	1.600	4	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO) / 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO) / 6.71b Begeleiding (WMO) / 6.71c Dagbesteding (WMO)
8	Centrumtaken	2.800	4	6.81a Beschermd wonen (WMO)
9	Overige mutaties	-897	1 t/m 8	Diversen
Totaal		**11.119**		

Toelichting op de mutaties

1. Riolering
Aan de voorziening riolering wordt minder toegevoegd. Door lagere investeringen op het taakveld, is het bedrag aan berekende compensabele BTW over de kosten lager. Bij de verrekening met de voorziening wordt in de nacalculatie extracomptabel rekening gehouden met compensabele BTW over kosten en investeringen ten behoeve van riolering (€ 600.000).

Daarnaast wordt het baggeren Oostpolder in 2024 uitgevoerd en afgerond (€ 600.000).

2. Ontvangst middelen klimaat- en energiebeleid
Middelen capaciteit klimaat- en energiebeleid: in de beschikking is aangegeven dat deze middelen in 2023 en in 2024 kunnen worden ingezet ter dekking van de apparaatskosten klimaat- en energiebeleid. Aangezien de ontvangst wel begroot was in 2023 leidt de besteding in 2024 (conform beschikking) tot een nadeel in 2023. In 2024 levert dit een voordeel op en zal worden meegenomen in de 2e Berap.

3. Erfpachtsgronden
De administratie van de erfpachtgronden is dit jaar integraal gecontroleerd. Uit deze controle blijkt dat de boekwaarde van de erfpachtgronden hoger is. Dit is een voordeel in de exploitatie.

4. Spoorzone
Blj de Spoorzone is een perceel grond verkocht. Hier staan kosten tegenover en voor het restant € 2.416.000 wordt voorgesteld deze via resultaatbestemming toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve "Spoorzone".

5. Bouwleges
Bouwleges: de meerinkomsten aan bouwleges worden veroorzaakt door een drietal grote projecten die bij de actualisatie van de legesinkomsten 2eBerap niet voorzien waren. Het betreft een project in Westergouwe, een project op de Jamessingel en een project op de NieuweGouwe Oostzijde.

6. Arbeidsparticipatie
Betreft regionaal budget ten behoeve van de regionale arbeidsmarktdienstverlening. Er was de afgelopen periode veelal sprake van incidentele projectfinanciering. Voorgesteld wordt - in aansluiting met voorgaande jaren - het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024 en beschikbaar te houden voor de regio.

Het overige voordeel ad € 600.000 wordt veroorzaakt door open-einde regeling van reintegratietrajecten, vacatureruimte en diverse kleine verschillen.

7. WMO
De onderschrijding op de WMO wordt veroorzaakt door afname van het aantal clienten en minder aanvragen op de diverse onderdelen van de WMO.

8. Centrumtaken
Voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang krijgen wij als centrumgemeente geld van het rijk. De begroting is op die bedragen gebaseerd. In de praktijk geven we, conform regionale afspraken, meer geld uit aan MO/VO en minder aan BW. Het restant van de middelen blijft regionaal beschikaar en wordt voorgesteld aan de reserve BW/MO/VO toe te voegen.

9. Overige mutaties
Dit betreft diverse overige mutaties binnen de programma's.

Structureel en incidenteel resultaat
Het onderscheid tussen structurele en incidentele resultaten is van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering.

	Structureel	Incidenteel	Rekening 2023
Lasten	367.331	0	367.331
Baten	-371.430	0	-371.430
Saldo	-4.098	0	-4.098
Inzet reserves	1.775	-8.796	-7.021
Rekeningresultaat (- = overschot / + = tekort)	**-2.323**	**-8.796**	**-11.119**

Het positieve saldo van € 11.119.000 is opgebouwd is uit een structureel voordeel van € 2.323.000 en een incidenteel voordeel van € 8.796.000.

Ontwikkeling reservepositie
Het beleid is om rekeningresultaten te verrekenen met de algemene reserve. We stellen voor om het overschot van afgerond € 6,4 miljoen (na resultaatbestemming) te verrekenen met de algemene reserve. Het effect van dit voorstel is in de onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Algemene reserve (31/12)	31.604	39.565
Subtotaal voor resultaatbestemming	**31.604**	**39.565**
Resultaatbestemming AR	6.390	19.242
Beschikbaar weerstandsvermogen (31/12)	**37.994**	**58.807**

Resultaatbestemmingen
De jaarrekening 2023 sluit met een positief saldo van € 11.119.000. Het voorstel aan de raad is om vanuit dit rekeningsaldo een aantal verrekeningen met reserves te laten plaatsvinden (totaal € 4.729.000):
a. € 321.000 toe te voegen aan de reserve omgevingswet;
b. € 9.000 toe te voegen aan de reserve programma vluchtelingenopvang;
c. € 2.147.000 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen;
d. € 2.416.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve "Spoorzone";
e. € 164.000 te onttrekken aan de reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk;

f. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 6.390.000, toe te voegen aan de algemene reserve.

Toelichting op de resultaatbestemmingen

A. Reserve omgevingswet
Ten behoeve van de invoering van de Omgevingswet heeft Gouda € 321.000 ontvangen uit het gemeentefonds, via de decembercirculaire 2023. In de raadsmemo over die circulaire is opgenomen dat bij de besluitvorming over de jaarstukken 2023 zal worden voorgesteld om vanuit de resultaatbestemming het bedrag toe te voegen aan de reserve Omgevingswet. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is met betrekking tot de toevoegingen aan de die reserve het volgende vastgelegd: “De door het rijk beschikbaar gestelde middelen in verband met (de implementatie van) de Omgevingswet worden via de PenC-cyclus toegevoegd aan deze reserve.”

B. Reserve programma vluchtelingenopvang
Vanwege de toename van het aantal inburgeraars dat tot de ELIP-groep behoort (ELIP = einde lening inburgeringsplichtig), heeft het rijk besloten in 2023 een aanvullend bedrag beschikbaar te stellen. Gouda heeft daarvan € 9.000 gekregen uit het gemeentefonds, via de decembercirculaire 2023. In de raadsmemo over die circulaire is gemeld dat bij de besluitvorming over de jaarstukken 2023 zal worden voorgesteld om deze middelen vanuit de resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve Programma vluchtelingenopvang. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is met betrekking tot de toevoegingen aan de die reserve het volgende vastgelegd: "Beschikbaar gestelde rijksmiddelen beschikbaar houden t.b.v. (opvang) vluchtelingen."

C. Reserve Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang en Beschermd Wonen
Beschermd wonen, vrouwenopvang, maatschappelijke opvang zijn centrumtaken waarvoor de Gemeente Gouda geld, ook namens vier andere gemeenten, ontvangt. Voorgesteld wordt - conform bestendige gedragslijn - het restant bedrag van € 2.147.000 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen.

D. Reserve Spoorzone (nieuw in te stellen)
Bij de Spoorzone is een perceel grond verkocht. Voor het netto restant bedrag van € 2.416.000 wordt voorgesteld deze in een nieuw in te stellen Reserve " Spoorzone" te storten, ter dekking van nog te maken kosten.

E. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk
De grondexploitatie Bolwerk is reeds enige jaren geleden afgesloten. Voor de nog uit te voeren civieltechnische werken in de openbare ruimte en bijbehorende plankosten is een afzonderlijke reserve. Na jaren braak te hebben gelegen is in 2022 gestart met de bouw van zorgcentrum Huize ter Gouwe. De gemeente richt de buitenruimte in, hiervoor zijn in 2023 kosten gemaakt. In 2024 worden hiervoor de laatste werkzaamheden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om deze lasten, conform het doel en bestemming van deze reserve, te dekken uit de reserve "nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk".

Budgetoverhevelingen 2023 - 2024
In de onderstaande tabel zijn de budgetoverhevelingen 2023 - 2024 weergegeven. Aan deze budgetoverhevelingen liggen veelal verplichtingen ten grondslag, zoals: subsidieverplichtingen en regionaal budget. Het budget wordt door een begrotingswijziging in het boekjaar 2024 beschikbaar gesteld. Voor een uitgebreide toelichting op de mutaties wordt verwezen naar de afzonderlijke programma analyses.

Nr.	Programma	Onderwerp	Bedrag in €
1	4	Transformatiefonds Jeugd, teammodel jeugdbescherming, versterken arbeidsmarktregio, regiobudget jeugd en wmo (regionaal budget)	2.709.000
2	4	Regeling energietoeslag	692.000
3	4	Budget statushouders	120.000
4	4	Actieplan dakloosheid	78.000
5	7	Budget VNG-congres	53.000
		Totaal budgetoverhevelingen 2023 - 2024	**3.652.000**

3 Jaarverslag: programma's

3.1 Economie, werk en onderwijs

Ambitie

De gemeente Gouda streeft naar een vitale Goudse economie en een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, inclusief een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
Bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) maken zich sterk voor meer hoger onderwijs in Midden-Holland. Samenwerking zorgt voor innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in de zorg en bij bodemdaling. De relatie van mens met technologie is daarin de rode draad.
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen voor alle kinderen op Basis-, Voortgezet- en Speciaal(voortgezet) onderwijs in Gouda en sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt om gelijke kansen te creëren. En actief werk maken van het terugdringen van laaggeletterdheid.

Wat is bereikt?

1) Uitvoeren Economische Agenda

Regionaal zijn kwantitatieve afspraken gemaakt om de bedrijventerreinen door te ontwikkelen (Bedrijventerrieinenstrategie). De MKB dealprojecten, waaronder de lasrobot, zijn afgerond. Samen met DPG en het SEB M-H zijn stappen gezet richting verduurzaming van het bedrijfsleven, onder andere door het vergroenen van bedrijventerrein. We werken aan doorlopende leerlijnen bijvoorbeeld gericht op techniekonderwijs.

2) Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

De vernieuwbouw van het lyceum van De Goudse Waarden (Heemskerkstraat) is opgeleverd. De realisatie is gestart van de uitbreiding van de Johannes Calvijnschool en de nieuwbouw van het kindcentrum Auris Taalplein – De Triangel (oplevering 2024).

3) Terugdringen laaggeletterdheid

De gemeenteraad heeft voor de zomer het plan van aanpak laaggeletterdheid goedgekeurd. Afgelopen jaar zijn er 400 mensen bereikt via het Taalhuis. De Taalmeter is ingevoerd als hulpmiddel om te ontdekken of bijstandsgerechtigden moeite hebben met lezen. In het afgelopen jaar zijn 55 vragen vastgelegd bij de informatiepunten Digitale Overheid (IDO). Hoogstwaarschijnlijk ligt het aantal hoger (in verband met de complexiteit van de registratiewijze zijn niet alle vragen goed geregistreerd).

4) Doorontwikkelen Campus Gouda

In juli 2023 is het schooljaar 2022-2023 afgerond met in totaal 111 deelnemers aan de modules zorg.

Met Hogeschool Saxion is in juni een samenwerkingsovereenkomst gesloten en zijn modules rond bodemdaling ontwikkeld. In afgelopen jaar hebben 63 studenten vanuit het living lab bodem & technologie gewerkt aan uitdagingen rondom bodemdaling. Ook is in maart 2023 de eerste student aan de ICT Praktijkacademie afgestudeerd.

5) Terugdringen jeugdwerkloosheid

In 2023 is het aantal werkloze jongeren in Gouda is met 11 toegenomen van 259 in 2022 naar 270 in 2023. Ook landelijk is een toename te zien. Deze ontwikkeling past bij de verslechtering van het conjunctuurbeeld. De jeugdwerkloosheid nam in de afgelopen jaren vaker kortstondig toe om daarna weer te dalen.

3.1.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Uitvoeren Economische Agenda

- Met inzet van de Vliegende Brigade heeft Gouda ondersteuning gekregen bij ‘de schuifpuzzel’ op de bedrijventerreinen Kromme Gouwe en GoudsePoort’. In 2023 zijn diverse gesprekken gevoerd met betrokken marktpartijen en provincie om een gezamenlijk eindbeeld op te leveren. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond en pakken we in 2024 verder op.
- De regionale bedrijventerreinenstrategie (deel II, ‘kwalitatief’) is afgerond. Er zijn regionale afspraken gemaakt op het gebied van o.a. beter benutten, verduurzaming en de verkenning naar regionaal accountmanagement.
- De deelprojecten van de MKB-deal zijn afgerond. Er is onder andere een lasrobot geplaatst bij MBO Rijnland en is een verkenning opgeleverd met een quickscan en routekaart om ondernemers voor te bereiden op zero-emissie (zone’s). En een beter beeld te verkrijgen rond stadslogistiek(hubs).
- In 2023 is (nieuw) ondernemerschap op verschillende manieren ondersteund. Zo legde de wethouder Economie 14 werkbezoeken af. Het college bezocht 3 bedrijven. Daarnaast is een ondernemersontbijt georganiseerd en met Campus Gouda zijn werkbezoeken in de regio afgelegd.
- Het StartUp Café voor startende ondernemers is in 2023 5 keer georganiseerd. De bedrijvendag is georganiseerd als een goed bezochte Haringparty. Helaas is de Startersavond niet door gegaan in verband met te weinig aanmeldingen.

Doelstelling 2: Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

- De vernieuwbouw van het lyceum van De Goudse Waarden (Heemskerkstraat) is opgeleverd. Verder stond het jaar 2023 in het teken van de realisatie van projecten uit het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2020-2024 1e tranche IHP. De realisatie is gestart van de uitbreiding van de Johannes Calvijnschool en de nieuwbouw van het kindcentrum Auris Taalplein De Triangel (oplevering 2024). De andere projecten zitten allen in de ontwerpfasen, variërend van schetsontwerp tot definitief ontwerp (oplevering 2024/2025). De oude locatie van De Ark (Luykenstraat) is gesloopt en wordt herontwikkeld tot een park.
- In 2023 is gestart met de voorbereiding van het Uitvoeringplan Onderwijshuisvesting 2025-2030 2e tranche IHP. De evaluatie van de 1e tranche en de nieuwe uitvoeringskaders voor de 2e tranche zijn in 2023 aan de raad aangeboden (en in februari 2024 vastgesteld).
- De 6 bruikleenscholen zijn in 2023 onderhouden. Voor deze bruikleenscholen is een perspectief gemaakt wat op den duur met dit gebouw te doen, variërend van overdracht naar schoolbestuur, behouden als tijdelijke huisvesting, verlengen van overeenkomst met scholen. In één van de bruikleenscholen is in 2023 de Internationale Schakelklas (ISK) gehuisvest.
- In 2023 is de voorbereiding gestart voor het huisvesten van de Internationale Schakelklas (ISK) in het voormalig schoolgebouw aan de Burgemeester Martenssingel 15 (voorbereiding aanbesteding, verbouwingsplan). Hiervoor is een college- en raadsbesluit (voorjaar 2024) voorbereid.

Doelstelling 3: Terugdringen laaggeletterdheid

- In 2023 is de Goudse onderwijsagenda uitgevoerd. Door het afsluiten van convenanten over nieuwkomersonderwijs en over meertaligheid. De Brede School Taalacademie is gestart. En vanuit het onderwijsveld is onderzoek gedaan naar ondersteuningstrajecten ter bevordering van gelijke kansen en taalontwikkeling
- De techniekwerkplaats is uitgerold. De Techniekwerkplaats biedt techniekklessen aan voor de groepen 5 t/m 8. In 2023 is gewerkt aan een vakantieprogrammering, programma voor het voortgezet onderwijs en een BSO-programma
- De gemeente heeft extra geïnvesteerd in de aanpak laaggeletterdheid via het Taalhuis. Het Taalhuis faciliteert een digitaal oefencafé en organiseert wekelijks computervragenuurtjes voor senioren, ook bekend als Seniorweb. Sagenn heeft dit jaar 2 extra Nederlandse lesgroepen voor volwasseneneducatie opgezet vanwege de groeiende vraag. Verder voorziet het Taalhuis in digitaal ondersteuningsaanbod, met het afgelopen jaar de uitvoering van verschillende cursussen zoals Klik & Tik, Digisterker en Digivitaler. De consulenten werk en inkomen zijn getraind om extra aandacht te hebben voor taalvaardigheden en de mogelijkheden om door te verwijzen naar taalcursussen De gemeente voerde de Taalmeter in als hulpmiddel om te ontdekken of bijstandsgerechtigden moeite hebben met lezen.
- De gemeenteraad heeft besloten om geen aanvullende financiering vanuit de gemeente aan Libertum te verstrekken. De stichting heeft er vervolgens voor gekozen zichzelf op te heffen. De raad heeft gevraagd het gedachtegoed waar Libertum voor staat op alternatieve wijze te borgen. Inmiddels is duidelijk dat er in de stad voldoende maatschappelijke organisaties zijn die dit Goudse gedachtegoed mee vorm en inhoud geven.

Doelstelling 4: Doorontwikkelen Campus Gouda

- Het Living Lab Bodem & Technologie is doorontwikkeld. Vanuit innovatieagenda’s is gewerkt aan uitdagingen rondom bodem in relatie tot technologie. Samen met 19 regionale partners (onder andere bedrijven en gemeenten) hebben 63 studenten innovatietrajecten uitgevoerd vanuit die innovatieagenda’s.
- Het Living Lab Zorg & Technologie is verder ontwikkeld. Binnen het Living Lab is er naast een vernieuwd fysiek experience lab nu ook een mobiel lab (bus to the future) dat geopend werd in oktober. Het netwerk aan partners binnen het Living Lab is uitgebreid met meer partners uit de zorg die in februari 2024 een samenwerkingsovereenkomst hebben ondertekend.
- Voor het modulair hbo aanbod Campus Gouda is met Saxion Hogeschool een module duurzaam bodem-management ontwikkeld. Deze module bestaat uit drie deelmodules en op maandag 26 februari 2024 start de eerste groep werkenden aan de deelmodule vitale bodem. Rondom zorg is in september een nieuwe lichting gestart en is met de partners gewerkt aan een nieuwe derde module die in 2024 start.

- Vanuit het CIV Smart Technology is in samenwerking met lokale bedrijfsleven en MKB Deal de lasrobot op mboRijnland locatie Gouda geïnstalleerd. Voor het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology werd een nieuwe meerjarige OCW-subsidie toegekend. Verder is vanuit het CIV Welzijn & Zorg actief bijgedragen aan het mobiele en fysieke lab (zie hierboven). Studenten van mboRijnland en Hoornbeeck College hebben meegeholpen in ontwikkeling van beide labs.
- De Doorlopende leerlijn techniek is verder uitgebouwd samen met Techniek Talent Gouda. Techniek Talent Gouda gaat over de samenwerking tussen docenten, scholen en met het bedrijfsleven, kennisdeling en het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen op het vakgebied. Voorbeeld hiervan is het metaal project waarbij vmbo-leerlingen bij 5 bedrijven zijn langsgaan om te werken aan één opdracht: een kippengrill. De eerste student van de ICT Praktijkacademie rondde in 2023 zijn opleiding af met een bachelor-diploma.

Doelstelling 5: Terugdringen jeugdwerkloosheid

- In 2023 is gewerkt aan het voorkomen en terugdringen van jeugdwerkloosheid. Een optimale dienstverlening voor jongeren staat hierin centraal. Onder andere door activiteiten als de matchtafel (in samenwerking met het onderwijs en doorstroompunt), school@work (met Promen) en Llokaal (met mboRijnland) zijn jongeren begeleid naar school of werk. Ook zijn door de coördinator voorlichtingen in het onderwijs en regionale kennisdeelbijeenkomsten georganiseerd.
- Jongeren die niet bekend zijn bij de gemeente Gouda, onderwijs en/of justitie worden al een paar jaar begeleid naar school en/of werk door een specialistische jongerencoach met een outreachende aanpak. In 2023 heeft de jongerencoach ongeveer 120 nieuwe jongeren in beeld gebracht en 98 jongeren zijn uitgestroomd naar werk. Verder zijn 40 jongeren ZZP'er geworden, 15 jongeren zijn een opleiding gaan volgen, 28 jongeren hebben een uitkering aangevraagd en een aantal jongeren is nog in begeleiding.

3.1.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Met haar historische binnenstad en aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden biedt Gouda een prettige woon- en leefomgeving. De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie Midden-Holland in Gouda en de bredere regio zijn hierin ook van groot belang. Deze gebieden zijn de afgelopen periode verder ontwikkeld. Daarbij speelt de Groenalliantie in op verschillende doelgroepen: actieve recreatie, beleven en gebruiken. Op die manier voegen de recreatiegebieden meerwaarde toe aan het grotere maatschappelijk en economische perspectief van Gouda. In 2023 heeft Groenalliantie onder andereingezet op professionele begeleiding en inzet van vrijwilligers, het faciliteren en onderhouden van participatiegroepen en het samenwerken met bewonersplatforms, stichtingen en verenigingen. Groenalliantie heeft de samenwerking met Binnenwerk geïntensiveerd. Samen maken zij afspraken over banen in het natuurbeheer voor mensen met een arbeidsbeperking.
Grondbank RZG Zuidplas	Door de deelname in de Grondbank heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave in relatie tot de woningbouwontwikkelingen van Gouda.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgelden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

3.1.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Uitvoeren Economische Agenda	Aantal vestigingen per sector (Top 5)	**2023:** Specialistische zakelijke diensten: 1695 Gezondheids- en welzijnszorg: 1155 Bouwnijverheid: 1110 Handel: 1075 Onderwijs: 640	**2022:** Specialistische zakelijke diensten: 1640 Gezondheids- en welzijnszorg: 1050 Bouwnijverheid: 1075 Handel: 1080 Onderwijs: 605	x	(CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, gemeente) https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81575NED/table
Uitvoeren Economische Agenda	Banen naar sector (Top 5)	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022:** Gezondheids- en welzijnszorg: 22,6% Groot- en detailhandel: 14,0% Onderwijs: 10,4% Advisering, onderzoek, special, zakelijke dienstverlening: 10,2% Industrie: 8,5%	**2021:** Gezondheids- en welzijnszorg: 22,08% Groot- en detailhandel: 15,31% Onderwijs: 11,23% Advisering, onderzoek, special, zakelijke dienstverlening: 10,05% Industrie: 8,61%	(Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA), bewerkt door gemeente Gouda)
Duurzame en toekomst-bestendige schoolgebou-wen	Energieverbruik onderwijs	**2022:** 72 TeraJoules	**2021:** 85 TeraJoules	**2020:** 75 TeraJoules	(Regionale Klimaatmonitor, Energieverbruik naar maatschappelijke sector) https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/publieke-dienstverlening
Duurzame en toekomst-bestendige schoolgebou-wen	CO2-uitstoot onderwijs	**2022:** 4,48 kton	**2021:** 5,36 kton	**2020:** 4,79 kton	(Regionale Klimaatmonitor, Rapportage CO2-uitstoot) https://klimaatmonitor.databank.nl/content/co2-uitstoot
Terugdringen laaggeletterd-heid	Aantal inwoners dat een traject basisvaardighe-den (taal, rekenen, digitale vaardigheden)	**2023:** 1833	**2022:** 1083	x	Gemeente Gouda, sociaal domein

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
	heeft gevolgd				
Doorontwik-kelen Campus Gouda	Aantal studenten	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022 - 2023:** 111	**2021 - 2022:** 60	Gemeente Gouda, Campus Gouda
Terugdringen jeugdwerkloos-heid	Aantal jongeren zonder werk tot 27 jaar	**2023:** 270	**2022:** 268	**2021:** 296	UWV

3.1.4 Wat heeft het gekost?

3.1.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	23.965	28.077	28.373	-295
Baten	-8.998	-10.054	-11.327	1.272
Saldo van baten en lasten	**14.967**	**18.023**	**17.046**	**977**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	514	514	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-50	-1.644	-1.584	-60
Gerealiseerd resultaat	**14.917**	**16.893**	**15.976**	**917**

3.1.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
2.4 Economische havens en waterwegen	1.456	1.876	1.915	-39
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	214	214	210	4
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	66	84	123	-39
3.4 Economische promotie	2.095	2.285	1.822	463
4.2 Onderwijshuisvesting	7.534	9.273	9.364	-91
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.603	4.291	3.613	678
Totaal	**14.967**	**18.023**	**17.046**	**977**

3.1.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Saldo	V/N
2.4 Economische havens en waterwegen	**39**	**N**
Diverse kleine verschillen.	39	N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**4**	**V**
Diverse kleine verschillen.	4	V
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**40**	**N**
Diverse kleine verschillen.	40	N
3.4 Economische promotie	**463**	**V**
Economische Promotie: voor een deel wordt het voordeel verklaard door de afwikkeling van de regeling "Beter Benutten Goudse Poort". Het overige deel verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door diverse incidentele voordelen op uitvoeringskosten Economische Agenda, Ondernemen in Gouda en Verduurzaming Bedrijventerreinen.	142	V
Stadsmarketing: In 2023 was er onvoldoende capaciteit om de bekendheid van Gouda uit te voeren. De uitgaven intensivering toerisme promotie voor versterking van de lokale vrijetijdseconomie (met extra inzet voor doelstelling verhogen bekendheid) zullen in 2024 plaatsvinden, rapportage over de bestedingen vindt plaats in de Bestuursrapportages.	90	V
Het overige voordeel op Stadsmarketing wordt veroorzaakt door budgetonderschrijding op een aantal kleinere posten.	48	V
Binnen dit programma was een bedrag opgenomen binnen het budget Winterplan. De uitgaven zullen in 2024 plaatsvinden, rapportage over de bestedingen vindt plaats in de Bestuursrapportages	50	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Saldo	V/N
Ook in 2024 zal externe inzet plaatsvinden op het project "Schuifpuzzel Goudse Poort". De uitgaven zullen in 2024 plaatsvinden, rapportage over de bestedingen vindt plaats in de Bestuursrapportages	75	V
Diverse kleine verschillen.	58	V
4.2 Onderwijshuisvesting	**91**	**N**
De incidentele exploitatielasten voor IHP waren te hoog begroot. Hierdoor is de onttrekking uit de Reserve Onderwijshuisvesting ook lager.	60	V
Binnen de post voor onderhoud en energie van de tijdelijke huisvesting voor KC De Ontdekkingsreizigers (Westergouwe) zijn weliswaar de inkomsten begroot (vergoeding van de kosten door het schoolbestuur aan de gemeente), maar ten onrechte niet de uitgaven (kosten).	91	N
De gemeente vergoedt (wettelijk) de OZB-lasten van schoolbesturen. Deze lasten zijn hoger dan verwacht, door sterkere stijging dan verwacht van zowel het OZB-tarief als de WOZ-waarde van schoolgebouwen.	32	N
Diverse kleine verschillen.	28	N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**678**	**V**
Binnen de begroting van LLZ is een budget voor inhuur opgenomen om bij ziekte/uitval van leerplicht inhuur te kunnen laten plaatsvinden. Zodoende kan Gouda de afspraken vanuit de DVO's met de aangesloten gemeenten over uitvoering van de leerplichtwet nakomen. In het verslagjaar was inhuur niet nodig hetgeen de onder uitputting op dit budget verklaart.	179	V
Campus Gouda: de kasstroom van de subsidie van de provincie voor Campus Gouda wijkt af van werkbegroting. Een eventele budgetoverschrijding zal worden opgenomen in de Bestuursrapportage 2024.	93	V
De bijdrage vanuit het coalitieakkoord voor Laaggeletterheid kon niet volledig worden benut in verband met de startfase van dit project.	75	V
Voornamelijk door de onverwacht hoge terugvordering op subsidies 2022 van kindgebonden financiering peuteropvang en voorschoolse educatie en de incidentele verhoging van SPUK OnderwijsAchterstandenbeleid (OAB)- 2023 zijn er middelen overgebleven.	380	V
Diverse kleine verschillen.	49	N

3.1.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve Onderwijshuisvesting: de incidentele exploitatielasten voor het IHP waren te hoog begroot. Hierdoor worden minder kosten verrekend met de reserve.	60	N
Totaal	**60**	**N**

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

De ambitie is om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties. Gouda wil in 2040 CO2-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door extra te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Het speerpunt komende periode is verdere vergroening afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier. Duurzaamheid gaat over alle beleidsterreinen en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Wat is bereikt?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

Op diverse plekken in de stad hebben de gemeente en inwoners groen toegevoegd en klimaatadaptieve maatregelen genomen. In Kort Haarlem, de Vogelbuurt in Korte Akkeren en Ouwe Gouwe Zuid zijn extra groen en een robuust hemelwatersysteem aangelegd. Bij het Zwaansgat, Kandeelstraat en Nobelstraat is 116m2 grijs omgezet in groen. In de wijk Kort Haarlem zijn 68 geveltuinen aangelegd. Bij 104 adressen zijn 9.680 tegels opgehaald, 120 eigenaren hebben 2.157 m2 groen dak aangelegd en 215 inwoners hebben met subsidie een regenton aangeschaft.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

Er is een start gemaakt met een soortenmanagementplan om de gebouwbewonende diersoorten een plek te (blijven) bieden bij de isolatieopgave. Het ecologisch beheer is uitgebreid. Een gedeelte van het Noorderhout wordt op een ecologische manier gemaaid en in dit stuk zijn extra natuurvriendelijke oevers aangelegd. Bij de Winterdijk is een stuk groen ingeplant met bollen en een biologisch zaadmengsel. In Oude Gouwe Zuid zijn onder andere duikers vergroot om het watersysteem te verbeteren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

In Plaswijck Kern en Middenwillens West onderzoekt de gemeente met bewoners verschillende warmteoplossingen. Zes andere bewoners- en bedrijveninitiatieven voeren zelf onderzoek uit met behulp van de subsidieregeling Samen naar een Duurzame Omgeving. Bij 3.000 huishoudens met (kans op) energiearmoede is energieadvies gegeven en zijn kleine maatregelen uitgevoerd. De energiecoaches hebben zo'n 300 huisbezoeken gebracht en de energieklussers zijn bij ongeveer 30 adressen langs geweest. De Duurzame Markt is door zo'n 1.000 inwoners bezocht. Eind 2023 is het Duurzaamheidsfonds Gouda van start gegaan.

4) Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente heeft een routekaart opgesteld die inzicht biedt in de aanpak en strategie om in 2030 55% CO2-reductie te realiseren in gemeentelijke gebouwen en in 2040 aardgasvrij en CO2-neutraal te zijn. De routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed is op 7 februari 2024 vastgesteld. Het oude schoolgebouw van De Ark aan de Jan Luykenstraat is gesloopt. Daardoor kan de locatie worden herontwikkeld tot park.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

Het beheerplan groot en vervangingsonderhoud en het Kwaliteitsplan openbare ruimte Binnenstad zijn vastgesteld. Verder is gestart met een inventarisatie van de mogelijkheden van duurzaam beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Er is een meldpunt waar inwoners toegankelijkheidsproblemen in de openbare ruimte kunnen melden. Inwoners kunnen bij het Funderingsloket Groene Hart terecht met vragen en advies over funderingen.

3.2.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Er is een keuze gemaakt in de onderwerpen op het gebied van energie en klimaat die hier naar voren komen. De gemeente is bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor taken op het gebied van milieubeleid, de advisering en toetsing van ruimtelijke plannen, beheer en onderhoud en toezicht en handhaving van relevante wet- en regelgeving.

Doelstelling1: Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

- In 2023 is een start gemaakt met het actualiseren van het groen-, bomen- en biodiversiteitsbeleid. Hierin worden de doelen voor de komende jaren vastgelegd.
- Bij meerdere bouwontwikkelingen in de stad is de Structuurvisie Groen toegepast en zijn afspraken hierover vastgelegd in een overeenkomst. Ook zijn vanuit het Groenfonds grijs-wordt-groeninitiatieven gerealiseerd: bij het Zwaansgat, Kandeelstraat en Nobelstraat is 116m2 grijs omgezet in groen. Verder zijn er gerichte acties geweest van onder andere Gouda Bruist en de Tuinambassadeurs, zoals de actie ‘Tegel eruit, Plant erin’ en de aanleg van nieuwe geveltuintjes.
- In Kort Haarlem, de Vogelbuurt in Korte Akkeren en Ouwe Gouwe Zuid is extra groen en een robuust hemelwatersysteem aangelegd. Er is subsidie vanuit de Impulsregeling Klimaatadaptatie aangevraagd voor extra klimaatadaptieve maatregelen bij het project Vogelbuurt, voor het verbreden van vergroeningsprojecten uit het Groenfonds en het ontharden en vergroenen van schoolpleinen. Zo zijn in 2023 68 geveltuinen aangelegd in Kort Haarlem aanvullend aan het rioleringsproject.
- Om inwoners te enthousiasmeren en informeren over groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn in 2023 vele acties georganiseerd. Bijvoorbeeld de duurzame markt, de boomspiegeldag en het biodiversiteitsweekend. Tijdens de Boomfeestdag 2023 hebben 17 kinderen van twee scholen 12 bomen geplant. Verder zijn inwoners via huis-aan-huisbladen en sociale media regelmatig geïnformeerd over werkzaamheden van de gemeente zoals ecologisch bermbeheer, natuurlijke oevers en grijs-wordt-groeninitiatieven.
- Klimaatadaptatie is actief onder de aandacht gebracht bij onderwijsinstellingen. Ook is de pilot die in 2021 gestart is met de ondernemers van het bedrijventerrein Gouwespoor voortgezet om het bedrijventerrein klimaatadaptief in te richten. Daarnaast is er intensief contact met de woningcorporaties over het thema klimaat en is het thema opgenomen in de prestatieafspraken. Het Convenant Klimaatadaptief Bouwen is bij meerdere projecten toegepast, zoals bijvoorbeeld bij het project Crabethpark.
- In 2023 hebben 120 perceeleigenaren gebruik gemaakt van de subsidieregeling groen-blauwe daken. Er is in totaal 2.157 m2 groen dak aangelegd. Naast de subsidie groene daken is er ook subsidie voor de aanschaf van een regenton. Hier hebben 215 inwoners gebruik van gemaakt.
- De tegeltaxi heeft gereden om tegels op te halen bij inwoners. In totaal zijn bij 104 adressen, 9.680 tegels opgehaald.
- In 2023 is er vanwege het slechte weer geen plantdag georganiseerd voor het Gouds geboortebos. De plantdag is verzet naar het voorjaar 2024.

Doelstelling 2: Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

- De gemeente is gestart met het opstellen van het Omgevingsprogramma Groen: Biodiversiteit. Daarin wordt het biodiversiteitsbeleid voor de komende jaren uitgewerkt. Dit beleid focust op het benoemen van specifieke icoonsoorten per wijk en zorgt voor een verbeterslag op het huidige beleid.
- In regionaal verband is een start gemaakt met een kansenkaart om de biodiversiteit in de grensgebieden van gemeenten te verbeteren. Daarnaast neemt de gemeente deel aan onder andere het Zuid-Hollandse Ecologennetwerk (ZHEN) en Community of Practice Groene Stad Challenge om kennis en ervaring uit te wisselen op gebied van biodiversiteit en groen. Dit gebeurt ook in overleggen met de lokale natuurverenigingen waar ook gezamenlijke acties mee georganiseerd worden, zoals het biodiversiteitsweekend.
- Er is een start gemaakt met het zorgen voor een soortenmanagementplan. Doel van dit plan is om gebouwbewonende diersoorten een plek te (blijven) bieden in de isolatieopgave. In 2023 startte de Europese aanbesteding om een partij te vinden die de gemeente kan begeleiden in het opstellen van dit plan. Met dit plan wordt uiteindelijk een ontheffing aangevraagd bij de provincie.
- Op meerdere locaties in Gouda is gewerkt aan uitbreiding van ecologisch beheer. Een gedeelte van het Noorderhout wordt op een ecologische manier gemaaid en er zijn in dit stuk extra natuurvriendelijke oevers aangelegd. Bij de Winterdijk is een stuk groen ingeplant met bollen en een biologisch zaadmengsel. Daarnaast wordt tijdens inspectiewerkzaamheden vastgesteld of in de nieuwe situatie een natuurvriendelijke oever kan worden gerealiseerd of dat beschoeiing moet worden geplaatst.
- Duikers zijn vergroot om het watersysteem te verbeteren, zoals bijvoorbeeld in Ouwe Gouwe Zuid.
- Gouda vroeg in 2023 subsidie aan bij de provincie Zuid-Holland voor de verbetering van het leefgebied van 4 specifieke diersoorten in groengebied Noorderhout: de merel, rietorchis, egel en weidehommel.

Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers stimuleren energie te besparen en aardgasvrij te worden

- De evaluatie van de Transitievisie Warmte is in 2023 gestart. Het evaluatierapport wordt in april 2024 verwacht.
- De wijkaanpak in Plaswijck Kern en in Middenwillens West is gestart. In Plaswijck Kern wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de verschillende warmteoplossingen. Middenwillens West is onderdeel geworden voor een bewonersinitiatief in Achterwillens om samen te zoeken naar de beste oplossing om aardgasvrij te worden. Daarnaast heeft de gemeente het bewonersinitiatief in Kort Haarlem omarmd. Hier wordt samen opgetrokken met de bewoners om het idee van een 70-graden warmtenet verder uit te werken.

- Vanuit de subsidieregeling Samen naar een Duurzame Omgeving worden bewoners- en bedrijveninitiatieven ondersteund om met elkaar onderzoek te doen en stappen te zetten richten een CO2-neutraal Gouda. In 2023 zijn 6 aanvragen gehonoreerd, variërend van kierenonderzoek bij huizen tot een lage temperatuur warmtenet voor een bedrijventerrein.
- De focus van het Gouds Isolatieprogramma is van E, F en G labels uitgebreid naar D, E, F en G labels. Afgelopen jaar is de samenwerkingsovereenkomst voor de Energie Karavaan Gouda ondertekend, zodat in 2024 kan worden gestart met een bloksgewijze aanpak voor isolatie. Met de huis-aan-huis aanpak zijn inmiddels 3.000 huishoudens met (kans op) energiearmoede voorzien van energieadvies en zijn ter plekke kleine maatregelen uitgevoerd. De evaluatie van de regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020 is bijna afgerond. De energiecoaches hebben zo'n 300 huisbezoeken gebracht. De energieklussers zijn bij ongeveer 30 adressen langs geweest. In november werd de jaarlijkse duurzaamheidsmarkt weer georganiseerd met naar schatting 1.000 bezoekers en in 2023 heeft Gouda voor het eerst actief meegedaan aan de Klimaatweek.
- Het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda is aan de raad voorgelegd. Zodat wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt konden worden aan het college. Hierna zal naar verwachting het programma Zon op Veld nog in het 1e kwartaal 2024 door alle colleges van de Midden-Holland gemeenten worden vastgesteld.
- De verordening Duurzaamheidsfonds Gouda is eind 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. De doelgroep is uitgebreid geïnformeerd over de start van het Duurzaamheidsfonds. Aanvragen worden beoordeeld door de gemeente en, wanneer goedgekeurd, kan de lening via SVn worden aangevraagd.
- De geplande collectieve inkoopacties en isolatiesubsidie voor bewoners zijn niet in 2023 gerealiseerd. Andere onderwerpen bleken meer tijd te vragen dan verwacht waardoor er geen ruimte was om deze ook te realiseren. De verwachting is dat beide in 2024 van start zullen gaan.

Doelstelling 4: Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- De gemeente heeft een routekaart opgesteld die inzicht biedt in de aanpak en strategie om in 2030 55% CO2- reductie te realiseren in gemeentelijke gebouwen en in 2040 aardgasvrij en CO2-neutraal te zijn. Dit betreft alle gebouwen in eigendom van de gemeente, exclusief de sport- en onderwijsgebouwen.
- De routekaart geeft inzicht in de uitvoeringsplanning. Daarbij is de prioritering van de gemeentelijke gebouwen aan de hand van energieverbruik en synergie met de onderhoudsmaatregelen tot stand gekomen. Waar mogelijk zoekt de gemeente synergie met onderhoudsmaatregelen (MJOP) en toegankelijkheidsmaatregelen.
- Het oude schoolgebouw van de Ark aan de Jan Luykenstraat is gesloopt. Daardoor kan de locatie worden herontwikkeld tot park. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de wijk.

Doelstelling 5: Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

- Het beheerplan groot en vervangingsonderhoud is aangenomen door de raad. Hierin zijn middelen opgenomen om de projecten op gebied van kademuren en brugconstructies uit te kunnen voeren in de komende jaren. Het Kwaliteitsplan openbare ruimte binnenstad is het kader voor de herinrichting van straten. Verder is gestart met eenc inventarisatie van de mogelijkheden van duurzaam beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
- De gemeente heeft een meldpunt opgericht waar inwoners via e-mail toegankelijkheidsproblemen in de openbare ruimte kunnen melden. Ook is op regelmatige basis gesproken met vertegenwoordigers van de verschillende belangenorganisaties. In de Lokale Inclusie Agenda is voor 2024-2025 een uitvoeringsplan opgesteld.
- In 2023 heeft de gemeente in de Kock van Leeuwensluis een sanitaire voorziening voor waterrecreanten gerealiseerd en in gebruik genomen.
- In april 2023 is het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF) officieel geopend tijdens het Tiende Internationale Symposium over Bodemdaling (TISOLS) georganiseerd vanuit UNESCO. In oktober 2023 is vervolgens de Experience Bodemdaling feestelijk geopend. Dit is een interactieve opstelling in het KBF die het gesprek stimuleert over bodemdaling, de gevolgen en de mogelijke maatregelen. Hij wordt meteen veel benut door onder anderen beleidsmedewerkers, bestuurders en kennisorgansiaties.
- De gemeente is aangesloten bij het Funderingsloket Groene Hart van het Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek. Bij dit loket kunnen bewoners terecht voor advies en vragen over funderingen.
- Vanuit project Stevige Stad Kaderplan Bodemdaling Binnenstad ondersteunt de gemeente bewoners aan het Regentesseplantsoen bij het nemen van maatregelen om schade aan houten paalfunderingen te minimaliseren als het waterpeil in de binnenstad wordt aangepast.

3.2.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden Partijen.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	De ODMH staat de gemeente bij op het gebied van milieu- en duurzaamheidsaspecten. De uitvoering van de wettelijke milieutaken omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels. Daarnaast voert de ODMH taken uit op gebied van advisering, ontwikkeling en uitvoering van milieubeleid. De ODMH toetst daarnaast op milieu- en duurzaamheidsaspecten als bodem, externe veiligheid en geluid bij ruimtelijke plannen. In aanloop naar de Omgevingswet zijn enkele beleidsregels vastgesteld welke zijn voorbereid door de ODMH. Naast de taken uit het jaarprogramma heeft de ODMH geparticipeerd in het interbestuurlijk programma VTH, naar aanleiding van de Commissie Van Aartsen.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie Midden-Holland dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en te genieten van het groen en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. De natuurwaarden en biodiversiteit staan ook in de gebieden van de Groenalliantie onder druk mede door toenemende recreatieve drukte en klimaatverandering. Er wordt een duurzame balans gezocht tussen natuur en recreatie. Het uitgangspunt daarbij is dat de natuurwaarden, waterkwaliteit en biodiversiteit toenemen in de komende jaren. In 2023 is het handelingskader Klimaat opgesteld. Een kader dat ingaat op de aanpak van de nu al optredende klimaatgerelateerde effecten en op het opnemen van klimaatadaptieve maatregelen bij de (her)inrichting én het toekomstig beheer en onderhoud van de Groenalliantie gebieden.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel.

3.2.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron	
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatver-andering verminderen	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaat-verandering	**2023:** Nee: 44% Ja, één maatregel: 30% Ja, meerdere maatregelen: 24% Ja, andere maatregelen: 2%	**2022:** Nee: 49% Ja, één maatregel: 26% Ja, meerdere maatregelen: 22% Ja, andere maatregelen: 3%	2021: Nee: 49% Ja, één maatregel: 29% Ja, meerdere maatregelen: 20% Ja, andere maatregelen: 2%	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)	
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatver-andering verminderen	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	**2023:** Ja, zeker: 39% Ja, misschien: 46% Nee, zeker niet: 14%	**2022:** Ja, zeker: 41% Ja, misschien: 43% Nee, zeker niet: 15%	2021: Ja, zeker: 38% Ja, misschien: 47% Nee, zeker niet: 15%	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)	
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatver-andering verminderen	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	**2023:** Altijd: 12% Vaak: 17% Soms: 28% Zelden: 23% Nooit: 20% Weet niet: 1%	**2022:** Altijd: 10% Vaak: 12% Soms: 29% Zelden: 24% Nooit: 21% Weet niet: 5%	2021: Altijd: 10% Vaak: 13% Soms: 27% Zelden: 26% Nooit: 21% Weet niet: 3%	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)	

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron	
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatver-andering verminderen	Schaduwplek-ken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	**2023:** Ja, die zijn er voldoende: 55% Ja, maar de hoeveelheid is beperkt: 31% Nee, die zijn er niet: 8% Weet niet: 6%	**2022:** Ja, die zijn er voldoende: 55% Ja, maar de hoeveelheid is beperkt: 31% Nee, die zijn er niet: 8% Weet niet: 6%	2021: Ja, die zijn er voldoende: 54% Ja, maar de hoeveelheid is beperkt: 30% Nee, die zijn er niet: 8% Weet niet: 7%	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)	
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2023:** **2.091.640 m2 groen waarvan 89,9% groen met meerwaarde voor biodiversiteit**	**2021:** **2.080.378 m2 groen waarvan 61,0% groen met meerwaarde voor biodiversiteit**	Gemeente Gouda, Geovisia	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Hoofdver-warmings-installatie woningen (aardgas)	**2022:** 32.294*	**2021:** **32.106**	**2020:** 32.269	CBS, Regionale Klimaatmonitor: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84948NED/	*De data voor 2022 komen uit de klimaatmonitor, daar staan echter andere aantallen voor 2021 (32.443) en 2020 (32.503). Geen idee of hier sprake is van een correctie of dat er voorheen een andere bron is gebruikt.
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Gouds IsolatiePlan	Gestart per 1-1-2023, nog geen data beschikbaar.	x	x	x	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2021:** 3.8%	**2020:** 3.4%	RVO, Regionale Klimaatmonitor	
Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoed-porteuille	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2021** 11% CO2 reductie	x	Gemeente Gouda, energiemonitor	
Investeren in de kwaliteit en toegankelijk-heid van de openbare ruimte	Ik vind mijn buurt goed/ slecht onderhouden	**2023:** Goed onhouden: 18% Redelijk goed onderhouden: 49% Redelijk slecht onderhouden: 25% Slecht onderhouden: 8%	**2022:** Goed onhouden: 19% Redelijk goed onderhouden: 47% Redelijk slecht onderhouden: 24% Slecht onderhouden: 11%	**2021:** Goed onhouden: 18% Redelijk goed onderhouden: 48% Redelijk slecht onderhouden: 24% Slecht onderhouden: 10%	Stadspeiling	

3.2.4 Wat heeft het gekost?

3.2.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	31.199	33.353	30.205	3.149
Baten	-30.728	-34.166	-32.025	-2.141
Saldo van baten en lasten	**470**	**-813**	**-1.820**	**1.008**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	5.000	5.850	5.850	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-7.567	-6.430	-5.300	-1.130
Gerealiseerd resultaat	**-2.097**	**-1.393**	**-1.270**	**-122**

3.2.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
7.2 Riolering	-1.335	-858	-3.164	2.306
7.3 Afval	-2.008	-2.090	-2.182	92
7.4 Milieubeheer	3.814	2.136	3.526	-1.390
Totaal	**470**	**-813**	**-1.820**	**1.008**

3.2.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
7.2 Riolering	**2.306**	**V**
Aan de voorziening riolering wordt minder toegevoegd. Door lagere investeringen op het taakveld, is het bedrag aan berekende compensabele BTW over de kosten lager. Bij de verrekening met de voorziening wordt in de nacalculatie extracomptabel rekening gehouden met compensabele BTW over kosten en investeringen ten behoeve van riolering.	615	V
Lagere investeringen waardoor lagere onttrekking reserve. Aanbesteding op dagelijks onderhoud heeft vertraging opgelopen vanwege termijnen aanbesteding en planning van aannemer. Verder zijn alle uitgezette opdrachten voor onderhoud op gemalen niet uitvoerbaar gebleken door lange levertijden van materiaal. Per saldo valt het voordeel weg tegen een nadeel op taakveld 0.10	1.130	V
Baggeren Oostpolder wordt in 2024 uitgevoerd en afgerond.	608	V
Diverse kleine verschillen.	47	N
7.3 Afval	**93**	**V**
Voor zwerfafval is een definietieve afrekening binnengekomen over periode 2021-2022 en er werd door het afvalfonds een hogere vergoeding uitgekeerd voor openbare prullenbakken.	72	V
Diverse kleine verschillen.	21	V
7.4 Milieubeheer	**1.391**	**N**
Middelen capaciteit klimaat- en energiebeleid: in de beschikking is aangegeven dat deze middelen in 2023 en in 2024 kunnen worden ingezet ter dekking van de apparaatskosten klimaat- en energiebeleid. Aangezien de ontvangst wel begroot was in 2023 leidt de besteding in 2024 (conform beschikking) tot een nadeel in 2023. In 2024 levert dit een voordeel op en zal worden meegenomen in de 2e Berap.	1.270	N
Duurzaamheid en Milieu: het nadeel op de post leges milieu wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de ontvangen milieuleges verantwoord zijn op leges algemeen in programma 3, taakveld 8.3. Daar treedt een overschot op. Ook zijn er in de exploitatie een aantal kleinere overschrijdingen.	47	N
Diverse kleine verschillen.	23	N
Klimaatadaptatie: het nadeel wordt veroorzaakt door aanvullende toerekenig van kosten klimaatadaptatie die bij de 2eBerap niet voorzien waren.	51	N

3.2.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve investeringen riool: voor investeringen en dagelijks onderhoud aan riolering zijn minder kosten gemaakt, die verrekend worden met de reserve.	1.130	N
Totaal	**1.130**	**N**

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat moet zo blijven.

Een goede bereikbaarheid en woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat is bereikt?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad

De Huisvestingsverordening is geactualiseerd, de doelgroepenverordening vastgesteld en het Actieplan dakloosheid uitgevoerd. De gemeente heeft voldaan aan haar opgave voor 2023 op gebied van de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en Wonen Eerst. De realisatie van de Gouwe Huse is verder voorbereid. Samen met betrokken partijen zoekt de gemeente nog naar maatregelen om inwoners door te laten stromen naar een passende woning die past bij hun levensfase.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma

In 2023 zijn 362 woningen toegevoegd aan het woningaanbod in Gouda. 281 nieuwbouwwoningen en overige toevoegingen. De woningvoorraad is daarmee nu 34.477 woningen. In Gouda-Oost zijn verschillende complexen sociale huurwoningen opgeleverd. Voor mensen die zijn aangewezen op wonen en zorg zijn het Herstelhuis, verzorgingshuis Huize ter Gouwe en een zorgvilla aan de Jac. P. Thijsselaan opgeleverd. De gemeente hanteert een vaste norm voor sociale huur, gereguleerde middeldure huur en betaalbare koop. Eind 2023 is het Fonds betaalbaar wonen ingevoerd.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan

De wijkmobiliteitsplannen voor de Binnenstad, Korte Akkeren en Kort Haarlem en de nota grote en zware voertuigen zijn in 2023 vastgesteld. De gemeente heeft een gedeelte van de regionale doorfietsroute Rotterdam-Gouda gerealiseerd; de routes Bodegraven-Gouda en Alphen-Gouda zijn uitgewerkt. De Wilhelmina van Pruisenlaan is heringericht en er ligt een schetsontwerp voor de Koningin Wilhelminaweg. Samen met de gemeente Zuidplas wordt gewerkt aan maatregelen om Westergouwe beter te ontsluiten.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

In 2023 kwamen er 33 nieuwe openbare laadpunten bij. In totaal zijn er nu 473 punten in Gouda. Daarnaast wordt gewerkt aan de uitgangspunten voor snelladen voor personen-, bestel- en vrachtauto's. Het beleidskader Deelvervoer is vastgesteld en een aanbieder van deelfietsen heeft een vergunning gekregen. Ook een bewonersinitiatief voor deelauto's heeft een vergunning gekregen. Verder is met ondernemersverenigingen en de logistiek makelaar gewerkt aan de stapsgewijze invoering van Zero-Emissie Stadslogistiek vanaf 1 januari 2025.

3.3.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Er is een keuze gemaakt in de onderwerpen op het gebied van wonen en leefomgeving die hier naar voren komen. De gemeente is bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor taken als de begeleiding en toetsing van ruimtelijke plannen, het actualiseren van ruimtelijke kaders en toezicht en handhaving van relevante wet- en regelgeving.

Doelstelling 1: Een toekomstbestendige woningvoorraad

- De gemeente heeft de Huisvestingsverordening geactualiseerd. Deze maakt het mogelijk de schaarse betaalbare woningen zo eerlijk mogelijk te verdelen. Dit gebeurt met oog voor de regionale woonbehoefte door samen te werken met de regiogemeenten. In verband met de aanhoudende schaarste aan betaalbare woningen en de gewijzigde Huisvestingswet is in de regio afgesproken te inventariseren of er versneld een nieuwe actualisatie van de Huisvestingsverordening nodig is.
- De gemeente heeft (samen met betrokken partijen) gezocht naar maatregelen om (oudere) bewoners te helpen verhuizen naar een meer passende woning. Hierdoor ontstaat in theorie ruimte voor anderen die op zoek zijn naar een woning die past bij hun levensfase.
- Het actieplan dakloosheid is uitgevoerd om mensen te helpen die zich in een kwetsbare positie bevinden. Voor Gouwe Huse zijn de voorbereidingen getroffen voor oplevering eind 2024. Verder faciliteerde de gemeente woonzorgconcepten. Vanuit het convenant Huisvesting Bijzondere Doelgroepen zijn in Gouda 24 woningen toegewezen aan mensen op de wachtlijst (uitstroom) en zijn daarnaast 5 woningen toegewezen voor Wonen Eerst. De opgave was 25 woningen voor uitstromers en 4 woningen voor Wonen Eerst. Gouda heeft hiermee dan ook voldaan aan de opgave voor 2023. Daarnaast zijn in 2023 de voorbereidingen getroffen voor de verbouwing van de Gildenburg 1 en zijn verkennende gesprekken gestart met diverse zorgaanbieders.
- De transformatie van het gemeentelijk pand aan de Winterdijk 10 draagt bij aan het woningaanbod voor jongeren.

Doelstelling 2: Actieve sturing op het woningbouwprogramma

- In 2023 zijn De Gouwe en de IJssel, de Goudplevier en de Zilverreiger in Gouda-Oost opgeleverd als sociale huurwoningen. Voor de doelgroep die is aangewezen op wonen en zorg zijn het Herstelhuis, verzorgingshuis Huize ter Gouwe en Goudse Gaarde, een zorgvilla aan de Jac. P. Thijsselaan, opgeleverd. In 2023 zijn er 362 woningen in Gouda bij gekomen, waarvan 128 sociale huurwoningen (dat is 35%). Bij nieuwbouw hanteert de gemeente een vaste norm voor sociale huur (33%) en gereguleerde middeldure huur en betaalbare koop (samen 20%).
- In 2023 heeft de gemeente samen met de regiogemeenten de Regionale Realisatie Agenda wonen ondertekend met daarin afspraken met betrekking tot de woningbouwprogrammering voor de periode t/m 2030. Daarin staat een inspanningsafspraak om regionaal te komen tot een woningbouwprogramma met meer betaalbaar wonen. De Goudse woningbouwprogrammering is opgebouwd volgens de uitgangspunten van de woon(zorg)visie die de raad in november 2021 heeft vastgesteld.
- In 2023 is voor 3 projecten de Startbouwimpuls (SBI) aangevraagd. Twee projecten hebben een toekenning gekregen, in totaal € 1,9 miljoen. Hiermee kunnen projecten met betaalbare woningen doorgang vinden en is een deel van een woningbouwprogramma gewijzigd van vrijesectorhuur naar betaalbare koop.
- De gemeente heeft eind 2023 het Fonds betaalbaar wonen ingevoerd als onderdeel van de nota Kostenverhaal. Met de implementatie van dit fonds kan de gemeente meer regie nemen op de programmatische invulling van nieuwbouwlocaties. Als initiatiefnemers niet kunnen of willen voldoen aan de gemeentelijke eisen voor betaalbaar wonen en zij dat deel van het programma ook niet elders in de gemeente kunnen realiseren is het mogelijk om de opgave voor betaalbaar wonen “af te kopen” (mits het college instemt). De gemeenteraad heeft daarnaast eind 2023 een doelgroepenverordening vastgesteld. Die maakt het mogelijk om in bestemmingsplannen percentages voor sociale huur, middenhuur en betaalbare koop te vereisen én het regelt definities, prijzen, instandhoudingstermijnen en inkadering van de doelgroepen.

Doelstelling 3: Uitvoering van het Verkeerscirculatieplan

- In 2023 zijn de wijkmobiliteitsplannen voor de Binnenstad, Korte Akkeren en Kort Haarlem door de raad vastgesteld. Ook is een besluit genomen over de nota grote en zware voertuigen. Daarnaast is een start gemaakt met de aanbesteding van 7 wijkmobiliteitsplannen, die in de komende jaren worden uitgevoerd.
- De gemeente heeft een gedeelte van de regionale doorfietsroute Rotterdam-Gouda gerealiseerd. De routes Bodegraven-Gouda en Alphen-Gouda zijn verder uitgewerkt in tekeningen en begrotingen. De route Alphen-Gouda is integraal onderdeel van de Spoorzone ontwikkelingen.
- Voor de Spoorzone is een integraal herinrichtingsplan opgesteld, waarbij een goede verkeersdoorstroming uitgangspunt is geweest voor het ontwerp.
- In september 2023 heeft de raad ingestemd met het realiseren van een inpandige fietsenstalling aan de Nieuwe Markt. De stalling biedt gratis parkeergelegenheid voor 750 fietsen en er zijn kluisjes, een toilet en beheerdersruimte. Ook bak- en kratfietsen kunnen hier parkeren en er zijn oplaadpunten voor elektrische fietsen.
- De inrichtingsplannen voor de Koningin Wilhelminaweg zijn met input van belanghebbenden op niveau schetsontwerp afgerond. Hierna is een start gemaakt met de voorbereiding voor de uitvoering die gepland staat vanaf eind 2024. De Wilhelmina van Pruisenlaan is heringericht en het realiseren van de herinrichting van Componistenlaan is aanbesteed. De uitgangspunten voor het maken van de herinrichting van de Fluwelensingel en Blekerssingel zijn geïnventariseerd.
- Er zijn schoolzones ingericht bij basisscholen. In Plaswijck is gestart met de realisatie van drie schoolzones aan de Plaswijckweg en Ridder van Catsweg.

- De gemeente heeft in overleg met de gemeente Zuidplas en provincie de maatregelen rond Westergouwe uitgewerkt inclusief een raming. Hierbij wordt rekening gehouden met alle ruimtelijke ontwikkelingen in Westergouwe, Zuidplas en de regionale ambitieroute fiets.
- In 2023 is in opdracht van de gemeente Gouda, gemeente Zuidplas en de regio Midden-Holland een onderzoek verricht naar de haalbaarheid van een duurzame ontsluiting van nieuwe woningbouwlocaties in het Middengebied / het Vijfde dorp en Westergouwe. De komende periode is nader onderzoek en dialoog met partners en stakeholders noodzakelijk voor een volgende stap in het proces naar de realisatie van station Gouda- Zuidplas.
- Vanwege een gewijzigde planning in relatie tot andere projecten, zijn de oversteeklocaties op de Goudse Houtsingel in 2024 voorzien.

Doelstelling 4: Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

- Het aantal openbare laadpunten in de gemeente is in 2023 gestegen van 440 naar 473. Dit is een groei van 7,5 % ten opzichte van 2022. De gemeente is gestart met het ontwikkelen van nieuw beleid over laadinfrastructuur waaronder kaders voor snelladen voor personenauto's en bestel/ vrachtauto's. Dit beleid wordt opgenomen in een regionale visie laadinfrastructuur.
- Er is een Beleidskader Deelvervoer vastgesteld en er is een vergunning verleend voor het aanbieden van deelfietsen. Ook zijn er extra parkeervergunningen verleend voor deelauto's waaronder voor het bewonersinitiatief OnzeAuto.
- Regionale ondernemersverenigingen Midden-Holland hebben de mogelijkheden voor stadsdistributiehubs onderzocht. Gezamenlijk met de gemeente worden maatregelen voorbereid voor de inzet van schone en slimme logistiek en de realisatie van een hub. De logistiek makelaar en de gemeente hebben verdere stappen gezet voor de samenwerking met het Centraal Loket ontheffingen en voor de stapsgewijze invoering van de Zero-Emissiezone Stadslogistiek vanaf 1 januari 2025.

3.3.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Zorg dragen voor een schone leefomgeving door het inzamelen van huishoudelijk afval en het verwijderen van zwerfafval op straat. Daarnaast levert Cyclus een bijdrage aan de verkeersveiligheid door de gladheidbestrijding op wegen in winterse perioden. Dit gebeurt op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst en tegen een marktconforme prijs

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	De afdeling Bouw- en woningtoezicht (BWT) van de ODMH zag namens Gouda toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij deden dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening. Voor 2023 ging het daarbij bij Gouda onder meer om circa 1.050 afhandelingen van aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen, 750 toezichtstaken, 150 juridische procedures vergunningen en 203 handhavingszaken. In 2023 kreeg de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (nieuwbouw) ruime aandacht binnen de ODMH, waaronder ook advisering richting gemeenten.
Grondbank RZG Zuidplas	Door de deelname in de Grondbank heeft Gouda invloed op de regionale woningbouwopgave in relatie tot de woningbouwontwikkelingen van Gouda. In 2021 is een koopovereenkomst gesloten tussen de Grondbank en de gemeente Zuidplas, strekkende tot de overdracht van haar bezit aan Zuidplas voor de ontwikkeling van het vijfde dorp. Daarmee zou de grondbank per 31-12-2024 worden opgeheven. Sindsdien zijn de economische omstandigheden, zoals de renteontwikkeling, sterk gewijzigd, wateen ongunstig effect heeft op de grondexploitatie van het plangebied. Dat maakt dat Zuidplas niet zonder meer invulling kan en wil geven aan de op haar rustende afnameverplichting en een beroep doet op de uit de koopovereenkomst voortvloeiende ontbindingsmogelijkheid van de koopovereenkomst. Dat betekent dat de Grondbank, anders dan eerder aangenomen, niet tot liquidatie kan overgaan per 1 januari 2025. De Grondbank bereidt een voorstel voor de gemeenschappelijke regeling te verlengen voor een periode van 10 jaar of zoveel eerder als de gronden zijn uitgenomen. Het is voor Gouda van belang om haar invloed te houden op deze ontwikkeling en blijft streven naar een minimaal kostenneutrale grondexploitatie om te voorkomen dat de Grondbank wordt geconfronteerd met een eventueel tekort, dat voor rekening en risico komt van de betrokken deelnemers.
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de standplaatsgelden ter dekking van de kosten voor de exploitatie van woonwagenterreinen. Daarnaast verzorgt de BSGR de heffing en de invordering van de leges omgevingsvergunning/fysieke leefomgeving ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

3.3.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
	Eigendoms-vormen, met uitsplitsing naar corporatiehuur, particuliere huur en koop.	**2023:** Totaal: 34477 (100%) Koopwoningen: 19169 (55,6%) Eigendom woningcorporatie: 10067 (29,2%) Eigendom overige verhuurders: 5241 (15,2%)	**2022:** Totaal: 34065 (100%) Koopwoningen: 18931 (55,6%) Eigendom woningcorporatie: 10035 (29,5%) Eigendom overige verhuurders: 5071 (14.9%)	**2021:** Totaal: 33725 Koopwoningen: 18700 (55,4%) Eigendom woningcorporatie: 9978 (29,6%) Eigendom overige verhuurders: 5019 (15%)	(CBS, Voorraad woningen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82900NED/
Een toekomst-bestendige woning-voorraad	Eigendoms-vormen, met uitsplitsing naar middenhuur en betaalbare koop (WOZ-waarde < 325.000)	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2021 Koopwoningen:** WOZ-waarde €0 < €325.000: 68.8% WOZ-waarde > €325.000: 31.2% **2021 Corporatiehuur:** Tot Kwaliteitskortingsgrens: 13.0% Tussen kwaliteitskortingsgrens en aftoppingsgrens: 67.5% Tussen aftoppingsgrens en liberalisatiegrens: 13,7% Boven liberalisatiegrens: 3.6% Onbekend: 2.3%	**2020 Koopwoningen:** WOZ-waarde €0 < €325.000: 78.8% WOZ-waarde > €325.000: 21.2% **2020 Corporatiehuur:** Tot Kwaliteitskortingsgrens: 11,3% Tussen kwaliteitskortingsgrens en aftoppingsgrens: 62,6% Tussen aftoppingsgrens en liberalisatiegrens: 20,1% Boven liberalisatiegrens: 4.0%% Onbekend: 2.0%	(CBS/WSW, Lokale Monitor Wonen) https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/lokale-monitor-wonen
Actieve sturing op het woningbouw-programma	Alternatieve woonvormen	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022:** 434	**2019:** 452	Monitor ouderenhuisvesting: https://55plus.datawonen.nl/jive [geclusterde woonvormen]
Actieve sturing op het woningbouw-programma	Aantal nieuwbouw-woningen en overige toevoegingen (o.a. transformatie)	**2023:** voorlopige cijfers CBS: 281 nieuwbouw en 81 overige toevoegingen = 362 toegevoegde woningen. Netto toevoegingen 308	**2022:** 540 toegevoegde woningen, waarvan 436 nieuwbouw Netto toevoegingen 412	**2021:** 375 toegevoegde woningen, waarvan 233 nieuwbouw Netto toevoegingen: 340	Waarstaatje gemeente.nl / CBS voor historische ontwikkeling, Planregistratie Wonen voor toekomst
Uitvoeren van het Verkeerscircu-latieplan	Intensiteiten gemotoriseerd verkeer (stadsbreed)	**2023:** In 2023 geen nieuwe tellingen gedaan	**2022:** <90% wegcapaciteit: 74% van de tellingen 90-110% wegcapaciteit: 15% van de tellingen >110% wegcapaciteit: 11% van de tellingen	x	Gemeente Gouda, periodieke verkeerstellingen
Uitvoeren van het Verkeerscircu-latieplan	Aantal (ernstige) verkeers-slachtoffers	**2023:** Verkeersongevallen: 395 Gewonden: 208 Doden: 0	**2022:** Verkeersongevallen: 369 Gewonden: 149 Doden: 0	**2021:** Verkeersongevallen: 337 Gewonden: 125 Doden: 1	Geregistreerde verkeersongevallen (Viastat)

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
	Eigendoms-vormen, met uitsplitsing naar corporatiehuur, particuliere huur en koop.	**2023:** Totaal: 34477 (100%) Koopwoningen: 19169 (55,6%) Eigendom woningcorporatie: 10067 (29,2%) Eigendom overige verhuurders: 5241 (15,2%)	**2022:** Totaal: 34065 (100%) Koopwoningen: 18931 (55,6%) Eigendom woningcorporatie: 10035 (29,5%) Eigendom overige verhuurders: 5071 (14.9%)	**2021:** Totaal: 33725 Koopwoningen: 18700 (55,4%) Eigendom woningcorporatie: 9978 (29,6%) Eigendom overige verhuurders: 5019 (15%)	(CBS, Voorraad woningen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82900NED/
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Vervoerwijze-keuze (marktaandeel fiets en OV)	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2018 Binnen Gouda:** Fiets: 50% Lopen: 27% Auto: 21% OV: 1% Overig: 2% **2017 Van en naar Gouda:** Fiets: 14% Lopen: 2% Auto: 67% OV: 14% Overig: 3%	x	CBS ODiN, Onderzoek Verplaatsingen in Nederland
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Laadpalen en waterstoftank-voorzieningen	**2023:** 473	**2022:** 440	**2021:** 325	RVO, Regionale Klimaatmonitor

3.3.4 Wat heeft het gekost?

3.3.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	59.654	70.636	70.110	526
Baten	-29.789	-35.079	-43.904	8.824
Saldo van baten en lasten	**29.864**	**35.557**	**26.207**	**9.350**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	12.750	14.141	14.447	-306
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-10.745	-17.686	-13.516	-4.170
Gerealiseerd resultaat	**31.870**	**32.012**	**27.137**	**4.875**

3.3.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	172	484	935	-451
2.1 Verkeer en vervoer	16.668	17.931	17.907	24
2.2 Parkeren	754	659	901	-242
2.5 Openbaar vervoer	109	109	108	1
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	6.351	7.234	6.800	434
8.1 Ruimtelijke ordening	2.826	4.402	597	3.806
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	0	2	164	-162
8.3 Wonen en bouwen	2.984	4.735	-1.205	5.941
Totaal	**29.864**	**35.557**	**26.207**	**9.350**

3.3.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**451**	**N**
Voor de spoorzone is een perceel grond verkocht. De baten vallen in taakveld 8.1. De lasten voor (extra) afschrijving staan op taakveld 0.3.	1.289	N
De administratie van de erfpachtgronden is dit jaar integraal gecontroleerd. Uit deze controle blijkt dat de boekwaarde van de erfpachtgronden hoger is. Dit is een voordeel in de exploitatie.	684	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
De kosten voor groot onderhoud zijn lager dan begroot. Sommige werkzaamheden zijn uitgesteld en worden in 2024 of later uitgevoerd. Dit leid tot een lagere onttrekking van de Reserve Groot onderhoud vastgoed.	339	V
Eind 2023 is een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de integrale aanpak van het museum. De voorbereidingskosten waren niet begroot.	250	N
Diverse kleine verschillen.	65	V
2.1 Verkeer en vervoer	**24**	**V**
De afschrijvingslasten die gekoppeld zijn aan de Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte zijn lager uitgevallen dan begroot. Hier tegenover staat dat de onttrekking aan de betreffende reserve ook lager is dan begroot.	52	V
Diverse kleine verschillen.	28	N
2.2 Parkeren	**241**	**N**
Parkeerinkomsten Stationsgarage: inkomsten bleven achter ten opzichte van de bijgestelde begroting. Bij de raming van de inkomsten is in 2023 abusievelijk vooruitgelopen op de uitbreiding van de garage met 80 plaatsen.	191	N
Voorbereiding inpandige fietsenstalling Nieuwe Markt: er zijn kosten gemaakt ter voorbereiding van de verbouw van een aantal voormalige winkelpanden locatie Nieuwe Markt tot inpandige fietsenstalling. Deze kosten waren niet begroot.	33	N
Diverse kleine verschillen.	17	N
2.5 Openbaar vervoer	**1**	**V**
Diverse kleine verschillen.	1	V
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	**434**	**V**
Groenfonds: er is een voordeel gerealiseerd door een verschuiving in de uitvoeringsplanning van diverse groenfondsprojecten. Daardoor werden minder kosten met de Reserve Groenfonds verrekend. Daar staat dan ook lagere onttrekking aan de reserve tegenover. Per saldo budgetneutraal	447	V
Diverse kleine verschillen.	-13	V
8.1 Ruimtelijke ordening	**3.805**	**V**
Ruimtelijke Ontwikkeling en Omgevingswet: in 2023 heeft de focus gelegen op het naar de lijn brengen van de werkzaamheden en is de implementatie in een lagere versnelling gekomen. Voorgesteld wordt om de kosten voor voornamelijk doorlopende implementatiewerkzaamheden te melden in de Bestuursrapportage 2024 omdat het implementatietraject in 2024 wordt gecontinueerd en hier vooralsnog geen middelen voor zijn opgenomen.	260	V
Blj de Spoorzone is een perceel grond verkocht. Hier staan kosten tegenover: de extra afschrijving, die geboekt is op taakveld 0.3. en diverse andere kosten. Voor het restant € 2.416.000 wordt voorgesteld deze in een in te stellen Reserve Spoorzone te storten ter dekking van nog te maken kosten.	3.705	V
In 2023 is een integrale actualisatie gedaan van de faciliterende projecten (projecten met anterieure overeenkomsten). Het nadeel komt vooral doordat de complexiteit van de locatieontwikkeling in de huidige markt zorgt voor vertraging en meer intensieve planontwikkelingsprocessen. Daarnaast is geïnvesteerd in een nieuwe nota kostenverhaal en nota grondbeleid, waarmee actiever grondbeleid mogelijk wordt en kostenverhaal effectiever wordt ingezet.	237	N
Op basis van de kostenprognose 2023 is in de 2eBerap aanvullend budget aangevraagd ter dekking van de kosten externe inzet. Ultimo 2023 bleek dat de kostenprognose lager uitviel dan voorzien. Dit budget valt derhalve vrij.	100	V
Diverse kleine verschillen.	23	N
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	**162**	**N**
De grondexploitatie van project Bolwerk is in 2013 afgesloten. Voor afrondende werkzaamheden (monitoring bodemsanering) en woonrijp maken Poortgebouw is een nazorgbudget gevormd. Na jaren braak te hebben gelegen is in 2022 gestart met de bouw van zorgcentrum Huize ter Gouwe. De gemeente richt de buitenruimte in. In 2024 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd. Er was abusievelijk geen onttrekking opgenomen, terwijl het werk wel was gestart. Wel is hiervoor voldoende budget beschikbaar binnen de Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk zodat er geen financiële consequenties ontstaan. Voorgesteld wordt bij de resultaatsbestemming dit bedrag uit de Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk te onttrekken.	164	N
Diverse kleine verschillen.	2	V
8.3 Wonen en bouwen	**5.941**	**V**
Bij wijkontwikkeling is per saldo een lager bedrag besteed dan vooraf begroot. Bij meerdere projecten is sprake van vertraging. Dit komt deels door leveringsproblemen met NUTS. Maar ook bij systeembouwwoningen zijn de levertijden opgelopen. Hierdoor duurt het langer voordat projecten starten. Projecten worden daardoor ook later opgeleverd / overgedragen. De gereserveerde	2.318	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
budgetten schuiven dan ook in de tijd mee. Investeringen worden vervolgens later gedaan maar passen wel binnen het totaal beschikbare budget Wijkontwikkeling. Hierdoor wordt ook de bijbehorende mutaties op de Reserve Wijkontwikkeling gewijzigd.		
Bouwleges: de meerinkomsten aan bouwleges worden veroorzaakt door een drietal grote projecten die bij de actualisatie van de legesinkomsten 2eBerap niet voorzien waren. Het betreft een project in Westergouwe, een project op de Jamessingel en een project op de NieuweGouwe Oostzijde.	1.974	V
Voor de Reserve versnelling woningbouw waren hogere lasten en daarmee was een hogere onttrekking begroot dan gerealiseerd. Bij meerdere projecten zijn omstandigheden geweest waardoor de bouw is vertraagd. Positief is dat de projecten nog altijd kunnen worden gerealiseerd. Uitstel heeft niet geleid tot afstel. Veelal zijn het praktische problemen zoals extra tijd voor de voorbelasting, onwerkbaar weer, extra bouwveiligheidsmaatregelen. Dit alles is niet van invloed op het totaalbudget. Alleen de prognose van de kosten en de bijbehorede onttrekking aan de Reserve versnelling woningbouw wordt aangepast.	1.319	V
Wet Goed Verhuurderschap: het incidentele budget voor de opzet van een meldpunt kan pas in 2024 besteed worden. Mochten deze uitgven in 2024 leiden tot een overschrijding dan rapporteren we hierover in de Bestuursrapportage.	111	V
Wonen Boven Winkels: het voordeel wordt veroorzaakt door in voorgaande jaren aangegane betalingsverplichtingen met een meerjarig karakter waar nog geen uitbetaling op heeft plaatsgevonden. Eventuele overschrijdingen op deze post melden we in de Bestuursrapportages.	78	V
Bodemdaling en Funderingen: er is minder uitgegeven dan verwacht doordat er minder inzet was door personele wisselingen. Ook is Gouda in afwachting van het advies van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur over de nationale aanpak van funderingsproblematiek.	79	V
Diverse kleine verschillen.	62	V

3.3.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve Wijkontwikkeling: per saldo een lager bedrag besteed dan vooraf begroot. Bij meerdere projecten is sprake van vertraging. Dit komt deels door leveringsproblemen met NUTS. Maar ook bij systeembouwwoningen zijn de levertijden opgelopen. Hierdoor duurt het langer voordat projecten starten. Projecten worden daardoor ook later opgeleverd / overgedragen. De gereserveerde budgetten schuiven dan ook in de tijd mee. Investeringen worden vervolgens later gedaan maar passen wel binnen het totaal beschikbare budget Wijkontwikkeling.	2.318	N
Reserve Groenfonds: door een verschuiving in de uitvoeringsplanning van diverse groenfondsprojecten zijn er in 2023 minder kosten gemaakt. Hierdoor worden minder kosten verrekend met de reserve.	447	N
Reserve Groot onderhoud vastgoed: De kosten voor groot onderhoud zijn lager dan begroot. Sommige werkzaamheden zijn uitgesteld en worden in 2024 of later uitgevoerd. Dit leidt tot een lagere onttrekking aan de reserve.	339	N
Reserve versnellen woningbouw+(gebieds)transformatie: voor het (meerjarig) project versnelling woningbouw zijn in 2023 minder kosten gemaakt die verrekend worden met de reserve.	1.319	N
Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte: de afschrijvingslasten die gekoppeld zijn aan de Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte zijn lager uitgevallen dan begroot. Hierdoor worden minder kosten verrekend met de reserve.	52	N
Totaal	**4.476**	**N**

3.4 Sociaal domein

Ambitie

De ambitie is een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur, talent of beperking. Dit betekent dat we de juiste zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit nodig hebben. Ook hebben we meer aandacht voor armoede en schuldhulp.

Om mee te kunnen doen in de samenleving moeten mensen kunnen beschikken over bestaanszekerheid. Daarom worden gezinnen met een laag inkomen die dat nodig hebben ondersteund met specifieke aandacht voor kinderen.

Wat is bereikt?

1) Iedereen kan meedoen

Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda voor 2024 – 2025 opgesteld. De speerpunten zijn in samenspraak en samenspel met de stad tot stand gekomen.

In 2023 zijn 141 inwoners uitgestroomd naar werk en 14 naar school. Het aantal bijstandsdossiers is in 2023 toegenomen van 1.710 op 1 januari 2023 naar 1.751 op 1 januari 2024. Het aantal mantelzorgers dat gebruik maakt van mantelzorgondersteuning is gestegen van 2 op de 10 naar 4 op de 10. Ook het aantal geregistreerde mantelzorgers is toegenomen van 1072 mantelzorgers (eind 2022) naar 1155 (november 2023).

2) Inzetten op kansengelijkheid

De inkomensgrenzen voor de minimaregelingen zijn opgehoogd van 120% naar 130% van de bijstandsnorm Aan de Rotterdampas van kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm zijn tegoedbonnen voor huiswerkbegeleiding toegevoegd. In 2023 zijn 3.883 Rotterdampassen verstrekt. 1.841 aan volwassenen en 2.042 aan kinderen. Dit is een stijging van 14% t.o.v. vorig jaar.

3) Passende zorg en ondersteuning

Het aantal kinderen met een indicatie voor jeugdzorg is in 2023 afgenomen van 1 op 6,65 in 2022 naar 1 op 7,3. Dit is mede het effect van de inzet van de samenwerking tussen de gemeente en de huisartsen. Als onderdeel van de Goudse aanpak rondom (complexe) scheidingen is in november het Scheidingsplein Gouda gelanceerd. Vanaf september 2023 is het mogelijk om langere indicaties voor Wmo hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding af te geven. De indicatieduur van 3 jaar is verruimd naar maximaal 5 jaar. Hierbij wordt uitgegaan van ‘5 jaar, tenzij’. De bedoeling is dus dat lange indicaties de norm worden.

4) Integrale dienstverlening

In het kader van meer tijd en resultaat voor de inwoner is er een inhoudelijke kwaliteitsslag gemaakt bij de integrale toegang van het sociaal domein waardoor de inwoner beter geholpen kan worden. Daarnaast heeft het college besloten om casemanagement voor jeugd en Wmo in te voeren.

3.4.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Iedereen kan meedoen

- Er is uitvoering gegeven aan de Lokale inclusie agenda. Tijdens de jaarlijkse Week van Respect leerden jongeren op Goudse scholen, sportverenigingen en clubs hoe zij respectvol en zonder discriminatie met elkaar om kunnen gaan. Ook voor volwassenen zijn er verschillende activiteiten georganiseerd. Om diversiteit en inclusie in de stad te stimuleren, is aandacht besteed aan vieren en herdenken. Zo is invulling gegeven aan het herdenkingsjaar slavernijverleden en de viering van Keti Koti. Samen met de Regenboog Alliantie is er een nieuw Regenboogbeleid voor de periode 2022-2026 ontwikkeld. De lokale aanpak van discriminatie is samen met de organisaties in het Anti-Discriminatie Platform (Platform Gouda Inclusief) versterkt. Het Werkgeversservicepunt bevordert inclusie door het bevorderen van inclusief ondernemen. Voorbeelden hiervan zijn de banenmarkt voor werkgevers die openstaan voor inwoners met een arbeidsbeperking en anderstaligen. En het werkgeversevenement dat helemaal in het teken stond van inclusie en de arbeidsmarkt.
- Om te zorgen voor passend woonaanbod is er een start gemaakt met het verbouwen van Gildenburg 1. Waardoor een mix van 8 reguliere jongeren en 5 jongeren met begeleiding een woonplek krijgen. De omgevingsvergunning voor het realiseren van 5 Gouwe Huse is eind 2023 aangevraagd. Aan Oosthaven 31 kunnen er in 2024- 2025 18 extra plekken gerealiseerd worden voor beschermd, beschut en begeleid wonen voor jongeren. Er is er gewerkt aan een startnotitie als opmaat naar een regionale woonzorgvisie in 2024. Ook zijn er vergaande gesprekken gevoerd voor de realisatie van een Oudenhuis in Westergouwe in 2025.
- De dienstverlening aan werkzoekenden was erop gericht om inwoners met een bijstandsuitkering zoveel mogelijk mee te laten doen in de samenleving. In 2023 zijn 141 inwoners uitgestroomd naar werk en 14 naar school.
- In april zijn 2 consulenten participatie gestart voor de begeleiding van cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Begin december waren al bijna 330 gesprekken gevoerd. De meeste cliënten hadden toen 2 of 3 gesprekken gehad.
- De pilot ‘simpel switchen’ is gestart met 5 deelnemers van Wmo-dagbesteding. Doel was te onderzoeken of zij zouden kunnen ‘switchen’ naar een vorm van arbeid en wat daarvoor nodig is. Eén deelnemer heeft daadwerkelijk de stap kunnen zetten. Verder hebben gesprekken plaats gevonden met Promen en 2 dagbestdingsaanbieders om te onderzoeken wat er nodig is om inwoners vanuit de dagbesteding een overstap te laten maken naar een vorm van werk.
- De goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers is voortgezet. In 2023 zijn 7 vrijwilligerspenningen uitgereikt. Er zijn geen aanvragen voor de Goudse Ster of jeugdlintje (voor vrijwilligers onder de 23 jaar) binnengekomen. Op 7 december is uitgebreid aandacht besteed aan de Nationale dag van de vrijwilliger. Het college heeft vrijwilligerswerk positief onder de aandacht gebracht door deelname aan NL Doet.

Doelstelling 2: Inzetten op kansengelijkheid

- In drie jaar tijd is het Gouds preventieakoord uitgevoerd met 20 van de 24 geformuleerde acties. Zo zijn onder andere maandelijkse soepuurtjes georganiseerd voor Goudse inwoners met Niet Aangeboren Hersenletsel. Ook werd Gouda Beach georganiseerd. Tijdens dit evenement sloot het Sociaal Team tevens aan om gesprekken te voeren met inwoners over thema’s rondom gezondheid.
- Door een kwartiermaker is onderzocht welke buurt het meest geschikt is om een buurtaanpak in te ontwikkelen. Na het afronden van deze fase is een programmamanager geworven. Op 15 november is er een aftrap geweest van de buurtaanpak ‘Buurt aan Zet’ in de buurt Oud Achterwillens met bewoners en netwerkpartners die al werkzaam zijn in de wijk. Samen met hen wordt gekeken naar wat nodig is in de buurt.
- Het gemiddeld aantal aanmeldingen schuldhulpverlening per maand is na een stijging in 2022 het afgelopen jaar gestabiliseerd op het niveau van 2022. In 2021 waren dit er gemiddeld 25 per maand. In 2022 en in 2023 meldden zich per maand gemiddeld 27 mensen aan voor schuldhulpverlening. In 2023 zijn 143 trajecten afgesloten. Waarvan het overgrote deel, namelijk 77%, met een positief resultaat is afgerond. Bij 20% van de afgesloten trajecten was sprake van een niet succesvolle beëindiging. Dit betreft cliënten die nog niet in staat waren om het traject voor schuldhulpverlening te vervolgen. In de rest van de gevallen(3%) is er beëindigd om neutrale redenen zoals op verzoek van de cliënt of vanwege overlijden of verhuizing van de cliënt.
- In het kader van vroegsignalering van schulden zijn 3.223 signalen ontvangen en komt 37,2% in aanmerking voor opvolging door een huisbezoek. Dit is een toename van 2,2% ten opzichte van 2022. In 2023 is de uitvoeringscapaciteit uitgebreid zodat structureel huisbezoeken kunnen worden ingezet bij zorgwekkende betalingsachterstanden. Met het resultaat dat in 14,86% het gelukt is om in contact te komen met de inwoners. Een stijging van 9,1% ten opzichte van 2022. Het percentage inwoners dat het hulpaanbod heeft geaccepteerd is gestegen met 2,03% naar 3,38%.
- In 2023 zijn de inkomensgrenzen voor de aanschaf van een Rotterdampas tegen reductietarief en het kindpakket verruimd van 120 naar 130% van de bijstandsnorm. Het aantal pashouders (volwassenen en kinderen) is in 2023 toegenomen. Het aantal volwassen pashouders nam toe met 18% en het aantal kinderen met 12%. Ook werden 1115 vouchers verzilverd. Als onderdeel van het Winterplan is het jeugdtegoed voor de tweede keer opgehoogd naar € 500 (normaal €150) voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar en voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar naar € 250.
- Aan het kindpakket op de Rotterdampas zijn in oktober 2023 tegoedbonnen voor huiswerkbegeleiding toegevoegd. Hiermee kunnen deze kinderen gratis gebruik maken van het aanbod van Steunpunt OOG of de Brede School in samenwerking met Stichting leren voor de toekomst.
- Vanuit het Winterplan is budget vrijgemaakt voor een lokaal noodfonds in de hoge energiekosten (in aanvulling op landelijke regelingen). Tot op heden zijn er 256 aanvragen ontvangen. In 23% van de afgehandelde aanvragen heeft het geleid tot een toekenning. De tegemoetkoming hoge energiekosten loopt tot april 2024.

Jaar	Volwassenen, reductietarief	Kinderen met kindpakket	Middentarief	Volwassenen voltarief	Kinderen zonder kindpakket	Verzilverde vouchers
2023	1168	1423	7 + 4 (vol/ kind)	666	615	1115
2022	1005	1339		555	475	1304
2021	1042	1457		279	223	1034
2020	935	1364		664	349	993
2019	994	1309		728	338	1300
2018	1145	1316		532	176	1182

Doelstelling 3: Passende zorg en ondersteuning

- De samenwerking met de huisartsen in de toegang tot de jeugdzorg is verder uitgebreid. Vanaf mei 2023 is er in 6 huisartspraktijken een consulent kind en jeugd werkzaam die ouders en jeugdigen ondersteunt met vragen over of problemen met opvoeden of opgroeien. Zoals beoogd met de samenwerking, zijn er in 2023 vanuit de huisartsenpraktijken minder indicaties voor jeugdzorg afgegeven dan in 2022.
- De samenwerking met scholen is versterkt. De (reguliere) scholen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs in Gouda hebben vaste contactpersonen gekregen. Op alle scholen heeft een gesprek plaatsgevonden met de bij school betrokken zorgprofessionals. Er zijn per school afspraken gemaakt over de samenwerking. Dit heeft geresulteerd in het meer gezamenlijk optrekken (=meer dan samenwerken) tussen onderwijs en zorg waarbij normaliseren (versterken van het gewone leven) het uitgangspunt is.
- Met de proeftuin Bruisnest is onderzocht of met het vrij toegankelijke aanbod van het Bruisnest, Wmo-indicaties voor dagbesteding konden worden voorkomen of uitgesteld. Een causaal verband bleek lastig aantoonbaar. Wel bleek dat het Buisnest een goede plek is voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die behoefte hebben aan hulp bij het aanbrengen van structuur in de dag. Of als aanvulling op geïndiceerde dagbesteding. Dit is de reden dat de proeftuin is beëindigd en besloten is om in 2024 vanuit Wmo-budget financieel bij te dragen aan het aanbod van het Bruisnest voor deze inwoners.
- Samen met de regiogemeenten in Midden Holland is het kaderdocument inkoop jeugd en Wmo 2025 opgesteld en vastgesteld. Het inkoopkader beschrijft wat we willen bereiken met de inkoop jeugdhulp en Wmo per 2025 en vormt de basis voor het inkoopplan waarin concrete inkoopkeuzes worden beschreven. Doel van de inkoop is om een dekkend hulp- en ondersteuningsaanbod te realiseren dat passend en beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar is

- De landelijke invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage Wmo is uitgesteld tot 2026. Ook is besloten dat deze bijdrage dan voor meer voorzieningen gaat gelden dan alleen voor hulp bij het huishouden. Daarnaast is de taakstelling die bij deze invoering hoort, uitgesteld.

Doelstelling 4: Integrale dienstverlening

- In december 2023 heeft de gemeenteraad de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2023 vastgesteld. In aansluiting hierop heeft het college de bijbehorende Regeling vastgesteld. In de Verordening en Regeling 2023 zijn hoofdzakelijk de volgende punten gewijzigd:
  a. Er zijn overwegingen toegevoegd aan het begin van de Verordening 2023 die aansluiten op de nota Sociaal Domein ‘Iedereen kan meedoen’.
  b. De toegang tot jeugdhulp en de Wmo is vollediger uitgewerkt. Vanuit juridische overwegingen zijn de aanmeldprocedures voor Jeugd en Wmo uit elkaar gehaald. Daarnaast is de relatie tussen eigen mogelijkheden en eigen regie van de inwoner en de noodzaak tot hulp vanuit de gemeente beter uitgewerkt.
  c. Het persoonsgebonden budget (pgb) is verder uitgewerkt. De belangrijkste wijziging is de invoering van een pgb-plan met kwaliteitseisen en een vaardigheidstoets.
- Door een uitbreiding van de inzet van de sociaal raadslieden van het Sociaal Team makkelijker bereikbaar voor de (kwetsbare) inwoner. Ook zijn zij voor bredere hulpvragen beschikbaar, bijvoorbeeld vragen rondom scheidingen. Om multi-probleemhuishoudens beter te kunnen helpen is de gemeente Gouda in maart 2023 aangesloten bij het landelijke programma maatwerk multi-probleemhuishoudens (PMM).
- De gemeente is per 1 januari 2022 verantwoordelijk voor inburgering. In 2023 zijn de achterstanden die er waren in het opstarten van de inburgeringstrajecten weggewerkt. Alle statushouders worden binnen de daarvoor gestelde termijnen uitgenodigd voor het opstarten van de inburgering.
- Op 12 april 2023 is de actualisatie van de beleidsnota sociaal domein ‘Iedereen kan meedoen’ vastgesteld door de gemeenteraad. De actualisatie is de uitkomst van de evaluatieve bespreking met de raad en de GASD.

3.4.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Promen	Promen voert doelstellingen uit de programmabegroting uit: 1. Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving 2. Voor wie dat nodig heeft, is een veilig vangnet beschikbaar (in dit geval in relatie tot werk).
Hecht	In Hecht zijn de gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheid samengebracht. Dit resulteert in één organisatie met meer dan 1.000 medewerkers en een flexibele schil van tussen de 1.000-2.000 medewerkers. Deze flexibele schil levert vanuit verschillende expertises hun eigen specifieke bijdrage aan een gezonder Hollands Midden. Alles wat Hecht doet, moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het leven, meer positief ervaren gezondheid, meer veiligheid en meer kansen in de regio waarvoor ze samen met de gemeenten verantwoordelijk zijn. Dat bereikt Hecht alleen als ze samen doet wat nodig is, met een open blik, denken in oplossingen met een duidelijk doel voor ogen. Dit is de kern van het handelen. De meest omvangrijke taak van Hecht is de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. Het betreft onder andere over- en ondergewicht, kindermishandeling, internetgebruik en school-/ziekteverzuim/ schooluitval. Hecht voert werkzaamheden uit voor Veilig Thuis, het Meldpunt Zorg en Overlast, Basiszorg Kwetsbare Kinderen (BKK) en draagt bij aan het op gang brengen van de hulpverlening bij een huisverbod. Ook ondersteunt Hecht gemeenten in de ontwikkeling van beleid voor kwetsbare burgers.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de afhandeling van kwijtscheldingsverzoeken van de gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen).

3.4.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Iedereen kan meedoen	Het % inwoners dat zich thuis voelt in Gouda	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022:** 80% (eens en helemaal eens)	x	Stadspeiling
Inzetten op kansengelijk-heid en preventie	Het aantal totaal aantal uitgegeven Rotterdam-passen (waarvan voor volwassenen en kinderen uit	3883 (2591)	**2022:** 3414 (2375)	**2021:** 2895 (2419)	Gemeente Rotterdam

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
	doelgroep minima)				
Inzetten op kansengelijk-heid en preventie	Het % kinderen met gezond gewicht	**2023:** 77%	**2022:** 73%	**2021:** 76%	GGD Midden-Holland
Inzetten op kansengelijk-heid en preventie	Het aantal verzilverde tegoedbonnen sport en cultuur op de Rotterdampas (2 per pas voor kinderen minima)	2023: **1115**	**2022:** 1203	**2021:** 1235	Gemeente Rotterdam
Passende zorg en ondersteuning	Het relatieve gebruik van aantal kinderen < 18 jaar van maatwerk jeugdhulp	**2023:** 7,3	**2022:** 6,65	x	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Passende zorg en ondersteuning	De gemiddelde kosten per cliënt per jaar voor de maatwerkvoor-ziening Wmo	**2023:** Hulp bij het huishouden: € 2.428 Begeleiding: € 5.338 Dagbesteding: € 4.673	**2022:** Hulp bij het huishouden: € 2.321 Begeleiding: € 5.070 Dagbesteding: € 3.793	x	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Integrale dienstverlening	Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van de medewerkers van de gemeente (J, Wmo en weni)	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022:** Jeugd: 6,7 Wmo: 7.5 Werk en inkomen: 7,5	x	Client Ervaringsonderzoeken Jeugd, Wmo en werk en inkomen
Integrale dienstverlening	Het % inwoners dat weet voor welke hulp ze terecht kunnen bij de gemeente	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2022:** Hulp bij problemen in gezin of met kinderen : 57% Hulp bij zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen (op leeftijd, ziekte, beperking): 51% Ondersteuning bij verlening mantelzorg: 36% Advies en tegemoetkomingen bij laag inkomen: 56% Ondersteuning bij het vinden en behouden van werk: 45% Hulp om mee te kunnen doen en onder de mensen te komen: 32%	x	Stadspeiling

3.4.4 Wat heeft het gekost?

3.4.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	140.296	168.806	165.077	3.729
Baten	-29.391	-42.287	-44.417	2.131
Saldo van baten en lasten	**110.905**	**126.519**	**120.659**	**5.860**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	3.830	3.510	320
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-735	-11.334	-10.114	-1.220
Gerealiseerd resultaat	**110.170**	**119.016**	**114.056**	**4.960**

3.4.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.430	7.077	6.596	481
6.2 Wijkteams	7.793	6.147	6.042	105
6.3 Inkomensregelingen	8.165	14.861	16.792	-1.931
6.4 Begeleide participatie	9.621	9.621	9.577	45
6.5 Arbeidsparticipatie	4.968	8.324	5.657	2.667
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.878	1.913	1.836	76
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	6.500	6.829	6.232	596
6.71b Begeleiding (WMO)	7.986	8.510	7.998	512
6.71c Dagbesteding (WMO)	1.528	1.697	1.262	436
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1.851	2.246	1.686	561
6.72a Jeugdhulp begeleiding	5.270	6.689	6.103	586
6.72b Jeugdzorg behandeling	3.601	4.580	4.197	384
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	2.066	2.763	2.857	-95
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	3.752	4.814	3.757	1.057
6.73a Pleegzorg	1.505	1.672	1.501	171
6.73b Gezinsgericht	1.188	1.808	2.588	-780
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	1.873	2.724	2.836	-112
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4.482	3.498	4.811	-1.312
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.053	1.499	2.278	-779
6.74c Gesloten plaatsing	508	592	675	-84
6.81a Beschermd wonen (WMO)	15.666	17.503	12.067	5.436
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	5.449	5.043	7.493	-2.449
6.82a Jeugdbescherming	2.351	2.604	2.518	87
6.82b Jeugdreclassering	174	188	246	-58
7.1 Volksgezondheid	3.212	3.265	3.004	261
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	36	50	50	0
Totaal	**110.905**	**126.519**	**120.659**	**5.860**

3.4.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**482**	**V**
Opvang Vluchtelingen en ontheemden: ten opzichte van de kostenprognose bij de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de bijkomende kosten van de extra onderkomens op de Blokker-locatie en de kosten van van onder meer beveiliging hoger dan voorzien. Per saldo vindt hierdoor een (identieke) lagere dotatie aan de Reserve vluchtelingenopvang plaats.	320	N
In het bestuurlijk akkoord over opvang asielzoekers heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor integratie. Deze specifieke middelen zijn in 2023 nog niet aangewend. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	120	V
In het bestuurlijk akkoord over opvang asielzoekers heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor integratie. Deze specifieke middelen zijn in 2023 nog niet aangewend.	120	V
Het budget voor energiekosten voor maatschappelijke instellingen ad € 333.000 uit het Winterplan is gedeeltelijk benut.	239	V
Door de start van de Sisa Brede Spuk Gala in 2023 zijn minder Goudse middelen nodig geweest voor bestaande initiatieven.	122	V
Het voordeel wordt veroorzaakt door niet ingevulde tijdelijke vacatureruimte in de multi-disciplinaire teams en hogere bijdrage van de provincie in het collectief vervoer.	159	V
Dit budget van centrumtaak Vrouwenopvang dient gecombineerd te worden met Taakveld 6.81B. Voorgesteld wordt dit resultaat aan de Reserve Beschermd wonen, Maatschappelijke - en Vrouwenopvang toe te voegen.	44	V
Diverse kleine verschillen.	2	N
6.2 Wijkteams	**105**	**V**
Dit overschot betreft Hecht en het compenseert het nadeel van Hecht op Taakveld 6.74B Jeugdhulp. Het restant is te verklaren door een lagere bijdrage dan begroot aan Hecht voor zorg Oekrainse kinderen.	149	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
Diverse kleine verschillen.	44	N
6.3 Inkomensregelingen	**1.932**	**N**
De dekking ad € 3,8 miljoen energietoelage voor mensen met een laag inkomen is als overschot opgenomen op taakveld 0.7.	3.800	N
De regeling voor energietoeslag lage inkomens loopt tot begin 2024 door. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	692	V
Er is gedurende het jaar vacatureruimte ontstaan bij schuldhulpverlening, inkomensvoorziening. Deze wordt op dit moment ingevuld.	289	V
In 2023 is het jeugdtegoed vanuit het Winterplan incidenteel opgehoogd met € 330.000. De kinderen hebben tot 1 maart de mogelijkheid om dit tegoed uit te geven, aangezien dan het pasjaar 2023 afloopt.	219	V
Dit betreft incidentele middelen die later in het jaar beschikbaar zijn gesteld voor inhuur schuldhulpverlening. Daardoor was een bestemming niet direct voorhanden. In 2024 volgt de actualisatie van het beleidskader. De raad wordt op dit moment betrokken bij de inhoud van het beleidskader en de besteding van het beschikbare budget.	213	V
Het volwassenentegoed en huiswerkbegeleiding zijn in (eind) 2023 ingevoerd. Het heeft tijd nodig alvorens deze regeling bekend is onder de doelgroep en daarmee ook het gebruik zal groeien.	200	V
Diverse kleine verschillen.	255	V
6.4 Begeleide participatie	**45**	**V**
Diverse kleine verschillen.	45	V
6.5 Arbeidsparticipatie	**2.667**	**V**
Betreft regionaal budget ten behoeve van de regionale arbeidsmarktdienstverlening. Er was de afgelopen periode veelal sprake van incidentele projectfinanciering. Voorgesteld wordt - in aansluiting met voorgaande jaren - het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024 en beschikbaar te houden voor de regio.	1.979	V
Het budget van het reïntegratietraject is gebaseerd op de aanname van volledige participatie in de ingekochte trajecten. Dit betreft een open-einde regeling.	285	V
Er is gedurende het jaar vacatureruimte ontstaan bij participatie. Deze wordt op dit moment ingevuld.	244	V
In 2023 is een bedrag opgenomen voor het jongerenperspectieffonds om de schulden van jongeren die het traject succesvol hebben doorlopen gedeeltelijk te betalen. Die betaling zal echter in 2024 plaatsvinden.	106	V
Diverse kleine verschillen.	53	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	**76**	**V**
Het gemiddelde aantal uitstaande hulpmiddelen (rolstoel- en vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen) is in 2023 toegenomen. Hierdoor is de uitnutting voor deze voorzieningen hoger dan in 2022. Daarentegen zijn in 2023 ten opzichte van 2022 ook hogere opbrengsten gerealiseerd uit eigen bijdragen voor deze voorzieningen.	76	V
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	**596**	**V**
In 2023 is er minder gebruik gemaakt van de maatwerkvoorziening Hulp bij het Huishouden.	624	V
Het gebruik van HBH mantelzorg is ten opzichte van 2022 toegenomen.	135	N
Het aantal unieke cliënten met een lopende indicatie voor HBH als maatwerkvoorziening in de vorm van een persoonsgebodenbudget (PGB) is eind 2023 lager dan eind 2022.	107	V
6.71b Begeleiding (WMO)	**512**	**V**
De uitnutting van het budget voor de maatwerkvoorziening Begeleiding in de vorm van een persoonsgebondenbudget (PGB) was in 2023 lager dan verwacht.	348	V
In 2023 is minder gebruik gemaakt van de maatwerkvoorziening Kortdurend Verblijf dan verwacht.	164	V
6.71c Dagbesteding (WMO)	**436**	**V**
De inkomsten vanuit de regionale compensatieregeling Beschermd Wonen voor onder andere Beschut Wonen zijn hoger dan verwacht.	269	V
De uitnutting van het budget voor de maatwerkvoorziening Dagbesteding was in 2023 lager dan verwacht.	167	V
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**561**	**V**
Dit zijn incidentele regionale middelen die conform voorgaande jaren beschikbaar moeten blijven voor de regio. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	180	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
Dit betreft een overschot op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een tekort op taakveld 0.4.	266	V
Dit betreft een overschot op een geplande maar niet gedane reserveonttrekking van de RWO.	177	V
Hogere uitvoeringskosten individuele verstrekkingen.	47	N
Diverse kleine verschillen.	15	N
6.72a Jeugdhulp begeleiding	**586**	**V**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	586	V
6.72b Jeugdzorg behandeling	**384**	**V**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	384	V
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	**95**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	95	N
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	**1.057**	**V**
Dit zijn incidentele regionale middelen die conform voorgaande jaren beschikbaar moeten blijven voor de regio. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	486	V
Dit betreft een overschot op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een tekort op taakveld 0.4.	219	V
Dit betreft een overschot op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een tekort op taakveld 0.10.	308	V
Diverse kleine verschillen.	44	V
6.73a Pleegzorg	**171**	**V**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	171	V
6.73b Gezinsgericht	**780**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	780	N
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	**112**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere'	-48	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.		
Dit betreft kosten voor jeugd. Het budget staat echter op Taakveld 6.1.	64	N
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	**1.312**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	1.312	N
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	**779**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	702	N
Dit betreft Hecht en het nadeel wordt gecompenseerd op Taakveld 6.74B Jeugdhulp.	77	N
6.74c Gesloten plaatsing	**84**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	84	N
6.81a Beschermd wonen (WMO)	**5.437**	**V**
Het overschot van de centrumtaak Beschermd Wonen moet gecombineerd worden met het tekort op Taakveld 6.81b Maatschappelijke opvang. Voorgesteld wordt dit resultaat aan de Reserve Beschermd wonen, Maatschappelijke - en Vrouwenopvang toe te voegen.	4.630	V
Dit betreft een overschot op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een tekort op taakveld 0.4.	78	V
In de begroting was een onttrekking opgenomen ten laste van de Reserve Beschermd wonen, Maatschappelijke - en Vrouwenopvang. Deze heeft in de realisatie niet plaatsgevonden maar wordt verrekend met de resultaatbestemming. Daarnaast zijn er nog diverse kleine verschillen.	735	V
Diverse kleine verschillen.	6	N
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	**2.449**	**N**
De centrumtaak Vrouwenopvang heeft een overschot voor 2023 door onder ander de nieuwe SPUK IZA waardoor geplande uitgaven in mindering op een ander budget zijn geboekt. Dit resultaat willen we aan de Reserve BW, MO, VO toevoegen.	230	V
Enkele projecten voor de centrumtaak Actieplan daklоosheid hebben vertraging opgelopen. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	78	V
Het tekort van de centrumtaak maatschappelijke opvang moet gecombineerd worden met het overschot op Taakveld 6.81a Beschermd wonen. Voorgesteld wordt dit resultaat aan de Reserve Beschermd wonen en Maatsschappelijke - en Vrouwenopvang toe te voegen.	2.757	N
6.82a Jeugdbescherming	**87**	**V**
Dit zijn incidentele regionale middelen die conform voorgaande jaren beschikbaar moeten blijven voor de regio. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	64	V
Dit betreft een overschot op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een tekort op taakveld 0.4.	120	V
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name 'lichtere' vormen van jeugdzorg.	97	N

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.		
6.82b Jeugdreclassering	**58**	**N**
Voor de budgetten jeugdzorg zien we dat het aantal unieke jeugdigen licht afneemt ten opzichte van voorgaand jaar door onder andere de samenwerking met de huisartsen. De gemiddelde kosten per kind zijn echter gestegen. Dit is te verklaren door de afname in aantallen van met name ‘lichtere’ vormen van jeugdzorg. Voor een financiële analyse van de taakvelden dienen deze samengevoegd te worden. Een uitschieter van een taakveld (zowel negatief als positief) kan voor 2023 niet apart beoordeeld worden ten opzichte van de begroting. Door de nieuwe taakveldindeling 2023 dient er een herverdeling van de middelen plaats te vinden.	58	N
7.1 Volksgezondheid	**261**	**V**
Vooruitlopend op het tekort welke Hecht zou presenteren voor 2023 is er een begrotingswijziging ad € 259.000 gemaakt om dit te dekken. Echter heeft het AB in december 2023 besloten om het verlies op een andere manier te verwerken.	259	V
Diverse kleine verschillen.	2	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**0**	**V**

3.4.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve Programma vluchtelingenopvang: ten opzichte van de prognose bij de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de bijkomende kosten van de extra onderkomens op de Blokker-locatie en de kosten van van onder meer beveiliging hoger dan voorzien. Per saldo vindt hierdoor een lagere dotatie aan de Reserve Programma vluchtelingenopvang plaats.	320	V
Reserve MO / VO / BW: dit betreft budget van Gouda en van de Regionale Werk Organisatie. Er zijn minder kosten gemaakt door RWO en Gouda die verrekend worden met de reserve.	1.220	N
Totaal	**900**	**N**

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving.
De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen.
Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal.
Gouda moet een gezonde stad zijn met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk als geestelijk. Sporten en bewegen moet toegankelijk en dichtbij zijn voor iedere Gouwenaar.

Wat is bereikt?

1) Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners.

Het aantal bezoekers aan attracties in de binnenstad (top 5) nam toe met 25% naar 538.651 bezoekers. Met de Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda is een Meerjarenprogramma vastgesteld voor een sterke en bruisende binnenstad. Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Binnenstad is ook vastgesteld. Verder is ingezet op het benutten van kansen voor waterrecreatie. Met een nieuwe inpandige fietsenstalling komt er een bredere gebiedsimpuls rond de Nieuwe Markt.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

2023 was het eerste “gewone” jaar, zonder Gouda750 feest en zonder corona. Positief is dat het aantal personen met een hotelovernachting toegenomen is met 11% naar 89.907 gasten. Cheese Valley is een succesvolle manier om Gouda als kaasstad en als attractieve poort naar de regio te profileren. De betrokken gemeenten hebben de samenwerking voortgezet in de vorm van een stichting. Ook de Groene Hart profilering ontwikkelt zich door.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda en het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologsich gebied

Het Definitief Ontwerp voor herbestemming stadhuis is vastgesteld door de raad en de omgevingsvergunning is ingediend. De archeologische vindplaats Westergouwe van ca. 1,2 ha is als behoudenswaardig vastgesteld en aangewezen als gemeentelijk beschermd archeologisch monument.

4) Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector

75% van de inwoners geeft aan tevreden te zijn met het culturele aanbod in de stad. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds. Door de subsidie Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling is er meer ruimte gekomen voor vernieuwende initiatieven en de ontwikkeling van culturele organisaties en makers. Er zijn 21 aanvragen gehonoreerd voor de 1e aanvraagronde. We geven een impuls aand e gemeentelijke evenementen.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

Bijna 300 Gouwenaars zijn dankzij het Volwassenenfonds bij in totaal 26 verschillende aanbieders sporten of bewegen. De Subsidieregeling Investering Sportgebouwen werd in het leven geroepen en bij alle gemeentelijke sportvelden kwam ledverlichting.

3.5.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

- In samenwerking met de Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda (SBG) is de feestverlichting in de binnenstad vervangen.
- De gemeente heeft onderzoek laten doen naar de bezoekcijfers van Gouda. Deze informatie is gedeeld met ondernemers om zo beter zicht te krijgen op de frequentie van het bezoek aan de stad en de relatie met bijvoorbeeld koopzondagen en evenementen.
- Inmiddels hebben 10 ondernemers in de binnenstad zich aangesloten bij de Hoge Nood app.
- Er is sprake van een hoge dynamiek met veel wisselingen van winkels in de binnenstad. Ongeveer de helft van de leegstaande panden wordt binnen een jaar weer aan een andere ondernemer verhuurd. Positief is dat de eigenaar van onder andere het voormalige C&A-pand aan de slag is gegaan met plannen voor de herontwikkeling van het pand.
- De gemeente heeft ondernemers met diverse middelen geïnformeerd (bijeenkomsten, nieuwsberichten) over cybersecurity en social media om zo hun digitaliseringsvaardigheden te verbeteren.
- Een voorbereidend onderzoek is uitgevoerd naar de besteding van de reserve Waterfonds. Medio april 2024 zal de raad een voorstel ontvangen voor de verdere uitvoering en de inzet van de 2 miljoen uit de reserve Waterfonds.
- Samen met Koninklijke Horeca Nederland (KHN), afdeling Gouda is een horecaconvenant opgesteld. Op die manier maken de gemeente en de lokale horeca zich samen sterk voor een veilig uitgaansklimaat, gastvrije horecabeleving en een duurzamere bedrijfsvoering van horecaondernemers.
- Met De Verwondering is een nieuw sterevenement neergezet. In lijn met Gouda 750. Dit is mede mogelijk gemaakt door de impuls aan het evenementenbeleid.
- Een aantal onderzoeken is uitgevoerd met betrekking tot de vaarverbinding Gouda-Reeuwijk en de zogenoemde intieme vaarroute. Deze onderzoeken zijn nodig om tot goede besluitvorming en aanwending van het Waterfonds te komen. De gemeenteraad heeft ingestemd met de kaders voor de inzet van het Waterfonds.
- Op basis van evaluatie van het evenementenbeleid, is in de kadernota 2024 door de raad besloten om een impuls te geven aan het huidige evenementenbeleid. In het licht van de prijsindexaties en stijgende veiligheidskosten is het evenementenbudget verruimd.
- Er komt een inpandige fietsenstalling bij de Nieuwe Markt. Dit is een belangrijke publieksvoorziening in de binnenstad. En deze moet bijdragen aan een bredere impuls voor het gebied door vermindering van leegstand en opknappen en vergroenen van het openbaar gebied.

Doelstelling 2: Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

- Er zijn meerdere bijeenkomsten met partijen in de stad geweest om te bespreken waar de strategische positionering van Gouda aan kan bijdragen en hoe we het merk Gouda kunnen versterken. Dit wordt als input meegenomen in een gezamenlijke strategie voor stadsmarketing.
- Uitvoering van het Koersdocument toerisme. Met onder andere multimedia campagnes gericht op bewoners en bezoekers, inzet om travel trade partners over Gouda te informeren op beurzen en tijdens de touroperator dag en het realiseren van meerdere publicaties over Gouda. In juni wordt de raad verder geïnformeerd met de cijfers van 2023.
- In de Cheese Valley samenwerking is de stichting Cheese Valley opgezet. Die zet zich in voor promotie van boerenkaas en het aantrekken en vasthouden van bezoekers in de regio. Resultaten in 2023 waren onder andere een internationale persreis en meerdere (inter)nationale publicaties.
- We zetten in op extra hotelcapaciteit voor Gouda. Daarom investeert de gemeente in zakelijke toerisme. Dit is van belang voor bestaande en nieuwe hotels. Samen met ondernemers in de binnenstad is intensief samengewerkt om de zakelijke toerist naar Gouda te laten komen, door middel van actief verwijzen en campagnes op LinkedIn en Google.
- Duurzaamheid binnen toerisme krijgt steeds meer aandacht. De gemeente wil op het gebied van toerisme duurzaamheid stimuleren door het positief ondersteunen van aanbieders die voldoen aan duurzaamheidseisen of op andere wijze duurzaamheid breed omarmen in hun bedrijfsvoering. Een afstudeer onderzoek heeft meer inzicht gegeven in de stand van zaken in Gouda en aanbevelingen gedaan om duurzaamheid te stimuleren.

Doelstelling 3: Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

- De aanvraag omgevingsvergunning voor de herbestemming van het stadhuis is in november 2023 ingediend. In het ontwerp is de verduurzaming en toegankelijkheid van het rijksmonument opgenomen. Met een ambitie van 52% CO2-reductie en gasloos ligt de verduurzamingslat hoog. In het proces is integraal gekeken naar de benodigde onderhoudswerkzaamheden, het meerjarenonderhoudsplan en de restauratieopgave.
- Per 1 januari 2020 is de Regeling Erfgoed en Duurzaamheid in werking getreden. De regeling heeft als doel om eigenaren van monumenten en panden binnen beschermd stadsgezicht inzicht te geven in de mogelijkheden voor verduurzaming. In 2023 is een extern bureau in opdracht van de gemeente gestart met de beleidsevaluatie en de resultaten worden Q1 2024 verwacht. In de beleidsevaluatie zijn ook aanbevelingen voor wijziging/ aanvulling van de bestaande regeling opgenomen. Ook de Adviescommissie Omgevingskwaliteit wordt bij de evaluatie betrokken.
- In 2022 is de looptijd voor de subsidieregeling Gevelherstel in het kader van Gouda 750 verlengd (tot einde 2022). Hierdoor konden meer eigenaren gebruik maken van de regeling. In 2023 zijn alle subsidieaanvragen succesvol afgesloten en afgerond. Deze regeling is een impuls geweest voor het herstel en opknappen van 64 gevels in de binnenstad (er zijn in 2022 in totaal 86 aanvragen ingediend, waarvan er 64 zijn gehonoreerd).
- Dankzij de succesvolle subsidieregeling Gevelherstel zijn er in 2023 slechts vier aanvragen ontvangen voor onderhoud en historisch onderzoek binnen de Instandhoudingsregeling Erfgoed Gouda 2020.

- In opdracht van de gemeente Gouda zijn alle archeologische onderzoeken in Gouda vanaf 2009 geïnventariseerd. Het resultaat is dat de alle archeologische onderzoeken zijn opgenomen in de Cultuurhistorische Basiskaart en zowel intern en extern geraadpleegd kunnen worden ten behoeve van onder andere ruimtelijke analyses in projecten.
- Alle 620 dossiers van de Archeologische Vereniging Gouda zijn in het archeologisch depot/ Gouwedepot voorbereid op het hoogwaardig scannen (784 tekeningen, circa 1500 foto's en andere digitale gegevens dragers). De metalen objecten in het depot zijn door een externe partij in opdracht van de gemeente onderzocht. De ernstigste gevallen die conservering behoefden zijn in 2023 behandeld, de anderen zullen de komende jaren volgen. Ook is gewerkt aan de opslagverbetering van de foto's en dia's.
- Er is door het streekarchief Midden-Holland een samenwerkingsovereenkomst met Preservica ondertekend gericht op de ontwikkeling van een regionaal E- depot. Ook voor Gouda als deelnemer draagt dit bij aan de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van haar archivering.

Doelstelling 4: Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector

- De regeling subsidie Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling is opgezet en de eerste ronde hiervan is uitgevoerd. In totaal zijn 45 aanvragen in behandeling genomen. Hiervan zijn 21 diverse vernieuwende culturele projecten ondersteund binnen het volledige subsidiebudget. Dit varieerde van grotere projecten met regionale uitstraling tot kleinere lokale initiatieven. Voorbeelden zijn de internationale fotografietentoonstelling World Press Photo met randprogramma, een theatervoorstelling van Theatersterren in samenwerking met de Klup en een filmreeks met randprogramma in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden door Filmhuis Gouda. Het culturele bereik is hiermee vergroot.
- In het kader van de regeling subsidie Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling zijn ook jongerenprojecten aangemoedigd en ondersteund. Voorbeelden zijn de Goudse Popweek en project 0182: cultureel programma voor jongeren in Gouda Oost. Daarnaast zijn vanuit de Specifieke Uitkering Jongerencultuur van OCW een aantal projecten en investeringen mogelijk gemaakt. Denk aan het investeren in apparatuur bij So What! en StudioGonz en talentontwikkeling via Express Yourself van de Goudse Schouwburg en Your Stories van Jeugdtheaterhuis Gouda.
- De Fair Practice Code is opgenomen als voorwaarde binnen zowel de meerjarige subsidies als de projectsubsidies cultuur. Hierbij wordt het instrument van de Kunstenbond voor passende tarieven gehanteerd.
- Er is een uitgebreide waardemeting naar kunst in de openbare ruimte in Gouda uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar de cultuurhistorische waarde, sociaal-maatschappelijke waarde en gebruikswaarde. Ook inwoners zijn bij dit proces betrokken.
- Er is gewerkt aan toekomstscenario's over Libertum, het voormalig Verzetsmuseum Zuid-Holland. Na de besluitvorming over Libertum in de gemeenteraad in mei, is gewerkt aan opvolging van de motie vanuit de raad om opvolging te geven aan het Gouds Gedachtegoed, een passende bestemming voor de collectie en een passende invulling voor de 2e etage van de Chocoladefabriek. Dit heeft geleid tot een eerste raadsmemo in december, maar is nog niet afgerond.

Doelstelling 5: Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

- In 2023 is de Subsidieregeling Investering Sportgebouwen in het leven geroepen. Aanvragen voor de eerste tranche konden tot 31 december 2023 gedaan worden. 6 verenigingen hebben een aanvraag ingediend.
- Het Volwassenenfonds heeft in 2023 op volle toeren gedraaid. 285 Gouwenaars deden met succes een beroep op het fonds. Zij gingen via 16 verschillende intermediairs bij 26 verschillende sportaanbieders sporten of bewegen. In 2023 werd ook het programma Doortrappen geïntroduceerd. Een programma dat er op is gericht ouderen veilig te laten blijven fietsen.
- Het blijkt voor scholen steeds lastiger te zijn om voldoende vakleerkrachten bewegingsonderwijs te vinden en ook SPORT•GOUDA kan steeds lastiger aan de vraag voldoen. Met de schoolbesturen zijn oriënterende gesprekken gevoerd over hoe we daar gezamenlijk verbetering in kunnen aanbrengen.
- Alle nog bestaande conventionele sportveldverlichting op de bij SPORT•GOUDA in beheer zijnde sportparken is in 2023 versneld vervangen door ledverlichting.
- De gemeente kon sportverenigingen bijna € 200.000 aan energiecompensatie uitkeren, dankzij ons eigen Winterplan en een regeling vanuit het Rijk.
- Gouda SPORT•SUPPORT is gelanceerd, dit is een platform waarop matches gemaakt worden op basis van de vraag vanuit een vereniging/sportaanbieder en de kennis en kunde van een ondernemer.
- In 2023 zijn voorbereidingen getroffen gericht op het realiseren van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte op een aantal plekken in de stad. Bestaande speelplekken zoals Steinse Groen en Goverwellepad hebben in 2023 een sportieve upgrade gehad.

- Het opstellen van de nieuwe sportnota is uitgesteld naar 2024. Belangrijkste redenen daarvoor waren de komst van de Brede SPUK / GALA vanuit het Rijk, waarop actie ondernomen moest worden, en het feit dat actuele data over sport- en beweeggedrag (bijvoorbeeld vanuit de Lokale Sportdeelname Index) in 2023 nog niet beschikbaar waren. Die data dienen als belangrijke input voor het beleid. Wel is in 2023 met diverse partijen en inwoners gesproken over knelpunten en behoeften die van belang zijn voor het sportbeleid.

3.5.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie maken onderdeel uit van een groter groen recreatief netwerk en zijn van groot recreatief belang voor Gouda. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde gebieden die bijdragen aan een actieve en gezonde samenleving. In de recreatiegebieden is het onder andere mogelijk om te wandelen, fietsen, spelen, sporten, kanoën, varen, vissen en genieten van natuur en landschap. Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent een groeiende aandacht voor een gezond leven dat er ook meer ruimte wordt gezocht voor meer avontuurlijke en sportieve vormen van bewegen zoals bootcamp, crossfit, wielrennen, steppen en skaten en voor vormen van bezinning en ontstressen zoals buitenyoga, natuurroutes en mindfulness. In 2023 is het Toekomstperspectief Oostpolder opgesteld. Een perspectief waarin met name ruimte is voor natuur, biodiversiteit én recreatie. Ook is een start gemaakt met het project 'gemarkeerde wandelroutes'. De routes krijgen een thematische invulling. Om de toenemende drukte in de gebieden beter te spreiden, is in 2023 de mogelijkheden onderzocht om de gebieden uit te breiden
Streekarchief Midden-Holland	Het Streekarchief Midden-Holland bewaart, conform de Archiefwet, de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de deelnemende gemeenten en organisaties
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven- en liggelden als algemeen dekkingsmiddel.
SPORT●GOUDA B.V.	SPORT•GOUDA is de uitvoerder van het gemeentelijke sportbeleid. Het zorgt voor de instandhouding van het aanbod aan sportvoorzieningen, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. Daarnaast stimuleert SPORT•GOUDA actieve sportbeoefening, onder andere door het ondersteunen van sportverenigingen en het organiseren van buitenschoolse activiteiten en sportevenementen

.

3.5.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Aantal personen met een hotelovernach-ting	**2023:** 89.907 gasten	**2022:** 80.652 gasten	**2021:** 47.474 gasten	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Gemiddelde uitgaven per persoon per bezoek	Nog niet bekend.	**2022:** € 42,00	**2021:** € 38,40	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Leegstand binnenstad	**2023 (oktober)** 10.1%	**2023 (april)** 9.7%	**2022 (oktober)** 8.4%	Schouw Gemeente Gouda
Een aantrekkelijke stad voor	Aantal bezoekers attracties	**2023:** 538.651 bezoekers	**2022:** 430.236 bezoekers	**2021:** 179.798 bezoekers	Cijfers Toerisme Gouda

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
inwoners, bezoekers en toeristen	binnenstad (top 5)				
Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda	Leegstand van rijksmonumen-ten	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar (tweejaarlijkse meting)	**2022:** 3 van de 354 = 0,84%	x	(Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed) https://inspectie-oe.databank.nl/jive
Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector	Tevredenheid culturele aanbod in Gouda	**2023:** Zeer tevreden: 20% Treveden: 56% Neutraal: 21% Ontevreden: 3% Zeer ontevreden: 0% Weet niet: 0%	**2022:** Zeer tevreden: 20% Treveden: 55% Neutraal: 20% Ontevreden: 2% Zeer ontevreden: 1% Weet niet: 3%	x	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Ontwikkeling en herstel van de brede culturele sector	Percentage inwoners dat (vaak of soms) culturele activiteiten in Gouda bezoekt	**2023:** Vaak: 14% Soms: 53% Zelden: 23% Nooit: 10% Weet niet: 1%	**2022:** Vaak: 13% Soms: 51% Zelden: 24% Nooit: 12% Weet niet: 1%	x	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat minimaal één keer per week sport	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar (tweejaarlijkse meting)	**2022:** 55,2%	**2020:** 50,6%	(Gezondheidsmonitor Volwassenen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85563NED
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegricht-lijnen	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar (tweejaarlijkse meting)	**2022:** 47,7%	**2020:** 52%	(Gezondheidsmonitor Volwassenen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85563NED

3.5.4 Wat heeft het gekost?

3.5.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	20.547	22.158	22.467	-309
Baten	-2.735	-3.163	-4.021	858
Saldo van baten en lasten	**17.811**	**18.995**	**18.447**	**549**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.300	1.300	1.300	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.325	-1.528	-1.528	0
Gerealiseerd resultaat	**17.786**	**18.767**	**18.219**	**549**

3.5.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
2.3 Recreatieve havens	433	424	413	10
5.1 Sportbeleid en activering	7.524	7.766	7.120	646
5.2 Sportaccommodaties	270	280	642	-362
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	4.570	4.682	4.388	295
5.4 Musea	2.401	2.775	2.846	-70
5.5 Cultureel erfgoed	503	801	635	166
5.6 Media	2.109	2.267	2.403	-136
Totaal	**17.811**	**18.995**	**18.447**	**549**

3.5.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
2.3 Recreatieve havens	**10**	**V**
Diverse kleine verschillen.	10	V
5.1 Sportbeleid en activering	**646**	**V**
De uitgaven voor het Winterplan zijn lager dan geraamd. De uitgaven vallen overigens ook voor een deel op andere taakvelden. Het totaal van de aanvragen bleef ruim onder het budget.	320	V
De uitgaven voor extra budget voor sport vanuit het bestuursakkoord zijn begroot op taakveld 5.1, maar vallen in taakveld 5.2.	300	V
Diverse kleine verschillen.	26	V
5.2 Sportaccommodaties	**362**	**N**
De werkelijke kosten van extra budget voor sport vanuit het bestuursakkoord vallen op taakveld 5.2, maar zijn begroot op 5.1.	290	N
De baten zijn lager omdat in de begroting een index op de huurbaten was berekend. In de huurovereenkomsten is echter geen index voor de looptijd opgenomen.	83	N
De lasten bij het zwembad zijn incidenteel hoger. Er moest juridische en technische ondersteuning ingehuurd worden om het proces met de bouwer juridisch te begeleiden en een onafhankelijk advies te hebben op oorzaak en mogelijk herstel gebreken.	42	N
Voor het sportaccomodatiefonds was vanuit het bestuursakkoord budget beschikbaar gesteld. Deze zijn nog niet besteed.	50	V
Diverse kleine verschillen.	3	V
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	**294**	**V**
De uitgaven voor het Winterplan zijn lager dan geraamd. De uitgaven vallen overigens ook voor een deel op andere taakvelden. Het totaal van de aanvragen bleef ruim onder het budget.	333	V
Diverse kleine verschillen.	39	N
5.4 Musea	**70**	**N**
De tijdelijke subsidieregeling energiecompensatie sluit onvoldoende aan bij de problematiek van Museum Gouda. Er is daarom een extra subsidie toegekend. Deze post was niet voorzien bij de verdeling van de gelden van het Winterplan die de raad heeft vastgesteld. Maar het is wel in de geest van het Winterplan.	50	N
Diverse kleine verschillen.	20	N
5.5 Cultureel erfgoed	**166**	**V**
Restauraties Gemeentelijke Monumenten: dit overschot heeft betrekking op in voorgaande jaren aangegane betalingsverplichtingen met een meerjarig karakter. Rapportage over eventuele nadelen ten opzichte van de begroting 2024 vindt plaas in de bestuursrapportages.	101	V
Cultuurhistorie: een deel van het beschikbare budget voor aanvullende onderzoeken kon niet in 2023 besteed worden, de kosten vallen in 2024.	45	V
Diverse kleine verschillen.	20	V
5.6 Media	**136**	**N**
De overschrijding op dit taakveld wordt met name veroorzaakt door een hogere bijdrage voor de bibliotheek dan begroot. Met name de index op de subsidie die afgesproken is, blijkt hoger te zijn dan wat als algemene index op de gemeentelijke begroting is toegepast. Ook was de basissubsidie te laag in de gemeentelijke begroting opgenomen.	130	N
Diverse kleine verschillen.	6	N

3.5.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Geen toe te lichten mutaties op reserves onder dit programma		
Totaal	**0**	**V**

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Ambitie

Alle Gouwenaars moeten kunnen wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. Binnen het programma Leefbaarheid en veiligheid wordt gewerkt aan een breed scala aan onderwerpen, het gaat hierbij om zowel het voorkomen (preventie) als het bestrijden (repressie) van problemen variërend van ondermijning, drugscriminaliteit, jeugdcriminaliteit en -overlast tot mensenhandel en (woning)inbraken. Veiligheid wordt mede bepaald door de sociale verbondenheid in de buurt en de situatie op straat, waar buurtbewoners elkaar kunnen aanspreken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Stadstoezicht ondersteunt de uitvoering van het beleid met toezicht en handhaving.

Wat is bereikt?

1) Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

In 2023 lag de nadruk binnen de ondermijningsaanpak op gerichte preventieve en repressieve interventies. Ook heeft 2023 in het teken gestaan van data gedreven en informatie gestuurd werken. Het werkproces is doorontwikkeld en de samenwerking met ketenpartners (waaronder politie, ODMH, RIEC en HEIT) is geïntensiveerd. Casuïstiek wordt zo veel mogelijk integraal opgepakt. Dit blijkt ook uit de toename van de integrale controles. Deze zijn met 55% toegenomen van 9 controles in 2022 naar 14 integrale controles in 2023. Daardoor is ook het aantal signalen van ondermijning toegenomen. De verbeterde samenwerking met ketenpartners heeft hier een belangrijke een rol in gespeeld.

2) Daling totaal aantal HIC en aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

In 2023 is de ingezette dalende lijn weer voortgezet. Afgelopen jaar waren er 109 inbraken ten opzichte van 150 inbraken in 2022. Het gaat om een afname van 27%. In 2022 was er sprake van een stijging. Ten opzichte van 2021 (126) is er sprake van een afname van 13,5%. Vergeleken met de situatie in 2015/2016, is het aantal woninginbraken stabiel laag. De doelstelling ‘minder dan het landelijk gemiddelde’ is nog niet behaald. Het landelijke gemiddelde stond in 2023 op 12,7 inbraken per 10.000 inwoners. In Gouda was er sprake van 14,5 inbraken per 10.000 inwoners.

3) Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Het jaar 2023 heeft in het teken gestaan van het verder vormgeven van een multidisciplinaire preventieve aanpak, om jeugdoverlast en –criminaliteit te verminderen en jonge aanwas in criminaliteit te voorkomen. Het aantal meldingen jeugdoverlast is mede hierdoor met 5% gedaald. In 2023 zijn er 458 meldingen gedaan.

4) Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

In 2023 lag de focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid waarbij werd gestreefd naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid. In 2023 zijn 20 Bibob toetsingen en zijn 127 evenementenvergunningen verstrekt.

5) Voorkomen van polarisatie en radicalisering

Om nieuwe uitdagingen of fenomenen het hoofd te bieden is de afgelopen jaren geïnvesteerd in het verbreden van de netwerken van professionals in de stad. Er is ingezet op een verdere professionalisering van de overleggen en samenwerkingsverbanden alsmede op deskundigheidsbevordering en bewustwording met betrekking tot radicalisering en polarisatie.

3.6.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1:Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

- De aanpak van ondermijning is geïntensiveerd. In 2023 zijn meer preventieve en repressieve interventies gericht ingezet. Meer integrale controles op horecaondernemingen, (overlast)panden, bedrijventerreinen, garageboxen en illegale (onvergunde) prostitutie. Daarnaast is ingezet op het geven van voorlichting door middel van trainingen en presentaties aan inwoners, gemeenteambtenaren en andere professionals over de risico's van ondermijnende criminaliteit en het herkennen van signalen.
- Het informatie gestuurd en datagericht werken in de aanpak van ondermijning is in 2023 zoveel mogelijk versterkt en verbeterd. Daardoor kunnen signalen effectiever worden opgepakt en veredeld en waar nodig worden besproken in RIEC-verband. Met aanscherping en doorontwikkeling van de werkprocessen is de eigen gemeentelijke informatiepositie verbeterd.
- Middels de districtelijke werkgroep Bibob wordt regionaal afgestemd over de huidige toepassing van het Bibob-instrument. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor de werving van een Bibob-coördinator met aandachtspunt uitrol en versteviging van de toepassing van de Wet Bibob op andere terreinen dan horecabranche. Dit ter voorkoming van het waterbedeffect en bevordering van een eerlijk en gezond ondernemersklimaat binnen de regio.
- In 2023 is de wervingsprocedure voor een handhavingsjurist gestart. De vacature is na deze eerste wervingsronde nog niet ingevuld. Een tweede ronde volgt.

Doelstelling 2: Daling aantal woninginbraken en aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

- De ontwikkeling van het aantal inbraken is samen met de politie gemonitord. Wanneer er sprake is van een hotspot, is hierover gecommuniceerd met de BuurtWhatsAppgroepen. Samen met de Buurtvoorlichters, politie en Stadstoezicht zijn preventie-acties georganiseerd.
- De daders van de woninginbraken zijn besproken in het Zorg- en Veiligheidshuis. Er is gekeken welke acties ingezet kunnen worden op (het voorkomen van) de jonge aanwas op dit delict.
- In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het inzetten van HALT-voorlichtingen op het primair- en voortgezet onderwijs binnen de gemeente Gouda en het organiseren van de themabijeenkomst 'Cybercrime en Ondermijning' voor ondernemers.
- Onderzocht is wat de rol en hierbij de best-practices zijn voor gemeenten. Hiervoor zijn webinars gevolgd en cyberbijeenkomsten bijgewoond en neemt gemeente Gouda sinds 2023 deel aan de regionale werkgroep cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit van het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV).

Doelstelling 3: Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

- De doorlopende leerlijn van Dealbreakers is op meerdere VO scholen uitgezet. Stichting HALT heeft ook in Gouda voorlichtingen gegeven aan 7 PO scholen. Dit betrof de voorlichting "Snelle euro's" en is er op gericht kinderen te leren hoe georganiseerde criminaliteit er uit kan zien en om hen hier weerbaarder tegen te maken. Het programma Crimelabs is reeds gestart op het mboRijnland, waarvan het eerste kwartaal van 2024 resultaten worden verwacht.
- In september 2023 zijn er 2 IPTA coaches (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid) aangesteld, die momenteel 11 lopende casussen hebben.
- Door het programma 'Alleen Jij Bepaalt Wie Je Bent' (AJB) hebben 60 jongeren een gestructureerde vrijetijdsbesteding in de vorm van een sport, met pedagogische begeleiding en krijgen zij tot hun 18e jaar hun contributie betaald.
- Naast preventieve maatregelen zijn er ook repressieve maatregelen ingezet. In 2023 zijn 48 waarschuwingsbrieven naar jeugdigen verstuurde en 28 ouders hebben een gelijksoortige brief ontvangen. Er zijn 14 huisbezoeken afgelegd en 7 waarschuwingsgesprekken op het Huis van de Stad gevoerd. Daarnaast zijn er 2 kortdurende (24H) verblijfsontzeggingen en 1 langdurende verblijfsontzegging opgelegd aan minderjarigen. Tevens hebben 3 minderjarigen een officiële bestuurlijke waarschuwing ontvangen.
- In 2023 zijn er 2 overlastgevende/criminele jeugdgroepen, integraal, succesvol aangepakt. Mede door deze aanpak is er binnen de gemeente een intensieve samenwerking met de afdeling Opgroeien Start Arbeidsmarkt (OSA) bewerkstelligd en is er een verkorte aanmeldroute ontwikkeld. Zodat jongeren die hulp willen, deze ook snel krijgen.

Doelstelling 4: Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

- Tot 1 december 2023 zijn in totaal 20 Bibob-onderzoeken uitgevoerd. Eén van deze onderzoeken heeft geleid tot een verdergaand screeningsonderzoek door het Landelijk Bureau Bibob. In 2023 zijn er geen vergunningaanvragen ingetrokken. Wel zijn er aan verschillende vergunningen nadere vergunnings-voorschriften gesteld.
- In 2023 is verder gewerkt aan het positionering van de evenementencoördinator en versterking van het team door uitbreiding van de capaciteit op vergunningverlening. Hierdoor is er meer verbinding met de organisatoren en ondernemers in de stad en worden zij optimaal gefaciliteerd bij (vergunning)aanvragen.
- Daarnaast is ingezet op verdere versterking van de samenwerking en samenhang met Stadstoezicht en andere gemeentelijke afdelingen en wordt doorlopend gewerkt aan het verder op orde brengen van de processen voor de verschillende vergunningen, het zaaksysteem, de productenpagina website en de aanvraagformulieren.

Doelstelling 5: Voorkomen van polarisatie en radicalisering

- In 2023 is deelgenomen aan 28 PGA (Persoonsgerichte Aanpak) overleggen alsook gesprekken gevoerd met de Goudse PGA subjecten.

- Middels het aanbod van trainingen wordt de sensitiviteit, deskundigheid en het signaleringsvermogen van deze professionals versterkt. In het kader van deskundigheidsbevordering en expertise zijn 7 ROR (Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering) trainingen verzorgd (waaronder basistraining radicalisering, rechtsextremisme en interculturele professionaliteit). Hiermee zijn ongeveer 70 interne en externe professionals getraind in het herkennen van radicalisering, rechtsextremisme en is hun cultureel bewustzijn vergroot waardoor zij effectiever kunnen handelen in interculturele situaties.
- In 2023 zijn 19 netwerkoverleggen bijgewoond met collega's en belanghebbenden uit de regio én het land om kennis, ervaring en 'best practices' te delen en op te halen. Ook zijn verschillende professionals en organisaties in Gouda betrokken bij de aanpak van radicalisering, dit blijft ook de komende jaren een belangrijk aandachtspunt in de aanpak.
- Daarnaast is deelgenomen aan verschillende kennissessies ten behoeve van de doorontwikkeling en implementatie van de PGA 'weeginstrumenten' (zoals het Werkmodel veilige re-integratie) in de Goudse aanpak van radicalisering. Deze instrumenten zijn ontwikkeld en geïmplementeerd voor professionalisering van de aanpak van radicalisering in Gouda. Ook zijn de vaste casuspartners (OM, politie en VRHM) getraind in het gebruik van de Duidingstool en is deze geïmplementeerd in de aanpak.

3.6.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Hecht	Gezondheidsbescherming, Toezicht en GHOR (GTG); beperkt en/of voorkomt de verspreiding van infectieziekten, draagt onder andere bij aan een veilige omgeving voor kwetsbaren en coördineert, registreert en adviseert over de geneeskundige hulpverlening bij crisisbeheersing.
Veiligheidsregio Hollands Midden	De VRHM geeft uitvoering aan hetgeen is bepaald in de Wet veiligheidsregio's op de volgende terreinen: ■ de brandweerzorg; ■ de geneeskundige hulpverlening; ■ de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding; ■ de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing; ■ het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijvoorbeeld een terrasvergunning of het houden van een evenement.

3.6.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Signaleren, voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit	Integrale controles	**2023:** 14	**2022:** 9	**2021:** 9	Gemeente Gouda, Team Ondermijning
Signaleren, voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit	Signalen/ casussen in ondermijning	**2023** 87	x	x	Gemeente Gouda, Team Ondermijning
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes	Woninginbraken	**2023:** 105	**2022:** 155	**2021:** 137	Tabellenboek Politie

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes	High Impact crime	**2023:** 453	**2022:** 487	**2021:** 430	Tabellenboek Politie
Afname jeugdoverlast	Meldingen overlast jeugd	**2023:** 458	**2022:** 480	**2021:** 491	Tabellenboek Politie
Afname jeugdoverlast	Verwijzingen HALT	**2023:** 24	**2022:** 23	**2021:** 35	Gemeente Gouda, Team Jeugd
Professionalisering vergunningenbeleid	Aan de exploitatievergunningen gerelateerde Bibob-toetsen	**2023:** 20		**2021:** 14	Gemeente Gouda, Team Bijzondere Wetten
Professionalisering vergunningenbeleid	Verleende vergunningen voor horeca (exploitatie vergunningen) en evenementen	**2023:** Exploitatievergunningen: 9 Evenementen vergunningen: 127 Evenementenmeldingen: 86	**2022:** Exploitatievergunningen: 17 Evenementen vergunningen: 133 Evenementenmeldingen: 101	**2021:** Exploitatievergunningen: 14 Evenementen vergunningen: 31 Evenementenmeldingen: 3	Gemeente Gouda, Team Bijzondere Wetten
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Netwerkgesprekken	**2023:** 28		**2021:** geen i.v.m. Covid-19	Gemeente Gouda, Team Radicialisering & Polarisatie
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Signalen/ casussen	**2023:** 6	**2022:** 6	x	Gemeente Gouda, Team Radicialisering & Polarisatie

3.6.4 Wat heeft het gekost?

3.6.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	11.027	12.302	11.831	471
Baten	-129	-787	-530	-257
Saldo van baten en lasten	**10.898**	**11.515**	**11.301**	**214**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-175	-175	0
Gerealiseerd resultaat	**10.898**	**11.340**	**11.126**	**214**

3.6.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.387	5.343	5.383	-40
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.510	6.172	5.918	254
Totaal	**10.898**	**11.515**	**11.301**	**214**

3.6.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**40**	**N**
Diverse kleine verschillen.	40	N
1.2 Openbare orde en veiligheid	**254**	**V**
Niet Gesprongen Explosieven - WO-2	209	V
Jeugd en Veiligheid: voor een bedrag van € 65.000 wordt het nadeel verklaard doordat een begrote bijdrage in het kader van Ondermijning niet in 2023 ontvangen wordt maar in 2024. Het overige verschil heeft betrekking op aanvullende personele inzet op het gebied van ondermijning. Deze kosten waren niet begroot.	102	N
Radicalisering - rijksveiligheidsgelden: toerekening interne personeelskosten aan de regeling Versterkingsgelden 2023 leidt tot een voordeel op de exploitatie. Dit was bij de 2eBerap niet voorzien.	138	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
Handhaving parkeren (betaald en fiets): voorzien was dat in 2023 een overeenkomst kon worden afgesloten met NS-Stations over de afkoop van de eerste 24 uur betaald fietsparkeren in de fietsenstalling aan de noordzijde van het spoor. Dit is niet het geval geweest zodat dit budget van € 115.000 kan vrijvallen.	115	V
Uitvoering bijzonderen wetten: aanvullende personele inzet door een aantal (langdurig) zieken en een hoger aantal vergunningaanvragen dan voorzien leidt tot een nadeel op deze post.	171	N
Dierenwelzijn: in het bestuursakkoord is structureel budget beschikbaar gesteld voor dierenwelzijnsbeleid- en uitvoering. Doordat in 2023 eerst het beleid is opgesteld is er budget voor uitvoering overgebleven.	36	V
Diverse kleine verschillen.	29	V

3.6.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Geen toe te lichten mutaties op reserves onder dit programma		
Totaal	**0**	**V**

3.7 Bestuur en organisatie

Ambitie

Regio en partnerschappen

Ontwikkelingen in Gouda zijn van belang voor de omliggende gemeenten in de regio en andersom. Veel van de opgaven waar de gemeente voor staat, kunnen alleen op regionaal niveau worden opgelost.

De intensieve samenwerking in de regio Midden-Holland wordt voortgezet. Wederkerigheid is daarbij belangrijk. Huidige samenwerkingsverbanden zijn onder andere samenwerking in de regio Midden-Holland, samenwerking met verschillende steden als Alphen en Woerden, en in verbanden als de G40 en VNG en gemeenschappelijke regelingen.

Met de wijziging in de wet Gemeenschappelijke Regelingen bezien we hoe we invulling kunnen geven aan de versterking van de controlerende en kader stellende rol van de gemeenteraad in deze regelingen.

Wat is bereikt?

1) Samenwerking
De twaalf thema's voor raadsbreed samenwerken zijn verder opgepakt door de raad en het college. De raad is op verschillende thema's vroegtijdig betrokken door het werken met een startnotitie.

2) Gemeenschappelijke regelingen
Er zijn vier gewijzigde gemeenschappelijke regelingen ter instemming voorgelegd aan het college en voor zienswijze en besluitvorming voorgelegd aan de gemeente raad van Gouda. Dit betekent dat Gouda vier van de negen aanpassingen heeft gerealiseerd. Gezien het specifieke karakter van een gemeenschappelijke regeling zijn onderlinge verschillen op onderdelen onontkoombaar.

3) Regio en partnerschappen
De gemeente is zelfbewuster als het gaat om het opereren in diverse samenwerkingsverbanden. Daarbij wordt nadrukkelijk steeds de afweging gemaakt op welk schaalniveau en met welke partner(s) samenwerking opportuun is.

4) Ruimte voor burgerinitiatieven
Er zijn veel verschillende initiatieven ondersteund, zoals tientallen zwerfafvalacties tijdens de Landelijke Opschoondag, de peukenactie door Gouda Peukenvrij, 76 Groen moet je Doen-locaties, drie Grijs wordt Groen locaties en drie bijenveldjes. Daarnaast zijn achttien opfleurvergoedingen verstrekt en heeft GoudApot 145 initiatieven van financiële ondersteuning voorzien.

3.7.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Samenwerking

- In samenspraak met de griffie is een format voor de startnotitie opgesteld.
- Het format voor de startnotie is toegepast bij verschillende thema's.

Doelstelling 2: Gemeenschappelijke regelingen

- Voor iedere gemeenschappelijke regeling is regionaal samengewerkt voor een afgestemde invulling van de gevolgen van de wetswijziging.

Doelstelling 3: Regio en partnerschappen

- Er is mede door Gouda een regionaal verkiezingsdebat Provinciale Staten georganiseerd, waarbij de doelen uit het positioneringsdocument onder de aandacht zijn gebracht bij vertegenwoordigers van provinciale partijen.
- Op basis van een bidbook is de organisatie van het VNG-congres 2024 toegekend aan de gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden. Dit biedt een kans om de profilering en positionering van zowel de gemeente(n) als het Groene Hart te versterken.
- Er is onderzoek gedaan naar het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem Midden-Holland. Op basis hiervan worden de mogelijkheden verkend om zowel de strategische als de uitvoeringskracht van de regio verder te versterken.
- De samenwerking met de VNG en G40 is geïntensiveerd, wat tot uiting komt in actievere deelname.
- De concrete invulling van de lobbyagenda heeft zich gefocust op de ontsluiting van Westergouwe en het Vijfde Dorp middels station Gouda-Zuidplas.

Doelstelling 4: Ruimte voor burgerinitiatieven

- Stichting GoudApot heeft ruim € 210.000 uitgekeerd om inwonersinitiatieven te stimuleren in de stad.
- Projectleiders kregen actieve ondersteuning van een participatie-adviseur, nieuwe projectleiders werden hierop gewezen.
- Voor de evenementenvoorschriften van Goudasfalt zijn meedere bijeenkomsten georganiseerd. Het bestemmingsplan voor Goudasfalt heeft met voorschriften ter inzage gelegen voor zienswijze reacties.
- Wekelijks is een bruisLab in het kader van Gouda Bruist georganiseerd.
- Er is een procesmemo over de startnotitie participatie aangeboden aan de gemeenteraad,met een globaal plan van aanpak om tot de startnotitie te komen.

3.7.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	Om de regio Midden-Holland aantrekkelijk te houden om te wonen, werken en leven, bouwen we voort op het werk van de afgelopen periode. We investeren in een vitale en bereikbare stad en een economie met een goed ondernemers- en vestigingsklimaat door onder meer samen te werken op: • verbeteren van bereikbaarheid door samenwerking voor de ontwikkeling van een multimodale OV-hub en/of station bij Westergouwe en inzetten op duurzame mobiliteit fiets, OV en over de weg. • verdere ontwikkeling van Campus Gouda. • invulling geven aan het Nationale Klimaatakkoord. • de woningbouwopgave, voor de toename van (betaalbare) woningen in de regio.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten

3.7.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Indicator	Data (jaarstukken 2023)	Data (eerdere meting)	Data (eerdere meting)	Databron
Samenwerking	Vertrouwen in overheid en gezondheids-instellingen	**2023 (september):** Landelijke overheid: 22,3% Lokale overheid: 33,8%	**2022 (november):** Landelijke overheid: 29,3% Lokale overheid: 43,3%	**2021 (december)**: Landelijke overheid: 35,3% Lokale overheid: 43,9%	(RISBO, enquête sociale cohesie via Kieskompas) https://www.waarstaatje gemeente.nl/dashboard/maatschappelijke-en-economische-veerkracht/sociale-cohesie
Gemeenschap-pelijke regelingen	Percentage jaarrekening gemeenschap-pelijke regelingen (lasten gemeenschap-pelijke regelingen/ totaal van lasten)	**2023:** % van totaal lasten	**2022:** 7.94% van totaal lasten	**2021:** 8.32% van totaal lasten	Jaarrekening Gemeente Gouda
Regio en partner-schappen	Aantal samenwerkings-verbanden	Nog geen nieuwe waarde beschikbaar.	**2020:** 29 samenwerkingsverbanden	x	(Regioatlas) https://www.regioatlas.nl/kaarten#_samenwerk-ings kaartgouda_1
Ruimte voor burger-initiatieven	Score voor 'Samenwerking met inwoners', of voor 'gemeente betrekt buurt'	Monitoring start per 2024	x	x	Stadspeiling

3.7.4 Wat heeft het gekost?

3.7.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	33.966	39.401	39.872	-471
Baten	-5.574	-6.072	-6.716	644
Saldo van baten en lasten	**28.392**	**33.329**	**33.156**	**173**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	635	635	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-664	-739	-210	-529
Gerealiseerd resultaat	**28.285**	**33.225**	**33.582**	**-357**

3.7.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	5.815	5.945	4.716	1.229
0.2 Burgerzaken	1.134	1.981	1.932	49
0.4 Overhead	21.442	25.403	26.508	-1.105
Totaal	**28.392**	**33.329**	**33.156**	**173**

3.7.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
0.1 Bestuur	**1.229**	**V**
Vanwege de jaarlijkse herberekening van de benodigde voorziening voor de pensioenen (oud-) wethouders kan een bedrag vrijvallen.	1.046	V

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
Er is gedurende het jaar een tijd lang sprake geweest van een openstaande vacature voor een juridische functie.	89	V
Voor 2023 zijn kosten voor het VNG congres geraamd. Die kosten worden nu echter pas in 2024 verwacht. Voorgesteld wordt het restant budget 2023 over te hevelen naar 2024.	53	V
Diverse kleine verschillen.	41	V
0.2 Burgerzaken	**50**	**V**
Diverse kleine verschillen.	50	V
0.4 Overhead	**1.105**	**N**
Extra inhuur op verschillende afdelingen vanwege ziekte- en zwangerschapsvervanging en extra juridische werkzaamheden vanwege omvorming van de Regionale Werkorganisatie.	749	N
Dit betreft een nadeel op een deelbudget van de Regionale Werk Organisatie. Dit valt weg tegen een overschot op diverse andere taakvelden.	688	N
Voor de implementatie van eHRM is in 2023 € 120.000 begroot. Deze is niet uitgegeven in 2023.	50	V
De organisatie moet soms kosten maken voor organisatieontwikkeling. Ter dekking van deze kosten heeft de raad de Reserve Organisatieontwikkeling in het leven geroepen. Hierop kan een beroep worden gedaan als het gaat om incidentele (re)organisatiekosten die niet uit reguliere budgetten kunnen worden betaald. Voor 2023 zijn minder kosten gemaakt dan vanuit de reserve als onttrekking begroot is. Veel kon binnen bestaande budgetten worden opgelost. Hierdoor is in 2023 een beperkt beroep gedaan op de Reserve Organisatieontwikkeling en kan de reserve worden aangewend voor wanneer dat meer nodig is. De kosten die gedekt mogen worden uit de Reserve staan ook op taakveld 0.4.	326	V
De uitgaven voor groot onderhoud voor het Huis van de stad zijn op basis van noodzakelijk onderhoud hoger dan begroot.	30	N
Diverse kleine verschillen.	14	N

3.7.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve Organisatieontwikkeling: deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen. In 2023 zijn er minder kosten gemaakt die verrekend worden met de reserve.	559	N
Reserve Groot onderhoud vastgoed: de uitgaven voor groot onderhoud voor het Huis van de Stad zijn op basis van noodzakelijk onderhoud hoger dan begroot. Dit leidt tot een hogere onttrekking aan de reserve.	30	V
Totaal	**529**	**N**

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan, door het hanteren van een eenduidige systematiek, een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma’s en niet apart inzichtelijk gemaakt.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de drie directieleden en de bijbehorende managementondersteuning.
Primaire proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hard- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerkbeheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatiserings- en ICT-kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concernbrede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/kantine en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt ten behoeve van inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven
Doordat de overhead kosten sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht worden verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.5.3 Specificatie overhead

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Beheer openbare ruimte	123	211	222	-11
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	0	89	87	2
Bestuurs- en managementondersteuning	1.594	1.965	2.375	-410
Centraal juridische afdeling	654	645	965	-320
Concernstaf	646	903	935	-33
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	2.625	2.802	2.808	-6
Dienstverlening	1.539	1.866	1.875	-10
Directie algemeen	956	246	394	-147
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	140	144	178	-34
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	168	296	327	-32
Facilitaire Zaken	2.633	3.140	3.226	-86
Financiën	955	1.772	1.777	-5
Human resource management	2.653	3.706	3.542	163
Informatievoorziening en automatisering	8.678	9.554	8.563	992
Leerlingzaken	1.280	164	169	-5
Maatschappelijk beleid	170	243	268	-25
Opgroeien en start arbeidsmarkt	124	127	15	112

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Projecten openbare ruimte	138	144	143	0
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	0	1.567	2.653	-1.085
Ruimtelijk beleid en advies	167	169	214	-45
Stadstoezicht	137	125	117	8
Veiligheid en wijken	230	133	131	1
Werk en financiën	159	162	393	-231
Zorg en Ondersteuning	162	167	106	61
Totaal	**25.933**	**30.340**	**31.484**	**-1.143**

Exploitatie - Baten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Beheer openbare ruimte	0	0	0	0
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	0	0	-3	3
Bestuurs- en managementondersteuning	0	0	-26	26
Centraal juridische afdeling	-28	-28	0	-28
Concernstaf	0	0	0	0
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	-174	-174	-181	6
Dienstverlening	0	0	0	0
Directie algemeen	0	0	0	0
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Facilitaire Zaken	-546	-507	-566	60
Financiën	0	0	0	0
Human resource management	0	0	-14	14
Informatievoorziening en automatisering	-2.925	-2.916	-2.491	-425
Leerlingzaken	-799	0	0	0
Maatschappelijk beleid	-18	-18	0	-18
Opgroeien en start arbeidsmarkt	0	0	0	0
Projecten openbare ruimte	0	0	0	0
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	0	-1.295	-1.679	384
Ruimtelijk beleid en advies	0	0	0	0
Stadstoezicht	0	0	0	0
Veiligheid en wijken	0	0	0	0
Werk en financiën	0	0	-6	6
Zorg en Ondersteuning	0	0	-10	10
Totaal	**-4.490**	**-4.938**	**-4.976**	**38**

3.7.5.4 Overheadpercentage

Het BBV schrijft voor dat een indicator moeten worden opgenomen in de begroting, welke de totale overheadkosten uitdrukt in een percentage van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023
Totale overheadkosten (programma totaal)	30.340	31.484
Toerekening externe kostendragers	-4.938	-4.976
Totale overheadkosten (excl toerekening)	25.403	26.508
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	374.205	367.331
Berekend overheadpercentage	**6,8%**	**7,2%**

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat het programma voor?

In de zeven programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de inkomsten uit het gemeentefonds en de algemene belastingen maar ook de financiering/treasury, de post voor onvoorziene uitgaven en de vennootschapsbelasting. Deze posten komen aan de orde in dit onderdeel van de jaarstukken Financiering en Algemene dekkingsmiddelen.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (OZB, precariobelasting et cetera) en de treasury. Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de jaarstukken geen overzicht met indicatoren.

De volgende algemene dekkingsmiddelen worden onderscheiden:
- Financiering/treasury;
- Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- De uitkering uit het gemeentefonds;
- Overige baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Dit taakveld betreft de activiteiten van de gemeente voor de treasuryfunctie en voor het beheer van deelnemingen. Op dit taakveld verantwoordt het college de rentelasten voor aangetrokken gelden, de rentebaten van de uitzettingen, de ontvangsten uit doorbelaste omslagrente, de ontvangsten op aan derden verstrekte leningen, garantiepremies op verstrekte borgstellingen en de ontvangen dividenden uit deelnemingen.

In de paragraaf Financiering wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot de treasury.

Op grond van het besluit BBV wordt in dit ‘programma’ specifiek ingegaan op het saldo van de financieringsfunctie en op de dividenden.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de ontvangen rente over de uitzettingen, alsmede de betaalde rentelasten over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant.

Saldo financieringsfunctie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	-2.279	-1.984	-1.628	-356
Baten	-75	-75	-137	62
Saldo van baten en lasten	**-2.354**	**-2.060**	**-1.765**	**-294**

Toelichting op de tabel

Het werkelijk saldo van de financieringsfunctie wijkt ten opzichte van de begroting na wijziging per saldo af met € 294.000 nadelig.

Oorzaken:
- Hogere rentebaten van € 62.000 als gevolg van stijgende rente
- Lagere doorbelasting van rente aan producten investeringen en grondexploitaties € 253.000
- Hogere rente kosten op kasgeldleningen van € 99.000
- Overige verschillen, per saldo nadelig € 4.000.

Dividenden

De dividendinkomsten van de gemeente Gouda komen uit het aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Oasen en Cyclus keren geen dividend uit.

Dividend (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	0	0	0	0
Baten	-125	-206	-206	0
Saldo van baten en lasten	**-125**	**-206**	**-206**	**0**

Toelichting op de tabel

Het werkelijke saldo van de ontvangen dividenden wijkt ten opzichte van de begroting na wijziging per saldo niet af.

3.8.3 Toelichting op overige algemene dekkingsmiddelen

De overige onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen worden als volgt toegelicht.

3.8.3.1 Lokale heffingen

In de gemeentewet is aangegeven welke belasting mag worden geheven. De gemeente bepaalt zelf hoe dat gebeurt. De gemeenteraad stelt de hoogte van tarieven van gemeentelijke belastingen vast. Een deel van de belastinginkomsten heeft een bestemming, zoals de riool- en afvalstoffenheffing. Deze inkomsten worden in de betreffende programma's verantwoord. Verder zijn er belastingen die worden gebruikt als algemene dekking voor uitgaven in de verschillende programma's. Deze paragraaf gaat over de belastingen met algemene dekking.

Onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen)
De onroerende zaakbelasting (OZB) is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De OZB maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, OZB, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op één na hoogste belastingopbrengst. De OZB kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen OZB worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de Wet WOZ.

Het tarief voor de heffing van de OZB wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag OZB wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2023 werden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2022. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

De opbrengst van de OZB wordt verantwoord op de taakvelden 0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet-woningen. Aan de lastenkant van deze taakvelden staan de kosten voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging en inning van de belastingaanslagen, afhandeling bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen
Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgt met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad voor jaarlijkse inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting opgenomen.

Overige belastingen
Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting. In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting opgenomen.

De opbrengst van de belastingen heeft ten opzichte van de begroting een positief resultaat (zie verder het financiële overzicht in dit hoofdstuk). Dit komt vooral door de hogere opbrengst van de parkeerbelasting.

De betalingsbereidheid van de parkeerders blijkt hoger te zijn dan was verwacht. Met name bij straatparkeren leidt de inzet van de scanauto tot een stijging van de parkeerinkomsten. Ook de opbrengst naheffingsaanslagen is gestegen door de inzet van de scanauto. Waarschijnlijk zijn meer mensen bereid om parkeerbelasting te betalen door de betere handhaving.

3.8.3.2 Uitkering uit het gemeentefonds

De uitkering uit het gemeentefonds is de grootste algemene inkomstenbron van de gemeente. De uitkering bestaat uit verschillende onderdelen die veelal zijn gebaseerd op objectieve maatstaven zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners, huishoudens, bijstandsontvangers en woonruimten. In principe is de gehele uitkering vrij te besteden.

De decembercirculaire 2023 en enkele recente bijstellingen over voorgaande jaren konden niet meer worden verwerkt in een begrotingswijziging. Daardoor vallen de ontvangen middelen uiteindelijk ruim € 4 miljoen hoger uit dan geraamd bij de laatste begrotingswijziging.

3.8.3.3 Overige baten en lasten

Onderdeel van de overige baten en lasten is de post voor onvoorzien. Daarnaast zijn er andere (stel)posten. Tevens worden binnen dit onderdeel de loonkosten verantwoord voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven
Wettelijk is bepaald dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Gebruik ervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. In de oorspronkelijke programmabegroting 2023 was een bedrag van € 151.000 geraamd. De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de 2e bestuursrapportage 2023 besloten tot aframing van de post onvoorzien naar nihil.

3.8.3.4 Vennootschapsbelasting (VPB)

De gemeente Gouda heeft een voorlopige inventarisatie van het financieel resultaat 2023 uitgevoerd, waarbij de gemeentelijke activiteiten zijn beoordeeld op VPB-plicht.

In totaal is van 40 clusters bepaald of ze door de ondernemerspoort komen voor de VPB en zo ja, wat het fiscaal resultaat is. Uit deze analyse blijkt dat in ieder geval de clusters Parkeergarage, Kermis, Straatparkeren en Bedrijfsafval door de ondernemerspoort gaan. Bovendien heeft de Belastingdienst aangegeven dat de concessie van reclameborden ook onder de VPB-plicht valt. De grexen moeten nog worden beoordeeld.

De optelsom van de clusterresultaten die door de ondernemerspoort gaan, gaat resulteren in een aangifte van € 822.500 bij de belastingdienst over 2023. Dit resulteert in een VPB-druk 2023 van ongeveer € 199.000.

- voor het Straatparkeren en de kermis kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de cluster Bedrijfsafval geldt geen vrijstelling en ontstaat een VPB-druk van ongeveer € 9.000;
- voor de cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling en ontstaat een VPB-druk van ongeveer € 68.000;
- voor de concessie reclameborden geldt geen vrijstelling en ontstaat een VPB-druk van ongeveer € 122.000.

De gemeente Gouda heeft van de Belastingdienst naheffingsaanslagen opgelegd gekregen voor de concessie reclameborden. Hiertegen is bezwaar aangetekend. Enkele gemeenten zijn een gerechtelijke procedure gestart inzake deze casus. De eerste uitspraken zijn in het voordeel van de Belastingdienst uitgevallen maar er is hoger beroep aangetekend door de gemeenten. De uitspraak daarvan kan nog wel jaren op zich laten wachten. Voor toekomstige aanslagen inzake de concessie reclameborden zal ook bezwaar worden aangetekend. De Belastingdienst heeft toegezegd dat de gemeente de lopende beroepsprocedures mag afwachten en geen aparte procedure hoeft te starten.

3.8.4 Wat heeft het gekost?

3.8.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	6.976	-528	-603	75
Baten	-218.564	-223.068	-228.491	5.424
Saldo van baten en lasten	**-211.588**	**-223.596**	**-229.095**	**5.499**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-478	-848	-848	0
Gerealiseerd resultaat	**-212.066**	**-224.444**	**-229.943**	**5.499**

3.8.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld de gemeente per saldo heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.5 Treasury	-2.450	-2.237	-1.940	-298
0.61 OZB woningen	-8.697	-8.671	-9.091	420
0.62 OZB niet-woningen	-8.485	-8.460	-8.120	-341
0.63 Parkeerbelasting	-3.782	-3.737	-4.611	874
0.64 Belastingen overig	-451	-449	-511	62
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-195.897	-200.594	-204.794	4.200
0.8 Overige baten en lasten	7.811	189	-214	403
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	363	363	185	178
Totaal	**-211.588**	**-223.596**	**-229.095**	**5.499**

3.8.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
0.5 Treasury	**297**	**N**
Het nadeel op dit taakveld wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere doorbelasting van rente op de produkten investeringen en grondexploitaties.	253	N
Diverse kleine verschillen.	44	N
0.61 OZB woningen	**421**	**V**

Omschrijving (bedragen * € 1000)		
De hogere opbrengst wordt verklaard doordat er nog aanslagen voor oude jaren zijn opgelegd in 2023. Daarnaast blijkt de gemiddelde waardestijging van de woningen hoger te zijn dan geschat bij het vaststellen van de belastingtarieven.	405	V
Diverse kleine verschillen.	16	V
0.62 OZB niet-woningen	**341**	**N**
De lagere opbrengst OZB-eigendom niet-woningen wordt voornamelijk verklaard doordat de gemiddelde waardestijging van niet-woningen lager blijkt te zijn dan waar bij het vaststellen van de belastingtarieven vanuit is gegaan. Daarnaast moeten er nog aanslagen worden opgelegd omdat een aantal niet-woningen nog niet van een WOZ-waarde is voorzien.	341	N
0.63 Parkeerbelasting	**874**	**V**
Parkeren in Gouda: de betalingsbereidheid van parkeerders blijkt hoger te geweest zijn dan verwacht. De inzet van de scanauto leidt tot een stijging van zowel de reguliere parkeerinkomsten bij met name straatparkeren als ook de inkomsten uit naheffingsaanslagen.	874	V
0.64 Belastingen overig	**62**	**V**
Het voordeel op belasting overig wordt voornamelijk verklaard doordat er na de weggevallen inkomsten in 2020 en 2021 van de precario voor terrassen in verband met corona, de aanslagen in 2023 weer opgelegd zijn. In de begroting zelf is hiermee geen rekening gehouden. Ten opzichte van de begroting is zodoende een positief verschil ontstaan.	62	V
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	**4.200**	**V**
De decembercirculaire gemeentefonds 2023 heeft geleid tot € 4,0 miljoen extra baten. Het college heeft de raad daarover geïnformeerd bij memo van 30 januari 2024. Diverse nacalculaties van het Rijk over 2020-2022 hebben per saldo geleid tot € 0,2 miljoen aanvullende baten. Van de ontvangen middelen dient € 3,8 miljoen ter dekking van uitgaven voor de energietoelage aan mensen met een laag inkomen (zie programma 4). € 0,3 miljoen is bestemd voor de invoering van de Omgevingswet. Aan de raad wordt voorgesteld dit bedrag vanuit de resultaatbestemming toe te voegen aan de gelijknamige bestemmingsreserve. Daarnaast wordt aan de raad voorgesteld om € 9.000 vanuit de resultaatbestemming toe te voegen aan de Reserve Programma vluchtelingenopvang.	4.200	V
0.8 Overige baten en lasten	**403**	**V**
De organisatie moet soms kosten maken voor organisatieontwikkeling. Ter dekking van deze kosten heeft de raad de Reserve Organisatieontwikkeling in het leven geroepen. Hierop kan een beroep worden gedaan als het gaat om incidentele (re)organisatiekosten die niet uit reguliere budgetten kunnen worden betaald. Voor 2023 zijn minder kosten gemaakt dan vanuit de reserve als onttrekking begroot is. Veel kon binnen bestaande budgetten worden opgelost. Hierdoor is in 2023 een beperkt beroep gedaan op de Reserve Organisatieontwikkeling en kan de reserve worden aangewend voor wanneer dat meer nodig is. De kosten die gedekt mogen worden uit de Reserve staan ook op taakveld 0.4.	232	V
De afwikkeling over de jaren 2021 en 2022 met betrekking tot de BTW en het BTW-compensatiefonds heeft per saldo geleid tot een financiële meevaller.	123	V
Diverse kleine verschillen.	48	V
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	**178**	**V**
Op grond van de meest actuele inzichten blijkt het geraamde bedrag voor dit taakveld aan de hoge kant te zijn geweest. Dat verklaart in belangrijke mate het voordelige resultaat op realisatiebasis.	178	V

3.8.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Geen toe te lichten mutaties op reserves onder dit programma		
Totaal	**0**	**V**

3.8.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Oasen NV	Oasen voorziet op een efficiënte, effectieve en duurzame wijze de aangesloten gemeenten van drinkwater.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.

4 Jaarverslag: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Gemeentelijke belastingen en heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Inwoners en ondernemers dragen hiermee bij aan de goede voorzieningen in de stad (denk aan zorg, onderwijs, winkels, wegen, riolering en afvalvoorziening).

Heffingssoorten
Er is onderscheid tussen belastingen, rechten en bestemmingsheffingen.
• *Belastingen* zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. De opbrengst van de gemeentelijke belastingen gaan naar de algemene middelen.
• *Rechten* zijn vergoedingen voor kosten die verband houden met een individuele dienst, zoals het verstrekken van een vergunning. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.
• *Bestemmingsheffingen* zijn vergoedingen die een gemeente vraagt voor het beschikbaar stellen/onderhouden van een collectieve voorziening. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.

Lokale heffingen Gouda
Gouda kent de volgende lokale heffingen:
• Belastingen: onroerende zaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
• Rechten: Leges, marktgelden, havengelden, staangelden.
• (Bestemmings)heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrechten.

In deze paragraaf staan de opbrengsten en het beleid voor de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen in 2023. De paragraaf geeft inzicht in de effecten van diverse gemeentelijke belastingen van het afgelopen jaar en de lokale lastendruk voor de inwoners en bedrijven. Tevens worden de verschillen tussen de werkelijke opbrengst en de begroting 2023 verklaard.

De Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland verzorgt voor Gouda de heffing en invordering van de lokale belastingen en heffingen. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in de gemeente Gouda. Meer informatie over de BSGR is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen en op de website van de BSGR (https://www.bsgr.nl)

4.1.2 Beleid

Algemeen
In het Coalitieakkoord 2022-2026 is aangegeven dat het streven is om de OZB niet meer te laten stijgen dan het inflatiepercentage. Daarom zijn de tarieven voor de meeste belastingen verhoogd met het inflatiepercentage van 2,3%, zoals aangegeven in de meicirculaire 2022.

Daarnaast is het streven om om alle huishoudens ervan te laten profiteren als de lokale lasten worden verlaagd. Dat is voor 2023 gelukt voor het gebruikersdeel van de rioolheffing want het tarief is voor 2023 verlaagd van € 247,40 naar € 218,25.

Tariefontwikkeling
De OZB-tarieven stijgen in 2023 met het inflatiepercentage van 2,3% (2022: 1,4%) evenals de tarieven rioolheffing. Uitzondering hierop is het tarief voor het gebruikersdeel van de rioolheffing dat is verlaagd met € 29,15 naar € 218,25. De afvalstoffenheffing is gestegen om de heffing kostendekkend te houden. Het vaste tarief afvalstoffenheffing is opgehoogd met € 46,05 naar € 318. Dit is inclusief het inflatiepercentage van 2,3%.

Woonlasten (lokale lastendruk)
Tot de woonlasten worden gerekend de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De woonlasten worden berekend voor een eigenaar of huurder van een woning die de woning bewoont met meerdere personen. In 2023 stijgen de woonlasten voor de eigenaar (die tevens gebruiker is) van een woning met een WOZ-waarde van € 323.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2023) met 3,1%. De woonlasten voor de huurder stijgen in 2023 met 2,99% De woonlasten stijgen daarmee iets meer dan het inflatiepercentage van 2,3%. De stijging van de gemiddelde woonlasten is een klein percentage hoger als gevolg van de verhoging van de afvalstoffenheffing. Deze heffing is met meer dan het inflatiepercentage gestegen om de heffing kostendekkend te houden.

4.1.3 Aanslagoplegging, kwijtschelding en bezwaarschriften

In onderstaande tabel is de totale productie van de BSGR in 2023 voor de gemeente Gouda opgenomen. Ter vergelijking zijn de cijfers 2022 toegevoegd.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Aantal aanslagregels belastingjaar	186.286	216.116
Aantal aanslagregels 2 voorliggende belastingjaren	9.515	4.347
Bruto opgelegd	**54.401**	**51.992**
Correcties	-1.097	-753
Kortingen (afvalstoffenheffing diftar)	-14	-16
Kwijtscheldingen (inclusief voorgaande belastingjaren)	-1.649	-1.629
Netto	**51.641**	**49.594**

De bedragen in bovenstaande tabel betreffen ook oudere belastingjaren. Zo is in het nettobedrag van € 51.641.000 een bedrag van € 4.409.000 opgenomen dat betrekking heeft op belastingjaren vóór 2023. Het verschil in aantal aanslagregels tussen 2023 en 2022 wordt verklaard doordat de BSGR met ingang van 2023 niet meer de naheffingsaanslag parkeren oplegt. Dit wordt verzorgd door de Parkeerservice. In 2022 waren dat er 31.712.

Opbrengsten

Onroerende zaakbelastingen

Onroerende zaakbelastingen worden betaald door eigenaren en/of gebruikers van onroerende zaken zoals woningen, bedrijfspanden en grond. De opbrengsten van de OZB gaan naar de algemene middelen.
De heffingsmaatstaf van de onroerende zaakbelastingen is de WOZ-waarde van de woning/niet-woning. Er wordt belasting geheven naar een percentage van deze vastgestelde WOZ-waarde. Bij het vaststellen van de tarieven is rekening gehouden met een gemiddelde stijging van circa 14,52 % van de WOZ-waarden van de woningen en circa 2,40% van de WOZ-waarden niet-woningen per waarde peildatum 1 januari 2022. Gezien het uitgangspunt om de totale opbrengst OZB te verhogen met het inflatiepercentage, heeft dit zowel voor het OZB-tarief woningen als voor het OZB-tarief niet-woningen geleid tot een verlaging.

De opbrengst OZB voor woningen is 4,5% (€ 406.000) hoger dan de raming. Dit verschil heeft meerdere oorzaken. Er zijn aanslagen betreffende de voorgaande belastingjaren opgelegd in 2023. De gemiddelde stijging van de woningen blijkt hoger te zijn dan geschat bij het vaststellen van de belastingtarieven. Hierdoor is de totale WOZ-waarde hoger.

De OZB-opbrengst voor het eigendom niet-woningen is ca 7,4% (€ 383.000) lager dan geraamd. Dit wordt deels verklaard doordat de gemiddelde waardestijging van niet-woningen lager blijkt te zijn dan waar bij het vaststellen van de belastingtarieven vanuit is gegaan. Daarnaast moeten er nog aanslagen worden opgelegd omdat een aantal niet-woningen nog niet van een WOZ-waarde is voorzien.

Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing is een heffing voor huishoudens waar de gemeente de plicht heeft om huisvuil op te halen. Met de opbrengst wordt de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval bekostigd.
Bij de vaststelling van het tarief van de afvalstoffenheffing is uitgegaan van 100% kostendekkendheid. De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Het tarief bestaat uit een vast tarief en een variabel tarief. Het aanslagbedrag betreffende het variabele tarief is afhankelijk van het aantal maal dat restafval wordt aangeboden door een huishouden in het voorgaande belastingjaar. De opbrengst afvalstoffenheffing is € 11.000 (0,1%) lager dan geraamd.

Rioolheffingen

Rioolheffing is een heffing voor huishoudens en bedrijven die water direct of indirect op de gemeentelijke riolering afvoeren. Rioolheffing is een bestemmingsheffing. De opbrengsten worden dan ook alleen gebruikt om de kosten te dekken die samenhangen met de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft voor de afvoer van afvalwater, de afvoer van regenwater en het beheer van het grondwaterpeil.
De basis voor de tarieven rioolheffing is het GRP. Het uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Uiteindelijk worden op basis van de actualisatie baten en lasten bij de begroting de tarieven vastgesteld. De tariefvoorstellen voor de rioolheffing zijn door de raad goedgekeurd. De opbrengst rioolheffingen is € 24.000 (0,1%) lager dan geraamd.

Marktgelden

Marktgelden worden bij de marktkoopman in rekening gebracht als vergoeding voor het gebruik van gemeentegrond en voor het dagelijks toezicht op de markt door de marktmeester en het reinigen van het marktterrein. De opbrengst marktgelden zijn € 4.000 (3,4%) hoger dan begroot.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven voor overnachtingen van niet-ingezetenen. Uitbaters van overnachtingsmogelijkheden zoals bijvoorbeeld hotels en bed&breakfast betalen een bedrag per overnachting.

Per 1 januari 2022 is in Gouda een registratieplicht ingevoerd voor toeristische verhuur van woonruimte. Met de invoering van deze registratieplicht kan een verhuurder niet langer vrijblijvend via bijvoorbeeld een digitaal platform zijn woning voor

toeristisch gebruik aanbieden. De gemeente krijgt toeristische verhuur van woonruimte ook beter in beeld. Dat is van belang om te kunnen beoordelen of het niet te veel druk op de woningmarkt geeft, om (brand) veiligheidseisen te kunnen handhaven en om toeristenbelasting te innen.

De opbrengst toeristenbelasting is € 3.000 (1,8%) lager dan geraamd.

Precariobelasting
Precariobelasting is een belasting voor personen of bedrijven die voorwerpen hebben onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorwerpen waarvoor de gemeente Gouda precariobelasting heft zijn onder andere bouwmaterialen, terrassen en winkeluitstallingen.

De opbrengst precariobelasting is € 56.000 (24,8%) hoger dan begroot. Deze hogere opbrengst wordt met name veroorzaakt door de precariobelasting voor terrassen. In 2020 en 2021 was geen precariobelasting verschuldigd voor terrassen in verband met de coronacrisis. Hierop is de opbrengst aangepast. Inmiddels worden de aanslagen voor de terassen weer opgelegd, maar hier is de begrote opbrengst nog niet op aangepast.

Hondenbelasting
De hondenbelasting is een belasting voor houders van honden. De opbrengst hondenbelasting is € 5.000 (1,8%) meer dan begroot. Dit heeft te maken met belastingaanslagen 2022 die in 2023 zijn opgelegd.

Havengelden
Havengelden worden betaald voor vaartuigen die in gemeentewater aanleggen of verblijven. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de duur van het verblijf en de lengte (in strekkende meters) van het vaartuig. De opbrengsten van havengelden worden onder andere gebruikt voor het onderhoud van aanlegsteigers en voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart. Er is € 3.000 (2,7%) meer havengelden geïnd dan begroot.

Staangelden
Staangeld wordt opgelegd aan de hoofdbewoner van een woonwagen voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de oppervlakte van de staanplaats.
De opbrengst staangelden is € 18.000 lager (24,6%) dan begroot. De opbrengst voor staangelden is al jaren stabiel. De begroting zal hierop worden aangepast.

Leges
Leges zijn vergoedingen voor een product dat bij de gemeente wordt aangevraagd of voor een dienst die door de gemeente op verzoek wordt uitgevoerd. Daarbij valt te denken aan een paspoort, bouwvergunning, vergunning voor het hebben van een terras.

De opbrengsten van de leges burgerzaken zijn € 14.000 (1,5%) hoger dan begroot. Dit komt wordt met name veroorzaakt doordat er meer akten van de burgerlijke stand en rijbewijzen zijn verstrekt dan is. Daarentegen zijn het aantal gesloten huwelijken en partnerschap lager dan is aangenomen.

De opbrengsten van de bouwleges zijn 2,0 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door drie grote projecten die niet voorzien waren. Daarnaast zijn er in 2023 bouwleges opgelegd betreffende voorgaande jaren.

Parkeerbelastingen
De parkeeropbrengsten in 2023 zijn € 652.000 (14,4%) hoger dan begroot. De betalingsbereidheid van de parkeerders blijkt hoger te zijn dan verwacht. Met name bij straatparkeren leidt de inzet van de scanauto tot een stijging van de parkeerinkomsten. Ook de opbrengst naheffingsaanslagen is gestegen door de inzet van de scanauto. Meer mensen zijn bereid om parkeerbelasting te betalen door de betere handhaving.

Kwijtschelding
In Gouda komen de volgende heffingen in aanmerking voor kwijtschelding: onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De kwijtscheldingsnorm is 100% van de bijstandsnorm (dit is het wettelijk maximum). Voor het variabele tarief afvalstoffenheffing is een maximale kwijtschelding van € 75 mogelijk.

In het kalenderjaar 2023 is een bedrag van € 1.649.000 kwijtgescholden. Dit is € 47.000 minder dan begroot.
Hiervan had € 1.599.000 betrekking op het belastingjaar 2023 en € 50.000 op voorliggende belastingjaren. In de drie daaraan voorafgaande kalenderjaren bedroeg de kwijtschelding als volgt: € 1.1621.000 (2020); € 1.693.000 (2021) en € 1.629.000 (2022).

In het onderstaande overzicht zijn alle kwijtscheldingsverzoeken over 2023, die in 2023 zijn binnengekomen en eventueel al zijn afgehandeld, opgenomen.

Omschrijving	Aantal 2023	Bedrag 2023	Aantal 2022	Bedrag 2022
(Geheel of gedeeltelijk) toegewezen	3.058	1.649	2.833	1.629

Omschrijving	Aantal 2023	Bedrag 2023	Aantal 2022	Bedrag 2022
Afgewezen	621	-	593	-
In behandeling	21	-	32	-
Totaal ingediende kwijtscheldingsverzoeken	**3.700**	**1.649**	**3.458**	**1.629**

Bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen

Bezwaar tegen WOZ-waarde	2023		Bezwaar tegen WOZ-waarde	2022
Openstaand 31-12-2022	38		Openstaand 31-12-2021	233
ingediend	2.537		ingediend	1.002
Openstaand 31-12-2023	948		Openstaand 31-12-2022	38

Per 1 januari 2023 waren bij de BSGR met betrekking tot Gouda nog 38 bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen in behandeling. In 2023 zijn er 2.537 nieuwe bezwaarschriften bijgekomen. Het aantal nog af te handelen bezwaarschriften per 31 december 2023 bedroeg 948.

Het aantal ingediende bezwaarschrifen tegen de WOZ-waarde is in 2023 meer dan verdubbeld. Hierin is Gouda niet uniek. Dit zie je terug in heel Nederland. De oorzaak van de gestegen aantallen is een combinatie van factoren. Hierbij moet gedacht worden aan een sterke stijging van de WOZ-waarde, maar ten tijde van de bekendmaking waren de verkoopprijzen op de woningmarkt aan het dalen. Daarnaast een intensieve reclamecampagne van de no-cure-no-pay-bureaus om bezwaar in te dienen.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:
1. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder;
2. Overzicht lokale heffingen.

ad 1. Overzicht woonlasten (lokale lastendruk) eigenaar/gebruiker en huurder
In onderstaande tabel is de lastendruk in Gouda in het jaar 2023 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder aangegeven. Ter vergelijking zijn de cijfers 2022 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de OZB 2023 is uitgegaan van € 323.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda per 1 januari 2022 (*bron: Waarderingskamer*). De gemiddelde WOZ-waarde voor 2022 is € 276.000.

omschrijving	2023	2023	2022	2022
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
OZB eigenaar	271,64		259,99	
Afvalstoffenheffing	363,05	363,05	317,00	317,00
Rioolheffing eigenaar	258,50		252,70	
Rioolheffing gebruiker	218,25	218,25	247,40	247,40
Totaal	**1.111,44**	**581,30**	**1.077,09**	**564,40**

ad 2. Overzicht lokale heffingen

Belasting (bedragen * € 1.000)	Opbrengst 2022	Opbrengst 2023 begroting na wijziging	Opbrengst 2023 rekening	Kwijtschelding begroot 2023	Kwijtschelding rekening 2023	Tarieven 2023
Belastingen en heffingen						
OZB-eigenaren woningen	8.909	8.946	9.352	2	1	0,0841%
OZB-eigenaren niet-woningen	4.836	5.143	4.760	0	0	0,3451%
OZB-gebruikers niet-woningen	3.352	3.577	3.610			0,2752%
Afvalstoffenheffing	10.368	12.083	12.072	976	1.024	363,05
Rioolheffing eigenaren	8.992	9.319	9.310			258,50
Rioolheffing gebruikers	8.990	8.228	8.213	719	626	218,25
Totaal Belastingen en heffingen	**45.447**	**47.296**	**47.318**	**1.697**	**1.650**	
Overige belastingen						
Hondenbelasting	267	276	281			80,95
Parkeerbelastingen	5.082	4.531	5.183			div.
Toeristenbelasting	90	149	146			1,68
Precariobelasting	267	225	281			div.

Belasting (bedragen * € 1.000)	Opbrengst 2022	Opbrengst 2023 begroting na wijziging	Opbrengst 2023 rekening	Kwijtschelding begroot 2023	Kwijtschelding rekening 2023	Tarieven 2023
Totaal Overige belastingen	**5.706**	**5.181**	**5.891**	**0**	**0**	
Overige rechten						
Leges burgerzaken	1.085	980	994			div.
Leges bouwvergunningen	4.735	2.906	4.964			div.
Leges overig	208	153	177			div.
Marktgelden	132	130	134			div.
Havengelden	101	111	114			div.
Staangelden	48	73	55			div.
Reinigingsrechten	-17	25	36			div.
Totaal Overige rechten	**6.292**	**4.378**	**6.474**	**0**	**0**	
Totaal Lokale heffingen	**57.446**	**56.855**	**59.683**	**1.697**	**1.650**	

NB: Het tarief voor afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd: Vast tarief (€ 318,05) + Variabel tarief 140 liter container (€ 1,50) x Gemiddeld aantal inzamelingen (30).

Vergelijking met andere gemeenten
Jaarlijks brengt het COELO de atlas van de lokale lasten uit. Deze atlas bevat een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen. Hoewel het COELO rekent met andere waarden voor het bepalen van de woonlasten (bijv. afwijkende gemiddelde waarde van een woning en een gemiddelde OZB-aanslag), geeft deze atlas een inzicht in de positie van Gouda met de omliggende gemeenten.

Het gebruikersdeel van de rioolheffing is voor 2023 verlaagd, maar dit heeft niet kunnen voorkomen dat Gouda het hoogste tarief voor de rioolheffing heeft (eigenarendeel + gebruikersdeel) (COELO, 2023, p. 91). Desondanks is Gouda gedaald naar plek 25 van duurste gemeenten voor wat betreft de woonlasten van een eigenaar van een woning. Waar Gouda in 2022 nog op plek 22 stond en in 2021 op plek 14.

In vergelijking met Bodegraven-Reeuwijk betaalt een eigenaar € 131,00 minder aan woonlasten. Ten opzichte van Alphen aan den Rijn betaalt een eigenaar van een woning € 248,00 meer aan woonlasten. Ten opzichte van Krimpenerwaard betaalt een eigenaar € 250,00 en ten opzichte van Zuidplas betaalt een eigenaar van een woning € 169,00 meer aan woonlasten. De relatief hoge woonlasten worden met name veroorzaakt door de rioolheffing. In onderstaand overzicht wordt uiteengezet hoe de hoogte van de belastingen zich verhouden tot de rest van Nederland (COELO, 2023).

Woonlasten 2023 (meerpersoons huishouden)	Gouda	In % totale lasten	Nederland	In %	Positie in Coelo ranglijst alle gemeenten (n=342)
Rioolheffing	€ 477,00	40%	€ 213,00	22%	1
Afvalstoffenheffing	€ 373,00	32%	€ 329,00	35%	63
OZB	€ 326,00	28%	€ 402,00	43%	293
Totale woonlasten	**€ 1.176,00**	**100%**	**€ 944,00**	**100%**	**25**

Voor wat betreft huurders van een woning is Gouda gestegen naar plek 39 van duurste gemeenten waar dat in 2022 nog plek 42 was. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van het tarief afvalstoffenheffing met € 46,05.

De netto woonlasten voor meerpersoonshuishoudens bedragen in Gouda € 1.220 (COELO 2023 p. 108). Netto woonlasten zijn de woonlasten gecorrigeerd voor de lagere Algemene Uitkering (AU). Gemeenten met een hogere gemiddelde OZB-waarde ontvangen namelijk minder uit de AU. Om dit te compenseren heffen zij doorgaans meer OZB. Deze extra OZB, die het directe gevolg is van een lagere AU, kan per gemeente berekend worden en kan worden afgetrokken van de OZB (COELO, 2023, p. 108). Voor de netto woonlasten is Gouda nummer 9 (in 2022 nummer 6) in Nederland. Bloemendaal, Voorschoten, Bodegraven-Reeuwijk, Meerssen, West Betuwe, Opmeer, Oegstgeest en Montfoort zijn duurder. Voor de bruto woonlasten is Gouda zoals hierboven aangegeven nummer 25 in Nederland (COELO, 2023, p. 108).

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. Bij de berekening van de tarieven van de heffingen mogen de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. In deze paragraaf is op basis van de realisatie 2023 de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2023 inzichtelijk gemaakt.

Leges
Per titel en per hoofdstuk wordt onderstaand, gebaseerd op de realisatie 2023, de kostendekkendheid van de legesgerelateerde tarieven aangegeven. De afzonderlijke onderdelen van de legesverordening mogen per titel en

per hoofdstuk een kostendekkendheid hebben van meer dan 100%. De legesverordening mag in zijn geheel op begrotingsbasis niet boven de 100% kostendekkendheid uit komen. In de realisatie treden afwijkingen op.

Titel 1 Algemene dienstverlening - Realisatie 2023 (bedragen * € 1.000)

Legesverordening	Totale lasten	Totale baten	Kostendek-kendheid
1.1 Burgerlijke stand	262	79	30,3%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	377	440	116,6%
1.3 Rijbewijzen	169	217	127,8%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	21	36	170,5%
1.5 Publiekszaken ov	22	32	145,4%
1.7 Gemeentearchief	0	0	0,0%
1.11 Huisvestingswet	35	1	3,5%
1.13 Verkeer en Vervoer	87	50	57,8%
1.14 Leegstandswet	0	0	60,0%
1.16 Kansspelen	0	1	263,6%
1.18 Diversen	9	9	99,6%
Totaal titel 1	**982**	**865**	**88,1%**

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (FLO)/Omgevingsvergunning - Realisatie 2023 (bedragen * € 1.000)

Legesverordening	Totale lasten	Totale baten	Kostendek-kendheid
2.1 Begripsomschrijvingen	0	0	0,0%
2.2 Vooroverleg/beoordeling bouwinitiatief	53	47	88,2%
2.3 Omgevingsvergunning	2.755	5.011	181,9%
2.4 Vermindering	0	-7	0,0%
2.5 Teruggaaf	0	-18	0,0%
2.6 Intrekking omgevingsvergunning	0	0	0,0%
2.7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	2	1	48,8%
2.8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0,0%
2.9 omgevingsvergunningen uit de verordening fysieke leefomgeving	120	64	53,2%
2.10 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	6	8	133,0%
Totaal titel 2	**2.937**	**5.106**	**173,9%**

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn - Realisatie 2023 (bedragen * € 1.000)

Legesverordening	Totale lasten	Totale baten	Kostendek-kendheid
3.1 Horeca	53	12	22,4%
3.2 Organiseren evenementen of markten	8	13	147,8%
3.3 Prostitutiebedrijven	0	0	0,0%
3.4 Winkeltijdenwet	0	0	0,0%
3.6 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0,0%
Totaal titel 3	**61**	**24**	**39,7%**

Recapitulatie (bedragen * € 1.000)

Titel	Totale lasten	Totale baten	Kostendek-kendheid
Titel 1 - Algemene Dienstverlening	982	865	88,1%
Titel 2 - FLO - Omgevingsvergunning	2.937	5.106	173,9%
Titel 3 - Europese Dienstenrichtlijn	61	24	39,7%
Totaal kostendekkendheid	**3.980**	**5.995**	**150,6%**

Voor de berekening van de kostendekkendheid van de legestarieven uit de legesverordening worden aan de kostenkant alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan, betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en bouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten voor afdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, maar ook aan automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

Aan de batenkant worden de werkelijke inkomsten in 2023 in beeld gebracht. Wanneer de baten worden afgezet tegen de lasten, resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% impliceert dat de geraamde lasten de geraamde baten overschrijden.

De afzonderlijke onderdelen van de legesverordening mogen per titel en per hoofdstuk een kostendekkendheid hebben van meer dan 100%. De kostendekkendheid van de totale legesverordening van 2023 is 143%. Dit betekent dat de legestarieven op basis van de realisatie 2023 meer dan kostendekkend zijn. De opbrengst bouwleges geeft in 2023 in feite een vertekend beeld. Er zijn een aantal grote bouwprojecten vergund die de opbrengst van de leges hebben verhoogd

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2023
Uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing 2023 is 100% kostendekking. Dit percentage is uiteindelijk in 2023 gerealiseerd.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023
Kosten taakveld afval	10.762	11.159
Inkomsten exclusief heffingen	-744	-1.233
inzet reserve afval (taakveld 0.10)	0	0
Netto kosten	**10.018**	**9.926**
Toe te rekenen kosten:		
Reinigingsinspectie	33	34
Compensabele btw	2.049	2.148
Totaal kosten	**12.100**	**12.108**
Opbrengst afvalstoffenheffing	**12.108**	**12.109**
Dekking	100,1%	100,0%

Kostenonderbouwing rioolheffing 2023
Bij riolering realiseert de gemeente ook 100% kostendekking.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023
Kosten taakveld riolering	17.158	14.838
Inkomsten exclusief heffingen	0	-480
Netto kosten	**17.158**	**14.358**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	-	-
Compensabele btw	3.779	3.164
Totaal kosten	**20.937**	**17.522**
Opbrengst rioolheffing	**17.547**	**17.523**
Dekking	83,8%	100,0%

De voorziening riool bestaat uit een spaardeel voor de investeringen en een egalisatiedeel. De voorziening zal gesplitst gepresenteerd worden.

In onderstaande tabel is de stand voor de beide onderdelen en op het totaal zichtbaar.

Voorziening riool (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening riolering (spaardeel)	16.819	7.360	0	8.190	15.988
Voorziening riolering (egalisatiedeel)	0	10.163	0	10.084	80
Totaal	**16.819**	**17.523**	**0**	**18.274**	**16.068**

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's. De weerstandscapaciteit wordt doorgaans uitgedrukt in een weerstandsratio.

Weerstandsratio = beschikbaar weerstandsvermogen : benodigd weerstandsvermogen

4.2.2.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve, de reserve sociaal domein en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve of de reserve sociaal domein.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het beschikbare weerstandsvermogen in 2022 en 2023 weergegeven. Aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van besluitvorming in de gemeenteraad.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Algemene reserve (31/12)	31.604	39.565
Subtotaal voor resultaatbestemming	**31.604**	**39.565**
Resultaatbestemming AR	6.390	19.242
Beschikbaar weerstandsvermogen (31/12)	**37.994**	**58.807**

De startpositie per 1 januari 2023 correspondeert met de jaarstukken 2022, na verwerking van de besluitvorming ten aanzien van het rekeningresultaat 2022. Voor 2023 is al rekening gehouden met de voorgestelde besluitvorming ten aanzien van de resultaatbestemmingen. Dit besluit pas genomen wordt bij de vaststelling van het rekeningresultaat en kan wijzigingen indien de raad anders besluit. Dit leidt tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 6.390 ultimo 2023.

4.2.2.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO-methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie.

In onderstaand tabel worden de top 10 risico's met de grootste financiële impact toegelicht. Het totaaloverzicht is te vinden in de bijlage.

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
Top 10 risico´s				
Haastrechtse brug	De Haastrechtsebrug is een beweegbare brug (type basculebrug) en vormt de verbinding tussen Gouda en de Krimpenerwaard. De brug is gebouwd omstreeks 1954 en kan door het treffen van levensduur verlengend onderhoud nog tot minimaal 2054 goed functioneren. Omdat er diverse problemen zijn moet de brug gerenoveerd worden. Omwille van de zorgvuldigheid worden de eerder uitgevoerde onderzoeken geverifieerd en gevalideerd door een gespecialiseerd	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 12.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	ingenieursbureau. Onder andere door het uitvoeren van bureauonderzoek, aanvullend gericht materiaalonderzoek en verificatieberekeningen. Het risico is dat dit kan leiden tot heroverweging van de renovatie waarbij de maatregelen worden opgewaardeerd naar volledige vervanging van de brug.			
Open einde regeling Jeugd	De Wet Jeugdzorg is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. De toegang tot jeugdhulp is belegd binnen de gemeente (afdeling OSA). Daarnaast hebben externe verwijzers wettelijke bevoegdheid. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda toegang tot maatwerkvoorzieningen levert en optreedt op als financier. De maatwerkvoorzieningen worden regionaal gecontracteerd in de regio Midden-Holland. Daar is ook het contractmanagement belegd. In verband met de nieuwe inkoop Jeugdzorg en Wmo per 2025 is er ook een risico op hogere kosten door een stijging van de tarieven. Extra groei , bovenop de geraamde groei, van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.	Jeugdzorg	70%	€ 3.500
Inflatie	Door de onvoorspelbare inflatie kunnen de prijzen voor afgenomen diensten en producten hoger uitpakken dan verwacht, en meer dan de uitkering uit het Gemeentefonds meestijgt door de loon-prijsindexatie.	Financiën	70%	€ 2.500
Toename beroep op borgstellingen en garanties	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement (afhankelijk van de gevestigde zekerheden). Borgstellingen met het hoogste risicoprofiel zijn de Schouwburg en de Cheese Experience.	Treasury	20%	€ 7.000
Lagere uitkeringen vanuit het Rijk	Rijk en VNG zijn in 2022 overeengekomen om het volumedeel van het accres in het gemeentefonds voor 2022-2025 vast te zetten. Dit betekent dat de accresstanden voor de jaren 2022 tot en met 2025 voor gemeenten slechts nog zullen wijzigen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Hiermee wordt een eerste belangrijke stap gezet richting een meer stabiele financiering voor gemeenten. Het biedt hen voor de komende jaren zekerheid over hun inkomsten en beschikbare vrije ruimte, ook wanneer de uitgaven van het Rijk achterblijven bij de ramingen. Het kabinet heeft besloten om vanaf 2026 de trap-op-trap-af-systematiek te beëindigen en het accres van het gemeentefonds vast te stellen op € 840 miljoen boven op de stand uit de Miljoenennota 2022. De inkomsten uit het gemeentefonds zullen vanaf dat jaar aanzienlijk lager uitvallen, maar het risico op lagere rijksuitkeringen neemt daardoor af. Hiermee samenhangend is het van belang om op te merken dat Rijk, IPO en VNG in een gezamenlijk proces werken aan een nieuwe financieringssystematiek van de medeoverheden vanaf 2026. Ten tijde van het opstellen van de voorliggende jaarstukken ontbreekt een concreet beeld van de mogelijke financiële effecten voor de gemeente.	Financiën	50%	€ 2.500
Open einde regeling Participatiewet (Pw-budget)	De gemeente ontvangt een BUIG uitkering voor het betalen van bijstandsuitkeringen/uitkeringen Levensonderhoud en voor Loonkostensubsidies. Het betreft een open einde regeling. Het deelbudget voor de uitkeringen wordt toegekend op basis van het zgn. objectieve verdeelmodel (en op basis van de aantallen dak- en thuislozen en instellingsbewoners in voorgaand jaar). Drie momenten van vaststelling budget door het Rijk: voorlopige budget (september jaar t-1), nader voorlopig budget (mei in lopende jaar) en definitief budget (september in lopende jaar). Afhankelijk van de ontwikkeling van de bijstandsvraag en het definitieve budget bestaat een financieel risico. Er is een vangnetuitkering die gemeenten financiële compensatie biedt voor grote(re) tekorten op het budget. Het begrip “grote(re) tekorten” wordt bezien in meerjarig perspectief: er moet een tekort zijn in het lopende jaar én een gecumuleerd tekort van meer dan 7,5% in het lopende jaar en de 2 voorgaande jaren. Gemeenten moeten een tekort tot 7,5% op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen (eigen risico) uit eigen middelen; van 7,5%-12,5% is het risico 50% en bij een hoger tekort dan 12,5% wordt 100% gecompenseerd door het Rijk. Het deelbudget voor loonkostensubsidies wordt (sinds 2022) toegekend	Werk en inkomen	70%	€ 1.500

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	op basis van de realisaties in het voorgaande jaar. Financiele risico's bij sterke schommelingen in de inzet van loonkostensubsidies. Ook dit is een open einde regeling, waarbij het macrobudget vooraf wordt vastgesteld/gemaximeerd			
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. In 2020 is door de Raad het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2020 - 2024 IHP 1e tranche vastgesteld. Dit is momenteel in uitvoering. In 2024 zijn de nieuwe kaders voor de 2e tranche vastgesteld, in de loop van dit jaar staat ook het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting IHP 2e tranche gepland. Het organiseren en bouwen van veel schoolgebouwen levert een aantal risico's op. Belangrijkste zijn: • Het risico dat de implementatie van het IHP-vertraging oploopt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. • Het risico van stijgende bouw-, materiaal-, arbeid- en advieskosten door onvoorziene omstandigheden, zoals de oorlog in Oekraïne en de Covid pandemie. Afgelopen jaar heeft de raad daarom een extra bedrag van ruim €8.300.000 toegezegd, waardoor de risico's op verdere overschrijding binnen het 1e uitvoeringsplan klein zijn geworden. Wel blijft het zaak om goed te monitoren en te blijven sturen op sober en doelmatige schoolgebouwen. De daadwerkelijke realisatie van het Uitvoeringsplan 1e tranche blijft achter op de oorspronkelijke planning, met name door de tijd die in de voorbereiding is gaan zitten (inregelen van afspraken, processen en omgaan met prijsstijgingen). De verwachting is dat met de tijdige voorbereiding van Uitvoeringsplan 2e tranche (start najaar 2023) op basis van de 'lessons learned' van het Uitvoeringsplan 1e tranche, de uitvoering van de 2e tranche aansluitend plaatsvindt aan de 1e tranche waardoor het huidige realisatietempo doorgaat. • Het risico ten aanzien van de 2e tranche is dat uitstel uiteindelijk zal leiden tot hogere kosten door stijgende prijzen en meer tussentijdse claims door achterstallig onderhoud.	Onderwijs	40%	€ 2.000
Stijgende Materiaalkosten en krapte op de markt	Risico dat prijzen omhoog gaan voor aanbestedingen of obv. UAV 47 afspraken na aanbesteding (ivm. onvoorspelbaar hoge prijsstijgingen). Veel materialen worden schaarser (en duurder) en veel aanbieders zitten vaak vol. Hier speelt ook de onzekerheid van de situatie in Oekraine en de stijgende energieprijzen. Prijzen gaan dan omhoog voor lopende en nieuwe beheeraanbestedingen en projectaanbestedingen. Het GOVO is aangenomen met daarin een inflatiecorrectie. Hierdoor is de kans dat het risico optreedt afgenomen.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 1.500
Verbonden Partijen	Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de publiekrechterlijke verbonden partijen bedroeg in 2023 € 26,4 miljoen. Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: Uittredingen van deelnemers, het verminderen van bijdragen aan regelingen door de overheid, daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Andere markteisen. Daarnaast kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen. Het college van gedeputeerde staten van de provincie Zuid Holland heeft besloten om per 1 januari 2018 uit diverse recreatieschappen te treden, waaronder Groenalliantie. Het risico is dat de bijdrage van Gouda op termijn wordt verhoogd	Verbonden partij/subsidie	50%	€ 1.000
Rampen en crises	Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico´s: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen, terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risicoś genoemd. Natuur& Milieu: - Overstromingen (omdat Gouda een laaggelegen gebied is en aan een grote rivier ligt)	Openbare Orde en Veiligheid	15%	€ 3.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	- Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag, windhozen) Voorzieningen: - Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening Gebouwde omgeving: - Grote branden - Instorting Vervoer - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten Gezondheid: - Pandemie Publieke veiligheid: - Extreem geweld - Verstoring openbare orde			

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 7.125.203.

Voor de going concern risico wordt een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. De resultaten kunnen als volgt worden weergegeven:

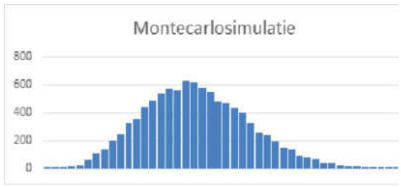

De simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 11.137.292. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2023 en verder bedraagt dan bij het opmaken van deze jaarrekening € 18.262.495.

4.2.2.3 Beoordeling weerstandsvermogen

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen. Deze weerstandsratio fungeert als indicator voor de weerstandscapaciteiten kan voor Gouda ultimo 2023 als volgt worden berekend: 37.994 / 18.262 = 2,1 en kwalificeert dan ook als uitstekend.

De weerstandsratio kan als volgt van een kwalificatie worden voorzien:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Beschikbaar weerstandsvermogen	37.994	61.207
Benodigd weerstandsvermogen	18.262	20.538
Weerstandsratio	2,1	3,0

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen.

4.2.3 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting en de jaarstukken past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het BBV is bepaald dat gemeenten vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken.

Kengetallen	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	GTK-richtlijn
Netto schuldquote	71,4%	84,1%	68,8%	< 90% = minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	71,7%	83,8%	68,4%	< 90% = minst risicovol
Solvabiliteitsratio	24,8%	21,6%	25,2%	< 20% = meest risicovol
Grondexploitatie	2,7%	2,0%	8,0%	< 20% = minst risicovol
Structurele exploitatieruimte	7,0%	-1,1%	0,6%	> 0,0% = minst risicovol
Belastingcapaciteit	119,1%	126,8%	117,7%	> 105% = meest risicovol

4.2.3.1 Toelichting

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen in de begroting. Hoge schulden brengen hoge rentelasten met zich mee. De rentelasten hebben effect op de flexibiliteit van de begroting en mogen niet een te groot deel van de begroting worden. De netto schuldquote wordt berekend door de netto schuld conform BBV te delen door de totale baten (exclusief mutaties reserves). Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven zonder en met correctie voor verstrekte leningen. De rentelasten en aflossingen van de schulden die hier tegenover staan, drukken niet op de exploitatie. Een laag percentage is gunstig. Het GTK van de provincie Zuid-Holland adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De VNG geeft aan dat er bij een schuldquote van 130% sprake is van een hoge schuld. De VNG geeft hierbij wel aan dat de hoogte van de rente van invloed is op de betaalbaarheid van de schuld. Bij een zeer lage rentestand zoals nu zijn de schuldverplichtingen die uit de schuld volgen veel lager. De netto schuldquote is per 31-12-2023 68,8%% (2021: 71,4%%).

De schuldquote in 2023 is daarmee verder gedaald ten opzichte van 2022 en ligt ver onder de norm. De daling wordt vooral verklaard doordat de gerealiseerde baten hogere zijn, ondanks de stijgende schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote wordt zowel in- als exclusief doorgeleende gelden gepresenteerd. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de door de gemeente verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldpositie. Het kengetal wordt op dezelfde wijze berekend als de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden betrokken.

De ontwikkeling van de netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen, vertoont een vergelijkbaar beeld als de ontwikkeling van de netto schuldquote. In percentage uitgedrukt, is het aandeel van de verstrekte leningen duidelijk zeer beperkt.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen, hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. De solvabiliteitsratio is licht toegenomen ten opzichte van 2022 en bedraagt 25,2%%.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is dan ook van groot belang omdat deze waarde bij de verkoop moet worden terugverdiend. Voor de berekening van dit kengetal wordt de balanswaarde (= boekwaarde grondexploitaties gecorrigeerd met de voorzieningen grondexploitaties) van de bouwgrond in exploitatie (onderhanden werken) gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG adviseert dat maximaal 20% een acceptabele omvang van dit kengetal is. Het percentage per

31-12-2023 bedraagt 8,0% (2022: 2,7%). Deze ligt daarmee ruim onder deze norm. De stijging is het gevolg van het overboeken van grond in westergouwe van de materiele vaste activa naar de grondexploitatie.

Structurele exploitatieruimte
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt, dat wil zeggen dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. Het positief percentage van 0,6% laat zien dat de structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (bestaande uit de afvalstoffen- en rioolheffing van een meerpersoonshuishouden en de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde) te vergelijken met het landelijk gemiddelde en uit te drukken in een percentage. Dit gebeurt op realisatiebasis. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Ondanks de daling ten opzichte van 2022 ligt het percentage van 117,7% (2022: 119,1%) boven deze norm. Dit wordt met name veroorzaakt door het tarief voor de rioolheffing. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

4.2.3.2 Conclusie
Uit de kengetallen blijkt dat de financiële positie ongeveer gelijk is gebleven. De schuldpositie is de afgelopen jaren sterk verbeterd. Dit blijkt uit de ontwikkeling van de netto schuldquote: In 2014 was de quote nog boven de 130%. De netto schuldquote is in 2023 iets verder gedaald t.o.v. 2022 en ligt ruim onder de norm. Door de afname van de algemene reserve is de beschikbare weerstandscapaciteit gedaald. De weerstandsratio kwalificeert desondanks als ruim voldoende. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder de lasten die samenhangen met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing) in 2023 volledig gedekt worden door structurele baten. Het risico van de grondexploitaties is beperkt. Dit blijkt uit het lage percentage grondexploitaties, dat ruim onder de norm ligt.

Aandachtspunten blijven de solvabiliteit en belastingcapaciteit. De solvabiliteitsratio is in 2023 weliswaar opnieuw licht verbeterd, maar is vanwege de relatief hoge schulden gevoelig voor terugval. Het kengetal voor de belastingcapaciteit blijft ondanks de daling in 2023 nog hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit wordt met name verklaard door de hoge rioolheffing. Het blijft dan ook van belang om deze ratio’s te monitoren en hierop te sturen gedurende het jaar 2024 en verder.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de jaarrekening. Kapitaalgoederen zijn nodig om de gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken als bruggen, kademuren en viaducten, verkeersmaatregelen, watergangen en havens, openbaar groen, speelvoorzieningen, riolering en gemeentelijke gebouwen.

In deze paragraaf is per groep kapitaalgoederen aangegeven waarop het onderhoudsbeleid is gebaseerd en wat het onderhoud heeft gekost.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de volgende door de raad vastgestelde nota's:

Nota	Datum vaststelling
Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020 - 2024	Vastgesteld op 19-02-2020
Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Gouda 2020	Vastgesteld op 19-02-2020
Kadernota Vastgoed 2023	Vastgesteld op 13-12-2023
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie in 2018 (ter kennisname) aan de raad aangeboden
Nota Lange Termijn Investeringen (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan Groot onderhoud en vervanging Openbare Ruimte 2023-2029	Vastgesteld op 27-09-2023
Klimaatadaptatiestrategie	Vastgesteld op 11-12-2019
Nota Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028	Vastgesteld op 13-03-2024
Nota maatschappelijke voorzieningen Westergouwe	Vastgesteld op 26-05-2021

4.3.2 Onderwijsgebouwen

Beleid

2023 stond het teken van verdere realisering en onderhoud van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen. Ten eerste door de uitvoering van het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2020 – 2024 IHP 1e tranche (verder: Uitvoeringsplan). In 2023 zijn de projecten Nieuwbouw Auris Taalplein – De Triangel en Uitbreiding Johannes Calvijnschool in uitvoering gegaan. In 2023 zijn de andere projecten in (vergaande) planvoorbereiding. Een tussentijdse evaluatie over het Uitvoeringsplan is samen met de uitvoeringskaders voor de volgende fase (IHP 2e tranche) voorbereid en ter besluitvorming in de raad aangeboden. Het doel van deze tussentijdse evaluatie is om inzicht te geven in de inhoud, proces en de financiën van dit uitvoeringsplan tot nu toe (‘lessons learned’), inclusief aanbevelingen voor het Uitvoeringsplan IHP 2e tranche. Naast de uitvoeringsprojecten zijn in 2023 het vernieuwde schoolgebouw van De Goudse Waarden (DGW) aan de Heemskerkstraat opgeleverd en is het Kindcentrum (KC) De Ontdekkingsreizigers in vergaande planvorming.

Ten tweede is in 2023 gestart met de planvoorbereiding van het Uitvoeringsplan 2e tranche IHP. In 2024 wordt het plan met onderliggende financiën aan de Raad ter besluitvorming aangeboden.

Ten derde is er gewerkt aan concrete projecten en beleidsterreinen. Zo is de zoektocht naar een alternatieve huisvesting voor de Internationale Schakelklas (ISK) afgerond en de voorbereiding getroffen om een bestaand schoolgebouw daarvoor geschikt te maken. Besluitvorming vindt plaats in het voorjaar 2024. Daarnaast is er een raadsvoorstel voorbereid om een subsidieregeling voor vergroening van schoolpleinen (na studie in andere gemeenten), welke in het voorjaar 2024 zal zijn uitgewerkt.

Dagelijks onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhouden van de zes bruikleenscholen waarvoor gemeente verantwoordelijk is. Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. In 2023 is er een bruikleenschool bijgekomen, namelijk de Calslaan 100 (voormalig DGW), waar tijdelijk onderdak wordt geboden voor het ISK. Dit gebouw zal in de toekomst worden gebruikt voor tijdelijke huisvesting in het kader van het Uitvoeringsplan. Een ander pand, de Burgemeester Martenssingel 15, is in 2023 vrijgevallen door aflopende huurcontracten, zodat deze in de toekomst opnieuw als onderwijsgebouw in gebruik genomen kan worden.

In 2023 zijn aan het dagelijkse onderhoud de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Onderwijshuisvesting	3.322	3.996	4.188	-192

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en gronden

Beleid

Het Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) 2019-2058 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Daarbij hebben er in de loop van de jaren diverse aanpassingen op de uitvoering van de MJOP's plaatsgevonden. Deze zijn met name gedaan op basis van de jaarplannen die per pand worden vastgesteld. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de conditie van een pand en de daarmee samenhangende risico's. Hierbij worden werkzaamheden uitgevoerd, maar ook gecombineerd, vooruit gehaald, uitgesteld en/of aangepast . Hiermee wordt een doelmatige en efficiënte wijze van onderhoud gewaarborgd. Door deze aanpassingen in de uitvoering van de MJOP's geen directe rekenkundige aansluiting meer tussen de oorspronkelijke MJOP's en de daarop gebaseerde voorzieningen en de werkelijke hoogte van de voorziening. De accountant vindt deze aansluiting een voorwaarde voor het aanhouden van de voorziening. Omdat de aansluiting niet 100% aanwezig is, zijn de onderhoudsvoorzieningen op aanwijzing van de accountant vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken

In 2024 vindt een nieuwe inventarisatie en inspectie plaats. Na inspectie, actualisatie en analyse van de uitkomsten wordt aan het college een nieuwe MJOP voorgelegd dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in de jaren 2024-2063. Wanneer het nodig blijkt om de begroting aan te passen als gevolg van het nieuwe MOP wordt de raad om besluitvorming gevraagd. In het kader van de verbetering van de financiële functie zal ook een werkwijze worden geïmplementeerd om ook de jaren tussen 2 actualisaties de rekenkundige aansluiting te bewaken tussen de geactualiseerde MJOP's en de hoogte van de voorziening.

Financiële middelen

Planmatig / groot onderhoud

De kosten voor het planmatig en het groot onderhoud in 2023 worden gedekt met een onttrekking uit de Reserve Groot onderhoud.

Het verloop van deze reserve was in 2023 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Stand 1 januari	0	0	0	0
Toevoegingen	0	4.256	4.256	0
Onttrekkingen	0	1.841	1.531	310
Stand 31 december	**0**	**2.415**	**2.725**	**-310**

Oorzaak van de afwijking in de onttrekkingen (naast de vrijval van de voorziening die hierboven is toegelicht): het MJOP wordt vastgesteld op basis van conditiemeting van gebouwen die vastgesteld wordt bij aanvang van de 5-jaarsperiode (2019-2023). Elk jaar wordt een bestedingsplan vastgesteld waarbij gekeken wordt of de werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd moeten worden, kunnen worden uitgesteld of naar voren worden gehaald. Werkzaamheden kunnen dan integraal in een periode worden uitgevoerd zodat de gebruikers zo min mogelijk last hebben van de werkzaamheden. Daarnaast kan vanwege kostenbesparing besloten worden om werkzaamheden te clusteren waarbij er geschoven kan wordt binnen het MOP.

Voorbeelden van onderhoud dat in 2023 is uitgevoerd:

- Werkzaamheden elektra Schouwburg
- Vernieuwen LBK Schouwburg
- Schilderwerk museum
- Herstel stelling en schilderwerk molen 't Slot
- Aanpassen klimaatinstallatie Garenspinnerij
- Herstel stelling molen de Roode Leeuw
- Balustrade aanpassen Westhaven
- Aanvang vervangen luchtbehandeling Chocoladefabriek
- Maai en slootwerk Oostpolder
- Voorbereiding inspectie ten behoeve van nieuwe MJOP
- Vervangen staalkabels en diverse werkzaamheden liften Huis vd Stad
- Schilderwerk diverse locaties

Dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en gronden zijn de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Beheer overige gebouwen en gronden	1.211	1.381	2.832	-1.451

4.3.4 Openbare ruimte (wegen en kunstwerken, water en groen)

Beleid

Het groot onderhoud komt ten laste van de voorziening "Groot Onderhoud Openbare Ruimte". Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze voorziening. Met ingang van 2017 is de nieuwe wetgeving Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht. Vanaf dat jaar is er de verplichting om investeringen met maatschappelijk nut te activeren (op investeringsbudgetten te verantwoorden en in meerdere jaren af te schrijven).
Vervangingsinvesteringen openbare ruimte worden op basis van het beheerplan openbare ruimte geprogrammeerd en komen ten laste van de investeringsbudgetten Vervangings Investeringen Openbare Ruimte.

Financiële middelen

Groot onderhoud openbaar gebied (projectprogrammering)
De kosten van het groot onderhoud worden verrekend met de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Vanuit de diverse programma's vinden dotaties aan deze voorziening plaats.

Het verloop van deze voorziening in 2023 was als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Stand 1 januari	4.494	5.626	5.626	0
Toevoegingen	3.641	5.141	5.277	-136
Onttrekking	4.262	6.648	4.691	1.956
Stand 31 december	**3.873**	**4.119**	**6.211**	**-2.092**

Voorbeelden van vervangingsinvesteringen in 2023:
• Aanleg plastic fietspad en vervanging tegels door klinkers op Aschpotpad
• Vervangen lichtmasten en armaturen
• Ophogen Wilhelmina van Pruisenlaan
• Ophogen Gloriantplantsoen
• Ophogen Edisonstraat-James Wattstraat
• Ophogen Willenskade en Voorwillensewg
• Vervanging speelondergronden en speeltoestellen
• Vervanging beschoeiingen
• Vervanging asfaltdeklagen
• R. van Catsweg wegvak 4
• Ouwe Gouwe Zuid
• Centrale objectbediening bruggen
• Vervanging riolering Vogelbuurt en Kort Haarlem
• Vervanging diverse rioolgemalen

Dagelijks onderhoud
Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Dagelijks onderhoud verkeer en vervoer	8.081	9.593	8.726	867
Dagelijks onderhoud economische havens en waterwegen	534	586	625	-39
Dagelijks onderhoud openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.668	6.560	5.727	833
Totaal	**14.282**	**16.738**	**15.078**	**1.661**

Voorbeelden dagelijks onderhoud in 2023:
- Herstellen van wegen, voet- en fietspaden
- Onderhoud openbare verlichting
- Jaarrond snoei, kap-, herplant- en maaiwerkzaamheden

4.3.5 Riolering

Beleid

In maart 2019 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2023 (inclusief een doorkijk en planning over de lange termijn) door de gemeenteraad vastgesteld. Met ingang van 2020 worden de investeringsuitgaven niet meer geactiveerd en worden deze uitgaven gedekt door de onttrekking van een identiek bedrag uit de spaarvoorziening riolering. In maart 2024 is het Water- en Rioleringsprogramma 2024 -2028 vastgesteld. De financieringssystematiek gelijk gebleven, met als uitzondering twee projecten die over hun looptijd geactiveerd worden. Er blijft aandacht voor klimaatmaatregelen, zoals vergroening in gebieden waar wateroverlast kan optreden.

Financiële middelen

In het gemeentelijke rioleringsplan en de begroting zijn de jaarlijks benodigde bedragen opgenomen voor de uitvoering van het plan. Middelen voor groot- en vervangingsonderhoud, kapitaallasten van (historische) vervangingsinvesteringen en

dagelijks onderhoud zijn hierin bij elkaar genomen. Het totaal van deze bedragen moet gelijk zijn aan het totaal dat aan gemeentelijke rioleringsheffing zal worden ontvangen. Aan de hand van de actuele kosten- en heffingsontwikkelingen en prognose van komende jaaruitgaven worden jaarlijks de tarieven rioolheffing door de raad bijgesteld. De verschillen tussen jaarlasten en jaaropbrengsten worden verrekend via de voorziening riolering.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Realisatie 2023	Verschil
Stand 1 januari	13.896	16.820	16.820	0
Dotatie Vz (op basis van nacalculatie exploitatie)	5.903	5.903	4.820	1.083
Ontrrekking Vz (op basis van investeringsuitgaven)	12.188	14.184	5.571	8.613
Stand 31 december	**7.611**	**8.539**	**16.069**	**-7.530**

** voor de uitsplitsing van de voorziening (egalisatie en spaardeel) verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen ** De onttrekking aan voorziening ligt significant lager vanwege het besluit twee projecten te activeren*

Kwetsbare funderingen van woningen
In de gebieden waar komende jaren rioolvervanging plaats vindt, is veelal sprake van kwetsbare funderingen onder woningen. Vanwege de impact van de werkzaamheden heeft het college besloten om in alle wijken waar rioolprojecten gepland staan, eerst te communiceren met de woningeigenaren over het belang van een goede fundering. Aan de woningeigenaren is de tijd gegeven om onderzoek te doen naar de staat van de fundering van hun woning. Hierdoor is de planning en daarmee ook het uitvoeringsmoment van deze rioolprojecten verschoven. Het gevolg is dat in 2020 met name de voorbereiding heeft plaatsgevonden en de geplande uitvoering zou vanaf 2021 (en komende jaren) plaatsvinden.

Start uitvoering twee rioolprojecten
In 2021 is de rioolvervanging in de wijken Kort Haarlem en de Vogelbuurt aanbesteed. De werkzaamheden in deze twee wijken zijn in het najaar 2021 gestart. Daarnaast is de voorbereiding van rioolvervanging in verschillende wijken in volle gang. Dit betreft de wijken: Kadenbuurt, Korte Akkeren Oud, Vossenburchkade, binnenstad en Ouwe Gouwe Noord en Zuid. Vanuit het rioolreparatiebestek zijn in 2021 in verschillende wijken rioolputten aangepakt en onder andere voorzien van een nieuwe coating. Deze projecten lopen door in 2023.

Dagelijks onderhoud riolering en gemalen in 2022
- Diverse reparaties en onderhoud aan verschillende rioolgemalen.
- Meerdere (spoel)schuiven zijn vervangen.

4.3.6 Sportgebouwen

Beleid
De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen, het Groenhovenbad en de velden op een aantal sportparken in Gouda. De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst tussen gemeente en SPORT•GOUDA. SPORT•GOUDA verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot en dagelijks onderhoud. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de sportclubs. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties zoals kleedkamers en kantines. De dienstverleningsovereenkomst met SPORT•GOUDA loopt in ieder geval tot en met 2027. Na deze periode kan, op basis van de evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

Financiële middelen
De kosten voor het onderhoud van de binnensportaccommodaties moet SPORT•GOUDA vinden in het lumpsumbedrag dat zij jaarlijks van de gemeente ontvangt voor uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst. Investeringen in sportvelden staan op de gemeentelijke begroting.

Groot onderhoud
De meerjarenonderhoudsplanningen voor zowel de binnensport als de buitensport worden jaarlijks door SPORT•GOUDA bijgesteld. Grote projecten in 2023 waren de vervanging van een kunstgrasveld op sportpark DONK en de vervanging van alle nog bestaande conventionele verlichting door ledverlichting op de bij SPORT•GOUDA in beheer zijnde sportvelden. Ook werden drie gymzalen voorzien van HR++ isolatieglas en werd daar ledverlichting geïnstalleerd.

Dagelijks onderhoud
Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten) en het klachtenonderhoud maakt deel uit van de meerjarenonderhoudsplannen

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemeente Gouda in 2023 is omgegaan met de financieringspositie, het beheer van de geldstromen en het beheersen van renterisico's. Tevens wordt verantwoording afgelegd over het in de begroting 2023 voorgenomen treasury beleid.

4.4.2 Belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- De omvang van de bancaire schuldpositie per 31-12-2023 bedraagt € 234 miljoen en ligt onder het schuldenplafond van € 285 miljoen
- De omvang van de bancaire schuldpositie per 31-12-2023 ligt op niveau van 2022 en is € 6 miljoen lager dan waar in de primitieve begroting van werd uitgegaan.
- In 2023 is een tweetal langlopende geldleningen voor in totaal € 16,0 miljoen gestort die in 2022 zijn afgesloten. De rentepercentages van deze leningen zijn al vastgelegd, om toekomstig renterisico te beperken.
- Het renteresultaat bedraagt € 1,4 miljoen (22%); hiermee wordt voldaan aan BBV-normering.
- Er is voldaan aan de voorschriften vanuit de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).

4.4.3 Wettelijk kader

Het beheersen van de risico's die verband houden met de financiering is een belangrijke taak van de gemeente. In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is een aantal beheersmaatregelen vastgelegd. Deze zijn vervolgens nader uitgewerkt in het gemeentelijk treasurystatuut dat periodiek wordt geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Momenteel is het op 1 juli 2020 door de gemeenteraad vastgestelde treasurystatuut 2020 leidend.

Daarnaast moet de gemeente zich conformeren aan de voorschriften uit de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en het zogenaamde Schatkistbankieren.

4.4.4 Beleid

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd door de treasury van de afdeling Financiën en gedurende het jaar getoetst door het treasury comité. Het treasuryproces wordt in control gehouden door een adequate administratieve organisatie en interne controle. Dit is vastgelegd in het handboek treasury en het handboek borgstellingen. Het financieringsbeleid is erop gericht een efficiënte financiering te realiseren. De gemeente doet dat door op grond van de liquiditeitsplanning en de analyse van de meerjarige financieringsbehoefte te streven naar een optimale verhouding tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen, rekening houdend met marktontwikkelingen.

Bij de begroting 2023 zijn de volgende doelstellingen van treasurybeheer en beleid vastgelegd:

Prioriteiten	Doelstelling	Realisatie
Beheersen omvang leningenportefeuille	Blijven onder het schuldenplafond 31-12-2023 van € 285 miljoen	Met werkelijke schuldpositie van € 234 miljoen op 31-12-2023 binnen de doelstelling gebleven.
Beheersen financieringsbehoefte	• Kasgeldlimiet: 8,5% • Renterisiconorm op vaste schuld: 20% • Limiet schatkistbankieren 2%	• Kasgeldlimiet < 8,5% • Renterisico vaste schuld < 20% • Limiet < 2%
Beheersen renterisico's	Zo goedkoop mogelijk en ≤ de rekenrente uit de begroting financieren in combinatie met het tijdig signaleren en beperken van risico's.	• De financieringsbehoefte is waar mogelijk met kort geld gedekt, binnen de wettelijke kaders van de kasgeldlimiet. • In 2023 is twee langlopende geldleningen gestort aangetrokken die in 2022 zijn aangetrokken.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	In control houden van de treasuryfunctie.	De in 2023 uitvoerde treasury transacties zijn conform de vastgelegde processen in het treasurystatuut en de handboeken treasury en borgstellingen.
Onderhouden cashflowprognose	De cashflowprognoses met een horizon van < 2 jaar is voldoende betrouwbaar.	Cashflowprognose is voldoende betrouwbaar voor beheersing van het wettelijk kader. De gerealiseerde uitgaande cashflow is desondanks vaak lager dan geprognotiseerd.

Duurzaamheid

In het treasurystatuut is vastgelegd dat de gemeente Gouda streeft naar de aanschaf en het gebruik van duurzame financiële producten en de samenwerking met duurzame, financiële instellingen. De in 2023 gesloten geldleningen hebben voornamelijk via BNG Bank en de Nederlandse Waterschapsbank plaatsgevonden.

Beide banken voeren een actief beleid op het gebied duurzaamheid. Dit beleid wordt op de websites en in de jaarverslagen uitvoering toegelicht.

4.4.5 Rente

Het voordelig renteresultaat voor 2023 komt uit op € 1,4 miljoen, € 0,7 miljoen hoger dan de primitieve begroting:

- In 2023 is € 6,7 miljoen aan rentekosten geboekt. Dit is € 0,3 miljoen hoger dan de primitieve begroting, waarin € 6,4 miljoen was opgenomen. Deze hogere rentelast wordt met name veroorzaakt door de hogere rente op kort aangetrokken financieringsmiddelen in 2023.
- De doorbelasting van rente naar de grondexploitaties bedraagt € 0,2 miljoen. In de primitieve begroting is eveneens € 0,191 miljoen opgenomen.
- Via de methodiek van de renteomslag is in totaal € 7,9 miljoen aan rentelasten doorbelast aan de taakvelden.

De afwijking tussen de toegestane aan taakvelden toe te rekenen rentelasten en de werkelijk toegerekende rente bedraagt € 1,4 miljoen, oftewel 22.2%. Volgens de kaders vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht tot nacalculatie van het omslagpercentage als de afwijking groter of gelijk aan 25% is (beneden deze grens is dit optioneel).

Schema rentetoerekening jaar 2023

BBV	Omschrijving	Bedragen *	€ 1.000
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	6.754	
b	De externe rentebaten	-121	
	Totaal berekenende externe rente		**6.632**
c	De rente die aan de grondexploitaties wordt doorberekend	-200	
c	De rente van projectfienanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	0	
	Totaal doorgerekende externe rente		**-200**
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen die gewaardeerd zijn op contacte waarde	0	
	De werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		**6.432**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		7.905
f	**Renteresultaat op taakveld treasury**		**1.473**

Gehanteerde rentetarieven
De gehanteerde rentetarieven zijn als volgt:

Omschrijving	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Omslagrente	2,25%	2,25%	2,20%
Rekenrente over boekwaarde grondexploitaties	1,95%	1,95%	1,95%
Rekenrente in de grondexploitaties	2,40%	2,40%	2,40%

De hoogte van de omslagrente, de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de hoogte van de rekenrente in de grondexploitaties zijn vastgesteld op basis van de kaders die het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) hiervoor stelt. De afwijking tussen de in de primitieve begroting 2023 geraamde rekenrente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de werkelijke in 2023 wordt met name veroorzaakt door de lage rentepercentages waartegen de afgelopen jaren langlopende financieringsmiddelen zijn aangetrokken.

4.4.6 Leningenportefeuille

In 2023 is, evenals in voorgaande jaren, de kortlopende financieringsbehoefte gedekt met kasgeldleningen. Deze kasgeldleningen werden in 2023 gesloten tegen veel hogere rente dan voorheen.

Opgenomen gelden (o/g)
Onderstaand een overzicht van de mutaties in de leningenportefeuille opgenomen langlopende financiering en opgenomen en uitgezette kortlopende financiering. Uit de tabel kan ook de gemiddelde rentevoet van het vreemd vermogen worden afgeleid.

Opgenomen gelden (o/g)

Bedragen * € 1.000.000		Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Stand per 1 januari				
Langlopende financiering		234,6	234,6	0,0
Kortlopende financiering		5,2	9,0	3,8

Bedragen * € 1.000.000		Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Uitzetting in 's Rijkskist		0,0	0,0	0,0
Omvang leningenportefeuille/bancaire schuldpositie		**239,8**	**243,6**	**3,8**
Aflossingen en herfinanciering				
Langlopende financiering - reguliere aflossingen		-16,5	-16,5	0,0
Langlopende financiering - extra aflossingen		0,0	0,0	0,0
Langlopende financiering - nieuwe leningen		22,0	16,0	-6,0
Kortlopende financiering - mutatie gedurende het jaar		3,3	1,0	-2,3
Uitzetting in ' S Rijks Schatkist - mutatie gedurende het jaar		0,0	0,0	0,0
Mutaties in leningenportefeuille/bancaire schuldpositie		**8,8**	**0,5**	**-8,3**
Stand 31 december				
Langlopende financiering		240,1	234,1	-6,0
Kortlopende financiering		8,5	10,0	1,5
Uitzetting in 's Rijks schatkist		0,0	0,0	0,0
Omvang leningenportefeuille/bancaire schuldpositie		**248,6**	**244,1**	**-4,5**
Schuldenplafond		285,0	285,0	0,0
Ruimte onder het schuldenplafond		**36,4**	**40,9**	
Gemiddelde rente opgenomen gelden per 31 december		**2,80%**	**2,80%**	**0,00%**

De omvang van de bancaire schuldpositie bedraagt op 31 december 2023 € 234 miljoen en is op hetzelfde niveau de van het jaar 2022 maar € 6 miljoen lager dan in de begroot voor 2023. Belangrijkste oorzaak is dat voordelen die bij de begrotingswijzigingen 2023 zijn verwerkt ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 (najaar 2022) nog niet bekend waren. Daarnaast is het minder geïnvesteerd dan begroot wat resulteerde in een lagere financieringsbehoefte.

In 2023 is een tweetal langlopende geldleningen gestort voor in totaal € 16 miljoen waarvan is de rente in 2022 vastgezet. Hiermede is het renterisico in 2023 volledig gedekt.

Onderstaande grafiek geeft inzicht in de ontwikkeling van de bancaire schuld over de afgelopen 10 jaar.

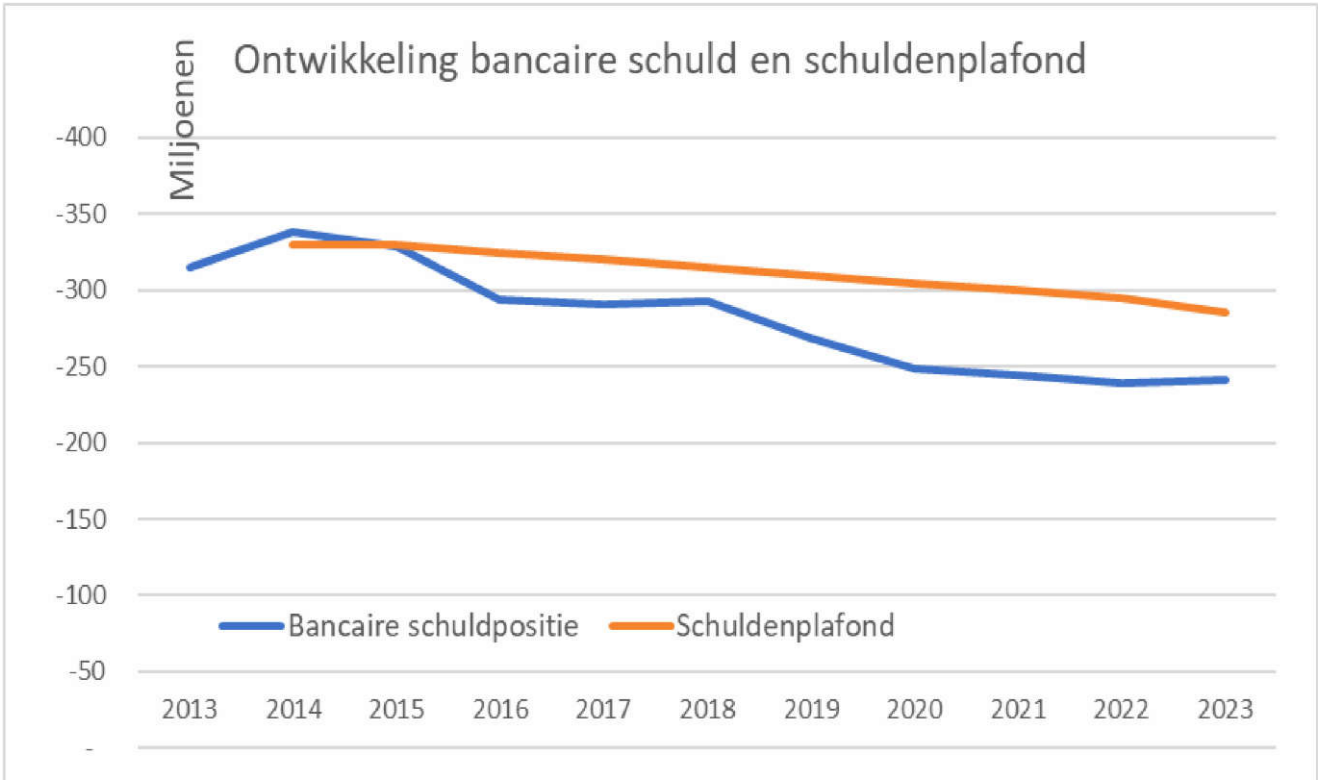

4.4.7 Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het financieringsbeleid bij de gemeente Gouda zijn renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.

De Wet Fido kent een tweetal wettelijke normen te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Deze hebben tot doel de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. De kasgeldlimiet ziet hierbij toe op het beheersen van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) en de renterisiconorm op het beheersen van de langlopende schuld (met een looptijd langer dan 1 jaar).

Kasgeldlimiet

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet Fido begrenst op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal (primitief)	-328	-328	-328	-328
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	-28	-28	-28	-28
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	-21,0	-29,5	-13,1	-2,6
Vrije ruimte	**-49**	**-57**	**-41**	**-30**

Bovenstaande tabel toont aan dat het limiet in het tweede kwartaal is overschreden als gevolg van een terugkerend patroon van uitgaven. In het derde en vierde kwartaal van 2023 is ruimschoots voldaan aan de kasgeldlimiet.

Renterisico op langlopende schuld

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet Fido bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen, met een minimum van € 2,5 miljoen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

Renterisiconorm

Omschrijving (bedragen * € 1.000.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023
Begrotingstotaal (primitief)	-328	-367
In procenten van de grondslag	20%	20%
Renterisiconorm	-66	-73
Aflossing op vaste schuld	17	17
Ruimte (+) / overschrijding (-)	**-82**	**-90**

Ten tijde van het opstellen van de paragraaf financiering bij de begroting 2023 was de definitieve primitieve begrotingsomvang 2023 nog niet bekend. Dit is de reden van de afwijking tussen begroting en realisatie.

Kredietrisico

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of borgstellingen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aard van de uitzettingen per 31 december 2023.

Totaal uitzettingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023
Publieke taak		
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	43	84
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Prudent beheer		
Financiele instellingen (rating A en hoger)	2.353	2.437
Overige (semi-)overheidsinstellingen	0	0
Overige toegestane instellingen	0	250
Overige niet toegestane instellingen	0	

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023
Totaal	**2.396**	**2.771**

De uitzettingen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen betreffen verstrekte geldleningen aan het Dierentehuis Midden Holland en de Smartphones aan het gemeentelijk personeel.

De uitzettingen bij financiële instellingen met een rating van A+ of hoger betreffen de deelname in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting en het Nationaal Restauratiefonds.

Onder overige toegestane instellingen zijn de kortlopende leningen aan het Kenniscentrum Bodemdaling en Fundering en aan Jeugdbescherming West verantwoord. Bij de totstandkoming van de begroting 2023 was nog niet bekend dat deze leningen in 2022 verstrekt zouden gaan worden.

Het risicobeslag van verstrekte borgstellingen is opgenomen in paragraaf 6.7 onder “Niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen”. Het kredietrisico op deze borgstellingen wordt meegenomen in de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit.

Liquiditeitsrisico
Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende middelen zijn om aan directe betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

In 2023 was de toegang tot de geld- en kapitaalmarkt het gehele jaar gewaarborgd. Hierdoor waren er voldoende geldmiddelen beschikbaar om aan directe verplichtingen te kunnen voldoen.

4.5 Investeringen

In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de investeringen gedurende het begrotingsjaar. Ook wordt er aangegeven of een investering afgesloten kan worden of doorloopt naar het volgende jaar.

Pr.	Omschrijving (bedragen*€1000)	Krediet totaal	Uitgaven tm 2022	Uitgaven 2023	Bijdragen van derden	Restant 31-12-2023	Heffing	Jaar gereed	Afsluiten
1	1e inr. 4 extra groep Kesper	59	0	0	0	59	E	2023	nee
1	IHP	42.095	2.750	2.317	0	37.027	E	2025	nee
1	Kinderopvang bij de nieuwbouw Auris Taalplein	1.300	0	0	0	1.300	E	2025	nee
1	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	8.933	0	0	0	8.933	E	2034	nee
2	Ecopark	4.002	3.216	785	0	0	H	2023	ja
2	ECOpark fundering	4.644	0	645	0	3.999	E	2024	nee
2	Ondergrondse containers PMD ombouw	150	124	39	0	-13	H	2023	ja
2	Onderhoudsinvesteringen Schouwburg	1.259	146	878	0	235	E	2023	nee
2	Rioleringskrediet	5.571	0	5.571	5.571	0	H	2023	ja
2	Rioleringskrediet	7.633	0	7.633	0	0	H	2024	ja
3	Aanpassen kruising AZC Molenwiek	250	0	246	0	4	M	2023	ja
3	Aanvulling 2022 Chocoladefabriek	98	0	0	14	98	E	2023	nee
3	Arti Legi	1.850	0	1.810	0	40	E	2023	ja
3	Dubbelzijdig fietspadverb Jamessingel	835	0	0	0	835	M	2023	nee
3	Duurzame distributie (bestuursakkoord)	2.000	0	0	0	2.000	M	2026	nee
3	Herinrichting Agnietenstraat	409	0	0	0	409	M	2024	nee
3	Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	4.057	3.173	221	200	663	M	2023	nee
3	Herstel Voliere Van Bergen IJzendoornpark	85	6	70	0	10	E	2023	nee
3	Klimaatadaptatie (bestuursakkoord)	500	0	0	0	500	M	2023	nee
3	Kruising Jamessingel/Rijsselseweg	1.441	0	0	0	1.441	M	2023	nee
3	Kwaliteitsverhoging binnenstad	2.385	26	49	0	2.311	M	2025	nee
3	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	21.008	2.513	2.543	1.021	15.952	M	2027	nee
3	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	37.778	715	1.480	18	35.583	E	2027	nee
3	Noord-Zuid fiets- en wandelroutes bereikbaar Hoogv	1.454	4	0	0	1.450	M	2023	nee
3	Onderhoudsinvesteringen Overig	36	0	0	0	36	E	2023	nee
3	Onderhoudsinvesteringen Schouwburg	787	0	0	0	787	E	2025	nee
3	Parkeerplan Gouda	100	26	74	0	0	M	2023	ja
3	Sanitair Waterrecreatie Regentesseplantsoen	180	7	122	0	51	E	2023	ja
3	Sporten in de buitenruimte (bestuursakkoord)	500	0	167	36	333	E	2027	nee
3	Stadhuis 2023 (bestuursakkoord)	4.655	0	0	0	4.655	E	2024	nee
3	Toegankelijkheid Openbare Ruimte 20 jr (bestuursakkoord)	2.500	0	5	0	2.495	M	2028	nee
3	Uitbr. Parkeergarage Spoorzone	2.850	0	62	0	2.788	E	2023	nee
3	Uitbreiding woonwagen standplaatsen	1.150	0	25	0	1.125	E	2023	nee
3	Valondergronden (speeltuinen)	250	172	4	0	74	E	2023	nee
3	Verduurz Gem.Vastgoed (bestuursakkoord)	16.387	0	145	0	16.242	E	2040	nee
3	Verduurzamen/verb./2e etage Chocoladefabriek	395	298	23	0	74	E	2023	nee
3	Verv VRI Graaf Florisweg Zwartew (2018)	185	0	20	0	165	M	2023	nee

Pr.	Omschrijving (bedragen*€1000)	Krediet totaal	Uitgaven tm 2022	Uitgaven 2023	Bijdragen van derden	Restant 31-12-2023	Heffing	Jaar gereed	Afsluiten
3	Verv. viaduct Noothoven van Goorstraat	3.664	112	398	0	3.154	M	2023	nee
3	Vervanging Kade- en Walmuren (bestuursakkoord)	3.578	90	607	0	2.881	M	2025	nee
3	Vervanging Kade- en Walmuur 20jr	3.000	0	0	0	3.000	M	2024	nee
3	Vervanging populieren	3.120	0	0	0	3.120	M	2026	nee
3	Vervanging VRI Goejanverw FI singel	408	4	0	0	404	M	2024	nee
3	Vervangings investering Openbare Ruimte	7.283	0	7.283	28	0	M	2023	ja
3	Vervangings investering Openbare Ruimte	51.932	0	0	0	51.932	M	2028	nee
3	Voorbereiding kruising Jamessingel/Rijsselseweg	253	117	3	0	134	M	2023	nee
3	Voorbereidingskrediet Herbestemming Stadhuis	785	213	608	0	-35	E	2024	nee
3	Zonnepanelen Brandweerkazerne	147	0	115	0	32	E	2023	nee
5	Buitensport	1.106	0	1.113	0	-7	E	2023	ja
5	Buitensport	3.355	0	0	0	3.355	E	2028	nee
6	Investering t.b.v. inzet scanauto	98	92	0	0	5	E	2023	ja
6	Vervanging camera toezicht	216	5	0	0	211	E	2025	nee
6	Vervanging camera toezicht js 2021-2026	42	0	40	0	2	E	2023	ja
6	Vervanging zakpalen binnenstad	350	0	0	0	350	E	2024	nee
7	Aanp. klantzone SocDo	150	41	77	0	32	E	2023	ja
7	Aanp. klantzone UWV	250	156	127	0	-33	E	2023	ja
7	Automatisering	900	300	595	0	5	E	2023	ja
7	Automatisering	5.182	0	623	40	4.560	E	2028	nee
7	Belcellen	160	144	6	0	10	E	2023	nee
7	Brandmeldinstallatie	60	0	0	0	60	E	2023	nee
7	Verbetering faciliteiten vergadercentrum HvdS	155	112	0	0	43	E	2023	ja
7	Werkplek concept aanpassing HvdS - 15 jr	475	337	10	0	127	E	2023	nee
	Totaal	**259.508**	**14.007**	**35.303**	**6.887**	**210.198**			

4.6 Bedrijfsvoering

4.6.1 Inleiding

Een goede bedrijfsvoering is essentieel in een robuuste organisatie om haar opgaves te realiseren. Een robuuste organisatie betekent dat het fundament stevig staat. Een organisatie met voldoende en vakkundige medewerkers waar ambtelijk vakmanschap centraal staat. Dit begint met een duidelijke stip aan de horizon: wat kenmerkt de organisatie, wat zijn daarin de belangrijkste waarden en welk gedrag hoort daarbij? Wat is de meest passende inrichting gezien de uitdagingen? Het aantrekken en behouden van medewerkers is een grote uitdaging en vraagt om een goede strategische personeelsplanning. Gemeente Gouda wil een aantrekkelijke werkgever zijn en een leerschool. Andere belangrijke speerpunten zijn het verbeteren van het informatiegestuurd werken en een goed werkende financiële functie. Tot slot is de gemeente Gouda een diverse en inclusieve organisatie en werkgever. Deze speerpunten worden hieronder verder toegelicht.

4.6.2 Wat waren de belangrijkste prioriteiten in 2023

4.6.2.1 Verbetering financiele functie

Wat is bereikt?

- Verbetering van de kaderstelling van diverse bedrijfsvoeringsonderwerpen;
- Verbetering van de P&C-cyclus en P&C-producten, waardoor er beter overzicht en inzicht is met betrekking tot de financiën en er beter kan worden gestuurd op de effectiviteit van beleid;
- Verbetering van de informatievoorziening door middel van het ontwikkelen van aangepaste financiële rapportages en dashboards voor de monitoring van kosten van externe inhuur;
- Verbetering van het financiële kennisniveau in de organisatie, waardoor de organisatie beter in staat is om de financiële beheersing goed te organiseren en te sturen op de financiën;
- Besluitvorming omtrent de clusterteams voor het financieel beheer, waardoor gestart kan worden met de inrichting van deze teams die dichtbij de vakafdelingen worden georganiseerd en verantwoordelijk zijn voor de registratie van financiële mutaties (basis op orde);
- Robuuster maken van de organisatie door meer interne collega's aan ons te binden met financiële kennis en vaardigheden, van strategie tot uitvoering.

Wat is gedaan?

- De kaderstelling is verder aangescherpt door kaders vast te stellen of voor te bereiden voor:
  - de onderbouwing en vastlegging van prestatielevering, afstemming van deze kaders met de externe accountant en implementatie daarvan binnen de organisatie;
  - een aangepaste budgethouderregeling, waarin de mogelijkheid is opgenomen om verantwoordelijkheden lager in de organisatie te beleggen en sturing op budgetten dichterbij de inhoudelijk verantwoordelijke medewerkers wordt georganiseerd;
  - de aanpak van de rechtmatigheidsverantwoording.
- De P&C-cyclus en P&C-producten zijn verder verbeterd door:
  - in de kadernota 2024 per programma een aantal eigen indicatoren op te nemen ten behoeve van het meten van de effectiviteit van beleid;
  - in de bestuursrapportages procesverbeteringen in de gegevensverwerking door te voeren en de opmaak volledig in lijn te brengen met de andere P&C-documenten.
- De financiële informatievoorziening is verbeterd door:
  - Ontwikkeling van aangepaste financiële rapportages die rechtstreeks digitaal toegankelijk zijn voor budgethouders en budgetbeheerders;
  - Ontwikkeling van dashboards voor de monitoring van kosten van externe inhuur.
- De financiële administratie is verder ontwikkeld door:
  - het verbeteren van (het gebruik van het) financiële systeem Key2Financiën door implementatie van een aanvraagmodule, het geautomatiseerd inlezen van begrotingswijzigingen, het uitvoeren van reguliere updates en nieuwe versies en het inrichten van een testproces en een controleproces na updates;
  - doorontwikkeling van contractmanagement in het zaaksysteem, waardoor het inkoop- en aanbestedingsproces en het beheer van meerjarige contracten is verbeterd;
  - besluitvorming omtrent clusterteams voor het financieel beheer, waardoor gestart kan worden met de inrichting van deze teams die dichtbij de vakafdelingen worden georganiseerd en verantwoordelijk zijn voor de registratie van financiële mutaties.
- De kwaliteit van medewerkers in de financiële functie én de financiële kennis in de organisatie is verder verbeterd door inwerkprogramma's voor nieuwe medewerkers, opleiding en training van financiële en niet-financiële medewerkers en het samen werken aan interne verbeterprojecten.
- De organisatie is robuuster en toekomstbestendiger gemaakt door meer interne collega's aan ons te binden met financiële kennis en vaardigheden, van strategie tot uitvoering.

4.6.2.2 Sturen op realisatie

Wat is bereikt?

- Verbetering van de financiële informatievoorziening door middel van het ontwikkelen van aangepaste financiële rapportages die digitaal beschikbaar zijn.
- Verbetering van het inzicht in personeelskosten door middel van het ontwikkelen van dashboards voor externe inhuur en een aanpak voor een monitor interne personeelskosten.
- Verbetering van de financieel administratieve cyclus door het proefdraaien met een periodeafsluiting gericht op de juistheid, tijdigheid en volledigheid per periode.

Wat is gedaan?

- Ontwikkeling van aangepaste financiële rapportages, waaronder voor budgetbewaking, die rechtstreeks digitaal toegankelijk zijn voor budgethouders en budgetbeheerders.
- Ontwikkeling van dashboards voor de monitoring van kosten van externe inhuur.
- Proef gedraaid met een vast proces voor periodeafsluiting van de financiële administratie gericht op de juistheid, tijdigheid en volledigheid per periode van exploitatie en investeringen.
- Plan van aanpak opgesteld voor het doorlichten van de begroting, gericht op het stapsgewijs verbeteren, reëel ramen en interne sturing te verbeteren.
- Het bouwen van een monitor op het gebied van personeelskosten is voorbereid; implementatie in 2024.

4.6.2.3 Digitaal en informatiegestuurd werken

Wat is bereikt?

De ambitie van het programma Slim snel en digitaal (voorheen Geheugen van Gouda) is het optimaliseren van de dienstverlening van de gemeente.

- In 2023 zijn meer dan 50 processen digitaal gemaakt en ondergebracht in het zaaksysteem.
- De invoering van de Wembv en de Woo lopen op schema. Voor beide wetten heeft een impactanalyse plaatsgevonden, is het ambitieniveau door het bestuur vastgesteld en is plan van aanpak opgeleverd. Samen met SAMH is er een e-depot aanbesteed.
- De voorbereidende werkzaamheden voor de vervanging van het social intranet en het archiefwaardig inrichten van Sharepoint online hebben plaatsgevonden, wordt vervolgd in 2024.
- Er is een data-team geformeerd, die aan de slag is gegaan met de kwaliteit en de ontsluiting van data in dashboards zoals het dashboard Financiën.

Wat is gedaan?

- Het verder uitrollen van zaakgericht werken en uitfasering DMS Verseon.
- Het plannen en invoeren van de Wet open overheid.
- Het plannen en invoeren van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.
- Het aanbesteden van het e-depot met SAMH.
- Starten met pilot datagedreven werken bij een van de afdelingen in de organisatie.

- Het inrichten van het archiefwaardige Sharepoint online is niet gedaan; Het project is door personele wisselingen en daarmee ontbreken van expertise later dan verwacht gestart. Daarnaast is besloten om eerder gestarte projecten eerst af te ronden (zoals Microsoft Teams voor telefonie en videovergaderen).
- Het vervangen van het social intranet is niet gedaan; Het project is door personele wisselingen en daarmee ontbreken van expertise later dan verwacht gestart.

4.6.2.4 Strategische personeelsplanning

Wat is bereikt?

In 2023 is ter voorbereiding op de verdere implementatie van het SPP-instrument een DPIA doorlopen. Een DPIA is een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen. Zodat de organisatie maatregelen kan nemen om deze risico's te verkleinen. De aanbevelingen uit de DPIA zijn verwerkt in het SPP instrument. Daarna is een instemmingsaanvraag bij de OR ingediend. We verwachten na instemming van de OR in 2024 het SPP-instrument organisatie breed uit te kunnen rollen, waardoor we nog meer kunnen inspelen op de toekomstige personeelsbehoefte.

Ondertussen zien we dat de organisatie groeit, robuuster wordt en aantrekkelijk is. We zijn goed in staat de juiste talenten aan te trekken en te behouden. De recruiters van gemeente Gouda weten 98% van de vacatures zelf in te vullen en de doorstroom is ten opzichte van andere gemeenten bovengemiddeld te noemen.

Wat is gedaan?

- DPIA workshop met externe partij.
- Aanbevelingen verwerkt in het instrument SPP.
- Afstemming met OR ten aanzien van openstaande vragen.
- Instemmingsaanvraag OR voorbereid en ingediend.

- Afronden van de pilot op 3 afdelingen, aanpassen van het SPP instrument en opstarten van (minimaal) 6 andere afdelingen met dit instrument is niet gedaan. Deze activiteiten hebben allen niet plaats kunnen vinden, omdat instemming van de OR op de implementatie van het SPP instrument langer op zich liet wachten. 2023 is benut voor het doorlopen van een DPIA, afstemming met de privacy officers en intensieve afstemming met de OR om tot instemming te komen.

4.6.2.5 Gouden Waarden

Wat is bereikt?

Het doel is dat de in 2022 ontwikkelde missie en set aan Gouden waarden dagelijks doorleefd wordt op de werkvloer. En we zien dat de Gouden waarden steeds meer in het DNA van onze mensen zit. Ook nieuwe mensen komen de Gouden waarden overal tegen en herkennen dit. Dat is een mooie stap.

Dit referentiekader geeft elke keer richting aan het gedrag dat nodig is om ons dagelijkse werk te kunnen uitvoeren én vorm te geven aan de maatschappelijke opgaven waar we als gemeenten voor staan. Leiderschap is hierbij de hefboom door voorbeeld gedrag en begeleiden van het goede gesprek. Leidinggevenden en medewerkers zijn begeleid en ondersteund in hun verdere ontwikkeling.

Wat is gedaan?

- Ontwikkelen en uitvoeren van leiderschaptraject en leiderschapsontwikkeling. Directie, leidinggevenden en senioren dragen de missie en gouden waarden actief uit en tonen voorbeeldgedrag.
- Inzet team ontwikkeling: teamleden werken samen aan realiseren van ambities aan de hand van concrete doelstellingen aansluitend bij missie en gouden waarden.
- Faciliteren in de ontwikkeling persoonlijk leiderschap individuele medewerkers.
- Faciliteren bij het vertalen van de missie en kernwaarden naar ons dagelijkse werk (gedrag (hoe) en inhoud (wat)).

4.6.2.6 Inclusie en diversiteit

Wat is bereikt?

De doelstelling voor D&I in 2023 was het verder vergroten van de bewustwording rondom D&I. In dit kader zijn de trainingen onbewuste vooroordelen (algemeen) en onbewuste vooroordelen en leiderschap aangeboden. Ook in 2024 zal dat gebeuren. Het door ontwikkelen van inclusief werven heeft doorlopend aandacht en in 2023 heeft het accent gelegen bij het steeds inclusiever maken van de vacatureteksten. Dit geldt ook voor het inclusief communiceren. Teksten en documenten worden steeds meer beoordeeld op het B1 taalniveau en de bewustwording rondom inclusiever taalgebruik/ communicatie wordt hiermee steeds groter. Het concreet meten van D&I en het goede D&I gesprek zijn activiteiten die in 2023 niet haalbaar zijn gebleken en staan nu op de planning voor 2024.

Wat is gedaan?

- Vervolg inspiratiesessies; D&I cafe; storytelling door collega's (6x); Why van D&I op afdelingsniveau.
- Training onbewuste vooroordelen (iedereen).
- Training onbewuste vooroordelen en leiderschap (Leidinggevenden en senior medewerkers).
- Doorontwikkelen inclusief werven (ook organisatiebreed).
- Doorontwikkelen inclusief communiceren; Het goede D&I gesprek; hoe voer je een dialoog; meten van D&I neerzetten.

4.6.2.7 Passende inrichting

Wat is bereikt?

In 2023 is geïnvesteerd om de ambtelijke organisatie robuuster te maken. Over het algemeen zijn we als gemeente nog steeds in staat om de meeste vacatures in te vullen. Sinds 2021 is de organisatie dan ook met 32% gegroeid naar 670 fte eind 2023. Positief is ook dat vrijwel alle formatie vanuit het bestuursakkoord inmiddels is ingevuld, namelijk 91,5%. Het is formatie van vrijwel alle thema’s uit het bestuursakkoord. De bedrijfsvoering is ook meegegroeid met de groei van het primaire proces. De organisatie is robuuster gemaakt door het versterken van de financiele functie.

De inrichting van de organisatie is logischer ingericht door de overgang naar vier directies. Inrichting is hierdoor meer gericht op inhoud. Daarnaast is de organisatie aangepast door de komst van teamleiders in plaats van de coördinatoren. Teamleiders staan dichtbij de medewerkers en hebben straks leidinggevende bevoegdheden om hun rol goed in te vullen. Afdelingshoofden krijgen door deze wijziging meer ruimte om werkzaamheden uit te voeren waar zij nu vaak niet aan toe komen.

Verder zijn in 2023 de eerste stappen gezet in het professionaliseren van de inkoop via de Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein (RWO). De RWO werkt voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas en is in ieder geval tot en met 2024 binnen Gouda georganiseerd.

Wat is gedaan?

- Versterking van de organisatie door het aantrekken van nieuwe mensen. In 2023 zijn 106 nieuwe medewerkers gestart.
- De overgang naar vier directies; organisatie inrichting logischer en gericht op inhoud.
- Overgang van coördinatoren naar teamleiders.

- Sturen op het terugbrengen van de externe inhuur. Analyse van de afdelingen waar veel of structureel wordt ingehuurd. Inrichten van dashboard om beter te kunnen sturen op inhuur.

4.6.2.8 Rechtmatigheid

Wat is bereikt?

Over 2023 is het college in staat om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven op basis van nieuwe kaders en de bevindingen van uitgevoerde verbijzonderde interne controles (VIC's). Voor de verbijzonderde interne controles is in 2023 in overleg met de externe accountant een nieuwe aanpak ontwikkeld. De aanpak bestaat uit een stappenplan om per proces op de meest efficiënte manier de rechtmatigheid te onderzoeken. Verder zijn per proces de doelstellingen, risico's en beheersmaatregelen expliciet gemaakt. Daarmee is inzicht gecreëerd in de mogelijkheden om processen verder te verbeteren en de controlelast te verminderen.

Wat is gedaan?

- Plan van Aanpak vastgesteld ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording 2023..
- Workshops rechtmatigheid voor directie, college en auditcommissie georganiseerd.
- Kaders uitgewerkt en vastgesteld (normenkader, verantwoordingsgrens, verordeningen).
- Verbijzonderde interne controles uitgevoerd op 16 processen.
- Doelstellingen, risico's en beheersmaatregelen uitgewerkt voor tien processen.

4.6.3 Personeel

4.6.3.1 Bezetting

Op alle fronten is er na tijden van bezuiniging weer geïnvesteerd in de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie groeit. Over het algemeen zijn we als gemeente nog steeds in staat om de meeste vacatures in te vullen. De bezetting is het afgelopen jaar gestegen van 571 naar 670 FTE. Positief is ook dat vrijwel alle formatie vanuit het bestuursakkoord inmiddels is ingevuld, namelijk 91,5%. Het is formatie van vrijwel alle thema's uit het bestuursakkoord. De groei hangt verder samen met het robuuster maken van de Goudse organisatie.

Positief is ook de groei van het aantal medewerkers onder de 35 jaar van 22% naar 27%. Dit past in de ambitie van de gemeente Gouda om ook leerschool te zijn.

Omschrijving	31 december 2023	31 december 2022
Bezetting in fte	669,7	571,2
Bezetting in aantal medewerkers	733	627
Bezetting % man	37%	37%
Bezetting % vrouw	63%	63%
% medewerkers jonger dan 35 jaar	27%	22%
Ziekteverzuim %	5,40%	5,80%
% instroom	32%	29%
% uitstroom	12%	13%
% doorstroom	8%	8%

4.6.3.2 Loonkosten

In lijn met de doelstelling blijven de loonkosten 2023 (nagenoeg) binnen de begroting De loonkosten zijn hoger dan in 2022 door een stijging van het aantal medewerkers en de CAO-stijging."

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Loonkosten begroot (na wijziging)	56.670	43.867
Loonkosten realisatie	53.586	43.380
Saldo	**3.084**	**487**

**Ambtelijke loonkosten*

Inhuur derden

Het percentage inhuur is gedaald van 30% naar 29% in 2023. Met 29% is het percentage nog steeds hoog. Binnen het Ruimtelijk Domein blijft de arbeidsmarkt ingewikkeld en is de uitdaging om zelf goed personeel aan te trekken nog steeds groot. Dit maakt dat een aantal van de afdelingen binnen dit domein relatief meer inhuren dan gewenst. Ook zien we dat er op regionaal gebied taken zijn bijgekomen en in een aantal gevallen heeft dat voor een toename in inhuur gezorgd. Daarnaast is in 2023 de Regionale Werkorganisatie (RWO) opgericht waar ook relatief veel wordt ingehuurd. De gemeente streeft nog steeds naar een verdere afbouw van het % inhuur.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2022
Externe inhuur (in % totale loonkosten)	29%	30%
Kosten externe inhuur	22.265	18.753

4.6.4 Individuele fouten en onduidelijkheden rechtmatigheid

De jaarrekening 2023 bevat voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording van het college. In de kadernota 2023 is door de commissie BBV uiteengezet op welke wijze het college zich over rechtmatigheid dient te verantwoorden. Van belang is in ieder geval dat het aspect financiële rechtmatigheid kan worden uitgesplitst in negen criteria. Zes criteria worden afgedekt door het getrouwheidsaspect (oordeel externe accountant). De overige drie criteria komen terug in de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In de rechtmatigheidsverantwoording (zie § 6.8) licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd binnen de door de raad gestelde verantwoordingsgrens. De verantwoordingsgrens is 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en bedraagt € 7.872.000. In de paragraaf bedrijfsvoering geeft het college een toelichting op alle afwijkingen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. De rapportagegrens is door de raad vastgesteld op 5% van de verantwoordingsgrens en bedraagt € 394.000.

Begrotingscriterium

Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota 2023 van de commissie BBV en de notitie rechtmatigheidsverantwoording van de commissie BADO. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen en/of onderschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het binnen de organisatie aanwezige systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten en investeringsbudgetten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen en/of onderschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

In het boekjaar 2023 zijn de volgende begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd ten opzichte van de gewijzigde begroting:

- In 2023 bedragen de overschrijdingen van lasten op programmaniveau in totaal € 1.075.000. Dit betreffen de overschrijdingen van de lasten voor de programma's 1, 5 en 7. In de toelichting op de staat van baten en lasten en in het jaarverslag (programma's) is door het college een analyse van de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen opgenomen.
- Verder bedragen de niet-tijdig gemelde onderschrijdingen van lasten en over- en onderschrijdingen van baten in totaal € 4.511.000. Dit heeft betrekking op twee onderschrijdingen van lasten in programma 3 van in totaal € 3.637.000. Dit heeft te maken met het ontbreken van een tijdige analyse van de (tussentijdse) besteding van lasten van projecten als gevolg van ziekte van een medewerker. Bij deze projecten is sprake van vertraging, waardoor ze later worden opgeleverd. De gereserveerde budgetten schuiven daardoor ook in de tijd mee. Daarnaast heeft dit betrekking op een overschrijding van baten in programma 8 van in totaal € 874.000. Dit heeft te maken met hoger dan verwachte parkeeropbrengsten.

Om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen zullen de budgetgesprekken tussen budgethouders en financieel adviseurs zich nog scherper richten op vroegtijdige signalering en verantwoording van (geprognosticeerde) begrotingsafwijkingen.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen. De eisen zijn afkomstig uit externe wet- en regelgeving, raadsbesluiten en verordeningen.

Uit de controle op het naleven van de EU-aanbestedingsregels zijn opdrachten aan twee leveranciers geïdentificeerd die voor een deel onrechtmatig waren voor een bedrag van in totaal € 789.000. De opdrachten aan één leverancier met een waarde van € 545.000 overschrijden de rapportagegrens. Het betreffen onderhandse gunningen die aanvankelijk vanwege de raming van het bedrag en spoed legitiem waren, maar later alsnog aanbesteed hadden moeten worden.

Er zijn drie maatregelen getroffen om dergelijke onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen:

1. Een aanpassing in het inkoopproces. Waar eerst alleen een bedrag voor de raming opgegeven diende te worden, wordt in de toekomst gevraagd dit bedrag expliciet te onderbouwen.
2. Door het halfjaarlijks uitvoeren van de spendanalyse wordt eerder gesignaleerd dat de aanbestedingsdrempel mogelijk wordt overschreden en kan eerder ingegrepen worden.
3. Door het organiseren van cursussen wordt de inkoopvolwassenheid van de gehele organisatie vergroot.

Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het

doel en de strekking daarvan. In de organisatie zijn maatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen en op te sporen. Er zijn in 2023 geen rechtmatigheidsafwijkingen boven de rapportagegrens geconstateerd.

Conclusie
Het totaal aan geconstateerde afwijkingen bedraagt € 6.375.000 en blijft daarmee onder de door de raad gestelde grens van 2% zijnde afgerond € 7.872.000, daarom zijn er geen onrechtmatigheden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

4.7 Verbonden partijen

4.7.1 Inleiding

Algemeen

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Verbonden partijen bestaan uit deelnemingen door de gemeente in gemeenschappelijke regelingen, N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen, Publiek Private Samenwerkingsconstructies etc. .

Verbonden partijen voeren taken uit met een groot politiek belang en ze leveren hierbij een belangrijke bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Het deelnemen in Verbonden partijen levert de gemeente Gouda , naast voordelen ook financiële en bestuurlijke risico's op. Het is noodzaak om zicht te hebben op deze risico's die immers de realisatie van de doelstellingen binnen de gestelde financiële kaders kunnen belemmeren. De paragraaf Verbonden partijen, in de programmabegroting en in de programmarekening, is een belangrijk instrument voor de gemeente Gouda om proactief te sturen op Verbonden partijen.

Ontwikkelingen 2023

Wijziging WGR;

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden in relatie tot gemeenschappelijke regelingen te versterken.

Een aantal wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden. Een ander deel moet binnen twee jaar na inwerkingtreding (uiterlijk 1 juli 2024) geïmplementeerd worden in alle gemeenschappelijke regelingen. Op dit moment zijn 2 gemeenschappelijke regeling formeel aangepast en zijn 7gemeenschappelijke regeling in de besluitvormende fase. De verwachting is dat alle gemeenschappelijke regelingen voor de gestelde datum zijn aangepast

4.7.2 Gemeenschappelijke regelingen

4.7.2.1 Regio Midden Holland (RMH)

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.regiomiddenholland.nl
Programma:	7. Bestuur en organisatie
Taakveld:	0.1 Bestuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20% (Ieder AB lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Regionale beleidsvorming en strategische belangenbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad zijn benoemd.
Ontwikkelingen 2023	In 2023 is een onderzoek verschenen van Berenschot en de Rijksuniversiteit Groningen naar het Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem (BRE) van Regio Midden-Holland. Dit vergelijkende onderzoek richt zich op factoren die bijdragen aan het realiseren van publieke waarde in de regio. Enkele belangrijke uitkomsten zijn dat: • de regio er op het gebied van de brede welvaart goed voor staat, ook in vergelijking met andere regio's. • de netwerksamenwerking de afgelopen jaren positieve resultaten heeft behaald in de vorm van beleidsplannen en visies (creatie van indirecte publieke waarde). Dit heeft tot vertrouwen in de regio geleid en tot een samenwerking waarvoor de randvoorwaarden op orde zijn. Op basis van de inhoudelijke opgaven, georganiseerde randvoorwaarden en het draagvlak voor samenwerking is het volgens de onderzoekers een goed moment om aanvullende capaciteit in te zetten op meer samenwerking in de regio om tot uitvoering te komen en concrete resultaten te behalen. De deelnemende gemeenten hebben in 2023 het gesprek hierover opgestart.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	204
Risico's	Het uitblijven van aanvullende capaciteit kan gevolgen hebben voor de uitvoering van regionale plannen.

4.7.2.2 Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.odmh.nl
Programma(s)	2. Energie en klimaat 3; Wonen en leefomgeving
Taakveld	7.4 Milieubeheer; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	GR
Deelnemerspercentage	17,0% (Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem)
Doel en openbaar belang	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen, waarvan 1 lid zitting heeft in het DB.
Ontwikkelingen 2023	Milieu De ODMH heeft in 2023 de taken uitgevoerd die in het jaarprogramma milieu 2023 zijn afgesproken. Een deel van de taken is vraaggestuurd, zoals werkzaamheden rond bouwinitiatieven en projecten in de openbare ruimte. Daardoor is er een beperkte overschrijding van het aantal uren voor het jaarprogramma milieu. De hiermee samenhangende kosten zijn gedekt binnen bestaande budgetten. BWT De ODMH heeft uitvoering gegeven aan de BWT-taken zoals deze waren vastgelegd in het Jaarprogramma 2023. De geleverde inspanningsuren ten opzichte van het jaarprogramma is 101%. Daarmee valt dit binnen het percentage van +/- 2%, waardoor er geen eindafrekening plaats heeft gevonden. Omdat een aantal bouwprojecten in december 2023 vergund is, is er sprake van hogere legesinkomsten ten opzichte van de begroting.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	248
Risico's	Er hebben geen afwijkingen plaatsgevonden ten opzichte van de in de begroting 2023 ingebouwde risico’s

4.7.2.3 Groenalliantie Midden Holland en omstreken (GA)

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
Vestigingsplaats	Schiedam
Website	https://www.groenalliantiemiddenholland.nl/
Programma(s)	1.Economie en onderwijs; 2 Energie en klimaat; 5.Cultuur, sport en recreatie;
Taakveld	3.4 Economische promotie; 7.4 Milieubeheer; 5.1 Sportbeleid en activering
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20%; 5 deelnemende gemeenten met elk 2 AB-leden; ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen. In het DB 1 lid. In de gebiedsadviescommissies zitten 2 raadsleden.
Ontwikkelingen 2023	Het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 gaat vergezeld van een meerjarige investeringsagenda. In 2023 zijn verschillende projecten uit de Investeringsagenda 2021-2025 gestart of uitgevoerd in de Groenalliantie gebieden in en rondom Gouda. Zo is het handelingskader klimaat opgesteld en een Toekomstperspectief voor de Oostpolder. Deze wordt momenteel verder uitgewerkt naar concrete maatregelen. Ook in 2023 was een duurzame balans tussen natuur en recreatie uitgangspunt in alle activiteiten van de Groenalliantie.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	703
Risico's	Uittreden provincie Zuid-Holland: De afspraken met de provincie over haar uittreedvergoeding borgen de continuïteit van de huidige exploitatie van Groenalliantie tot en met 2025. De periode na 2025 vraagt om meer keuzes en maatregelen. Er worden momenteel onderhandelingen gevoerd op ambtelijk en bestuurlijk niveau over de hoogte van de provinciale bijdrage na 2025. De deelnemende gemeenten worden hierover geïnformeerd wanneer hier duidelijkheid over is. Vooralsnog is dit een risico voor de deelnemende gemeentes.

4.7.2.4 Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland
Vestigingsplaats:	Gouda
Website:	www.samh.nl
Programma(s):	5. Cultuur sport en recreatie
Taalveld(en):	5.5 Cultureel erfgoed
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	SAMH bewaart, conform de Archiefwet, de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Ontwikkelingen 2023:	Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in 2023 was de aanschaf van een e-depot: een digitaal depot voor het beheren, bewaren en beschikbaar stellen van digitale archieven. Er werden afspraken gemaakt met de aangesloten gemeenten en de ODMH om het e-depot zo goed en gestroomlijnd mogelijk in te kunnen richten. Daarnaast voerde het streekarchief met de gemeenten en de ODMH pilots uit (videotulen en omgevingsvergunningen), die doorlopen in 2024. Van de gemeente Gouda kon het secretariearchief over de periode 1989-2004 na bewerking worden overgebracht naar het streekarchief, en er is een begin gemaakt om ook het secretariearchief over de periode 2005-2011 te bewerken voor overdracht. Daarnaast is het uitgebreide tekeningenarchief van de Dienst Openbare Werken van Gouda gescand en digitaal beschikbaar gemaakt. De gemeente Gouda sloot aan bij het Herdenkingsjaar Slavernijverleden (1 juli 2023 - 1 juli 2024) en gaf het streekarchief de opdracht een verkennend onderzoek te laten uitvoeren naar het koloniaal en slavernijverleden van de stad. Dit resulteert in 2024 in een bundel. Het streekarchief ontving daarnaast bijdragen voor de projecten Tijdmachine en Slavernijverleden, en publiceerde daar incidenteel over.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	25
Risico's:	Voor het slagen van de pilots van het e-depot is het belangrijk dat er goede afspraken worden gemaakt over aanlevering en beheer van digitaal archief, en dat de overdracht vanuit de bronapplicaties technisch mogelijk is Daarom worden de pilots uitgevoerd in nauw overleg met de aangesloten gemeenten en de ODMH, en worden ook de leveranciers van bronapplicaties bij de pilots betrokken

4.7.2.5 Promen

Naam verbonden partij	Promen
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.promen.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein,
Taakveld	6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie
Aard	GR
Deelnemerspercentage	0,36
Doel en openbaar belang	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het DB en AB zit een collegelid dat door het college is aangewezen.
Ontwikkelingen 2023	Promen is in transitie. De uitstroom van de steeds ouder wordende Wsw-doelgroep stijgt. De nieuwe instroom vanuit de Participatiewet heeft een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Eind 2023 is hiervoor het Talentenplein geopend
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	76
Risico's	De onzekerheden en risico’s in de omzetten, loon- en overige bedrijfskosten nemen toe. Ook de trend van de voortdurende prijsstijgingen van de afgelopen jaren lijkt zich nog niet te keren. Om deze loon- en prijsstijgingen zoveel als mogelijk op te kunnen vangen zoekt Promen voortdurend naar nieuwe mogelijkheden om de omzet verder te optimaliseren.

4.7.2.6 Grondbank RZG Zuidplas

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
Vestigingsplaats:	Den Haag
Website:	www. ontwikkelingzuidplaspolder.nl
Programma(s):	3. Wonen en leefomgeving
Taalveld(en):	8.3 Wonen en bouwen
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	6% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	In 2011 heeft de Grondbank een gewijzigde opdracht gekregen en functioneert primair als beheer- en gronduitgiftebedrijf. Momenteel bezit de Grondbank ca. 300 ha aan gronden en deze zijn bijna allemaal gelegen in de Zuidplaspolder binnen de gemeente Zuidplas. Haar belangrijkste doelstelling is om de in eigendom zijnde gronden te verkopen in het kader van de gewenste en vastgestelde Zuidplaspolderontwikkelingen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB-lid.
Ontwikkelingen 2023:	In 2021 is een koopovereenkomst gesloten tussen de Grondbank en de gemeente Zuidplas, strekkende tot de overdracht van haar bezit aan Zuidplas voor de ontwikkeling van het vijfde dorp, waarmee de grondbank per 31-12-2024 zou worden opgeheven. Sindsdien zijn de economische omstandigheden, zoals de renteontwikkeling, sterk gewijzigd, hetgeen een ongunstig effect heeft op de grondexploitatie van het plangebied. Dat maakt dat Zuidplas niet zonder meer invulling kan en wil geven aan de op haar rustende afnameverplichting en een beroep doet op de uit de koopovereenkomst voortvloeiende ontbindingsmogelijkheid van de koopovereenkomst. Dat betekent dat de Grondbank, anders dan eerder aangenomen, niet tot liquidatie kan overgaan per 1 januari 2025. De Grondbank bereidt een voorstel voor de gemeenschappelijke regeling te verlengen voor een periode van 10 jaar of zoveel eerder als de gronden zijn uitgenomen.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	n.n.b.
Risico's:	Gouda draagt daarvan het risico tot maximaal het deelnemerspercentage van 6%. Het is voor Gouda van belang om haar invloed te houden op deze ontwikkeling en blijft streven naar een minimaal kostenneutrale grondexploitatie om te voorkomen dat de Grondbank wordt geconfronteerd met een eventueel tekort, dat voor rekening en risico komt van de betrokken deelnemers.

4.7.2.7 Hecht

Naam verbonden partij	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.rdog.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein; 6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen (4) gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Hecht (voorheen Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg RDOG) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners in onze regio. Alles wat Hecht doet, moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het leven in de regio, tot meer positief ervaren gezondheid, tot meer veiligheid en tot meer kansen. Dit is wat Hecht bijdraagt aan de regio Hollands Midden. De coronacrisis laat het belang van een moderne en wendbare gezondheidsdienst zien. De organisatie heeft de afgelopen jaren bewezen te kunnen inspelen op snel veranderende omstandigheden. In de Hollands Midden zijn de gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheid samengebracht. Dit resulteert in één organisatie met meer dan 1.000 medewerkers die vanuit verschillende expertises samen met elkaar en met andere spelers in de keten werken aan gezondheid, veiligheid en kansen voor iedereen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het algemeen bestuur zit een lid dat door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college. Gebruikelijk is dat een collegelid uit Gouda (centrumgemeente) ook lid van het dagelijks bestuur.
Ontwikkelingen 2023	De reguliere werkzaamheden van Hecht zijn in 2023 onverminderd doorgegaan. Naast de reguliere werkzaamheden is Hecht sinds begin 2022 betrokken bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Hecht leverde ook in 2023 hiervoor jeugdgezondheidszorg (intake, consulten, Rijksvaccinatieprogramma) en op aanvraag andere diensten. Deze vangnetfunctie is in 2023 verlengd naar de reguliere asielzoekers wegens druk bij het COA. Binnen de organisatie Hecht speelde in 2023 een aantal belangrijke veranderingen en projecten met een grote impact op de gehele organisatie. Deze veranderingen en projecten komen voort uit het programma Hecht24 en dragen bij aan het behalen van de afgesproken doelen.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	-3.919

Naam verbonden partij	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Risico's	Financieel blijft de druk bij Hecht erg groot. De landelijke loon- en prijsstijgingen, alsmede de krapte op de arbeidsmarkt, maakt dat de kosten sneller stijgen dan de opbrengsten. Hecht heeft maatregelen geïmplementeerd om de materiële exploitatiekosten binnen de begrotingen van 2022 en 2023 op te lossen. Voor de effecten van de nieuwe cao, die in april 2023 is vastgesteld, is een begrotingswijziging 2023 ingediend. Het algemeen bestuur heeft deze begrotingswijziging in december 2023 afgekeurd, op basis van de ingediende zienswijzen. Hecht is niet in staat deze kosten zelf op te vangen. Dit zal leiden tot een tekort in 2023 en 2024.

4.7.2.8 Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM)

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.vrhm.nl
Programma(s)	6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	1.1 Crisisbeheer & Brandweer
Aard	GR
Deelnemerspercentage	9,3 % Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen 2023	Aanpassing in beleid en uitvoering naar aanleiding van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is nog gaande. Zo zal de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) binnen de veiligheidsregio worden ingebed en zijn er stappen gezet om de kolom Bevolkingszorg wettelijk (steviger) te verankeren, onder andere door het benoemen van sleutelfuncties en wettelijk vastleggen van opleidingen voor deze functies. Het onderwerp 'digitale ontwrichting' is verder uitgewerkt door opname van 'digitale ontwrichting' in het Regionale Risicoprofiel en het maken van een informatiekaart betreffende dit onderwerp. 'Digitale ontwrichting' is tevens opgenomen als thema voor oefeningen binnen de Veiligheidsregio. Behalve bovengenoemde kan voor wat betreft de doorontwikkeling van de taak Bevolkingszorg nog worden aangegeven dat er samenwerking is gezocht tussen de verschillende clusters waaruit de veiligheidsregio is opgebouwd door het instellen van regionaal piket ten behoeve van communicatie en informatie. Het verbeteren van de informatiebeveiliging is als prioriteit opgepakt en zal als project nog een aantal jaren op de agenda blijven. Het Regionaal Beleidsplan 2024 -2027 is opgesteld.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	935
Risico's	Er heeft geen herprioritering van beleidsvoornemens/werkzaamheden plaatsgevonden

4.7.2.9 Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Vestigingsplaats:	Leiden
Website:	www. bsgr.nl
Programma(s):	1 economie, werk en onderwijs ; 2.Energie en klimaat; 3 wonen en leefomgeving; 4. Sociaal Domein ; 5 cultuur, sport en recreatie; 6 leefbaarheid en veiligheid; 7 bestuur en organisatie 8. Financiering en Dekkingsmiddelen
Taakveld(en):	3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgelden) 3.4 economische promotie (toeristenbelasting) 7.2 riolering (rioolheffing) 7.3 Afval (reinigingsheffingen) 7.4 Milieubeheer (milieuleges) 2.1. Verkeer en vervoer (leges kabels en leidingen) 8.3 wonen en bouwen (leges omgevingsvergunning/VFLO 2.3 recreatieve havens (haven- en liggelden) ; 1,2 openbare orde en veiligheid (leges bijzondere wetten) 0.2 burgerzaken (leges div) 0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet woningen; 0.64 Belastingen overig (hondenbelasting, precariobelasting)
Aard:	GR

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Deelnemerspercentage:	9,84% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar
Doel en openbaar belang:	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de uitvoering van de heffing en invordering van lokale belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) .
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.
Ontwikkelingen 2023:	Alle grote kohieren voor 2023 zijn conform planning opgelegd. De totale bruto oplegging van de BSGR in 2023 bedroeg € 602 miljoen tegen 561 miljoen in 2021. De stijging wordt verklaard door hogere tarieven en areaaluitbreiding. Het jaar 2023 kenmerkt zich door de forse toename van WOZ-bezwaren. In totaal heeft de BSGR ca. 2,2 maal zoveel WOZ-bezwaren ontvangen. Namelijk 22.364 in 2023 tegen 9.770 in 2022. Daarnaast is het aantal gegronde bezwaren in 2023 weer toegenomen waar in 2022 nog sprake was van een daling
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	665
Risico's:	De BSGR is een uitvoeringsorganisatie. Op grond van de Gemeenschappelijke regeling van de BSGR zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers moeten zelf maatregelen treffen om eventuele risico’s af te dekken. De toename van het aantal ingediende en gegronde bezwaren leidt tot een toename van de proceskostenvergoeding voor 2023. Op 19 december 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het Belastingplan 2024 waaronder de wijziging van proceskostenvergoeding. Wat de gevolgen hiervan zijn op het aantal ontvangen bezwaarschriften zal vanaf 2024 blijken. Dit zal actief gemonitord worden.

4.7.3 Vennootschappen en coöperaties

4.7.3.1 SPORT.GOUDA B.V.

Naam verbonden partij	B.V. Sport.Gouda
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.sportpuntgouda.nl
Programma(s)	5. Cultuur, Sport en Recreatie
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties
Aard	BV
Deelnemerspercentage	100% stemrecht als aandeelhouder
Doel en openbaar belang	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en advies & consult.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten.
Ontwikkelingen 2023	In 2023 heeft SPORT•GOUDA net als andere jaren gemeentelijke gymzalen, sportzalen, sporthallen en het zwembad geëxploiteerd. Naast alle overige reguliere werkzaamheden op het gebied van verenigingsondersteuning, sportstimulering en Gouda Goed Bezig, realiseerde SPORT•GOUDA een aantal renovaties op de buitensportparken. Een kunstgrasveld op sportpark sv DONK werd gerenoveerd en alle nog conventionele sportveldverlichting die in beheer van SPORT•GOUDA is, werd vervangen door ledverlichting. Per 1 januari 2023 stapte SPORT•GOUDA over op een andere CAO.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	-121
Risico's	Vanwege het gestegen prijspeil en de daarbij achterblijvende indexering van de DVO, sluit SPORT•GOUDA het boekjaar 2023 af met een tekort van ruim een ton. Voor 2024 voert de gemeente overigens een inhaalslag door op het DVO-bedrag. Daar staat tegenover dat met het per einde 2023 geëindigde energiecontract van SPORT•GOUDA, de energielasten vanaf 2024 flink hoger uitvallen.

4.7.3.2 Cyclus N.V.

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.cyclusnv.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	NV
Deelnemerspercentage	Stemrecht als aandeelhouder 23,5 %
Doel en openbaar belang	Advisering en uitvoering afvalbeheer (inzameling, verwerking), reiniging en gladheidsbestrijding. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In de AVA vertegenwoordigd een collegelid (portefeuillehouder financiën) de belangen van Gouda als aandeelhouder. Voor de afgenomen diensten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten en is de gemeente opdrachtgever.
Ontwikkelingen 2023	- Nieuwe CAO Geo vastgesteld - Wijziging in de gladheidsbestrijdingsroutes - Start projectontwikkeling voor demontagebedrijf - Nieuwe commissaris gestart
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	n.n.b.
Risico's	- Verwerking lachgascilinders - Wijziging in wet- en regelgeving door nieuw kabinet en Europese verkiezingen

4.7.3.3 Oasen N.V.

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.oasen.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid.
Ontwikkelingen 2023	In algemene zin is geïnvesteerd in veiligheid zowel op het gebied van drinkwaterkwaliteit als op het gebied van de continuïteit van de drinkwatervoorziening.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	2.549
Risico's	Vertrouwen in drinkwater Het vertrouwen in de veiligheid van Nederlands drinkwater en de drinkwaterbedrijven is heel hoog. Door ontwikkelingen kan dat negatief beïnvloed worden. Dit kan zowel betrekking hebben op de leveringszekerheid als de drinkwaterkwaliteit. Kwaliteit bronnen voor drinkwater Door het toenemend ruimtebeslag op de ondergrond, door lozingen van (nieuwe) industriële stoffen en door klimaatver andering komt de kwaliteit van onze bronnen onder druk te staan. Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel Door schaarste op de arbeidsmarkt en onvoldoende aandacht voor het behouden van gekwalificeerd personeel, kunnen er personeelstekorten ontstaan. Meer informatie: www.oasen.nl

4.7.3.4 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.BNG.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.5 Treasury
Aard	NV
Deelnemerspercentage	0,15%. Er is stemrecht via de aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Ontwikkelingen 2023	De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen BNG à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan de BNG.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	254.000
Risico's	De betrokkenheid van de BNG bij de doelstellingen van het programma Algemenedekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. Voor 2023 en verder wordt uitgegaan van een jaarlijkse dividend uitkering van € 150.000 Meer informatie: www.bngbank.nl

4.7.3.5 Coöperatie ParkeerService U.A.

Naam verbonden partij	Coöperatieve Parkeerservice u.a.
Vestigingsplaats	-
Website	www. Parkeerservice.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	2.2 Parkeren
Aard	Coöperatie
Deelnemerspercentage	0,0625
Doel en openbaar belang	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).
Ontwikkelingen 2023	In 2023 is de website gouda.parkeerservice.nl vernieuwd waardoor hij voor iedereen beter te gebruiken is. Ook kwam eind 2023 een verbeterde versie van de app Parkstart voor vergunninghouders in Gouda beschikbaar. Deze is duidelijker en vriendelijker in het dagelijks gebruik. Verder is eind 2023 de beveiliging van de beheerdersloge in de Stationsgarage verbeterd naar aanleiding van een inbraak. Een verdere verbetering van de toegankelijkheid en beveiliging wordt afgestemd met de uitbreidingswerkzaamheden. Parkeerservice heeft in 2023 enkele uitvoerende taken van de gemeente overgenomen, zoals het contractbeheer van de parkeerautomaten. Ook andere leden van de coöperatie hebben in 2023 meer werk bij Parkeerservice ondergebracht Voor ParkeerService betekent dit een stabielere basis doordat leden meer bij ParkeerService uitbesteden.
Resultaat 2023 (bedragen * € 1.000)	121
Risico's	Zowel de risico’s als de beheersmaatregelen staan beschreven bij de ontwikkelingen: inbraak en mutatie van het aantal leden van de coöperatie

4.7.4 Lijst verbonden partijen, balansgegevens en bijdragen

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2023	Eigen vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 1-1-2023	Vreemd vermogen 31-12-2023
Regio Midden Holland	540	617	586	571
Omgevingsdienst Midden-Holland	2.280	2.045	9.875	10.462
Groenalliantie	10.722	11.306	2.375	2.428
Streekarchief Midden-Holland	295	301	275	336
Promen	3.269	2.422	8.049	8.588
RZG Zuidplas Grondbank	0	nnb	94.307	nnb
Hecht	5.889	631	33.822	38.323
Veiligheidsregio Hollands Midden	5.659	6.422	67.394	79.547
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	781	1.446	16.205	11.197

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2023	Eigen vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 1-1-2023	Vreemd vermogen 31-12-2023
Sport.Gouda	1.190	1.069	4.533	6.337
N.V. BNG	4.615	4.721	107.459	110.819
Oasen N.V.	125.600	128.149	221.955	244.640
Cyclus N.V.	10.568	nnb	22.916	nnb
Coöperatie ParkeerService U.A.	2.216	2.025	3.637	5.505

Voor Oasen N.V. en de BNG wordt geen jaarlijkse bijdrage betaald. Toelichting op substantiële verschillen komt bij de betreffende programma's aan de orde.

In onderstaande tabel zijn alleen de verbonden partijen vermeld waaraan in 2023 een financiële bijdrage is verstrekt. De financiële bijdrage aan de verbonden partijen BNG en Oasen was in 2023 nihil.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023(basis)	Bijdrage Totaal	Bijdrage t.o.v. Totaal	Begroting 2023(na wijzigingen)	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Regio Midden Holland	134	439	31%	134	134	129
Omgevingsdienst Midden-Holland	3.812	20.726	18%	4.062	4.060	3.775
Groenalliantie	558	1.706	33%	558	558	542
Streekarchief Midden-Holland	623	1.732	36%	623	623	512
Promen	9.267	24.760	37%	9.267	8.795	9.373
RZG Zuidplas Grondbank	0	0	0%	0	0	0
Hecht	4.773	52.793	9%	4.773	4.650	4.615
Veiligheidsregio Hollands Midden	4.977	53.585	9%	4.977	4.977	4.819
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	1.373	13.955	10%	1.521	1.521	1.359
Totaal gemeenschappelijke regelingen	**25.517**	**169.696**	**15%**	**25.915**	**25.318**	**25.124**

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting (basis) 2023	Begroting (na wijzigingen) 2023	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Sport.Gouda B.V.	5.508	5.508	5.508	5.718
Cyclus N.V.	5.917	5.917	5.917	n.n.b
Coöperatie ParkeerService U.A.	942	942	947	n.n.b
Totaal vennootschappen en coöperaties	**12.367**	**12.367**	**12.372**	**5.718**

4.8 Grondbeleid

4.8.1 Inleiding

Voor het werken met grondexploitaties zijn regels opgenomen in het gemeentelijk grondbeleid en artikel 16 van het BBV. Aan de hand van deze regels wordt in deze paragraaf verslag gedaan van het grondbeleid in het algemeen en de resultaten binnen grondexploitaties in het bijzonder.

4.8.2 Grip op de grondexploitaties

Eind 2023 is de nieuwe nota grondbeleid vastgesteld. De gemeente kiest bij bouwprojecten voor een actievere aanpak. De gemeente Gouda doet dit al enige jaren via de projecten Westergouwe en Spoorzone. Hiermee realiseert de gemeente belangrijke beleidsdoelen op het gebied van wonen, werkgelegenheid, klimaat / vergroening en bereikbaarheid.

Voor toekomstige ontwikkellocaties gaat de gemeente het gesprek aan met eigenaren. De gemeente verkent daarbij samen met marktpartijen de mogelijkheden en probeert daarbij belemmeringen weg te nemen. Waar nodig wordt 'zelf-doen' niet uitgesloten: het realiseren van de diverse beleidsdoelen is belangrijk en vraagt een actievere grondpolitiek. Daarvoor kunnen op termijn nieuwe grondexploitaties geopend worden.

De gemeente maakt de risico's binnen de grondexploitaties beheersbaar. Dit doet de gemeente door realistisch te ramen in de grondexploitaties, door optimalisaties door te voeren in plannen en door contractafspraken te maken met marktpartijen. Als het nodig is, neemt de gemeente tijdig haar verliezen en worden voorzieningen gevormd. Doordat de projecten worden opgeknipt in fases met korte looptijden, kunnen nauwkeurige berekeningen worden gemaakt en kan sneller worden ingespeeld op marktontwikkelingen.

De gemeente overlegt met de accountant over de economische vooruitzichten voor de grondexploitaties. Voor de kosten en opbrengsten worden indexen bepaald. De gehanteerde indexen zijn door de accountant goedgekeurd. Een onafhankelijk bureau controleert ieder jaar de berekeningen van de grondexploitaties. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van de berekeningen groter en worden de financiële risico's kleiner.

Er zijn in 2023 geen nieuwe grondexploitaties geopend.

4.8.3 Financieel resultaat

De gemeente heeft twee actieve grondexploitaties. De rapportage Meerjaren Perspectief Grondexploitaties bevat actuele informatie over deze projecten. Hieronder wordt ingegaan op de grootste veranderingen binnen de grondexploitaties.

Westergouwe
In 2023 is gewerkt aan de planvoorbereiding voor de volgende fase van Westergouwe, deelgebied III.b waar vanaf 2025 ongeveer 450 woningen gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd vordert de realisatie van woningen in Westergouwe III. In 2024 start de bouw van het eerste voorzieningencluster Westergouwe waarmee het integraal kindcentrum met sportfaciliteiten gerealiseerd wordt, krijgt de gemeenteraad het bestemmingsplan Westergouwe III.b ter besluitvorming aangeboden en wordt de planvoorbereiding voor Westergouwe IV opgestart.

Spoorzone
De grondexploitatie Spoorzone is in 2005 geopend om woningbouw, bedrijvigheid en onderwijs te realiseren langs de Burgemeester Jamessingel. Op het kavel tussen Rabobank en Cinema Gouda realiseert een woningcorporatie een bouwproject met 100% sociale huur. Op het kavel tussen Cinema en Huis van de Stad zijn plannen voor een hotel met woningen in voorbereiding.

Resultaat
Binnen de grondexploitatieberekeningen zijn diverse wijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen hebben echter geen effect op de benodigde voorzieningen. De totale voorziening voor nadelige grondexploitaties per 31-12-2023 blijft ongewijzigd en bedraagt € 2,62 miljoen. Vanwege de vertrouwelijkheid wordt alleen het totaalbedrag van de voorzieningen voor grondexploitaties vermeld.
Bij het openen van de grondexploitatie Westergouwe-Overig heeft de gemeenteraad besloten dat voor Westergouwe-Overig een sluitende grondexploitatie als uitgangspunt wordt vastgesteld. De daarbij, gedurende de looptijd van de grondexploitaite, ontstane financiële ruimte zal worden ingezet voor de realisatie van 33% sociale huurwoningen op eigen grond.

Het beeld voor 2023 is:

Voorziening per 31-12-2022	Mutaties voorziening in 2023	Voorziening per 31-12-2023
€ 2,62 miljoen	0	€ 2,62 miljoen

4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet is de vervanger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

De wet regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De wet beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie openbaar te maken en beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken. Daartoe legt de Woo aan bestuursorganen diverse verplichtingen op.
In de Woo is voorgeschreven, dat bestuursorganen in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering van de Wet open overheid, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Zo wordt een impuls gegeven aan het bevorderen van de openheid door overheden.
Deze paragraaf bevat de invulling van deze verplichting. Vermeld is, hoe de gemeente in 2023 de verplichtingen van de wet heeft vormgegeven. De invoering van de wet maakt onderdeel uit van het programma Slim snel en digitaal (voorheen Geheugen van Gouda).

2023 Stond in het teken van (1) het bepalen van bepalen van de impact van de Woo, (2) het vaststellen van het ambitieniveau, (3) het opstellen van een implementatieplan, (4) het starten van de technische realisatie en (5) de aanbesteding van een e-depot.

1. Na een gemeentebreed onderzoek is in april 2023 is de impactanalyse Wet open overheid vastgesteld. Daarin is opgenomen, vanuit welke processen er informatie openbaar moet worden gemaakt en welke afdelingen hierin een rol zullen spelen.
2. De bestuursorganen van de gemeente hebben het ambitieniveau op ‘basis’ vastgesteld. Dit houdt in, dat de informatiecategorieën in lijn met de fasering van de Wet open overheid openbaar worden gemaakt.
3. Vervolgens is het implementatieplan Wet open overheid gemeente Gouda opgeleverd. Hierin zijn de uitgangssituatie en de gewenste situatie in kaart gebracht. Op dit moment heeft de Woo nog geen verplichtingen aan bestuursorganen opgelegd om bepaalde categorieën van informatie openbaar gaan maken, zoals bijvoorbeeld bestuursstukken, Woo-verzoeken, adviezen van adviescolleges en convenanten. De verwachting is, dat deze verplichting vanaf 1 januari 2025 in fasen, voor een bepaald aantal informatiecategorieën zal worden ingevoerd, en op een of meer latere momenten voor de overige informatiecategorieën. Daarom is besloten om eerst de technische randvoorwaarden te realiseren.
4. Eind 2023 is opdracht gegeven voor de aanschaf van een gemeentelijk publicatieplatform. Immers in juni 2023 is duidelijk geworden dat de gemeenten zelf een publicatieomgeving moeten aanschaffen, in plaats van de realisatie van één landelijk platform (PLOOI). PLOOI is landelijk vervangen door een de Woo-index. De gemeente Gouda heeft de Woo-index zover mogelijk ingevuld: https://organisaties.overheid.nl/woo/28975/Gemeente_Gouda. De Woo-index verwijst naar de Goudse bronnen zoals bestuurlijke informatie (iBabs) en het nieuwe gemeentelijk publicatieplatform.
5. De Woo vereist het op orde brengen van de informatiehuishouding. Een gemeente die haar informatiehuishouding op orde heeft, weet welke documenten ze heeft en kan die vinden. Daarbij is er een gecontroleerd proces waarmee documenten na de voorgeschreven bewaartermijn vernietigd worden of gereed zijn om te worden overgedragen aan een archiefbewaarplaats. In het kader van het laatste heeft het streekarchief Midden-Holland, samen met de gemeente Gouda, in 2023 een digitale archiefbewaarplaats, het e-depot, aanbesteed.

Woo-verzoeken
Verzoeken om openbaarmaking worden behandeld op grond van de Woo. Het Woo-team ondersteunt de afdelingen bij het afhandelen van Woo-verzoeken en bevordert, dat er tijdig, binnen vier weken, een beslissing op een Woo-verzoek wordt genomen.

5 Jaarrekening

5.1 Inleiding

Het overzicht van baten en lasten vormt samen met de balans, de toelichting waaronder de rechtmatigheidsverantwoording, het taakveldenoverzicht en de SiSa-bijlage de jaarrekening. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole.

Het overzicht van baten en lasten biedt inzicht in het financiële eindresultaat van het verslagjaar met een analyse en een toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting. De financiële positie van de gemeente bij de aanvang en het einde van het verslagjaar kan uit de balans worden afgelezen. Het overzicht met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld is voor de vergelijkbaarheid meerjarig weergegeven. In de SiSa-bijlage wordt verantwoording afgelegd over de zogenaamde specifieke uitkeringen.

De grondslag voor deze jaarrekening als onderdeel van de jaarstukken ligt in hoofdstuk IV, artikelen 24 tot en met 58a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Benadrukt wordt dat alle vergelijkingen, voor zover niet anders gemeld, worden gemaakt met de begroting 2023 na wijzigingen.

5.2 Overzicht van baten en lasten

Aanvankelijk was het saldo van de begroting 2023, zoals door de raad vastgesteld in het najaar van 2022, € 239.000 positief. In de loop van het jaar heeft de raad twee bestuursrapportages vastgesteld en zijn diverse raadsbesluiten genomen met financiële gevolgen. Na verwerking van deze besluiten in 2023 bedroeg het verwachte resultaat € 5.416.000 negatief. Uiteindelijk sluit de jaarrekening 2023 met een positief resultaat van € 11.119.000. Zie de navolgende overzichten.

Van elk programma en van de algemene dekkingsmiddelen zijn de lasten, de baten en het saldo vermeld, waarna het gerealiseerde totaal saldo wordt gepresenteerd. In de tabel zijn de baten vermeld met een -teken. Een positief saldo bij een programma in de kolom "Jaarrekening 2023" geeft aan hoeveel de lasten hoger zijn dan de baten oftewel hoeveel het programma de gemeente heeft gekost. Het gevolg is ook dat het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten van € 4.098.000 positief is.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Lasten / Baten	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
01. Economie, werk en onderwijs	Lasten	23.965	28.077	28.373	-295	N
	Baten	-8.998	-10.054	-11.327	1.272	V
	Saldo	**14.967**	**18.023**	**17.046**	**977**	**V**
02. Energie en klimaat	Lasten	31.199	33.353	30.205	3.149	V
	Baten	-30.728	-34.166	-32.025	-2.141	N
	Saldo	**470**	**-813**	**-1.820**	**1.008**	**V**
03. Wonen en leefomgeving	Lasten	59.654	70.636	70.110	526	V
	Baten	-29.789	-35.079	-43.904	8.824	V
	Saldo	**29.864**	**35.557**	**26.207**	**9.350**	**V**
04. Sociaal domein	Lasten	140.296	168.806	165.077	3.729	V
	Baten	-29.391	-42.287	-44.417	2.131	V
	Saldo	**110.905**	**126.519**	**120.659**	**5.860**	**V**
05. Cultuur, sport en recreatie	Lasten	20.547	22.158	22.467	-309	N
	Baten	-2.735	-3.163	-4.021	858	V
	Saldo	**17.811**	**18.995**	**18.447**	**549**	**V**
06. Leefbaarheid en veiligheid	Lasten	11.027	12.302	11.831	471	V
	Baten	-129	-787	-530	-257	N
	Saldo	**10.898**	**11.515**	**11.301**	**214**	**V**
07. Bestuur en organisatie	Lasten	33.966	39.401	39.872	-471	N
	Baten	-5.574	-6.072	-6.716	644	V
	Saldo	**28.392**	**33.329**	**33.156**	**173**	**V**
08. Financiering en alg. dekkingsmiddelen	Lasten	6.976	-528	-603	75	V
	Baten	-218.564	-223.068	-228.491	5.424	V
	Saldo	**-211.588**	**-223.596**	**-229.095**	**5.499**	**V**
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Lasten	327.629	374.205	367.331	6.874	V
	Baten	-325.909	-354.675	-371.430	16.755	V
	Saldo	**1.720**	**19.530**	**-4.098**	**23.629**	**V**

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden verrekend met het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Toevoegingen verhogen de lasten van een programma, onttrekkingen leiden tot hogere baten. Als het totaal van de onttrekkingen groter is dan de toevoegingen, verbetert het uiteindelijke rekeningresultaat. Zie daartoe de navolgende tabel waarin de onttrekkingen zijn vermeld met een -teken.

Reserves (bedragen * € 1.000)	Lasten / Baten	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
Storting in reserves P 01	Lasten	0	514	514	0	V
Storting in reserves P 02	Lasten	5.000	5.850	5.850	0	
Storting in reserves P 03	Lasten	12.750	14.141	14.447	-306	N
Storting in reserves P 04	Lasten	0	3.830	3.510	320	V
Storting in reserves P 05	Lasten	1.300	1.300	1.300	0	
Storting in reserves P 06	Lasten	0	0	0	0	
Storting in reserves P 07	Lasten	557	635	635	0	
Storting reserves Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	0	0	0	0	
Totaal toevoeging reserves	**Totaal**	**19.607**	**26.270**	**26.256**	**15**	**V**
Onttrekking reserves P 01	Baten	-50	-1.644	-1.584	-60	N
Onttrekking reserves P 02	Baten	-7.567	-6.430	-5.300	-1.130	N
Onttrekking reserves P 03	Baten	-10.745	-17.686	-13.516	-4.170	N
Onttrekking reserves P 04	Baten	-735	-11.334	-10.114	-1.220	N
Onttrekking reserves P 05	Baten	-1.325	-1.528	-1.528	0	
Onttrekking reserves P 06	Baten	0	-175	-175	0	
Onttrekking reserves P 07	Baten	-664	-739	-210	-529	N
Onttrekking reserves Algemene dekkingsmiddelen	Baten	-478	-848	-848	0	
Totaal onttrekking reserves	**Totaal**	**-21.565**	**-40.384**	**-33.275**	**-7.109**	N
Gerealiseerd saldo mutaties reserves	**Saldo**	**-1.958**	**-14.114**	**-7.020**	**-7.094**	**N**

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en het totaal van mutaties in de reserves worden opgeteld en leiden tot het gerealiseerde resultaat. Het uiteindelijke rekeningresultaat bedraagt derhalve € 11.119.000 positief (in 2022: € 30.609.000 positief). De begroting na wijziging 2023 sloot met een saldo van € 5.416.000 negatief. Het uiteindelijke rekeningresultaat valt daardoor € 16.534.000 hoger uit dan geraamd in de laatste begrotingswijziging.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	1.720	19.530	-4.098	23.629	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-1.958	-14.114	-7.020	-7.094	N
Gerealiseerd resultaat		**-239**	**5.416**	**-11.119**	**16.534**	**V**

Algemene dekkingsmiddelen

Het BBV schrijft voor de algemene dekkingsmiddelen te specificeren naar ten minste:

- lokale heffingen
- algemene uitkeringen
- dividend
- saldo financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Zie daartoe de volgende overzichten.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.5 Treasury	-2.450	-2.237	-1.940	-298
0.61 OZB woningen	-8.697	-8.671	-9.091	420
0.62 OZB niet-woningen	-8.485	-8.460	-8.120	-341
0.63 Parkeerbelasting	-3.782	-3.737	-4.611	874
0.64 Belastingen overig	-451	-449	-511	62
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-195.897	-200.594	-204.794	4.200
0.8 Overige baten en lasten	7.811	189	-214	403

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	363	363	185	178
Totaal	**-211.588**	**-223.596**	**-229.095**	**5.499**

Dividend
Deze baten zijn onderdeel van taakveld 0.5 Treasury en laten zich als volgt specificeren.

Dividend (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	0	0	0	0
Baten	-125	-206	-206	0
Saldo van baten en lasten	**-125**	**-206**	**-206**	**0**

Saldo financieringsfunctie
Het saldo van de financieringsfunctie is eveneens een onderdeel van taakveld 0.5 Treasury. Het bestaat uit de ontvangen rentebaten over de uitzettingen, alsmede de betaalde rentelasten over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant. Voornoemde baten en lasten laten zicht als volgt specificeren.

Saldo financieringsfunctie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	-2.279	-1.984	-1.628	-356
Baten	-75	-75	-137	62
Saldo van baten en lasten	**-2.354**	**-2.060**	**-1.765**	**-294**

Het werkelijk saldo van de financieringsfunctie wijkt ten opzichte van de begroting na wijziging per saldo af met € 294.000 nadelig.

Oorzaken:
• Hogere rentebaten van € 62.000 als gevolg van stijgende rente
• Lagere doorbelasting van rente aan producten investeringen en grondexploitaties € 253.000
• Hogere rente kosten op kasgeldleningen van € 99.000
• Overige verschillen, per saldo nadelig € 4.000.

Overhead

Conform de wettelijke bepalingen worden de gerealiseerde overheadkosten expliciet in beeld gebracht als onderdeel van het Overzicht van baten en lasten. In Gouda zijn de overheadkosten geplaatst onder programma 7 Bestuur en organisatie. Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Overhead (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
0.4 Overhead - Lasten	25.933	30.340	31.484	-1.143
0.4 Overhead - Baten	-4.490	-4.938	-4.976	38
Saldo	**21.442**	**25.403**	**26.508**	**-1.105**

Onvoorzien

Het BBV schrijft ook voor om afzonderlijk aandacht te besteden aan het bedrag voor onvoorzien. Op de post onvoorzien staat het algemene budget voor onvoorziene uitgaven.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)		Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
Onvoorzien	Lasten	151	0	0	0	

De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de 2e bestuursrapportage 2023 besloten tot aframing van de post onvoorzien naar nihil.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Volgens artikel 28 van het BBV bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening ten minste een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening. De cijfermatige verschillen per programma staan in de navolgende tabellen. De beleidsmatige toelichtingen staan per programma in de programmaverantwoording van het jaarverslag bij de 'Verschillenverklaring exploitatie' onder 'Wat heeft het gekost'.

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	23.965	28.077	28.373	-295
Baten	-8.998	-10.054	-11.327	1.272
Saldo van baten en lasten	**14.967**	**18.023**	**17.046**	**977**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	514	514	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-50	-1.644	-1.584	-60
Gerealiseerd resultaat	**14.917**	**16.893**	**15.976**	**917**

Programma 2 Energie en klimaat

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	31.199	33.353	30.205	3.149
Baten	-30.728	-34.166	-32.025	-2.141
Saldo van baten en lasten	**470**	**-813**	**-1.820**	**1.008**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	5.000	5.850	5.850	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-7.567	-6.430	-5.300	-1.130
Gerealiseerd resultaat	**-2.097**	**-1.393**	**-1.270**	**-122**

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	59.654	70.636	70.110	526
Baten	-29.789	-35.079	-43.904	8.824
Saldo van baten en lasten	**29.864**	**35.557**	**26.207**	**9.350**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	12.750	14.141	14.447	-306
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-10.745	-17.686	-13.516	-4.170
Gerealiseerd resultaat	**31.870**	**32.012**	**27.137**	**4.875**

Programma 4 Sociaal domein

Omschrijving (bedragen * € 1000)	Verschil	V/N
Reserve Programma vluchtelingenopvang: ten opzichte van de prognose bij de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de bijkomende kosten van de extra onderkomens op de Blokker-locatie en de kosten van van onder meer beveiliging hoger dan voorzien. Per saldo vindt hierdoor een lagere dotatie aan de Reserve Programma vluchtelingenopvang plaats.	320	V
Reserve MO / VO / BW: dit betreft budget van Gouda en van de Regionale Werk Organisatie. Er zijn minder kosten gemaakt door RWO en Gouda die verrekend worden met de reserve.	1.220	N
Totaal	**900**	**N**

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	20.547	22.158	22.467	-309
Baten	-2.735	-3.163	-4.021	858
Saldo van baten en lasten	**17.811**	**18.995**	**18.447**	**549**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.300	1.300	1.300	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.325	-1.528	-1.528	0
Gerealiseerd resultaat	**17.786**	**18.767**	**18.219**	**549**

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	11.027	12.302	11.831	471
Baten	-129	-787	-530	-257
Saldo van baten en lasten	**10.898**	**11.515**	**11.301**	**214**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-175	-175	0
Gerealiseerd resultaat	**10.898**	**11.340**	**11.126**	**214**

Programma 7 Bestuur en organisatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	33.966	39.401	39.872	-471
Baten	-5.574	-6.072	-6.716	644
Saldo van baten en lasten	**28.392**	**33.329**	**33.156**	**173**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	635	635	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-664	-739	-210	-529
Gerealiseerd resultaat	**28.285**	**33.225**	**33.582**	**-357**

Programma 8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten	6.976	-528	-603	75
Baten	-218.564	-223.068	-228.491	5.424
Saldo van baten en lasten	**-211.588**	**-223.596**	**-229.095**	**5.499**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-478	-848	-848	0
Gerealiseerd resultaat	**-212.066**	**-224.444**	**-229.943**	**5.499**

5.4 Overzicht inzet reserves

In de onderstaande tabel is het overzicht opgenomen van de inzet van reserves in 2023. De verschillen tussen de gewijzigde begroting 2023 en de jaarrekening 2023 zijn toegelicht bij de afzonderlijke programma's en bij hoofdstuk 5.5: Incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Omschrijving		Bedrag gewijzigde begroting 2023	Jaarrekening 2023	Verschil	Resultaat-bestemming 2022
Reserve afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	Toevoeging	-3.500	-3.500	0	0
Reserve Organisatieontwikkeling	Toevoeging	-557	-557	0	0
Subtotaal structurele toevoegingen reserves		*-4.057*	*-4.057*	*0*	*0*
Algemene Reserve	Toevoeging	0	0	0	-19.242
Reserve Wijkontwikkeling	Toevoeging	-1.000	-1.306	306	0
Reserve Maatsch Opvang, vrouwenopv en beschermd wonen	Toevoeging	0	0	0	-1.734
Reserve Cultuur en erfgoedfonds	Toevoeging	-300	-300	0	0
Reserve versnellen woningb+(gebieds)transformatie	Toevoeging	-6.000	-6.000	0	0
Reserve Groenfonds	Toevoeging	-2.000	-2.000	0	-20
Reserve Omgevingswet	Toevoeging	-250	-250	0	0
Reserve investeringen afval	Toevoeging	0	0	0	-100
Reserve Waterfonds	Toevoeging	-1.000	-1.000	0	0
Reserve duurzaamheidsfonds	Toevoeging	-5.000	-5.000	0	0
Reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit	Toevoeging	-850	-850	0	-898
Reserve Programma vluchtelingenopvang	Toevoeging	-3.830	-3.510	-320	-3.559
Reserve Groot onderhoud vastgoed	Toevoeging	-1.469	-1.469	0	-2.787
Reserve Incidentele herstelacties openbare ruimte	Toevoeging	0	0	0	-2.400
Reserve afschrijvingslasten Revitalisering Goudse Poort	Toevoeging	-514	-514	0	0
Subtotaal incidentele toevoegingen reserves		*-22.214*	*-22.199*	*-15*	*-30.740*
Totaal toevoegingen reserves		**-26.270**	**-26.255**	**-15**	**-30.740**
Reserve afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	Onttrekking	-1.665	-1.612	-53	0
Reserve Revitalisering Goudse Poort	Onttrekking	-564	-564	0	0
Reserve Organisatieontwikkeling	Onttrekking	-664	-105	-559	0
Subtotaal structurele onttrekkingen reserves		*-2.893*	*-2.282*	*-611*	*0*
Algemene Reserve	Onttrekking	-27.203	-27.203	0	0
Reserve (co)financiering in regionale projecten	Onttrekking	-40	-40	0	0
Reserve parkeren	Onttrekking	-205	-205	0	0
Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-2.012	0	-2.012	0
Reserve Maatsch Opvang, vrouwenopv en beschermd wonen	Onttrekking	-2.195	-975	-1220	0
Reserve Cultuur en erfgoedfonds	Onttrekking	-50	-50	0	0
Reserve Nog uit te voeren wzh 3 Bolwerk	Onttrekking	0	0	0	-131
Reserve versnellen woningb+(gebieds)transformatie	Onttrekking	-1.439	-120	-1.319	0
Reserve Groenfonds	Onttrekking	-827	-380	-447	0
Reserve Onderwijshuisvesting	Onttrekking	-385	-325	-60	0
Reserve Omgevingswet	Onttrekking	-119	-119	0	0
Reserve investeringen riool	Onttrekking	-1.130	0	-1.130	0
Reserve Waterfonds	Onttrekking	-45	-45	0	0
Reserve Groot onderhoud vastgoed	Onttrekking	-1.841	-1.531	-310	0
Subtotaal incidentele onttrekkingen reserves		*-37.491*	*-30.994*	*-6.497*	*-131*
Totaal onttrekkingen reserves		**-40.384**	**-33.275**	**-7.109**	**-131**

Omschrijving		Bedrag gewijzigde begroting 2023	Jaarrekening 2023	Verschil	Resultaat-bestemming 2022
Reserve afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	Toevoeging	-3.500	-3.500	0	0
Reserve Organisatieontwikkeling	Toevoeging	-557	-557	0	0
Saldo mutaties reserves totaal		14.114	7.020	7.094	-30.609

5.5 Incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van onze gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. In het algemeen geldt dat we structurele taken uitvoeren en daarvoor structurele lasten ramen in de begroting. Structurele lasten zijn daarmee de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. De structurele inzet van de reserves in 2023 en een toelichting hierop, is de onderstaande tabel opgenomen.

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000 + = toevoeging | - = onttrekking)	Reserve	Begroting 2023	Werkelijk 2023	Verschil
	Programma 1		**-50**	**-50**	**0**
1	Infrastructuur Goudse Poort	Revit. Goudse Poort	-50	-50	0
	Programma 3		**1.835**	**1.888**	**-53**
2	Structurele toevoeging bestemmingsreserve openbare ruimte	Afschrijvingslasten OR	3.500	3.500	0
3	Structurele onttrekking bestemmingsreserve ruimte	Afschrijvingslasten OR	-1.665	-1.612	-53
	Programma 7		**-107**	**451**	**-558**
4	Bijdrage reserve organisatieontwikkeling	Organisatieontwikkeling	557	557	0
5	Kosten organisatieontwikkeling	Organisatieontwikkeling	-664	-105	-559
	Eindtotaal		**1.678**	**2.289**	**-611**
	Waarvan toevoeging		4.057	4.057	0
	Waarvan onttrekking		-2.379	-1.767	-612
	Totaal		*1.678*	*2.289*	*-611*

Nr.	Toelichting op de mutaties
1	Dit betreft een stucturele onttrekking aan de reserve Goudse poort voor infrastructuur kosten van de Goudse Poort.
2	Voor het opvangen van kapitaallasten voor investeringen in de openbare ruimte wordt in 2023 € 3.500.000 toegevoegd aan de betreffende bestemmingsreserve. Bij besluit van de nota reserves en voorzieningen (december 2023) komt deze structurele toevoeging per 2024 te vervallen.
3	Voor het opvangen van kapitaallasten voor investeringen in de openbare ruimte vindt een structurele onttrekking plaats aan de bestemmingsreserve afschrijvingslasten openbare ruimte.
4	Dit betreft de bijdrage aan de reserve organisatie ontwikkeling voor de bekostiging van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen.
5	Dit betreft de kosten gerelateerd aan organisatieontwikkeling in 2023.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten. De incidentele inzet van de reserves in 2023 en een toelichting hierop, is de onderstaande tabel opgenomen.

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000 + = toevoeging | - = onttrekking)	Reserve	Begroting 2023	Werkelijk 2023	Verschil
	Programma 1		**-1.080**	**-1.020**	**-60**
1	Budgetoverhevelingen jaarrekening 2022: baggerwerkzaamheden Oostpolder | transformatie Goudse Poort.	Algemene reserve	-175	-175	0
2	Budgetoverheveling 2e bestuursrapportage 2022: baggeren	Algemene reserve	-475	-475	0
3	Sloopkosten Auris/ Triangel	Onderwijshuisvesting	-385	-325	-60
4	Exploitatiekosten waterfonds	Waterfonds	-45	-45	0
	Programma 2		**-580**	**550**	**-1.130**
5	Storting in de reserve duurzaamheidsfonds (coalitieakkoord)	Algemene reserve	-5.000	-5.000	0
6	Budgetoverheveling 2e bestuursrapportage 2022: energietransitie	Algemene reserve	-300	-300	0
7	Storting in de reserve duurzaamheidsfonds (coalitieakkoord)	Duurzaamheidsfonds	5.000	5.000	0
8	Onttrekking reserve investeringen riool	Investeringen riool	-1.130	0	-1.130
9	Budget programma energie: storting in de reserve (2e bestuursrapportage 2023)	Klimaat, energie en duurz. Mobiliteit	850	850	0
	Programma 3		**-5.380**	**-958**	**-4.422**
10	Budgetoverhevelingen jaarrekening 2022: Wonen Boven Winkels | ruimtelijke plannen/ Omgevingswet.	Algemene reserve	-363	-363	0

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000 + = toevoeging | - = onttrekking)	Reserve	Begroting 2023	Werkelijk 2023	Verschil
11a	Bijdrage aan de reserve wijkontwikkeling, groenfonds en versnelling woningbouw (coalitieakkoord)	Algemene reserve	-9.000	-9.000	0
11b	Storting in de reserve wijkontwikkeling (coalitieakkoord)	Wijkontwikkeling	1.000	1.000	0
11c	Storting in de reserve wijkontwikkeling	Wijkontwikkeling	0	305	-305
11d	Storting in de reserve groenfonds (coalitieakkoord)	Groenfonds	2.000	2.000	0
11e	Storting in de reserve versnelling woningbouw (coalitieakkoord)	Versnelling woningbouw	6.000	6.000	0
12	Budgetoverheveling 2e bestuursrapportage 2022: VN bereikbaarheid	Algemene reserve	-250	-250	0
13	Kosten groenfonds	Groenfonds	-827	-380	-447
14	Kosten omgevingswet	Omgevingswet	-119	-119	0
15	Kosten parkeren	Parkeren	-205	-205	0
16	Kosten versnelling woningbouw 2023	Versnelling woningbouw	-1.439	-120	-1.319
17	Kosten wijkontwikkelingsprojecten	Wijkontwikkeling	-2.012	0	-2.012
18	Haalbaarheidsstudie Gouweknoop	(co)financiering in Regionale Projecten	-40	-40	0
19	Kosten groot onderhoud vastgoed	Groot onderhoud vastgoed	-1.766	-1.427	-339
20	Storting in de reserve groot onderhoud vastgoed	Groot onderhoud vastgoed	1.391	1.391	0
21	Storting in de reserve omgevingswet	Omgevingswet	250	250	0
	Programma 4		**-7.504**	**-6.604**	**-900**
22	Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen	Reserve MO / VO / BW	-2.195	-975	-1.220
23	Storting in de reserve programma vluchtelingenopvang	Programma vluchtelingenopvang	3.830	3.510	320
24	Budgetoverhevelingen jaarrekening 2022: gemeentefonds | arbeidsmarktregio | jeugd/ transformatiefonds | saldo ESF | budget winterplan | asiel | POK | statushouder en Pilot Hygiëne kastjes.	Algemene reserve	-6.277	-6.277	0
25	Budgetoverheveligen 2e bestuursrapportage 2022: actieplan dakloosheid | arbeidsmarktbudgetten en participatiebudget	Algemene reserve	-2.862	-2.862	0
	Programma 5		**-228**	**-228**	**0**
26a	Bijdrage aan de reserve cultuur en waterfonds (coalitieakkoord)	Algemene reserve	-1.300	-1.300	0
26b	Storting in de reserve cultuur (coalitieakkoord)	Cultuur en erfgoedfonds	300	300	0
26c	Storting in de reserve waterfonds (coalitieakkoord)	Waterfonds	1.000	1.000	0
27	Budgetoverhevelingen jaarrekening 2022: restauraties gemeentelijke monumenten | erfgoedvisie.	Algemene reserve	-153	-153	0
28	Amendement begroting 2023: Sint-jan op werelderfgoedlijst	Algemene reserve	-25	-25	0
29	Cultuurnota 2023	Cultuur en erfgoedfonds	-50	-50	0
	Programma 6		**-175**	**-175**	**0**
30	Budgetoverheveligen 2e bestuursrapportage 2022: cameratoezicht en cruijfcourt	Algemene reserve	-175	-175	0
	Programma 7		**3**	**-26**	**29**
31	Kosten groot onderhoud vastgoed	Groot onderhoud vastgoed	-75	-104	29
32	Storting in de reserve groot onderhoud vastgoed	Groot onderhoud vastgoed	78	78	0
	Programma 8		**-848**	**-848**	**0**
33	Budgetoverhevelingen jaarrekening 2022: gemeentefonds.	Algemene reserve	-370	-370	0
34	Budgetoverheveligen 2e bestuursrapportage 2022: budget regionale arbeidsmarkt	Algemene reserve	-478	-478	0
	Eindtotaal		**-15.792**	**-10.133**	**-5.659**
	Waarvan toevoeging		21.699	21.684	15
	Waarvan onttrekking		-37.491	-31.817	-5.674
	Totaal		*-15.792*	*-10.133*	*-5.659*

Nr.	Toelichting op de mutaties
1	Conform de jaarrekening 2022 is er € 175.000 overgeheveld naar 2023 voor baggerwerkzaamheden Oostpolder (€ 125.000) en transformatie Goudse Poort (€ 50.000).

Nr.	Toelichting op de mutaties
2	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor baggeren van € 475.000 over te hevelen naar 2023.
3	Dit betreft de kosten voor de sloop van schoolgebouw Auris/ Triangel, conform raadsbesluit van 7 juni 2023: "Verhogen van investeringsbudget IHP 2020-2024 1e tranche en verhogen van sloopkosten".
4	De uitgaven van waterfondsprojecten woden verrekend met de betreffende reserve.
5	Dit betreft - vanuit de algemene reserve - een storting in de reserve duurzaamheidsfonds (mutatie coalitieakkoord).
6	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor energietransitie van € 300.000 over te hevelen naar 2023.
7	Zie mutatie onder nummer 5.
8	Voor investeringen riool vindt er een verrekening met de betreffende reserve plaats.
9	In de 2e bestuursrapportage 2023 is besloten om het restant budget van het programma energie van € 850.000 te storten in de reserve "klimaat, energie en duurzame mobiliteit".
10	Conform de jaarrekening 2022 is er € 363.000 overgeheveld naar 2023 voor het project Wonen Boven Winkels (€ 80.000) en ruimtelijke plannen/ Omgevingswet (€ 283.000).
11a	Dit betreft - vanuit de algemene reserve - een storting in de reserve wijkontwikkeling, groenfonds en versnelling woningbouw (mutatie coalitieakkoord).
11b	Zie mutatie onder nummer 11a.
11c	Dit betreft de kosten/ opbrengsten van diverse wijkontwikkelingsprojecten die verrekend worden met de reserve wijkontwikkeling.
11d	Zie mutatie onder nummer 11a.
11e	Zie mutatie onder nummer 11a.
12	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor VN bereikbaarheid van € 250.000 over te hevelen naar 2023.
13	De kosten ten behoeve van groenfondsprojecten worden onttrokken uit de reserve groenfonds.
14	De kosten voor de implementatie van de omgevingswet worden onttrokken uit de reserve versnelling omgevingswet.
15	Ter dekking van de voorbereidingskosten uitbreiding parkeerregulering in de wijken Korte Akkeren en Kort Haarlem is - in de 2e bestuursrapportage 2023 - besloten deze kosten te verrekenen met de reserve Parkeren.
16	De kosten ten behoeve van de versnelling woningbouw worden onttrokken uit de reserve versnelling woningbouw.
17	De kosten van diverse wijkontwikkelingsprojecten worden verrekend met de reserve wijkontwikkeling.
18	De kosten voor de haalbaarheidsstudie Gouweknoop worden - conform de 2e bestuursrapportage 2023 - bekostigd uit de reserve (co)financiering regionale projecten.
19	De onderhoudsvoorzieningen zijn op aanwijzing van de accountant vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken.
20	Zie mutatie onder nummer 19.
21	Dit betreft - conform de begroting 2023 - een storting in de reserve omgevingswet.
22	De uitgaven van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen worden verrekend met de betreffende reserve.
23	In de 2e bestuursrapportage 2023 is besloten om het restant budget in het kader van vluchtelingenopvang te storten in de reserve vluchtelingenopvang.
24	Conform de jaarrekening 2022 is er € 6.277.000 overgeheveld naar 2023 in het kader van het gemeentefonds (€ 2.443.000), arbeidsmarktregio (€ 367.000), jeugd/ transformatiefonds (€ 750.000), saldo ESF € 61.000), budget winterplan (€ 1.410.000), asiel (€ 85.000), POK (€ 889.000), statushouder (€ 255.000) en Pilot Hygiëne kastjes (€ 17.000).
25	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor dakloosheid (€ 1.095.000), arbeidsmarktbudgetten (€ 1.702.000) en participatiebudget (€ 65.000) over te hevelen naar 2023.
26a	Dit betreft - vanuit de algemene reserve - een storting in de reserve cultuur en erfgoedfonds en de reserve waterfonds (mutatie coalitieakkoord).
26b	Zie mutatie onder nummer 26a.
26c	Zie mutatie onder nummer 26a.
27	Conform de jaarrekening 2022 is er € 153.000 overgeheveld naar 2023 voor restauraties gemeentelijke monumenten (€ 102.000) en erfgoedvisie (€ 51.000).
28	Tijdens de begrotingsbehandeling op 09-11-2022 is het amendement "Sint-Jan op de werelderfgoedlijst" aangenomen met een budget van € 25.000.
29	Op 21 september 2022 is de Cultuurnota "Gouda sterker met cultuur" 2023-2027 vastgesteld. Hierin is besloten om € 50.000 te onttrekken uit de reserve cultuur en erfgoedfonds.
30	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor cameratoezicht (€ 125.000) en cruijfcourt (€ 25.000) over te hevelen naar 2023.
31	Zie mutatie onder nummer 19.
32	Zie mutatie onder nummer 19.
33	Conform de jaarrekening 2022 is er € 370.000 overgeheveld naar 2023 in het kader van het gemeentefonds.
34	In de 2e bestuursrapportage 2022 is besloten om het restant budget voor regionale arbeidsmarkt (€ 478.000) over te hevelen naar 2023.

5.6 Overzicht inzet voorzieningen

Naam voorziening (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening spaaruren verlof	590	273	0	0	863
Voorziening deelname grondbank Zuidplas	0	0	0	0	0
Voorziening pensioenaanspr (voormalig) wethouders	5.244	0	546	564	4.133
Voorziening bouwgrond in exploitatie	1.504	1.570	0	0	3.073
Voorziening RVU (Regeling Vervroegd Uittreden)	0	44	0	0	44
Voorziening gr.onderh. Brandw.kazerne (regio)	0	0	0	0	0
Voorziening verhuurdersonderhoud Schouwburg	0	0	0	0	0
Voorziening onderh gem gebouwen en objecten	0	0	0	0	0
Voorziening groot oh openbare ruimte	5.626	5.277	0	4.691	6.211
Voorziening planm oh gem onderwijsgebouwen	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Huis van de Stad	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Stationsgarage	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Burg. Martenssingel 15	86	86	0	16	156
Voorziening grex Spoorzone	0	0	0	0	0
Voorziening pijporgel aula begraafplaats	52	0	0	0	52
Voorziening verwerking afvalstoffen	55	318	0	0	374
Voorziening riolering (spaardeel)	16.819	7.360	0	8.190	15.988
Voorziening afkoopsom onderhoud Steinse Groen	38	0	4	0	34
Voorziening riolering (egalisatiedeel)	0	10.163	0	10.084	80
Totaal	**30.013**	**25.091**	**550**	**23.545**	**31.008**

5.7 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van de jaarrekening volstaat niet alleen het gerealiseerde resultaat. Nog meer is het van belang om te kijken of sprake is van het zogenaamde 'structurele en reële evenwicht'. Het overzicht van incidentele baten en lasten biedt inzicht in de realisatie van genoemd uitgangspunt.

Incidentele baten en lasten *(bedragen x € 1.000)*	Primitieve begroting	Gewijzigde Begroting	Jaarrekening	Saldo tov gewijz. Begroting
	2023	2023	2023	2023
Totaal lasten - excl. toevoegingen reserves	327.629	374.205	367.331	6.874
Totaal baten - excl. onttrekkingen reserves	-325.909	-354.675	-371.430	16.755
Resultaat voor inzet reserves (A) *	**1.720**	**19.530**	**-4.098**	**23.629**
Incidentele onttrekkingen aan reserves	-19.771	-37.491	-30.994	-6.497
Stucturele onttrekkingen aan reserves	-1.794	-2.893	-2.282	-611
Totaal onttrekkingen aan reserves (B) *	**-21.565**	**-40.384**	**-33.276**	**-7.108**
Incidentele toevoegingen aan reserves	16.107	22.213	22.198	14
Structurele toevoegingen aan reserves	3.500	4.057	4.057	0
Totaal toevoegingen aan reserves (C) *	**19.607**	**26.270**	**26.255**	**14**
Totaal lasten - incl.toevoegingen reserves	347.235	400.475	393.586	-6.889
Totaal baten - incl. onttrekkingen reserves	-347.474	-395.059	-404.706	-9.646
Resultaat na inzet reserves (= A+B-C) *	**-239**	**5.416**	**-11.119**	**-16.535**
Incidentele lasten exploitatie	0	0	0	0
Incidentele baten exploitatie	0	0	0	0
Saldo incidentele toevoegingen/ onttrekkingen reserves	-3.664	-15.278	-8.796	6.482
Incidenteel saldo *	**-3.664**	**-15.278**	**-8.796**	**6.482**
Saldo structurele lasten exploitatie	327.629	374.205	367.331	-6.874
Saldo structurele baten exploitatie	-325.909	-354.675	-371.430	-16.755
Subtotaal structureel saldo exploitatie	*1.720*	*19.530*	*-4.098*	*-23.629*
Saldo structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	1.706	1.164	1.775	611
Structureel saldo *	**3.426**	**20.694**	**-2.323**	**-23.018**
* - = voordeel / + = nadeel				
Kengetal structurele exploitatieruimte	-1,05		0,63	

5.8 Resultaatbepaling

De ontwikkeling van het resultaat vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2023 staat in het volgende overzicht.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N op saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	1.720	19.530	-4.098	23.629	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-1.958	-14.114	-7.020	-7.094	N
Gerealiseerd resultaat		**-239**	**5.416**	**-11.119**	**16.534**	**V**

Overzicht belangrijkste afwijkingen
Het verschil tussen het resultaat tot en met de vierde begrotingswijziging en het werkelijke resultaat wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door de onderwerpen in onderstaande tabel.

Nr.	Onderwerp	Bedrag *€1.000	Programma	Taakveld
1	Riolering	1.200	2	7.2 Riolering
2	Ontvangst middelen klimaat- en energiebeleid	-1.300	2	7.4 Milieubeheer
3	Erfpachtsgronden	700	3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Nr.	Onderwerp	Bedrag *€1.000	Programma	Taakveld
4	Spoorzone	2.416	3	8.1 Ruimtelijke ordening
5	Bouwleges	2.000	3	8.3 Wonen en bouwen
6	Arbeidsparticipatie	2.600	4	6.5 Arbeidsparticipatie
7	WMO	1.600	4	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO) / 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO) / 6.71b Begeleiding (WMO) / 6.71c Dagbesteding (WMO)
8	Centrumtaken	2.800	4	6.81a Beschermd wonen (WMO)
9	Overige mutaties	-897	1 t/m 8	Diversen
Totaal		**11.119**		

Structureel en incidenteel resultaat
Het onderscheid tussen structurele en incidentele resultaten is van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering.

	Structureel	Incidenteel	Rekening 2023
Lasten	367.331	0	367.331
Baten	-371.430	0	-371.430
Saldo	-4.098	0	-4.098
Inzet reserves	1.775	-8.796	-7.021
Rekeningresultaat (- = overschot / + = tekort)	**-2.323**	**-8.796**	**-11.119**

Het positieve saldo van € 11.119.000 is opgebouwd is uit een structureel voordeel van€ 2.323.000 en een incidenteel voordeel van € 8.796.000.

5.9 Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties

De weergave van de mutaties in het eigen vermogen is op grond van het BBV verplicht. Artikel 42 van het BBV bepaalt dat het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat. Het hier bedoelde resultaat wordt afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Resultaatbepaling (bedragen * € 1.000)	2023
Saldo van het eigen vermogen per 1 januari 2023	109.694
Saldo van het eigen vermogen per 31 december 2023 (saldo is inclusief gerealiseerd resultaat 2023)	113.793
Toename van het eigen vermogen	4.099

De toename van het eigen vermogen met € 4.098.000 is het gevolg van het positieve rekeningresultaat van € 11.119.000 en de afname van de reserves met € 7.021.000.

5.10 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2023 sluit met een positief saldo van € 11.119.000. Het voorstel aan de raad is om vanuit dit rekeningsaldo een aantal verrekeningen met reserves te laten plaatsvinden (totaal € 4.729.000):
a. € 321.000 toe te voegen aan de reserve omgevingswet;
b. € 9.000 toe te voegen aan de reserve programma vluchtelingenopvang;
c. € 2.147.000 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen;
d. € 2.416.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve "Spoorzone";
e. € 164.000 te onttrekken aan de reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk;
f. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 6.390.000, toe te voegen aan de algemene reserve.

Toelichting op de resultaatbestemmingen

A. Reserve omgevingswet
Ten behoeve van de invoering van de Omgevingswet heeft Gouda € 321.000 ontvangen uit het gemeentefonds, via de decembercirculaire 2023. In de raadsmemo over die circulaire is opgenomen dat bij de besluitvorming over de jaarstukken 2023 zal worden voorgesteld om vanuit de resultaatbestemming het bedrag toe te voegen aan de reserve Omgevingswet. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is met betrekking tot de toevoegingen aan de die reserve het volgende vastgelegd: “De door het rijk beschikbaar gestelde middelen in verband met (de implementatie van) de Omgevingswet worden via de PenC-cyclus toegevoegd aan deze reserve.”

B. Reserve programma vluchtelingenopvang
Vanwege de toename van het aantal inburgeraars dat tot de ELIP-groep behoort (ELIP = einde lening inburgeringsplichtig), heeft het rijk besloten in 2023 een aanvullend bedrag beschikbaar te stellen. Gouda heeft daarvan € 9.000 gekregen uit het gemeentefonds, via de decembercirculaire 2023. In de raadsmemo over die circulaire is gemeld dat bij de besluitvorming over de jaarstukken 2023 zal worden voorgesteld om deze middelen vanuit de resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve Programma vluchtelingenopvang. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is met betrekking tot de toevoegingen aan de die reserve het volgende vastgelegd: "Beschikbaar gestelde rijksmiddelen beschikbaar houden t.b.v. (opvang) vluchtelingen."

C. Reserve Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang en Beschermd Wonen
Beschermd wonen, vrouwenopvang, maatschappelijke opvang zijn centrumtaken waarvoor de Gemeente Gouda geld, ook namens vier andere gemeenten, ontvangt. Voorgesteld wordt - conform bestendige gedragslijn - het restant bedrag van € 1.916.000 toe te voegen aan de reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen.

D. Reserve Spoorzone (nieuw in te stellen)
Bij de Spoorzone is een perceel grond verkocht. Voor het netto restant bedrag van € 2.416.000 wordt voorgesteld deze in een nieuw in te stellen Reserve " Spoorzone" te storten, ter dekking van nog te maken kosten.

E. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk
De grondexploitatie Bolwerk is reeds enige jaren geleden afgesloten. Voor de nog uit te voeren civieltechnische werken in de openbare ruimte en bijbehorende plankosten is een afzonderlijke reserve. Na jaren braak te hebben gelegen is in 2022 gestart met de bouw van zorgcentrum Huize ter Gouwe. De gemeente richt de buitenruimte in, hiervoor zijn in 2023 kosten gemaakt. In 2024 worden hiervoor de laatste werkzaamheden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om deze lasten, conform het doel en bestemming van deze reserve, te dekken uit de reserve "nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk".

5.11 WNT-verantwoording 2023 gemeente Gouda

De WNT is van toepassing op de gemeente Gouda. Het voor de gemeente Gouda toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 gebaseerd op het algemeen maximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023

Naam (bedragen x € 1)	R.C. Bakker	E.J. Karman Moerman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	155.091	108.014
Beloningen betaalbaar op termijn	22.643	17.571
Subtotaal	*177.734*	*125.585*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**177.734**	**125.585**
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2022

Naam (bedragen x € 1)	R.C. Bakker	E.J. Karman Moerman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.260	102.066
Beloningen betaalbaar op termijn	22.870	18.212
Subtotaal	*171.130*	*120.278*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	**171.130**	**120.278**

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6 Balans en toelichting

6.1 Inleiding

Naast het overzicht van baten en lasten vormt de balans een belangrijk onderdeel van de jaarrekening van de gemeente. De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen.

Navolgend wordt allereerst de balans zelf weergegeven. Daarna komt een beschrijving van de gehanteerde grondslagen voor waardering en bepaling van baten en lasten. Deze worden gevolgd door toelichtingen op de verschillende balansposten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen.

6.2 Balans per 31 december 2023: activa

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo	2022	ultimo	2023
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**12.236**		**11.806**
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	12.236		11.806	
Materiële vaste activa		**358.510**		**353.912**
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.554		9.239	
Investeringen met een economisch nut	208.744		191.395	
Investeringen met een economisch nut, voor bestrijding kosten een heffing kan worden geheven	90.946		95.735	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	50.266		57.543	
Financiële vaste activa		**3.003**		**3.292**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.941		1.941	
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	0		0	
Overige langlopende leningen	1.044		1.333	
Overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer	18		18	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**373.750**		**369.010**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**9.165**		**29.752**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	9.156		29.742	
Gereed product en handelsgoederen	9		11	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**32.528**		**39.651**
Vorderingen op openbare lichamen	22.286		27.239	
Overige verstrekte kasgeldleningen	568		318	
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	1.401		1.188	
Overige vorderingen	8.273		10.906	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan 1 jaar	0		0	
Liquide middelen		**4.768**		**3.418**
Kassaldi	39		34	
Banksaldi	4.729		3.384	
Overlopende activa		**22.851**		**10.243**
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:				
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	1.077		364	
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	900		833	
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	1.349		821	
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	19.525		8.225	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**69.312**		**83.065**
TOTAAL GENERAAL		**443.061**		**452.074**

6.3 Balans per 31 december 2023: passiva

PASSIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo	2022	ultimo	2023
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**109.694**		**113.793**
Algemene reserve	39.565		31.604	
Bestemmingsreserves	39.519		71.070	
Saldo van rekening	30.609		11.119	
Voorzieningen		**30.013**		**29.505**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.338		6.610	
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	5.711		6.367	
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	16.964		16.528	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**234.557**		**234.272**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	234.574		234.115	
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	13		8	
Waarborgsommen	-31		148	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**374.264**		**377.569**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**40.934**		**33.584**
Overige Kasgeldleningen	9.000		10.000	
Banksaldi	0		0	
Overige schulden	31.934		23.584	
Overlopende passiva		**27.864**		**40.922**
Nog te betalen bedragen	15.675		18.905	
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:				
Vooruit ontvangen bedragen van de EU	0		0	
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	7.557		18.553	
Vooruit ontvangen bedragen van overige overheid	200		200	
Overige vooruit ontvangen bedragen	4.431		3.264	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**68.798**		**74.506**
TOTAAL GENERAAL		**443.061**		**452.075**
BORG- EN GARANTSTELLINGEN		**30.054**		**29.002**

6.4 Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en rechtmatigheidsverantwoording

6.4.1 Waarderingsgrondslagen

6.4.1.1 Algemeen

Naast de algemeen geldende gemeentelijke verslaggevingsregels opgenomen in het BBV zijn de volgende door de raad vastgestelde nota's van toepassing:
- Nota reserves en voorzieningen (13 december 2023);
- Nota Waardering en Afschrijving Vaste Activa 2019 (2 oktober 2019).

Op basis van de hiervoor genoemde regelingen alsmede het BBV zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:
- Alle verkregen activa zowel met een economisch nut als investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Met ingang van 2006 wordt, indien en voor zover er sprake is van vervaardiging, rente aan een actief toegerekend.
- Afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode, tenzij de raad anders (heeft) bepaald.
- De restwaarde van activa wordt in principe op 0 (nul) gesteld.
- Rente waarmee het geïnvesteerd vermogen moet worden belast wordt jaarlijks voorcalculatorisch bepaald voor de boekwaarde van de gehele activa. Dit wordt berekend aan de hand van de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de gemiddelde looptijd van de activa. Het voorcalculatorische percentage wordt niet nagecalculeerd.
- De rentetoerekening en afschrijving op de nieuwe investeringen vinden pas plaats in het eerste jaar na de afronding van de investering en de ingebruikname van het goed.
- Reserves en voorzieningen worden niet meer ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen.
- Investeringen waartoe op grond van eerdere CIP's is besloten, maar die nog niet zijn gestart of zijn afgerond, behoren tot het onderhanden werk. Bij jaareinde worden deze kosten geactiveerd. De waardering geschiedt tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

6.4.1.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering) verminderd met afschrijvingen.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd voor het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingsduur is maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

6.4.1.3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:
- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 25.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Afschrijving vindt plaats op basis van de te verwachten toekomstige nuttigheids- of gebruiksduur. Daarbij worden in het algemeen de volgende termijnen gehanteerd:
- gebouwen 40 jaar;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken 10-40 jaar;
- installaties 10 jaar.

Lineaire afschrijving wordt toegepast met uitzondering van woonruimten en gebouwen. Hierop wordt annuïtair afgeschreven.

Op investeringen in gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

6.4.1.4 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

6.4.1.5 Voorraden

De bouwgronden in exploitatie zijn opgenomen tegen de daaraan bestede kosten, inclusief de bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde grondverkopen.

In de grondexploitatie zijn naast de reeds gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten ook de toekomstige verwachte opbrengsten en kosten opgenomen. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Winstneming vindt plaats op basis van de voortgang/ontwikkeling van de exploitatie. Voor verwachte verliezen wordt een voorziening op eindwaarde gevormd die in mindering wordt gebracht op de bijbehorende balanspost.

Gereed product en handelsgoederen heeft betrekking op de verkoopartikelen van de VVV die worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

6.4.1.6 Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.1.7 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

6.4.1.8 Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

6.4.1.9 Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen, op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorts de kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt en die strekken tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren (kostenegalisatie). Tot slot worden de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden tot de voorzieningen gerekend.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde tenzij de tijdswaarde van geld niet materieel is.

6.4.1.10 Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van één jaar of langer.

6.4.1.11 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.2 Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Lasten worden direct opgenomen zodra deze zich voordoen. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Op basis van actuele kostprijsberekeningen worden bij verlieslatende complexen de hoogte van de te nemen voorziening bepaald.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Omdat geen voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume mogen worden opgenomen, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting gevormd.

Opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn. De positieve resultaten op grondexploitaties worden pas bij het sluiten van grondexploitaties aan het resultaat toegevoegd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

TOZO
De uitkeringen in het kader van de TOZO zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Hierbij is uitgegaan van het principe betaald = besteed. Deze baten-lasten systematiek is verwerkt in de programmarekening en SiSa bijlage.

6.4.3 Grondslagen rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;

De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
- Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 7 februari 2024 door de raad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is het vastgestelde beleid per proces leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV alsmede het raadsbesluit verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording 2023. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde afgerond € 7.872.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapportagegrens van 5% van de verantwoordingsgrens (zijnde afgerond € 394.000) is gehanteerd waarboven individuele fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

6.5 Toelichting op de balans per 31 december 2023: activa

6.5.1 Vaste activa

6.5.1.1 Immateriële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	12.236	0	0	0	430	11.806
Totaal	**12.236**	**0**	**0**	**0**	**430**	**11.806**

6.5.1.1.1 Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze post bestaat uit:

- de verstrekte bijdrage aan Hoogheemraadschap van Rijnland voor de renovatie van het gemaal aan de Bosweg;
- de voorbereidingskosten van de besluitvorming rond het tracé van de Zuidwestelijke Randweg, verminderd met de ontvangen bijdrage van € 206.000 van de provincie Zuid-Holland. De voorbereidingskosten worden conform het raadsbesluit geactiveerd;
- de tot en met 2012 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg en de brug over de Stolwijkervaart;
- de tot en met 2011 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de RijnGouweLijn en de in 2013 van de provincie terugontvangen bijdrage op basis van de gewijzigde planvoering;
- de verstrekte bijdrage aan de restauratie van draaiorgel "de Lekkerkerker";
- de verstrekte bijdrage aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van de rotonde nabij de Coenecoopbrug.

In 2023 is op deze post in totaal € 430.000 afgeschreven.

6.5.1.2 Materiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.554	9.239
Overige investeringen met een economisch nut	208.744	191.395
Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	90.946	95.735
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	50.266	57.543
Totaal	**358.510**	**353.912**

6.5.1.2.1 Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.554	685	0	0	0	9.239
Totaal	**8.554**	**685**	**0**	**0**	**0**	**9.239**

Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht
Een correctie van de boekwaarde erfpachtgronden is de verklaring voor de investering van € 685.000.

6.5.1.2.2 Overige investeringen met economisch nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	41.882	0	19.548	0	0	22.333
Woonruimten	39	0	0	0	5	34
Bedrijfsgebouwen	145.186	4.335	0	11	5.807	143.702
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.746	1.141	0	0	969	6.919
Machines, apparaten en installaties	6.759	1.078	0	57	927	6.854
Overige materiële vaste activa	8.133	4.509	0	40	1.048	11.554
Totaal	**208.744**	**11.063**	**19.548**	**108**	**8.755**	**191.395**

Gronden en terreinen
In 2023 is grond van de locatie Spoorzone A1 verkocht. De locatie bestaat uit twee deelgebieden: oost en west. Grond van deelgebied west is verkocht voor € 1.289.000. Verder heeft er een waardeoverdracht plaats gevonden van de voormalige NIEGG-gronden voor € 18.259.000.

Bedrijfsgebouwen
In 2023 zijn diverse investeringen gedaan: aankopen van het Arti Legi pand € 1.770.000, verduurzamen/verbouwen van de Chocoladefabriek € 23.000, maatschappelijke voorzieingen Westergouwe € 923.000, uitbreiding Parkeergarage Spoorzone € 62.000, herstel volière Van Bergen IJzendoornpark € 69.000, herbestemming Stadhuis € 608.000 en onderhoud Goudse Schouwburg € 879.000.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
In 2023 heeft de gemeente geïnvesteerd in: de uitbreiding van de woonwagen standplaatsen voor € 24.000, renovatie kunstgrasveld en hekwerk SV Donk € 541.000, verlichting Oosterwei € 40.000, Sport Gouda LED verlichting € 532.000 en valondergronden € 4.000.

Machines, apparaten en installaties
De grootste investeringen in 2023 betreffen: de maatschappelijke voorzieningen in Westergouwe € 488.000, vervanging cameratoezicht € 40.000, sanitair waterrecreatie Regentessseplantsoen € 122.000, zonnepanelen Brandweerkazerne € 115.000, verduurzaming vastgoed € 145.000 en asfalt speelveld Steinse Groen en Goverwelle € 167.000.
In 2023 heeft de gemeente diverse bijdragen van derden ontvangen voor een bedrag van € 57.000.

Overige materiële vaste activa
In deze categorie zijn een aantal investeringen ondergebracht: IHP € 2.317.000, Automatisering € 1.217.000, aanpassing klantzone Sociaal Domein € 77.000, werkplek aanpassing Huis van de Stad € 10.000, maatschappelijke voorzieningen Westergouwe € 68.000, inventaris Arti Legi € 40.000, aanpassing klantzone UWV € 127.000, Belcellen € 6.000 en Eco Park € 645.000.

6.5.1.2.3 Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	85.452	13.204	0	5.571	3.219	89.865
Overige materiële vaste activa	5.494	824	0	0	449	5.869
Totaal	**90.946**	**14.028**	**0**	**5.571**	**3.668**	**95.735**

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
De investeringen hebben betrekking op de gemeentelijke rioleringen.

Overige materiële vaste activa
De grootste investering in deze catergorie is gedaan in het Eco Park € 785.000. Daarnaast is in totaal € 19.000 geïnvesteerd in de ombouw van ondergrondse afvalcontainers en afvalinzameling.

6.5.1.2.4 Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	49.408	11.423	0	-75	3.829	57.076
Machines, apparaten en installaties	492	20	0	0	304	208
Overige materiële vaste activa	366	5	0	0	112	259
Totaal	**50.266**	**11.447**	**0**	**-75**	**4.245**	**57.543**

Grond-, weg en waterbouwkundige werken
Vervanginsinvesteringen openbare ruimte € 7.270.000, maatregelen knelpunten VCP 2020-2021 en 2022-2025 € 2.543.000, vervanging kade- en walmuren € 607.000, viaduct Noothoven van Goorstraat € 398.000, aanpassing kruising AZC Molenwiek € 245.000, herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied € 221.000, Parkeerplan Gouda € 74.000, kwaliteitsverhoging binnenstad € 49.000 en overige € 4.000.
Voor de Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied heeft de gemeente € 100.000 terug moeten betalen aan de Provincie Zuid-Holland.

Machines, apparaten en installaties
Vervanging VRI Graaf Florisweg Zwarteweg € 20.000.

Overige materiële vaste activa
Toegankelijkheid openbare gebouwen € 5.000.

6.5.1.3 Financiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	1.941	0	0	0	0	1.941
- overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1.044	440	0	0	152	1.333
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18	0	0	0	0	18
Totaal	**3.003**	**440**	**0**	**0**	**152**	**3.292**

6.5.1.3.1 Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Voor de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen geldt de volgende specificatie. De bedragen betreffen de nominale waarde van het aandelenbezit in de betreffende onderneming.

Deelnemingen (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Cyclus	753	753
Sportpunt Gouda	949	949
BNG	206	206
Oasen	33	33
Totaal	**1.941**	**1.941**

6.5.1.3.2 Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Deze post betreft de deelname in een viertal verbonden partijen van oorspronkelijk 100 gulden per partij; in totaal € 181,52.

6.5.1.3.3 Overige langlopende leningen u/g

Sinds 1996 participeert de gemeente in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten. Van de verkoopopbrengst van de aandelen Bouwfonds Nederlandse Gemeenten is bij de verkoop in 2000 € 2.244.000 toegevoegd aan deze deelneming. In 2022 is de deelneming per saldo met € 60.000 toegenomen als gevolg van verstrekte geldleningen in het Startersfonds.

De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten is aan te merken als een stichting waarin de gemeente participeert, waarvan het bestuur door de deelnemende gemeenten wordt benoemd en de gemeente het risico draagt van de door de stichting verstrekte geldleningen.

Tot deze post behoren tevens een aantal hypothecaire geldleningen aan particulieren ten dienste van funderingsherst, een lening aan Dierentehuis Midden-Holland en leningen aan gemeentelijk personeel voor in bruikleen verstrekte mobiele telefoons.

6.5.1.3.4 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Per jaareinde bestaat deze balanspost uit een tweetal waarborgsommen met een totaalwaarde van € 18.000.

6.5.2 Vlottende activa

6.5.2.1 Voorraden

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	9.156	29.742
Gereed product en handelsgoederen	9	11
Totaal	**9.165**	**29.752**

6.5.2.1.1 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Grondexploitaties (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde
Boekwaarde 1-1-2023 (excl. voorziening)	**10.270**
Tussentijds genomen winst	0
Mutaties 2023	20.520
Afwaardering	0

Grondexploitaties (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde
Afgesloten	0
Boekwaarde 31-12-2023 (excl. voorziening)	**30.790**
Voorziening	-1.048
Balanswaarde 31-12-2023	**29.742**

Grondexploitaties (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde
Boekwaarde 31-12-2023	**30.790**
Tussentijds genomen winst	0
Nog te maken kosten	89.715
Nog te verwachten opbrengsten	-118.935
Rente (= kosten)	1.048
Verwacht exploitatieresultaat op eindwaarde	**2.618**

"- = voordeel en + = nadeel"

6.5.2.1.2 Gereed product en handelsgoederen

Het gaat in dit geval om de handelsgoederen van de VVV, de voorraad trekbandzakken voor restafval in het kader van het gemeentelijk project Afval scheiden loont en de voorraad transponders. De totale waarde ultimo 2023 is € 11.000 (ultimo 2022 € 9.000).

6.5.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	22.286	27.239
Overige verstrekte kasgeldleningen	568	318
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	1.401	1.188
Overige vorderingen	8.273	10.906
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd korter dan 1 jaar	0	0
Totaal	**32.528**	**39.651**

6.5.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen

Binnen de vorderingen op openbare lichamen is de vordering op het BCF van € 21.891.000 voor de reguliere opgave over 2023 de grootste. Het bedrag wordt naar verwachting medio 2024 ontvangen. Verder is hier een bedrag van € 3.005.000 opgenomen aan nog te ontvangen (suppletie)aangiften BCF tot en met 2023.

Het saldo van suppletie-aangiften BTW tot en met 2023 bedraagt ultimo 2023 € 7.000.

Aan overige vorderingen op openbare lichamen is een bedrag opgenomen van € 2.335.000. Medio maart 2024 is hiervan € 524.000 nog niet voldaan.

6.5.2.2.2 Overige verstrekte kasgeldleningen

Ultimo 2023 was per saldo nog een kasgeldleningen van € 318.000 verstrekt aan Jeugdbescherming west Zuid-Holland. De in 2022 verstrekte kasgeldlening aan Stichting Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen werd in 2023 afgelost.

6.5.2.2.3 Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

Hieronder zijn de tegoeden op de rekening bij het (Garantiefonds) Nationaal Restauratiefonds en de rekeningen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten opgenomen.

6.5.2.2.4 Uitzettingen in 's Rijks Schatkist

Ultimo 2023 was de vordering op het Rijk wegens uitgezette liquide middelen in de Schatkist € 0. Ook eind 2022 was het bedrag € 0.

6.5.2.2.5 Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit:

- bijstandsvorderingen voor € 4.770.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 2.649.000);
- vorderingen inzake gemeentelijke belastingen ondergebracht bij Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland voor € 3.886.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 260.000);
- vorderingen op overige debiteuren voor € 5.162.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 3.000), waarvan medio maart 2024 € 288.000 nog niet ontvangen is.

6.5.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit kassaldi en banksaldi.

6.5.2.3.1 Kas- en banksaldi

Ultimo 2023 bedroeg het totaal van de kassaldi € 34.000. Ultimo 2022 ging het om € 39.000.

Het totaal van de banktegoeden bedroeg ultimo 2023 € 3.384.000 positief (eind 2022 € 4.729.000 positief).
Gouda beschikt over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 10.000.000.

6.5.2.3.2 Schatkistbankieren

In het kader van de Regeling schatkistbankieren dient elke decentrale overheid overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, af te storten bij het ministerie van Financiën (in 's Rijks schatkist). Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente Gouda gedurende het gehele jaar onder de drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

(bedragen * € 1.000)		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**6.553**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks Schatkist aangehouden middelen**	**1.001**	**1.370**	**1.103**	**2.612**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.552	5.183	5.450	3.941
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

(bedragen * € 1.000)		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	327.629
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	327.629
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	6.553

Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	90.080.671	124.642.497	101.474.776	240.275.413
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.000.896	1.369.698	1.102.987	2.611.689

6.5.2.4 Overlopende activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen:Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	1.077	364
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	900	833

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	1.349	821
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	19.525	8.225
Totaal	**22.851**	**10.243**

6.5.2.4.1 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Ontvangen	Saldo 31-12-2023
Europese overheidslichamen:				
ESF REACT 2021-2022 EU Gemeenten	1.077	364	1.077	364
Subtotaal	**1.077**	**364**	**1.077**	**364**
Rijk:				
Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraine A16	32	9.535	8.991	576
SPUK stimulering sport	83	0	83	0
Hulp toeslagenproblematiek 2022 B2	666	512	693	485
Kwijtschelding gem. belastingen SiSa C62	91	16	44	64
Schuldenafhandeling gedupeerden toeslagenaffaire G2, G3 en G4	0	35	0	35
Schuldenkwijtschelding toeslagenaffaire G12	29	2	0	31
Compensatie gedwongen opzegging Gazprom	0	125	0	125
Hotelbootvergoeding	0	35	0	35
Subtotaal	**901**	**10.260**	**9.811**	**1.350**
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw C41B	0	98	74	25
Fietsparkeren E27B	1.146	0	1.146	0
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 E44B	0	108	20	88
Snelfietsroute Gouda-RTD F20	67	0	0	67
Transitiekosten OEK A16	0	172	0	172
MBO Rijnland Sisa D1a	0	22	0	22
MBO Rijnland Sisa D12a	0	398	0	398
R-net herontwikkeling zuidelijk stationsgebied	100	0	100	0
Overige	35	0	35	0
Subtotaal	**1.349**	**797**	**1.375**	**771**
				0
Totaal	**3.326**	**11.421**	**12.263**	**2.485**

6.5.2.4.2 Overige nog te ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.5.2.4.3 Vooruitbetaalde bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2023: passiva

6.6.1 Vaste passiva

6.6.1.1 Eigen vermogen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserve	39.565	31.604
Bestemmingsreserves	39.519	71.070
Saldo van rekening	30.609	11.119
Totaal	**109.694**	**113.793**

Het volgende overzicht toont het verloop van de afzonderlijke reserves. Naast de toevoegingen en de onttrekkingen tijdens het begrotingsjaar worden ook de verminderingen wegens afschrijvingen in beeld gebracht evenals de mutaties op grond van de resultaatbestemming van het voorafgaande jaar.

Naam reserve (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering wegens afschrijving	Bestemming resultaat 2022	Saldo 31-12-2023
Algemene Reserve	39.565	0	27.203	0	19.242	31.604
Reserve sociaal domein	0	0	0	0		0
Subtotaal Algemene reserves	**39.565**	**0**	**27.203**	**0**	**19.242**	**31.604**
Reserve afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	14.559	3.500	0	1.612		16.446
Reserve (co)financiering in regionale projecten	660	0	40	0		620
Reserve parkeren	788	0	205	0		583
Reserve Organisatieontwikkeling	663	557	105	0		1.114
Reserve Wijkontwikkeling	3.292	1.306	0	0		4.598
Reserve Niet Gesprongen Explosieven WO2	703	0	0	0		703
Reserve Maatsch Opvang, vrouwenopv en beschermd wonen	6.842	0	975	0	1.734	7.601
Reserve Cultuur en erfgoedfonds	31	300	50	0		281
Reserve Zuidelijk stationsgebied	644	0	0	0		644
Reserve Revitalisering Goudse Poort	940	0	564	0		376
Reserve Nog uit te voeren wzh 3 Bolwerk	504	0	0	0	-131	373
Reserve versnellen woningb+(gebieds)transformatie	3.419	6.000	120	0		9.299
Reserve Groenfonds	838	2.000	380	0	20	2.478
Reserve Onderwijshuisvesting	2.196	0	325	0		1.871
Reserve Nog uit te voeren wzh Middenwillens	0	0	0	0		0
Reserve Omgevingswet	383	250	119	0		514
Reserve investeringen riool	1.130	0	0	0		1.130
Reserve investeringen afval	0	0	0	0	100	100
Reserve ZeroEmissieZone	930	0	0	0		930
Reserve Waterfonds	1.000	1.000	45	0		1.955
Reserve GREX Westergouwe	0	0	0	0		0
Reserve duurzaamheidsfonds	0	5.000	0	0		5.000
Reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit	0	850	0	0	898	1.748
Reserve Programma vluchtelingenopvang	0	3.510	0	0	3.559	7.069
Reserve Groot onderhoud vastgoed	0	1.469	1.531	0	2.787	2.725
Reserve Incidentele herstelacties openbare ruimte	0	0	0	0	2.400	2.400
Reserve afschrijvingslasten Revitalisering Goudse Poort	0	514	0	0		514
Subtotaal bestemmingsreserves	**39.519**	**26.256**	**4.460**	**1.612**	**11.367**	**71.070**
Totaal	**79.085**	**26.256**	**31.663**	**1.612**	**30.609**	**102.674**

Toelichting per reserve

Algemene reserve
De algemene reserve is de buffer voor financiële tegenvallers van de gemeente. Het resultaat van de jaarrekening wordt op deze reserve afgewikkeld.

Reserve sociaal domein

Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze reserve per 31-12-2023 opgeheven.

Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte
Het doel van deze reserve is het opvangen van de kapitaallasten van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Reserve cofinanciering regionale projecten
De reserve is bestemd voor de aanpak regionale projecten die gezamenlijk worden gefinancierd.

Reserve parkeren
Het doel van deze reserve is de dekking van kosten voor aanleg van (vervangende) parkeerplaatsen, het treffen van parkeer regulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbenden parkeren. De reserve wordt gevoed door afkoopsommen die moeten worden betaald als bij de afgifte van bouwvergunningen niet (volledig) kan worden voldaan aan de normering van het aantal te realiseren parkeerplaatsen op eigen terrein.

Reserve Organisatieontwikkeling
Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen.

Reserve Wijkontwikkeling
Dekking van de kosten van wijkontwikkelingsprojecten. Het doel van de wijkontwikkeling is om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren door het uitvoeren van fysieke projecten in samenspraak met de bewoners. Het gaat daarbij om de herinrichting van de openbare ruimte, maar ook om verbetering van de woningvoorraad. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de twee betrokken woningbouw corporaties. De kosten en opbrengsten die de gemeente hiervoor maakt worden vanaf 2004 verrekend via de reserve wijkontwikkeling. Jaarlijks wordt aan de hand van het verwachte projectverloop van deze reserve een prognose gemaakt.

Reserve Niet Gesprongen Explosieven WO2
Dekking van de kosten van onderzoek naar en het opruimen van niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (WO2) voor Lombok-terrein.

Reserve Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen
De gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve op grond van het raadsbesluit van 20 juni 2012 resp. 6 juli 2016 (jaarstukken 2015). Ook wordt deze reserve ingezet ten behoeve van deze centrumtaken. Gezien de beoogde overgang van de centrumtaken naar de GR per 1 januari 2025, beslist de raad tot dat moment alleen over besteding van deze reserve op voordracht van het BOSD.

Reserve Cultuur en erfgoedfonds
Het meerjarig beschikbaar houden van de middelen uit het cultuur- en erfgoedfonds.

Reserve Zuidelijk stationsgebied
Op 22 juni 2016 heeft de raad ingestemd met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. De reserve Spoorse doorsnijdingen en de reserve Ketenmobiliteit zijn opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen. Het betreft een reserve ter dekking van de plankosten in het project Zuidelijk stationsgebied.

Reserve Revitalisering Goudse Poort
Vrije deel van de reserve dat kan worden ingezet ten behoeve van de infrastructuur in de Goudse Poort.

Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk
Dekking van de kosten van nog uit te voeren civieltechnische werken en bijbehorende plankosten van de voormalige grondexploitatie Bolwerk.

Reserve versnellen woningbouw en (gebieds)transformatie
Het versnellen van de woningbouw. De onttrekking vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten voor deze (civieltechnische) werken.

Reserve Groenfonds
Realiseren van nieuw groen en water in samenhang met het te realiseren Klimaatadaptatieplan.

Reserve Onderwijshuisvesting
Eenmalige exploitatiekosten van IHP en dekking toekomstige kapitaallasten. Onttrekking voor eenmalige exploitatiekosten van het IHP gedurende de looptijd van het IHP en daarna mogelijk de dekking van structurele kapitaallasten.

Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Middenwillens
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze reserve per 31-12-2023 opgeheven.

Reserve Omgevingswet
Dekking van de meerkosten (ten opzichte van de reguliere exploitatie) met betrekking tot beleid en werkwijze "Omgevingswet".

Reserve investeringen riool
Voordelig resultaat op riool beschikbaar houden voor bepaling rioolheffing.

Reserve investeringen afval
Voordelig resultaat op afval beschikbaar houden voor bepaling afvalstoffenheffing.

Reserve ZeroEmissieZone
Dekking van incidentele (exploitatie- en investerings) lasten gerelateerd aan de invoering van de Zero Emissie Zone.

Reserve Waterfonds
Uitbreiden historisch water in de binnenstad, verbeteren van vaarverbindingen, waar van toepassing geïnspireerd door de ambities vanuit de Watervisie van de Wateralliantie. (Zie RB 08-02-2023).

Reserve GREX Westergouwe
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze reserve per 31-12-2023 opgeheven.

Reserve duurzaamheidsfonds

Het verstekken van duurzaamheidsleningen waardoor doelgroepen in staat zijn om investeringen te doen in het verduurzamen van hun gebouw of woning. (Zie Raadsbehandeling 27 sept 2023Verordening Duurzaamheidsfonds, dossiernummer 7397).

Reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit

Het meerjarig beschikbaar hebben van middelen programma Energie en Klimaat, ook in het kader van het CO2-neutraal maken van Gouda / aanpak Duurzame Mobiliteit.

Reserve programma vluchtelingenopvang

Beschikbaar gestelde rijksmiddelen beschikbaar houden t.b.v. (opvang) vluchtelingen.

Reserve groot onderhoud vastgoed

Het doel van de reserve is het reserveren van de vrijgevallen middelen (€ 2.787.000) uit de 4 voorzieningen groot onderhoud (gemeentelijke gebouwen en panden, huis van de stad, schouwburg en parkeergarage), in afwachting van het opstellen van nieuwe MJOP’s voor deze 4 onderwerpen. Zolang de nieuwe MJOP's niet zijn vastgesteld wordt het meerjarig planmatig onderhoud uit deze reserve betaald.

Reserve incidentele herstelacties openbare ruimte

Doel is intensiveringsslag op het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte.

Reserve afschrijvingslasten Revitalisering Goudse Poort

Dekking van de afschrijvingslasten voor gedane investeringen voor infrastructuur in de Goudse Poort.

6.6.1.2 Voorzieningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.338	6.610
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	5.711	6.367
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	16.964	16.528
Totaal	**30.013**	**29.505**

Het volgende overzicht toont het verloop van de afzonderlijke voorzieningen. Naast de toevoegingen en de aanwendingen of bestedingen tijdens het begrotingsjaar wordt in voorkomende gevallen ook de vrijval in beeld gebracht als een voorziening gedeeltelijk of geheel niet meer nodig is.

Naam voorziening (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening spaaruren verlof	590	273	0	0	863
Voorziening deelname grondbank Zuidplas	0	0	0	0	0
Voorziening pensioenaanspr (voormalig) wethouders	5.244	0	546	564	4.133
Voorziening bouwgrond in exploitatie	1.504	1.570	0	0	3.073
Voorziening RVU (Regeling Vervroegd Uittreden)	0	44	0	0	44
Voorziening gr.onderh. Brandw.kazerne (regio)	0	0	0	0	0
Voorziening verhuurdersonderhoud Schouwburg	0	0	0	0	0
Voorziening onderh gem gebouwen en objecten	0	0	0	0	0
Voorziening groot oh openbare ruimte	5.626	5.277	0	4.691	6.211
Voorziening planm oh gem onderwijsgebouwen	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Huis van de Stad	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Stationsgarage	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud Burg. Martenssingel 15	86	86	0	16	156
Voorziening grex Spoorzone	0	0	0	0	0
Voorziening pijporgel aula begraafplaats	52	0	0	0	52
Voorziening verwerking afvalstoffen	55	318	0	0	374
Voorziening riolering (spaardeel)	16.819	7.360	0	8.190	15.988
Voorziening afkoopsom onderhoud Steinse Groen	38	0	4	0	34
Voorziening riolering (egalisatiedeel)	0	10.163	0	10.084	80
Totaal	**30.013**	**25.091**	**550**	**23.545**	**31.008**

Toelichting per voorziening

Voorziening spaaruren verlof
De voorziening is bestemd voor de dekking van toekomstige verplichtingen die voortvloeiden uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren.

Voorziening deelname grondbank Zuidplas
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze voorziening per 31-12-2023 opgeheven.

Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders
Op grond van wettelijke verplichtingen (artikel 44 van het BBV) en ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioen van (voormalig) wethouders is een voorziening noodzakelijk.

Voorziening bouwgrond in exploitatie
Bij de grondexploitatie Spoorzone is er een verwacht verlies van € 2.618.000. Hiervoor is al in eerdere jaren een voorziening gevormd. De verantwoording van deze voorziening in de jaarrekening is als volgt: voor maximaal de boekwaarde van de grondexploitatie Spoorzone, wordt deze in mindering gebracht van de voorraden. (zie hiervoor 6.5.2.1.1 Onderhanden werk). Dit is een bedrag van €1.114.000. Het restant van de voorziening wordt onder de post voorziening bouwgrond in exploitatie gerubriceerd.

Voorziening gr.onderh. Brandw.kazerne (regio)
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze voorziening per 31-12-2023 opgeheven.
Voorziening verhuurdersonderhoud Schouwburg
Deze voorziening is vrijgevallen. Zie voor een toelichting paragraaf 4.3.3. Onder het kopje 'Beleid'.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten
Deze voorziening is vrijgevallen. Zie voor een toelichting paragraaf 4.3.3. Onder het kopje 'Beleid'.

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte
Deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van meerjarige kosten groot onderhoud openbare ruimte. Toevoeging gebeurt ten laste van de exploitatie op basis van het actuele door de Raad vastgestelde Beheerplan Groot Onderhoud en Vervanging Openbare Ruimte. Onttrekking gebeurt op basis van het actuele door de Raad vastgestelde Beheerplan Groot Onderhoud en Vervanging Openbare Ruimte.

Voorziening planm oh gem onderwijsgebouwen
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze voorziening per 31-12-2023 opgeheven.
Voorziening onderhoud Huis van de Stad
Deze voorziening is vrijgevallen. Zie voor een toelichting paragraaf 4.3.3. Onder het kopje 'Beleid'.

Voorziening onderhoud Stationsgarage
Deze voorziening is vrijgevallen. Zie voor een toelichting paragraaf 4.3.3. Onder het kopje 'Beleid'.

Voorziening onderhoud Burg. Martenssingel 15
Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud van het gebouw aan de Burgemeester Martenssingel 15.

Voorziening onderhoud Antwerpseweg 2
Bij besluit van de nota reserves en voorzienigen (13-12-2023) wordt deze voorziening per 31-12-2023 opgeheven.
Voorziening pijporgel aula begraafplaats
Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris wordt beheerd. Het legaat dient gebruikt te worden voor de aanschaf en het onderhoud van het pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda.

Voorziening verwerking afvalstoffen
Bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is voor het egaliseren van de afvalstoffenheffing tarieven.

Voorziening riolering (spaardeel)
Dit betreft een voorziening voor vervangingsinvesteringen riool (het spaardeel). Toevoeging vindt plaats vanuit tariefopbrengsten, voor het sparen voor investeringen. Onttrekking voor het dekken van investeringen in riolering.

Voorziening afkoopsom onderhoud Steinse Groen
Van de provincie Zuid-Holland is een bedrag van € 45.000 ontvangen om het dagelijks onderhoud aan de ecologische verbinding Steinse Groen voor een periode van 12 jaar af te kopen. Vanaf 2021 wordt jaarlijks een twaalfde deel ten laste van de voorziening en ten gunste van de exploitatie gebracht.

Voorziening riolering (egalisatiedeel)
Dit betreft een voorziening voor het egaliseren van de rioolheffing tarieven (het egalisatiedeel). Toevoeging vindt plaats vanuit tarief opbrengsten indien sprake is van hogere opbrengst dan de kosten. Onttrekking indien sprake is van een lagere opbrengst dan de kosten.

6.6.1.3 Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer

6.6.1.3.1 Onderhandse leningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	234.587	0	464	234.123

6.6.1.3.2 Waarborgsommen
Ultimo 2023 is € 148.000 ontvangen als waarborgsom. Ultimo 2022 was dat € -31.000.

6.6.2 Vlottende passiva

6.6.2.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

6.6.2.1.1 Kasgeldleningen
Ultimo 2023 was € 10.000.000 aan kasgeldleningen opgenomen. Ultimo 2022 ging het om € 9.000.000

6.6.2.1.2 Banksaldi
Het debetsaldo van de bankrekening(en) bij de BNG bedroeg ultimo 2023 € 3.384.000 (2022: € 4.729.000).
Gouda beschikt in dit kader over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 10.000.000.

6.6.2.1.3 Overige schulden
Tot de overige schulden behoort onder andere € 22.070.000 voor crediteuren (2022 € 30.382.000).

6.6.2.2 Overlopende passiva

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Boekwaarde 31-12-2023
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
Vooruit ontvangen bedragen van de EU	0	0
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	7.557	18.553
Vooruit ontvangen bedragen van overige overheid	200	200
Totaal	**7.758**	**18.753**

6.6.2.2.1 Nog te betalen bedragen
De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.2.2 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Ontvangen	Vrijgevallen/ Terug-betalingen	Saldo 31-12-2023
Rijk:				
Versterkingsgelden radicalisering 2020 A5	17	-17	0	0
Versterkingsgelden radicalisering 2022 A14	188	0	0	188
Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 A20	0	179	179	0
Specifieke uitkering huisvesting kwetsbare groepen C31	907	0	63	844
Specifieke uitkering ventilatie in scholen C32	0	150	0	150
Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw C41b	400	0	0	400
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen C43	43	0	43	0
Aanpak Energie-armoede C55	994	599	459	1.135
Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid C92	0	72	65	6
Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (LAI) C94	0	1.098	0	1.098
Specifieke uitkering Huisvesting Grote Gezinnen Vergunninghouders C97	0	9	9	0
SPUK Startbouwimpuls C105	0	1.936	0	1.936
Huisvesting aandachtsgroepen C209	35	148	35	148
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie D1	577	0	0	577
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie D12	100	1.116	1.087	128
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie D11	0	0	0	0
Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV) D1A	21	0	21	0
Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV) D12A	340	520	476	385
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2020 D8	1.157	3.150	3.241	1.066
Specifieke uitkering volwasseneducatie D10	153	986	906	233
Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging D14	644	608	715	536
Specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden D19	28	28	55	0
Specifieke uitkering impuls jongerencultuur D21	310	295	310	295
Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters D22	0	45	0	45
Schone Lucht Akkoord E53	426	0	0	426
Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 E84	162	0	0	162
Intelligente VRI's E85	260	0	0	260
Regeling specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur E104	0	4.395	0	4.395
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-.en energiebeleid (CDOKE) F28	0	1.657	84	1.573
Wet inburgering G10	318	817	356	779
SPUK Onderwijsroute G13	51	21	22	50
SPUK sport H4	76	0	74	2
Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken H12	0	40	40	0
Specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022 H22	14	0	14	0
Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026 H30	0	1.248	935	314
Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK NEAS) H31	0	77	77	0
Specifieke uitkering IZA H35	0	1.896	1.033	863
Afrekening SiSa TOZO, PW en BBZ 2021 - 2023	0	300	0	300
TOZO BKAP ontvangen rente en hoofdsom	0	238	0	238
Opwaardering openbare sportveldjes	36	0	36	0
RMT Regionaal Mobiliteits Team	134	0	134	0
LIPE – IP –NAS –versnelling uitvoering klimaatadaptatiemaatregelen	101	0	79	22
RIO-AJB (preventie criminaliteit kwetsbare jeugdigen)	65	0	65	0
Subtotaal	**7.558**	**21.609**	**10.613**	**18.554**
Overige Nederlandse overheidslichamen:				

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Ontvangen	Vrijgevallen/ Terug-betalingen	Saldo 31-12-2023
Subsidie 2023 Watergouwe (grex WG)	0	200	0	200
Subtotaal	**0**	**200**	**0**	**200**
Totaal	**7.558**	**21.809**	**10.613**	**18.754**

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.2.3 Overige vooruit ontvangen bedragen

In het kader van faciliterend grondbeleid, worden overeenkomsten gesloten met ontwikkelaars. Hierin wordt vastgelegd dat de kosten die de gemeente maakt, gedekt worden door een vooruit te ontvangen bijdrage van de ontwikkelaar. Voor 9 projecten resteert per 31-12-2023 een reeds vooruit ontvangen budget van € 75.000 voor nog uit te voeren werkzaamheden.

6.7 Niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen

In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke langlopende financiële verplichtingen opgemaakt. Zo ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

6.7.1 Borg- en garantstellingen

6.7.1.1 Borgstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Aantal ultimo 2023	Oorspron-kelijk bedrag	Percentage borgstelling	Risico-beslag 1-1-2023	Risico-beslag 31-12-2023
Borgstellingen met laag risicoprofiel					
1. Particuliere woningen	41	7.068	100%	1.025	529
2. Woningcorporaties en zorginstellingen	6	12.389	100%	7.284	6.943
3a. Overige rechtspersonen	1	13.000	100%	11.923	13.129
3b. Overige rechtspersonen	1	3.500	37%	799	734
Totaal borgstellingen met laag risicoprofiel	**49**	**35.957**		**21.031**	**21.335**
Borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel					
4a. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	6	1.633	100%	1.163	1.088
4b. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	8.520	80%	4.860	3.806
4c. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen		0	50%	0	0
5. Overige rechtspersonen	1	3.000	100%	3.000	2.773
Totaal borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel	**8**	**13.153**		**9.023**	**7.667**
TOTAAL VERSTREKTE BORGSTELLINGEN	**57**	**49.110**		**30.054**	**29.002**

Op basis van de saldiverklaringen die de gemeente van geldverstrekkers heeft ontvangen, bedraagt het risicobeslag per 31 december 2023 € 29.002.000 (2022 € 30.054.000).

Risico borgstellingen
Inherent aan het verstrekken van borgstellingen is dat risico wordt gelopen dat partijen waar borg voor wordt gestaan niet tijdig aan rente- en aflossingsverplichtingen van de betreffende geldleningen kunnen voldoen. In 2023 is de gemeente niet aangesproken op de borgstellingspositie.

De risico's worden permanent bewaakt en indien noodzakelijk wordt met de betreffende partij overleg gevoerd met als doel het risico dat de gemeente op de borgstelling wordt aangesproken zo gering mogelijk te laten zijn.

Achtervang
Naast bovenstaande borgstellingen is sprake van borgstellingen die door waarborgfondsen aan derden zijn verstrekt en waarvoor de gemeente als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid) optreedt. De gemeente zal dus pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling. Het garantievermogen van de waarborgfondsen verschilt per fonds maar beloopt miljarden euro's. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt erg klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.

A. Borgstelling via het Waarborgfonds eigen Woningen (WEW)
Aantal garanties: 2.201 in 2022 (2021: 2.336)
Omvang: € 348.000.000 in 2022 (2021: € 377.000.000)
50% aandeel gemeente Gouda: € 174.000.000 in 2022 (2021: € 188.500.000)

Het genoemde aantal en de vermelde bedragen zijn per 31 december 2022. Het overzicht Nationale Hypotheek Garantie (NHG) wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Bij het opmaken van deze jaarstukken was de stichting nog niet in staat (geweest) de standen per 31 december 2023 te verstrekken.

Het rijk heeft met ingang van 1 januari 2011 de achtervangpositie van de gemeenten overgenomen voor nieuw te verstrekken leningen onder Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekent dat gemeente Gouda geen risico loopt om te worden aangesproken op de achtervangpositie voor leningen die vanaf 1 januari 2011 in dit kader zijn verstrekt.

Het toch al als laag te kwantificeren risico op de bestaande leningen onder NHG-garantie, dus die welke zijn verstrekt tot en met 2010, zal de komende jaren steeds verder afnemen als gevolg van de gepleegde aflossingen en de forse stijging van de waarde van de woningen die het betreffen.

B. WSW-borgstellingen voor woningcorporaties
Aantal garanties: 100 (2022: 85)
Omvang: € 452.000.000 (2022: € 421.000.000)
50% aandeel gemeente Gouda: € 226.000.000 (2022: € 210.500.000)

In het geval dat de gemeenten op de achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling waarbij het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% in de vorm van renteloze leningen door gemeenten zal worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen en het risico dat dit de komende jaren gebeurt wordt vrijwel nihil geacht.

6.7.1.2 Garantstellingen
Gouda had geen garantstellingen per 31 december 2023.

6.7.2 Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen
6.7.2.1 Aangetrokken langlopende geldleningen met uitgestelde storting
In 2021 heeft de gemeente twee overeenkomsten van geldlening gesloten met BNG Bank voor langlopende leningen die in de jaren 2024 en 2025 worden gestort. Het betreft leningen van elk € 10 miljoen (in totaal dus € 20 miljoen); de rentepercentages van deze twee leningen liggen al vast voor de volledige looptijd. De transacties zijn uitgevoerd met het oog op het beheersen van renterisico's. Vanaf 2024 zullen deze twee leningen als vaste passiva worden gepresenteerd; de rentelasten van deze leningen zullen vanaf 2024 worden opgenomen in de exploitatie (onder het taakveld treasury).

Daarnaast heeft de gemeente in 2022 twee overeenkomsten van geldlening gesloten met de Nederlandse Waterschapsbank voor langlopende leningen die in 2025 (een lening van € 5 miljoen) en in 2026 (een lening van € 11 miljoen) worden verstrekt.

Ten slotte heeft de gemeente bij BNG Bank twee langlopende geldleningen afgesloten die in de jaren 2024 en 2025 aan contractuele renteherziening toe waren. In 2022 is het rentepercentage dat vanaf 2024 en 2025 geldt, reeds vastgelegd. De totale schuldrest van beide leningen bedraagt in genoemde jaren € 10,2 miljoen.

6.7.2.2 Meerjarige inkoopcontracten
De Commissie BBV doet in haar Kadernota rechtmatigheid 2017 de stellige uitspraak om meerjarige inkoopcontracten, die volgens Europese regels zouden moeten zijn aanbesteed, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’. En wel voor het volle bedrag waarvoor het contract is aangegaan. De achtergrond van deze stellige uitspraak moet worden gezocht in eventuele fouten die worden gemaakt bij het aanbesteden.

Binnen dit kader worden de volgende overeenkomsten vermeld met een contractwaarde van minimaal € 100.000 en een looptijd tot minimaal 1 januari 2025.

Leverancier (bedragen * € 1.000)	Contracttype	Contractwaarde
Clear Channel Nederland BV	Concessieovereenkomst	4.365
NLtraining B.V.	Raamovereenkomst	4.200
Regiogemeenten	Dienstverleningsovereenkomst (DVO)	2.902
Promen	Raamovereenkomst	2.405
Yacht B.V.	Raamovereenkomst	1.461
Microsoft Ireland Operations Limited	Licentie	1.239
Huschka Beveiligers B.V.	Raamovereenkomst	1.187
Promen	Raamovereenkomst	1.023
ProWork B.V.	Raamovereenkomst	900
Centric Netherlands B.V.	Opdracht dienstverlening	891
Stichting Centrum voor Dierenhulpverlening	Raamovereenkomst	848
Telindus-ISIT B.V.	Raamovereenkomst	749
ESH Media	Concessieovereenkomst	600
Telindus-ISIT B.V.	Onderhoud	523
Maas International B.V.	Raamovereenkomst	503
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	Dienstverleningsovereenkomst (DVO)	474
Circle Software Group B.V.	Onderhoud	451
B.V. Technisch Bureau Jacot	Levering	433
BBD Mobiele surveillance B.V.	Raamovereenkomst	399

Leverancier (bedragen * € 1.000)	Contracttype	Contractwaarde
Melior Verzekeringen B.V.	Opdracht dienstverlening	360
Impact Information Management B.V.	Inhuur derden	289
Telindus-ISIT B.V.	Onderhoud	200
iBabs B.V.	Licentie	199
Nebest Duikinspectie B.V.	Raamovereenkomst	154
Eljakim Information Technology B.V.	Opdracht dienstverlening	109

6.8 Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 7 februari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV van november 2023.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op zijnde afgerond € 7.872.000.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

7 Taakvelden

Gemeenten zijn verplicht een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten zijn verdeeld naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Via dit overzicht kunnen gemeenten eenvoudig met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving hoofdtaakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal Domein
7.	Volksgezondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De jaarrekening 2023 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	7	4.316	5.353	5.876	6.006	5.346	660
0.10 Mutaties reserves	8	12.191	15.735	19.607	26.270	26.256	15
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	0	27.201	35.475	0	35.475
0.2 Burgerzaken	7	2.472	2.443	2.157	3.055	3.042	13
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	5.287	3.148	4.487	5.143	6.231	-1.087
0.4 Overhead	7	24.608	25.599	25.933	30.340	31.484	-1.143
0.5 Treasury	8	-1.129	-1.841	-2.249	-1.954	-1.593	-361
0.61 OZB woningen	8	249	235	250	275	282	-6
0.62 OZB niet-woningen	8	234	240	235	260	272	-12
0.63 Parkeerbelasting	8	51	172	19	19	93	-74
0.64 Belastingen overig	8	121	50	50	51	52	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	8	536	407	8.309	457	106	351
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	104	183	363	363	185	178
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	5.193	5.325	5.437	5.393	5.462	-69
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	5.972	6.015	5.590	6.909	6.369	540
2.1 Verkeer en vervoer	3	16.149	16.844	16.790	18.901	18.297	603
2.2 Parkeren	3	1.091	1.052	1.444	1.339	1.503	-163
2.3 Recreatieve havens	5	252	435	544	535	527	7
2.4 Economische havens en waterwegen	1	1.064	1.275	1.456	1.876	1.915	-39
2.5 Openbaar vervoer	3	112	111	109	109	108	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	1.565	318	901	929	1.879	-950
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	223	242	223	241	267	-26
3.4 Economische promotie	1	3.066	3.957	2.882	3.538	3.110	428
4.2 Onderwijshuisvesting	1	9.368	7.842	7.966	9.706	9.776	-70
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	7.995	9.830	10.537	11.787	11.426	361
5.1 Sportbeleid en activering	5	6.536	6.651	7.524	8.193	8.088	106
5.2 Sportaccommodaties	5	2.713	2.767	2.894	2.904	3.269	-365
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	4.797	4.590	4.570	4.682	4.700	-18
5.4 Musea	5	2.249	2.208	2.401	2.775	2.846	-70
5.5 Cultureel erfgoed	5	550	304	503	801	635	166
5.6 Media	5	1.960	2.064	2.109	2.267	2.403	-136
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	5.168	6.484	6.453	7.336	6.851	486
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	8.907	13.334	9.213	18.618	17.910	708

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.2 Wijkteams	4	4.284	4.460	7.793	6.147	6.042	105
6.3 Inkomensregelingen	4	37.388	40.018	35.637	42.758	45.512	-2.754
6.4 Begeleide participatie	4	9.843	9.774	9.621	9.621	9.577	45
6.5 Arbeidsparticipatie	4	5.404	7.412	4.968	8.822	6.494	2.328
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4	2.769	3.889	2.331	2.365	2.406	-41
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	16.560	16.426	0	0	0	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	4	0	0	6.500	6.829	6.228	601
6.71b Begeleiding (WMO)	4	0	0	7.986	8.510	7.998	512
6.71c Dagbesteding (WMO)	4	0	0	1.528	1.697	1.262	436
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	0	0	1.851	3.032	3.082	-50
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	26.499	28.826	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	0	0	5.270	6.689	6.103	586
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	0	0	3.601	4.580	4.197	384
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	0	0	2.066	2.763	2.857	-95
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	0	0	3.752	5.406	3.670	1.736
6.73a Pleegzorg	4	0	0	1.505	1.672	1.501	171
6.73b Gezinsgericht	4	0	0	1.188	1.808	2.588	-780
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	0	0	1.873	2.724	2.836	-112
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	4.482	3.498	4.811	-1.312
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	0	0	1.053	1.499	2.278	-779
6.74c Gesloten plaatsing	4	0	0	508	592	675	-84
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	20.525	19.324	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	4	0	0	16.166	17.828	12.469	5.359
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	0	0	5.449	5.043	7.534	-2.490
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	4.231	4.525	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	4	0	0	2.535	2.801	2.714	87
6.82b Jeugdreclassering	4	0	0	174	188	246	-58
7.1 Volksgezondheid	4	2.876	2.745	3.212	3.265	4.037	-772
7.2 Riolering	2	15.971	15.386	16.360	17.158	14.838	2.320
7.3 Afval	2	9.605	9.426	10.977	10.762	11.159	-397
7.4 Milieubeheer	2	2.931	3.273	3.861	5.434	4.207	1.226
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	49	48	36	50	50	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	2.966	4.767	2.911	4.587	4.924	-337
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	10.507	12.720	22.378	24.648	27.253	-2.605
8.3 Wonen en bouwen	3	5.413	5.548	5.083	8.572	4.944	3.629
Totaal lasten		**311.793**	**331.934**	**374.437**	**435.951**	**393.587**	**42.364**

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	7	-603	-1.059	-61	-61	-630	569
0.10 Mutaties reserves	8	-18.136	-22.061	-21.565	-40.384	-33.275	-7.109
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	0	-26.963	-40.892	0	-40.892
0.2 Burgerzaken	7	-1.034	-1.122	-1.023	-1.074	-1.110	37
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-4.018	-5.413	-4.314	-4.659	-5.295	636
0.4 Overhead	7	-4.069	-3.573	-4.490	-4.938	-4.976	38
0.5 Treasury	8	-354	-530	-202	-283	-347	64
0.61 OZB woningen	8	-8.613	-8.929	-8.946	-8.946	-9.373	427
0.62 OZB niet-woningen	8	-7.768	-8.207	-8.720	-8.720	-8.391	-329
0.63 Parkeerbelasting	8	-3.695	-4.706	-3.801	-3.756	-4.704	948
0.64 Belastingen overig	8	-2.486	-535	-501	-501	-562	62

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	-174.680	-198.620	-195.897	-200.594	-204.794	4.200
0.8 Overige baten en lasten	8	-1.594	-2.882	-498	-268	-320	52
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-39	-81	-50	-50	-79	29
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-422	-283	-79	-737	-451	-286
2.1 Verkeer en vervoer	3	-1.169	-939	-121	-970	-391	-579
2.2 Parkeren	3	0	-692	-690	-680	-602	-78
2.3 Recreatieve havens	5	-111	-101	-111	-111	-114	3
2.4 Economische havens en waterwegen	1	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	3	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-1.519	-80	-687	-715	-1.670	954
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-109	-139	-157	-157	-143	-14
3.4 Economische promotie	1	-959	-1.701	-788	-1.253	-1.288	35
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-2.578	-515	-433	-433	-412	-21
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	-5.778	-7.016	-6.934	-7.496	-7.813	317
5.1 Sportbeleid en activering	5	-547	-1.030	0	-427	-967	540
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.467	-2.495	-2.624	-2.624	-2.627	3
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	-75	-2	0	0	-312	312
5.4 Musea	5	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	5	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	5	0	0	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-158	-188	-102	-102	-51	-52
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-894	-9.469	-782	-11.540	-11.314	-226
6.2 Wijkteams	4	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4	-30.644	-25.936	-27.473	-27.897	-28.720	822
6.4 Begeleide participatie	4	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-385	-1.598	0	-498	-836	339
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4	0	0	-453	-453	-570	117
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	-646	-1.885	0	0	0	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	4	0	0	0	0	5	-5
6.71b Begeleiding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	0	0	0	-785	-1.396	611
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	-22	-485	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	0	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	0	0	0	-592	87	-679
6.73a Pleegzorg	4	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	4	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	0	0	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	4	0	0	0	0	0	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	-644	-342	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	4	0	0	-500	-325	-403	78
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	0	0	0	0	-41	41
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	-184	-185	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	4	0	0	-184	-196	-196	0
6.82b Jeugdreclassering	4	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	4	0	0	0	0	-1.033	1.033

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023 (basis)	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Rekening 2023	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
7.2 Riolering	2	-18.115	-18.148	-17.696	-18.016	-18.002	-14
7.3 Afval	2	-11.499	-11.681	-12.985	-12.852	-13.341	490
7.4 Milieubeheer	2	-774	-884	-48	-3.298	-681	-2.617
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-2.090	-2.115	-84	-185	-4.327	4.142
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	-12.914	-9.993	-22.378	-24.646	-27.089	2.443
8.3 Wonen en bouwen	3	-3.398	-6.925	-2.099	-3.837	-6.149	2.312
Totaal baten		**-325.191**	**-362.543**	**-374.437**	**-435.951**	**-404.705**	**-31.245**

De onderstaande tabel toont de samenhang tussen de inhoudelijke programma's en de hoofdtaakvelden voor de jaarschijf 2023. Lasten en baten worden rechtstreeks op de taakvelden geboekt door middel van kostenplaatsen die zijn gekoppeld aan een programma en een taakveld.

Programma's/taakvelden (bedragen * € 1.000)	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Totaal
Lasten										
01 Economie, werk en onderwijs			1.915	5.256	21.202					28.373
02 Energie en klimaat								30.205		30.205
03 Wonen en leefomgeving	6.231		19.908			6.851			37.121	70.110
04 Sociaal domein							160.990	4.087		165.077
05 Cultuur, sport en recreatie			527			21.940				22.467
06 Leefbaarheid en veiligheid		11.831								11.831
07 Bestuur en organisatie	8.388									8.388
Overhead	31.484									31.484
Financiering en alg. dekkingsmiddelen	-603									-603
Mutaties reserves i.v.m. programma's	26.256									26.256
Saldo rekening	0									0
Subtotaal lasten	**71.755**	**11.831**	**22.350**	**5.256**	**21.202**	**28.791**	**160.990**	**34.291**	**37.121**	**393.587**
Baten										
01 Economie, werk en onderwijs			0	-3.101	-8.225					-11.327
02 Energie en klimaat								-32.025		-32.025
03 Wonen en leefomgeving	-5.295		-992			-51			-37.565	-43.904
04 Sociaal domein							-43.384	-1.033		-44.417
05 Cultuur, sport en recreatie			-114			-3.907				-4.021
06 Leefbaarheid en veiligheid		-530								-530
07 Bestuur en organisatie	-1.740									-1.740
Overhead	-4.976									-4.976
Financiering en alg. dekkingsmiddelen	-228.491									-228.491
Mutaties reserves i.v.m. programma's	-33.275									-33.275
Saldo rekening	0									
Subtotaal Baten	**-273.778**	**-530**	**-1.106**	**-3.101**	**-8.225**	**-3.958**	**-43.384**	**-33.058**	**-37.565**	**-404.705**
Resultaat	**-202.023**	**11.301**	**21.244**	**2.155**	**12.977**	**24.833**	**117.606**	**1.234**	**-445**	**-11.118**

8 Single information Single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A14	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022** Gemeenten		Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/01*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A14/02*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A14/03*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A14/04*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/05*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/06*
			1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering, (gewelddadig) extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering naar (gewelddadig) extremisme;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			2	Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			3	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij het signaleren van mogelijke radicalisering	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			4	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die direct betrokken zijn bij de lokale integrale aanpak;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			5	Preventie-activiteiten voor radicaliserende personen en de directe omgeving;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			6	Preventie-activiteiten die de weerbaarheid versterken van specifieke groepen en individuen die mogelijk vatbaar zijn voor radicalisering;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
			7	Evalueren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme.	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/07*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14/08*				
				Ja	Ja				
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine** Gemeenten		Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
				€ 8.299.004			€ 789.550	€ 157.910	€ 214.421
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
				€ 0	€ 245.910	€ 9.706.795	€ 9.706.795		
JenV	A20	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026** Gemeenten		Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/01*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per taak/project Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A20/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per taak/project Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A20/05*	
			1	4338271	Analyse	Ja	€ 41.850	€ 41.850	
			2	4338271	Signalering	Ja	€ 0	€ 0	
			3	4338271	Regie	Ja	€ 169.343	€ 169.343	
			4	4338271	Duiding & expertise	Ja	€ 0	€ 0	
			5	4338271	Coördinatie	Ja	€ 0	€ 0	
			6	4338271	Deskundigheidsbevordering: overige trainingen	Ja	€ 0	€ 0	
			7	4338271	Gerichte preventie-projecten	Ja	€ 0	€ 0	
			8	4338271	Generieke preventie-projecten	Ja	€ 0	€ 0	
				Kopie Beschikingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/06*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/07*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 09 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/08*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20/11*
			1	4338271	Analyse	Nee		Nee	Ja
			2	4338271	Signalering	Nee		Nee	Ja
			3	4338271	Regie	Nee		Nee	Ja
			4	4338271	Duiding & expertise	Nee		Nee	Ja
			5	4338271	Coördinatie	Nee		Nee	Ja
			6	4338271	Deskundigheidsbevordering: overige trainingen	Nee		Nee	Ja
			7	4338271	Gerichte preventie-projecten	Nee		Nee	Ja
			8	4338271	Generieke preventie-projecten	Nee		Nee	Ja

FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			23	212	30	140	Nee	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			2023	Nee	290.187	889.347		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 194.408	€ 256.941				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
				€ 120.000			€ 484.595	
BZK	C31	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 63.006	€ 65.758	€ 0		Ja	
BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-01139763	-€ 150.000	€ 0	Nee	Start project vindt plaats 2e helft 2024	Ja
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-01139763	Nee	Start project vindt plaats 2e helft 2024			
BZK	C41B	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/01*	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C41B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C41B/04*	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/05*	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/06*
		1	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
		2	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 142.885	€ 142.885	€ 44.596	1	1
			Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/07*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/09*			
		1	030008 Provincie Zuid-Holland	0	Nee			
		2	030008 Provincie Zuid-Holland	300	Ja			
BZK	C55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			1.676	€ 251.737	€ 355.162	344	€ 52.605	€ 52.605
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			2.207	€ 154.490	€ 209.720			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			4.916	7.592	0	0	2.207	496

BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*						
			€ 14.586	Nee						
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*			
			€ 65.172	€ 6.477	7	1.598	529			
BZK	C94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen […] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] ,eventueel in samenhang […] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen […] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*		
1			*LAI23-03471848*	€ 0	0	0	0	€ 0		
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*				
1			€ 0	€ 0	€ 0	Nee				
BZK	C97	**Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/01*	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C97/02*	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t* *Indicator: C97/03*	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld *Aard controle D1* *Indicator: C97/04*	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/05*	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest *Aard controle D2* *Indicator: C97/06*		
1			HGGV23-03524667	€ 8.946	€ 8.946	Ja		PLE: 200400838		
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/08*						
1			*HGGV23-03524667*	Ja						
BZK	C105	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*		
1			*Parkwonen 72 app.*	0	Ja	0	Ja	€ 0		
2			*1828 Gouda*	0	Ja	0	Ja	€ 0		
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*		
1			*Parkwonen 72 app.*	€ 0	Ja		0	Ja		
2			*1828 Gouda*	€ 0	Ja		0	Ja		
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*						
1			*Parkwonen 72 app.*	Nee						
2			*1828 Gouda*	Nee						
BZK	C209	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*		
1			*RHA2022-03370981*	*Gouwe Huse*	€ 35.000	€ 35.000	€ 0	0		
2			*RHA2023-03517086*	*Gebouw De Haven Oosthaven 31*	€ 0	€ 0	€ 0	0		
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R* *Indicator: C209/10*				
1			*Gouwe Huse*	0	Nee	Ja				
2			*Gebouw De Haven Oosthaven 31*	0	Nee	Ja				
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*							
			Nee							

OCW	D1	**Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1/03*				
			€ 0	€ 576.704	Nee				
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*		
			€ 2.307.934	€ 1.183.659	€ 16.000	-€ 266.545	€ 1.155.967		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*			
			1						
OCW	D10	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*	
			€ 985.632	€ 153.308	€ 1.138.940	€ 905.741	€ 233.198	€ 0	
OCW	D11	**Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente *Aard controle R* *Indicator: D11/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/03*				
			€ 0	€ 169.727	Ja				
OCW	D12	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/03*				
			€ 1.087.220	€ 99.680	Nee				
OCW	D12A	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/05*		
			€ 13.313	€ 462.209	€ 475.522	€ 340.197	Nee		
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*		
			€ 852.029	€ 0	€ 54.931	-€ 191.702	€ 643.698		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*			
			1						
OCW	D19	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*				
			€ 55.375	€ 55.375	Ja				
OCW	D21	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*		
			1 Gemeente Gouda	€ 310.000	€ 310.000	Nee			
			55						
OCW	D22	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D22/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*				
			1 € 0	€ 0	Ja				

E44B — **Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**

	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06*
1	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	€ 6.892	€ 27.292	€ 13.993	€ 55.410
2	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	€ 7.867	€ 7.867	€ 15.973	€ 15.973
3	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	€ 96.885	€ 96.885	€ 196.706	€ 196.706
4	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
8	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
9	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	€ 68.631	€ 68.631	€ 685.556	€ 685.556

	Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09*
1	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	Nee
2	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	Nee
3	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Nee
4	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Nee
5	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Nee
6	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Nee
7	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Nee
8	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Nee
9	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Nee

	Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13*
1	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	Gouda - Rioleringsprojecten Kort Haarlem en Vogelbuurt - Ontstenen van de openbare ruimte, ook buiten de locaties waar de riolering vervangen wordt. Stimuleren van geveltuinen in de openbare ruimte. De gemeente legt de geveltuinen aan.	Nee
2	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2021/284401	Gouda - Reconstructie zes schoolpleinen (2021 en 2022) - Ontstenen en vergroenen van schoolpleinen die gemeentelijk eigendom zijn en niet afsluitbaar. De schoolpleinen worden na schooltijd gebruikt als (speel)plein.	Nee
3	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Extra ontharden en water vasthouden bij 3 Groenfonds projecten.	Nee
4	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Extra groen aanleggen en water vasthouden ophoogproject Wilhelmina van Pruisenlaan - Componistenlaan	Nee
5	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Extra groen aanleggen en water vasthouden Ophoogproject Middenmolenlaan	Nee
6	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2022/289422	Ontstenen verhard oppervlak Aanleg geveltuinen Kort Haarlem	Nee
7	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Ontstenen verhard oppervlak	Nee
8	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Afkoppelen verhard oppervlak naar bergings- of infiltratievoorziening	Nee
9	061931 Gemeente Krimpenerwaard	IenW/BSK-2023/377287	Gouda - Klimaatadaptieve maatregelen Vogelburt icm rioleringswerkzaamheden	Nee

E53 — **Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord**

	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: E53/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03*	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj) *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04*	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj) *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05*	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06*
1	SPUKSLA-22-03127898	€ 0	€ 0	1-1-2023	31-12-2024	Ja
2	SPUKSLA-22-03308856	€ 0	€ 0	1-1-2023	31-12-2024	Ja
3	SPUKSLA-22-03314363	€ 0	€ 0	2-1-2023	31-12-2024	Ja

	Kopie beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07*	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08*
1	SPUKSLA-22-03127898	2024
2	SPUKSLA-22-03308856	2024
3	SPUKSLA-22-03314363	2024

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09*
Nee

E84 — **Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023**

Provincies en Gemeenten

Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04*
€ 0	€ 0	€ 0	Nee

	Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08*
1	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Nee	0	

E85	**Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties**	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/01*	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/02*	Totale besteding aan het project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E85/03*	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E85/05*	
		0	0	€ 0	€ 0	Nee	
E104	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
	1	*IENW/BSK-2023/362592*	€ 0	€ 0	€ 0	*156*	*156*
		Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
	1	IENW/BSK-2023/362592	*0*	*0*	Nee		
	4						
		Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
	1	*Herinrichting 8 kruisingen/kruispunten*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	2	*Herinrichting fietsroute Burg. Van Reenensingel-Hoogvliet/Winterdijk*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	3	*Realiseren in- en uitrit 2 parkeerterreinen Driestar/Rabobank*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	4	*Aanleg fietspad Ronsseweg (tussen Burg. Jamessingel en Bluelandweg)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	5	*Herinrichting straat naar fietsstraat Antwerpseweg (oost-westzijde) vanaf de Gentseweg*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	6	*Aanleg voetpad door spoorpark*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	7	*Aanleg volledig dubbelzijdig fietspad Jamessingel (incl. begeleiding met bomen)*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
F28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
		€ 0	€ 49.147	€ 0	€ 49.147	€ 34.935	€ 34.935
		Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
		Nee					
G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
		€ 27.875.553	€ 84.780	€ 1.094.518	-€ 989	€ 43.178	-€ 1.412
		Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
		€ 107.710	€ 77.781	€ 0	€ 1.167.278	€ 0	€ 22.850
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
		€ 17.366	Ja				

G3 **Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023**

Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.

	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
	€ 0	€ 0	€ 3.319	€ 0	€ 0	€ 15.884
	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
	€ 1.971	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

G4 **Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023**

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.734	€ 144.880	€ 9.130
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.487	€ 26.044	€ 2.103
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.562	€ 44.789	€ 1.229
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 95	€ 6.339	€ 522
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 539	€ 2.614	€ 319
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 8.227	€ 224.666	€ 13.303

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
6	Totaal	0	0	N.v.t.

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 10.100
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	0	0	10.100

G10 **Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023**

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*
	€ 356.220	€ 0	Ja

G12 **Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023**

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*
	€ 1.549	€ 0	Ja

G13 — **Onderwijsroute_ deel gemeente 2023**

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
€ 22.207	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

H4 — **Regeling specifieke uitkering stimulering sport**

Gemeenten

Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02*
€ 467.066	€ 3.099.920

	Activiteiten *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08*
1	Renovatie	€ 1.689.160	€ 1.689.160			
2	Onderhoud	€ 545.093	€ 545.093			
3	Aankoop	€ 5.875		€ 5.875		
4	Dienstverlening	€ 298.264		€ 298.264		diverse posten voor een totaal van 9.937
5	Beheer en exploitatie	€ 253.107		€ 253.107		
6	Overig	€ 308.421			€ 308.421	

H12 — **Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**

Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04*
€ 40.000	€ 124.894	Ja	Ja

H30 — **Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**

	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06*
1	Lokaal Sportakkoord	€ 54.208	€ 54.208	€ 0	€ 54.208	Ja
2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 373.203	€ 373.203	€ 0	€ 373.203	Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 83.397	€ 65.964	€ 16.679	€ 65.964	Ja
4	Kansrijke Start	€ 62.548	€ 40.653	€ 12.510	€ 40.653	Ja
5	Mentale Gezondheid	€ 29.189	€ 14.964	€ 5.838	€ 14.964	Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 72.973	€ 53.545	€ 14.595	€ 53.545	Ja
7	Valpreventie	€ 214.748	€ 114.701	€ 42.950	€ 114.701	Ja
8	Leefomgeving	€ 41.699	€ 24.250	€ 8.340	€ 24.250	Ja
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 10.425	€ 5.334	€ 2.085	€ 5.334	Ja
10	Versterken sociale basis	€ 152.200	€ 71.859	€ 30.440	€ 71.859	Ja
11	Mantelzorg	€ 41.699	€ 34.521	€ 7.178	€ 34.521	Ja
12	Eén tegen eenzaamheid	€ 41.699	€ 29.701	€ 8.340	€ 29.701	Ja
13	Welzijn op recept	€ 22.934	€ 22.320	€ 614	€ 22.320	Ja
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 10.425	€ 10.425	€ 0	€ 10.425	Ja
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 37.112	€ 18.987	€ 7.422	€ 18.987	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord	Ja
2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja
4	Kansrijke Start	Ja
5	Mentale Gezondheid	Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja
7	Valpreventie	Ja
8	Leefomgeving	Ja
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja
10	Versterken sociale basis	Ja
11	Mantelzorg	Ja
12	Eén tegen eenzaamheid	Ja
13	Welzijn op recept	Ja
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09*
Nee

H31 — **Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**

Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05*	
SPUKNEAS230192	€ 77.015	€ 77.015	Ja		

H35 — **Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**

	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicator: H35/01*	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H35/02*	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H35/03*	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering *Aard controle R Indicator: H35/04*	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024* *Aard controle R Indicator: H35/05*	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H35/06*
1	*IZA2023nr020*	Ja	Ja	€ 1.032.824		Nee
2						

9 Bijlagen

9.1 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen bestuur
AJB	Alleen jij bepaalt (wie je bent)
ALV	Algemene Ledenvergadering
AR	Algemene Reserve
AU	Algemene Uitkering
AVA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BCF	Btw-compensatiefonds
Bibob	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BKAP	Bedrijfskapitaal
BKK	Basiszorg Kwestbare Kinderen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporings Ambtenaar
BOSD	Bestuurlijk overleg sociaal domein
BRE	Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem
BSGR	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BW	Beschermd wonen
BWT	Bouw- en woningtoezicht
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIP	Concern Investeringsplan
CIV	Centra voor Innovatief Vakmanschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden van de Universteit van Groningen
D&I	Diversiteit en inclusie
DB	Dagelijks Bestuur
DGW	De Goudse Waarden
DPG	Duurzaamheidsplatform Gouda
DPIA	Data Protection Impact Assessment
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ESF	Europees Sociaal Fonds
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Fysieke leefomgeving
FMI	Functiemengingsindex
FTE	Fulltime-equivalent
GA	Groenalliantie
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GASD	Goudse Adviesraad Sociaal domein
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GOVO	Groot onderhoud en vervanging openbare ruimte
GREX / grex	Grondexploitatie
GTG	Gezondheidsbescherming, Toezicht en GHOR
GTK	Gemeenschappelijk financieel toezichtkader
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
hbo	Hoger beroepsonderwijs

Afkorting	Betekenis
HEIT	Haags Economisch Intrventieteam
HOF	Houdbare Overheidsfinanciën
HRM	Human Resource Management
HvdS	Huis van de Stad
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden
IHP	Integraal Huisvestingsplan Gouda
IPO	Interprovinciaal overleg
IPTA	Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid
ISK	Internationale Schakelklas
IZA	Integraal zorgakkoord
KBF	Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen
KC	Kindcentrum
KHN	Koninklijke Horeca Nederland
KOR	Kwaliteitsplan Openbare Ruimte
LAI	Lokale aanpak isolatie
LBK	Luchtbehandelingskast
LIFE IP NAS	LIFE-IP Nationale Adaptatie Strategie
LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen
LLZ	Leerlingzaken
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LTI	Lange termijn investeringen
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
M-H	Midden Holland
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MO	Maatschappelijke opvang
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODIN	Onderweg in Nederland
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OSA	Opgroeien en Start Arbeidsmarkt
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning & Control
PGA	Persoonsgerichte aanpak
pgb	Persoonsgebonden budget
PIA	Private impact assessment
PLOOI	Platform open overheidsinformatie
PMM	Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens
po	Primair onderwijs
PW	Participatiewet
PZH	Provincie Zuid-Holland
RB	Raadsbesluit
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
RDOG HM	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
RIEC	Regionale informatie en expertise centra
RMT	Regionaal Mobiliteitsteam
ROR	Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering
RSIV	Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid
RWO	Regionale Werkorganisatie
RZG	Rotterdam - Zuidplas - Gouda
SAMH	Streekacrhief Midden-Holland

Afkorting	Betekenis
SBG	Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda
SBI	Startbouwimpuls
SEB	Servicepunt energiebesparing
SiSa	Single information Single audit
SocDo	Sociaal Domein
SPP	Strategische personeelsplanning
SPUK	Specifieke uitkering
SVB	Sociale verzekeringsbank
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
TISOLS	Tenth International Sympsium Subsidence
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
UAV	Uniforme Administratieve Voorwaarden
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VCP	Verkeerscirculatieplan
VFLO	Verordening fysieke leefomgeving
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VIC	Verbijzonderde interne controle
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Vrouwenopvang
vo	Voortgezet onderwijs
VON	Vrij op naam
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands-Midden
VRI	Verkeersregelinstallatie
VSV-ers	Voortijdige school- verlaters
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
Vz	Voorziening
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgr	Westergouwe
Wmebv	Wet modernisering electronisch bestuurlijk verkeer
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wvr	Wet veiligheidsregio's
WWB	Wet werk en bijstand
ZHEN	Zuid-Hollandse ecologennetwerk

9.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 1	Functiemenging	%	2022	52,8	53,8
Programma 1	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	162	174,1
Programma 1	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	1,8	2,1
Programma 1	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	65	24
Programma 1	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	2,1	2,4

Indicator	Toelichting
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 2	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2022	114	148
Programma 2	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	7,8	33,1

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon en biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 3	Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2023	323	368
Programma 3	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	12,8	9,3
Programma 3	Demografische druk	%	2023	71	70,3
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	€	2023	1.148	860
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	€	2023	1.175	942

Indicator	Toelichting
Gemiddelde WOZ-waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 4	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	799,5	825,4
Programma 4	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	6	6
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	1	1
Programma 4	Netto arbeidsparticipatie	%	2022	72,3	72,2
Programma 4	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	397	344,8
Programma 4	Lopende re-integratie-voorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	157	191,5
Programma 4	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	12,8	11,1
Programma 4	Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1,5	1
Programma 4	Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0,3	0,3
Programma 4	Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	730	710

Indicator	Toelichting
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Indicator	Toelichting
Jongeren met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB)is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 5	Niet-sporters	%	2022	44,8	46,4

Indicator	Toelichting
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2018	10	12
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2019	13	13
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	13	11
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2021	7	8
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	6	8
Programma 6	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2023	4,8	4,3
Programma 6	Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2023	7,4	5,8
Programma 6	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2023	1,4	1,3
Programma 6	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2023	4	2,5

Indicator	Toelichting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken

Indicator	Toelichting
	met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstellan per 1.000 inwoners

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 7	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2023	€ 151	n.n.b.
Programma 7	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2023	29,35%	n.n.b.
Programma 7	Overhead	% van totale lasten	2023	8,57%	n.n.b.

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar. In Gouda wordt geen raming opgesteld van de werkelijke bezetting voor een begrotingsjaar.
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

9.3 Bijlage risico's

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	In september 2018 heeft de raad fase 3 toegevoegd aan fase 1 en 2 van de grondexploitatie Westergouwe. Fase 1 is zo goed als gereed en bevat nagenoeg geen risico’s meer. Ook de risico’s

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
		bij fase 2 nemen steeds verder af omdat er stap voor stap meer zekerheid komt over kosten en opbrengsten. Fase 2 is in aanbouw en voor het merendeel van de te realiseren opbrengsten zijn contracten gesloten of zijn de opbrengsten al gerealiseerd. Voor fase 3 fase drie bestaat meer onzekerheid over kosten en opbrengsten. Het stedenbouwkundig plan is nagenoeg gereed, de voorbereidingen voor de gronduitgifte worden getroffen en de gronden worden op dit moment voorzien van de benodigde voorbelasting.
	Spoorzone	Het risico is beperkt. De kavel tussen de Rabobank en de Bioscoop is grotendeels bouwrijp en moet nog worden verkocht. Een Goudse woningcorporatie is voornemens het bouwkavel aan te kopen voor het realiseren van sociale huurwoningen. De wijziging van het bestemmingsplan is in voorbereiding.
	Materiele Vaste Activa	Gouda bezit een voorraad potentiele bouwgronden langs de spoorzone en rondom Westergouwe fase 1 die in de toekomst geschikt zijn voor bebouwing. Deze gronden worden gefaseerd in exploitatie genomen. De omvang van de ontwikkellocatie en daadwerkelijke bestemming volgt de actuele marktvraag. De percelen langs de spoorzone hebben een kantoorbestemming. De vraag naar nieuwbouwwoningen is momenteel groot. De VON prijzen van woningen stijgen – helaas stijgen ook de bouwkosten. Dit kan in combinatie met de beperkte bouwcapaciteit de grondwaardes onder druk zetten. De waarde van toekomstige bouwgronden hangt samen met het gekozen bouwprogramma. Ambities en aanvullende eisen bepalen de daadwerkelijke grondprijs. Dergelijke eisen zijn grotendeels gemeentelijke keuzes. Marktrisico's zijn moeilijker te beïnvloeden – wel kan door de gekozen fasering en kleinschalige deelgebieden snel worden ingespeeld op veranderingen in de vraag.

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
Top 10 risico´s				
Haastrechtse brug	De Haastrechtsebrug is een beweegbare brug (type basculebrug) en vormt de verbinding tussen Gouda en de Krimpenerwaard. De brug is gebouwd omstreeks 1954 en kan door het treffen van levensduur verlengend onderhoud nog tot minimaal 2054 goed functioneren. Omdat er diverse problemen zijn moet de brug gerenoveerd worden. Omwille van de zorgvuldigheid worden de eerder uitgevoerde onderzoeken geverifieerd en gevalideerd door een gespecialiseerd ingenieursbureau. Onder andere door het uitvoeren van bureauonderzoek, aanvullend gericht materiaalonderzoek en verificatieberekeningen. Het risico is dat dit kan leiden tot heroverweging van de renovatie waarbij de maatregelen worden opgewaardeerd naar volledige vervanging van de brug.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 12.000
Open einde regeling Jeugd	De Wet Jeugdzorg is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. De toegang tot jeugdhulp is belegd binnen de gemeente (afdeling OSA). Daarnaast hebben externe verwijzers wettelijke bevoegdheid. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda toegang tot maatwerkvoorzieningen levert en optreedt op als financier. De maatwerkvoorzieningen worden regionaal gecontracteerd in de regio Midden-Holland. Daar is ook het contractmanagement belegd. In verband met de nieuwe inkoop Jeugdzorg en Wmo per 2025 is er ook een risico op hogere kosten door een stijging van de tarieven. Extra groei , bovenop de geraamde groei, van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.	Jeugdzorg	70%	€ 3.500
Inflatie	Door de onvoorspelbare inflatie kunnen de prijzen voor afgenomen diensten en producten hoger uitpakken dan verwacht, en meer dan de uitkering uit het Gemeentefonds meestijgt door de loon-prijsindexatie.	Financiën	70%	€ 2.500
Toename beroep op borgstellingen en garanties	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc.	Treasury	20%	€ 7.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement (afhankelijk van de gevestigde zekerheden). Borgstellingen met het hoogste risicoprofiel zijn de Schouwburg en de Cheese Experience.			
Lagere uitkeringen vanuit het Rijk	Rijk en VNG zijn in 2022 overeengekomen om het volumedeel van het accres in het gemeentefonds voor 2022-2025 vast te zetten. Dit betekent dat de accresstanden voor de jaren 2022 tot en met 2025 voor gemeenten slechts nog zullen wijzigen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Hiermee wordt een eerste belangrijke stap gezet richting een meer stabiele financiering voor gemeenten. Het biedt hen voor de komende jaren zekerheid over hun inkomsten en beschikbare vrije ruimte, ook wanneer de uitgaven van het Rijk achterblijven bij de ramingen. Het kabinet heeft besloten om vanaf 2026 de trap-op-trap-af-systematiek te beëindigen en het accres van het gemeentefonds vast te stellen op € 840 miljoen boven op de stand uit de Miljoenennota 2022. De inkomsten uit het gemeentefonds zullen vanaf dat jaar aanzienlijk lager uitvallen, maar het risico op lagere rijksuitkeringen neemt daardoor af. Hiermee samenhangend is het van belang om op te merken dat Rijk, IPO en VNG in een gezamenlijk proces werken aan een nieuwe financieringssystematiek van de medeoverheden vanaf 2026. Ten tijde van het opstellen van de voorliggende jaarstukken ontbreekt een concreet beeld van de mogelijke financiële effecten voor de gemeente.	Financiën	50%	€ 2.500
Open einde regeling Participatiewet (Pw-budget)	De gemeente ontvangt een BUIG uitkering voor het betalen van bijstandsuitkeringen/uitkeringen Levensonderhoud en voor Loonkostensubsidies. Het betreft een open einde regeling. Het deelbudget voor de uitkeringen wordt toegekend op basis van het zgn. objectieve verdeelmodel (en op basis van de aantallen dak- en thuislozen en instellingsbewoners in voorgaand jaar). Drie momenten van vaststelling budget door het Rijk: voorlopige budget (september jaar t-1), nader voorlopig budget (mei in lopende jaar) en definitief budget (september in lopende jaar). Afhankelijk van de ontwikkeling van de bijstandsvraag en het definitieve budget bestaat een financieel risico. Er is een vangnetuitkering die gemeenten financiële compensatie biedt voor grote(re) tekorten op het budget. Het begrip “grote(re) tekorten” wordt bezien in meerjarig perspectief: er moet een tekort zijn in het lopende jaar én een gecumuleerd tekort van meer dan 7,5% in het lopende jaar en de 2 voorgaande jaren. Gemeenten moeten een tekort tot 7,5% op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen (eigen risico) uit eigen middelen; van 7,5%-12,5% is het risico 50% en bij een hoger tekort dan 12,5% wordt 100% gecompenseerd door het Rijk. Het deelbudget voor loonkostensubsidies wordt (sinds 2022) toegekend op basis van de realisaties in het voorgaande jaar. Financiele risico’s bij sterke schommelingen in de inzet van loonkostensubsidies. Ook dit is een open einde regeling, waarbij het macrobudget vooraf wordt vastgesteld/gemaximeerd	Werk en inkomen	70%	€ 1.500
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. In 2020 is door de Raad het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2020 - 2024 IHP 1e tranche vastgesteld. Dit is momenteel in uitvoering. In 2024 zijn de nieuwe kaders voor de 2e tranche vastgesteld, in de loop van dit jaar staat	Onderwijs	40%	€ 2.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	ook het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting IHP 2e tranche gepland. Het organiseren en bouwen van veel schoolgebouwen levert een aantal risico's op. Belangrijkste zijn: • Het risico dat de implementatie van het IHP-vertraging oploopt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. • Het risico van stijgende bouw-, materiaal-, arbeid- en advieskosten door onvoorziene omstandigheden, zoals de oorlog in Oekraïne en de Covid pandemie. Afgelopen jaar heeft de raad daarom een extra bedrag van ruim €8.300.000 toegezegd, waardoor de risico's op verdere overschrijding binnen het 1e uitvoeringsplan klein zijn geworden. Wel blijft het zaak om goed te monitoren en te blijven sturen op sober en doelmatige schoolgebouwen. De daadwerkelijke realisatie van het Uitvoeringsplan 1e tranche blijft achter op de oorspronkelijke planning, met name door de tijd die in de voorbereiding is gaan zitten (inregelen van afspraken, processen en omgaan met prijsstijgingen). De verwachting is dat met de tijdige voorbereiding van Uitvoeringsplan 2e tranche (start najaar 2023) op basis van de 'lessons learned' van het Uitvoeringsplan 1e tranche, de uitvoering van de 2e tranche aansluitend plaatsvindt aan de 1e tranche waardoor het huidige realisatietempo doorgaat. • Het risico ten aanzien van de 2e tranche is dat uitstel uiteindelijk zal leiden tot hogere kosten door stijgende prijzen en meer tussentijdse claims door achterstallig onderhoud.			
Stijgende Materiaalkosten en krapte op de markt	Risico dat prijzen omhoog gaan voor aanbestedingen of obv. UAV 47 afspraken na aanbesteding (ivm. onvoorspelbaar hoge prijsstijgingen). Veel materialen worden schaarser (en duurder) en veel aanbieders zitten vaak vol. Hier speelt ook de onzekerheid van de situatie in Oekraine en de stijgende energieprijzen. Prijzen gaan dan omhoog voor lopende en nieuwe beheeraanbestedingen en projectaanbestedingen. Het GOVO is aangenomen met daarin een inflatiecorrectie. Hierdoor is de kans dat het risico optreedt afgenomen.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 1.500
Verbonden Partijen	Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de publiekrechterlijke verbonden partijen bedroeg in 2023 € 26,4 miljoen. Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: Uittredingen van deelnemers, het verminderen van bijdragen aan regelingen door de overheid, daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Andere markteisen. Daarnaast kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen. Het college van gedeputeerde staten van de provincie Zuid Holland heeft besloten om per 1 januari 2018 uit diverse recreatieschappen te treden, waaronder Groenalliantie. Het risico is dat de bijdrage van Gouda op termijn wordt verhoogd	Verbonden partij/ subsidie	50%	€ 1.000
Rampen en crises	Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico´s: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen, terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risicoś genoemd.	Openbare Orde en Veiligheid	15%	€ 3.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	Natuur& Milieu: - Overstromingen (omdat Gouda een laaggelegen gebied is en aan een grote rivier ligt) - Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag, windhozen) Voorzieningen: - Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening Gebouwde omgeving: - Grote branden - Instorting Vervoer - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten Gezondheid: - Pandemie Publieke veiligheid: - Extreem geweld - Verstoring openbare orde			

Risico categorie	Toelichting	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
Overige risico's				
Aansprakelijkheid en nadeelcompensatie	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen etc.). Meestal door handelen/nalaten gemeente (onterecht weigeren/ verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan. De gemeente kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst). De drempel om in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie is relatief hoog zodat de kans van optreden laag wordt ingeschat en het risico niet wordt meegenomen in het berekenen van de weerstandscapaciteit.	Bestuur & Management	30%	€ 1.500
Bedrijfscontinuiteit	Bedrijfscontinuïteit is gericht op het waarborgen van de voortgang van bedrijfsprocessen naar aanleiding van een incident, ramp of calamiteit. Dit zijn traditionele rampen, zoals natuurrampen, brand en diefstal. Zo kan bijvoorbeeld langdurige stroomuitval de continuïteit van de dienstverlening in gevaar brengen. Daarnaast zijn er nieuwe bedreigingen voor de continuiteit van de bedrijfsvoering. Dit zijn criminaliteit, fysiek en cyber terrorisme, bestuurlijke crisis, sabotage, diefstal of verlies van informatie en lekken. Ongeacht de aard en oorzaak van de verstoring of crisis kunnen de gevolgen grote impact hebben en voor de organisatie desastreus van aard zijn.	Faciltair	30%	€ 1.500
Extra uitgaven voor opvang vluchtelingen	Vanuit vele landen komen vluchtelingen en asielzoekers naar Nederland. Deze vluchtelingen en asielzoekers worden ook in Gouda opgevangen. Met de opvang gaan veel kosten gepaard, welke tot op heden vergoed worden door het rijk. Risico is dat de vergoeding naar beneden wordt bijgesteld, waardoor de kosten niet meer gedekt kunnen worden. Naarmate de crisis langer aanhoudt kan dit leiden tot een grotere toestroom van vluchtelingen.	Openbare Orde en Veiligheid	40%	€ 1.000
Frauderisico	Fraude is het bevoordelen van jezelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met	Risk & Compliance / Control	20%	€ 1.500

Risico categorie	Toelichting	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	wet- en regelgeving. Iedere organisatie loopt het risico om slachtoffer te worden van fraude. Om tegen dit risico te wapenen worden beheersmaatregelen getroffen. In 2023 is een frauderisicoanalyse uitgevoerd met de conclusie dat frauderisico's in voldoende mate beheerst worden. Desondanks is het risico op fraude niet uit te sluiten. Het frauderisico bestaat uit drie elementen: • incentive/druk: er is een druk ontstaan voor een individu of een organisatie om te gaan frauderen. • gelegenheid: onvoldoende beheersmaatregelen in de organisatie kunnen zorgen dat het voor een persoon of een organisatie(onderdeel) mogelijk is om te frauderen; • houding/rechtvaardiging: de frauderende persoon of organisatie moet het voor zichzelf kunnen rechtvaardigen dat het plaatsvindt Het risico op fraude is niet verzekerd en is daarom opgenomen in de weerstandsparagraaf.			
Invoering Omgevingswet	De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Vanuit het bestuursakkoord zijn geen middelen beschikbaar gesteld voor 2023. Het bedrag dat via de decembercirculaire 2023 ontvangen is (decentralisatie uitkering Invoeringskosten Omgevingswet en decentralisatie uitkering) is, conform afgesproken gedragslijn, toegevoegd aan de Reserve Omgevingswet. In 2024 en latere jaren zijn nog implementatiekosten te maken, daarnaast leert ervaring wat de extra kosten zijn voor het werken conform de Omgevingswet. In de eerste Bestuursrapportage 2024 zullen we dit inzichtelijk maken waarbij dekking uit de reserve voor implementatiekosten voor de hand ligt. Voor de structurele meerkosten volgt een voorstel.	Ruimtelijk Beleid	70%	€ 400
Verzakkingen woonwagenlocaties	Risico is dat de gemeente extra kosten moet maken om verzakkingen van de woonwagenlocaties tegen te gaan. Aantal van de woonwagenlocaties in eigendom van de gemeente hebben te maken met verzakkingen. Als verhuurder zijn wij verantwoordelijk voor een goede woonplek en dus ook een goed ondergrond. Om verzakkingen tegen te gaan worden betonplaten geplaatst. Kosten hiervan zijn circa €150.000 per plek. De gemeente heeft vier woonwagenlocaties in bezit. Met name de locaties aan de Tiendweg en de Goudkade zijn het meest urgent. De onderhoudsmiddelen zijn mogelijk niet toereikend.	Beheer Openbare Ruimte	70%	€ 400
Stijgende Rente	Het risico is dat de rente, die wij eventueel straks in toekomst moeten gaan betalen hoger gaat worden, dan waar in de (huidige) begroting 2024 - 2027 rekening mee gehouden is.	Treasury	50%	€ 500
Loonstijgingen	Op 1 januari treedt een nieuwe cao voor gemeenteambtenaren in werking. Door de hoge inflatie is er een kans op grote stijgingen in deze lonen. Dit wordt In 2023, 2024 en 2025 deels opgevangen door een hogere algemene uitkering van het Rijk, omdat deze in die jaren meeloopt met de uitgaven van het Rijk, die stijgen doordat de lonen ook bij het Rijk stijgen. Desondanks is er een risico dat de lonen bij gemeenten harder stijgen dan bij het Rijk en dat deze stijging van de algemene uitkering de extra kosten niet geheel opvangt.	Financiën	30%	€ 800
Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het toepassen van bestuursdwang (artikel 5.3.1 Awb) is een van de handhavingsinstrumenten die gemeenten hebben tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de dwangsom vervolgens niet geïnd kan worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.	Financiën	30%	€ 700
Oninbaarheid huren, leges en belastingen	Als gevolg van de inflatie en stijgende energieprijzen is het risico aanwezig van oninbaarheid van huren als partijen niet meer aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen. Ook kan de oninbaarheid van leges en belastingen dan toenemen.	Financiën	40%	€ 450
Geheugen van Gouda	Het Geheugen van Gouda is een groots opgezet programma waarbij een centraal organisatiegeheugen wordt opgezet met een focus op zaakgericht werken en centrale opslag van documenten. Belangrijkste risico´s zijn: De capaciteit/ bemensing van het programma. Digivaardigheid van de organisatie, risico dat niet alle medewerkers mee kunnen of willen. Samenhang/ afhankelijkheden met andere programma's (bijv. omgevingswet) of projecten in de organisatie.	ICT	50%	€ 250

Risico categorie	Toelichting	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
	Verantwoordelijkheid/ eigenaarschap van het management, bij overdracht van de taken naar de lijn. Afhankelijkheid van leveranciers met vertragingen als gevolg.			
Niet voldoen aan privacy Wetgeving (AVG)	Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De nieuwe wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imagoschade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.	AVG-Privacy	10%	€ 1.000
Saldo financieringsfunctie valt lager uit dan begroot	Betreft het taakveld treasury: Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentenadeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee. Omslagrente is als gevolg van hetgeen het BBV voorschrijft aangepast van 2,25% naar 2,72% in 2023 en ingaande 2024 naar 1,9%.	Treasury	90%	€ 100
Specifieke Uitkeringen (SiSa)	De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet. Het aantal SiSa regelingen is in 2023 41 met een totale opbrengst van ruim €22 miljoen	Control	5%	€ 1.800
Open einde regeling WMO	De Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) is een open-einde regelingen en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is (bijvoorbeeld door demografische ontwikkelingen). WMO doet de gemeente zelf. In verband met de nieuwe inkoop Jeugdzorg en Wmo per 2025 is er ook een risico op hogere kosten door een stijging van de tarieven.	WMO	30%	€ 250
Onderhoud sportaccomodaties	Onderhoud van de sportaccomodaties is opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan. Het risico is dat het budget niet toereikend is. Terwijl het onderhoud wel uitgevoerd moet worden.	Vastgoed	60%	€ 100
Gladheidsbestrijding	Het risico op een extreme winter. Extra kosten voor de gemeente doordat er meer gladheidsbestrijding moet worden uitgevoerd.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 150
Stormschade	Het risico van zeer zware stormen wat extra kosten voor de gemeente betekent. Zoals het ruimen van bomen en vorstschade.	Beheer Openbare Ruimte	70%	€ 75
Kosten versnelde transformatie jeugdhulp plus	In de jeugdhulpplus wordt al enkele jaren gewerkt aan de afbouw van gesloten plaatsingen. Deze ontwikkeling is echter versneld door zowel een landelijke maatschappelijke beweging als een motie in de Tweede Kamer voor de afbouw van Jeugdhulpplus. Hierdoor gaat de afbouw van deze locatiegebonden zorg sneller dan aanvankelijk was ingeschat. Dit heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering van de aanbieders. Midden-Holland is als kleine regio hierin een kleine speler: accounthouders voor deze partijen zijn Den Haag of Rotterdam.	Sociaal Domein	40%	€ 120

Risico categorie	Toelichting	Risico-gebied	Kansper-centage	Maximaal (*€1.000)
Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en WSW-borgstellingen voor woningcorporaties	Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.	Treasury	5%	€ 50

uitgave: gemeente Gouda

fotoverantwoording: Gemeente Gouda

© gemeente Gouda, juni 2023